

Borger-Nennen.

Et Ugeskrift,

udgivet

af

Det forenede Understøttelses-Selskab.

To og Tredsiendstyvende Aargang.

Kjøbenhavn.

Trykt hos Louis Klein.

1850.

05.6
Bo 66

1850
Aug 62

17546

Register

over

Borger-Tidnings 62de Aargang 1850.

I. Afhandlinger, Fortællinger o. s. v., meddeelte af Skriftcomiteen.

Nr.		Side.
1-5	Jeg kan ikke komme ud af det!	1-16. 23-36.
6	Om Begreb af Eiendom og Formue.....	37-42.
6-9	Historien om den fattige Mand og hvorledes han blev hjulpen	42-44. 56-60.
8	Anekdoter	68.
9-10	Om det Største og Mindste i Naturen .	74-76. 78-84.
11-13	Mehamed Ali	86-92. 117-119.
12	Enhed og Lighed	116.
13	Eventyret om Svalen	119-124.
14-20	Ytringer om Kristus og de første Christne hos gamle hedenste og jødiske Skribenter 125-140.	144-176.
21	Smaafortællinger	177-184.
22	Christendom hos en Negerslave.....	185-186.
	Den adle Søn	186-189.
22-24	Jambe = d'Argent og Dur = au = Feu, en Epi- sode fra Chouaneriets Tid i Frankrig	190-206.
24-26	Bancolo	206-218.
26-27	Martinsvægen	218-228.
27-32	En Retsscene i Arkansas	229-265.
32-35	Paul og Peter	271-279. 287-290.
36	De to Sysovere	290-292.
36-38	Søndagsrytteren	298-300. 303-308. 311-312.
38-42	Doctor Engel og Grenadeer Starck	312-316. 319-343.
42	Anekdoter	344-345.
42-44	Mirabeau og Mourette	346-364.
45-46	Nevas Indvielse paa Helligtrekonger = Dag ..	365-376.
46-48	En Familie = Historie	377-391.
48-49	De franske Dittébørns = Huse.....	391-396. 398-403.

Nr.		Side.
49-51	Dante Alighieri	403-404. 406-412. 414-417.
51-52	Bæddemaalet	417-420. 422-428.

II. Bekjendtgjørelser fra Administrationen.

Nr.		Side,
3	Forhandlinger paa Repræsentantmødet den 28 Decbr. 1849 (Valg af Administrator, Revisor o. Fl, Dvittering af Reanskabet for 1848 o. s. v., Optagelse af 77 Medlemmer)	17-22.
7-12	Indbydelse til Repræsentantmøde.	
7	Fortegnelse over Medlemmers Af- og Tilgang i Aaret 1849	46-55.
12	Forhandlinger paa Repræsentantmødet den 8 Marts 1850 (Skriftcomiteens Medlemmer, Udfigt over Selskabets Tilstand og Virksomhed i Aaret 1849, Beregning af Indtægter og Udgifter i 1849, 47 Laan tilstodes, 15 nye Pensioner bestemtes, 11 ældre fik aarligt Tillæg, 282 Medlemmer fik Gratification, 49 Medlemmer optoges, Legatfortegnelse)	94-115.
16	Forhandlinger paa Repræsentantmødet den 28 Marts 1850 (Repræsentantvalg, Beslutning af en Comitees Nedsættelse med Hensyn til mulig Forandring i Selskabets Repræsentation, Optagelse af 10 nye Medlemmer)	141-144.
33-39	Bekjendtgjørelse for de Medlemmer, som ville søge Laan, Gratification eller Pension.	
49-51	Indbydelse til Repræsentantmøde.	

III. Regnskabet vedkommende.

Nr.	
5	Extract af 4de Qvartals Regnskab 1849.
12	Balanceret Status over Selskabets Formue den 31 December 1849.
	Overfigt over dets Regnskab for 1849 med Hensyn til dets Virksomhed.
19	Extract af 1ste Qvartals Regnskab 1850.
31	— — 2det Qvartals Regnskab 1850.
43	— — 3die Qvartals Regnskab 1850.

Borger-Vennen.

To og Tredstydtyvende Aargang.

Nr. 1.

Løverdagen den 5te Januar 1850.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos Louis Klein.

Jeg kan ikke komme ud af det!

En Sverdagshistorie.

(„Zrewendts Volks-Kalender für 1850.“)

Kjære Læser, det slaaer ikke feil, at ogsaa Du allerede, og det ikke en enkelt Gang, har hørt, hvorledes Folk med ganske nette og respectable Indtægter, efter først at have beklaget sig jammerlig over de vanskelige Tider, over de Hensyn, der bør tages til deres Stilling i Livet, over de høie Priser paa alle Fornødenheder, over den dyre Huusleie o. s. v., o. s. v., tilsidst udbryde i de Ord: „Det gaaer ikke! Jeg kan ikke komme ud af det! Paa ingen Maade! Jeg maa bære mig ad, som jeg vil; men jeg kan nu engang ikke komme ud af det!“

Du har visselig allerede hørt denne Sætning, og jeg tænker, at Du vel mangen Gang ogsaa har forundret Dig over den. Thi den Klage, at man ikke kan komme ud af det, er saa almindelig og hverdags, baade Fattige og Rige have den saa ofte i Munden, at det maatte være et sandt Under, hvis den endnu ikke havde lydt i Dine Drer.

Naar, Herre Gud! naar Fattigfolk, som hver Dag leve fra Haanden i Munden, og netop kun have saa Meget, som de fortjene, stundom ikke kunne komme ud af det, saa finder man det ganske naturligt og i sin Orden, hjælper, naar man kan, og reflecterer ikke videre over den Sag. Men Folk i store Embeder og Bærdigheder, Folk med Indkomster af mange Hundreder, ja endogsaa Tusinder — naar saadanne Folk klage og jamre sig, saa forundrer man sig og ryster paa Hovedet og kan ikke begribe det, og mangen En har vel mangen Gang i sit stille Sind tænkt: „Havde jeg Dine Indtægter, saa skulde jeg saamæn nok klare Dine Udgifter!“

Maaskee vilde det heller ikke være noget Hererie — og dog, hvem veed? Hører Du nemlig med tre, fire, fem hundrede Dalers Indtægter til dem, der ikke kunne komme ud af det, saa kommer Du heller ikke ud af det med lige saa mange Tusinder; thi jeg vil i Fortrolighed sige Dig, at den — Gud forlade mig! — forbandede Talemaade: „Jeg kan ikke komme ud af det!“ ene og alene er Skyld i hele Ulykken. Med en anden Talemaade, som jeg nok længere hen

skal betroe Dig, vilde Du være kommen ud af det, og der er intet Spørgsmaal om, at Du vil komme til den Overbeviisning, at jeg i denne Sag aldeles har Ret. Men først vil jeg ganske korteligen fortælle Dig Hr. Geheimeraad v. Degen's Historie, som ogsaa altid havde den fordømte Talemaade: „Jeg kan ikke komme ud af det!“ i Munden, og som alene paa Grund af denne ulykkelige og uværdige Talemaade aldeles blev ødelagt. Naar Du har læst Historien, vil Du endnu snarere indrømme mig Ret; thi den er bogstavelig sand fra Begyndelsen til Enden; og havde den Mand kjendt min anden Talemaade, saa vilde han vist ikke være sunket saa dybt i Glendigheden. Dersom Du derfor har Lyst til at høre, saa skal jeg fortælle.

Dengang da Hr. Geheimeraad Degen løb omkring i Blouse og Børnesko, hed han endnu ikke Geheimeraaden, men slet og ret Adolph og var en opvakt, munter og smuk Dreng. En Smule næsviis og hviroftet var han maaskee, men det oversaae man, fordi Adolph virkelig besad Vittighed og Forstand, og man var mere tilbøielig til at lee ad hans snurrige Indfald end ærgre sig over dem. Og leer man først engang ad morsomme Børn, saa kan det ikke nytte, at man bagefter tænker paa Riset eller Spanskrøret. Dertil kom, at Adolph's Fader var en anseet og riig Mand i Byen, og for Faderens Skyld saae man mangen god Gang igjennem Fingre med Sønnen, og hvor en anden Dreng vilde være bleven trafteret med Spanskrøret, der flap-

pede man den lille Hr. Adolph paa de røde Kinder, stak en Kage i den lille smukke Mund og raabte smilende: „Hvad det dog er for en morsom Dreng — lidt spids og dristig rigtignok, men dog uimodstaaelig elskværdig!“ At Adolph ved denne Methode ikke blev mere besfeden og tilbageholdende, er en Selvfølge — dog det var kun en Bisag. Men Hovedsagen var, at den unge Herre allerede meget tidlig vænnede sig til den taabelige Talemaade: „Jeg kan ikke komme ud af det!“ Da han begyndte at gaae i Skolen, fastsatte hans Fader en bestemt, ugentlig Sum for ham til Lommepenge, som Adolph modtog hver Mandag, naturligviis med den Formaning, at den skulde holde ud til næste Mandag. De første Uger slog den ogsaa til, og det ganske fortræffelig. Ja, han fik endog nogle Skillinger tilovers, og desuagtet nød han ligesaa mange Gbler, Bærer og Boller som de andre Drengene i Skolen. Men paa engang forandrede Sagen sig, Torsdagen eller Fredagen vare Lommepengene fortærede, og Adolph sagde: „Du maa endelig give mig flere Lommepenge, Fader! — jeg kan ikke komme ud af det!“ Faderen forundrede sig; imidlertid vilde han ikke give mere, men skjendte paa ham og paalagde ham at være sparsommelig. Men Moderen saae sin lille Søn græde og hans Lærer smeltede hendes Hjerte. Lille Adolph fandt, uden at ahne det, et Par Skilling i sin Bestelomme, næste Uge ligeledes, den følgende Uge ogsaa, og — at han fra nu af ikke kunde komme

ud af det med sine Lommepege, er Noget, det forstaaer sig af sig selv.

Desuagtet vare hans Forældre meget kjærlige imod ham, thi, naar man undtog, at han ikke kunde komme ud af det, var Adolph en god, slittig og ordentlig Dreng og altid Dux i sin Classe. Den Omstændighed skaffede ham mangen Tilgivelse. Endelig kom den Tid, at han skulde gaae af til Universitetet. Han bestod Afgangs-Examen med Udmærkelse, og hans Hr. Fader var stolt af sin Hr. Søn. „Hør,“ sagde han til ham ved Afskeden; „jeg er i det Hele vel tilfreds med Dig, men, min Dreng! ved Universitetet maa du tage Dig op i Din Deconomi! Her i Din Tegnebog har jeg lagt tre hundrede Daler — de maae strække til i første Halvaar. Jeg siger — de maae; forstaaer Du? Nu maa Du lære at komme ud af det, ellers skeer Du en Ulykke! Da jeg kom til Universitetet, gav min Fader mig kun det Halve og jeg kom godt ud af det. Lad mig derfor i Fremtiden ikke høre den Talemaade mere! Og nu lev vel, nyd Din Ungdom og Friheden — men med Maade — og forglem ikke, hvad jeg her har sagt!“ — „Tusind Tak, kjære Fader!“ svarede Adolph fornøiet og puttede Tegnebogen i Lommen; „vær kun rolig; jeg skal nok komme ud af det!“

Den unge Herre reiste til Hovedstaden, leiede sig en net lille Leilighed, besøgte slittig Collegierne og gjorde en heel Deel Bekjendtskaber. Da det første Qvartal var ude, talte han sin Beholdning efter;

næsten de to hundrede Daler vare endnu tilbage. „Det gaaer fortræffeligt!“ sagde han; „jeg kommer brillant ud af det! jeg vil ogsaa holde mig en Ridehest. Han og han og han har Hest; hvorfor skulde jeg ikke kunne gjøre det samme.“ En Hest blev nu anskaffet, et nydeligt Dyr! kun Skade, at den hver Dag skulde have Hø og Havre, og Havren var saa dyr! Tilmed maatte den passes og strigles, og Staldkarlen kostede ogsaa Penge! Fremdeles var det jo nødvendigt, at den maatte rides og gjøres Stads med, og nu traf det jo, at man snart kom et, snart et andet Sted hen, og saa nød man enten et Glas bayerisk El eller en Boeuf med Kartofler eller en halv Snees Østers og — i næste Brev skrev Adolph til sin Fader: „Jeg har det overmaade godt her; flittig er jeg ogsaa, lærer umaadeligt Meget, men her er saa skammelig dyrt. Jeg kan ikke komme ud af det, kjære Fader! paa ingen mulig Maade, hvormegyet jeg end sparer. Man kan dog ikke leve som en Eremit; jeg har gjort endeel vakkre Bekjendtskaber; Du vil vist indrømme mig, at jeg umuligt kan komme ud af det!“

Den Gamle svarede: „Min kjære Adolph! Du er en Ddeland, og faaer ikke en Skillings Tillæg af mig! Din trofaste Fader Degen.“ Desuagtet var der indesluttet i Brevet en Hundrededalerseddels. „Ah, fra Moder!“ sagde Adolph og hans Dine funklede. Strax om Eftermiddagen red han en Tour ud og kjøbte sig foruden sin smukke Hest endnu en nydelig

Hund. Dyret aad rigtignok forfærdeligt, men det var den smukkeste Hund i Byen og Adolph var ganske stolt af den. Med Udkommet saae det daarligt ud, men hvad gjorde det? hans gode Moder spædede jevnligt til. Adolph levede flot, men dog kunde man ikke nægte ham, at han ved Siden deraf aldrig glemte Studeringerne, men virkelig læste med Flid. Hans lyse Hoved og opvakte Forstand hjalp trolig til, og da han endte sine Studenteraar, gjorde han en glimrende Examen og en Beregning over sin Gjæld, som ikke var mindre glimrende. Examensattesterne sendte han sin Fader, Opgjørelsen af Gjelden sin Moder og havde den Glæde at modtage særdeles tilfredsstillende Svar fra dem begge. Moderen skjendte vel en Smule, men Adolph skrev: „Det kunde sandelig ikke være anderledes! jeg kunde umuligt komme ud af det!“ og Moderen var forsonet. „Vær blot i Fremtiden noget mere sparsommelig!“ svarede hun.

Adolph blev nu Cancellist, Fuldmægtig og kort efter Comptoirchef. Fyrsten var bleven opmærksom paa ham; hans grundige Arbejder behagede ham, hans lette og behagelige Væsen bestak ham og Adolph blev paa eengang hans Yndling. Fyrsten gav ham fri Bolig og en aarlig Gage af 2000 Daler, tilfagde ham hyppigt til sit Taffel, gjorde ham anseelige Foræringer og hele Verden saae med misundelige Bine paa Adolph. Desuagtet hensefaldt han Tid efter anden i en synlig Melancholie og engang listede han sig omkring i den

Grad forstemt, at selv Fyrsten blev opmærksom derpå.

„Hvad feiler Dem, min kjære Degen?“ spurgte han og slog denne fem og tyveaarige Melancholicus naadig paa Skuldrene; „hvad er der i Veien for Dem? jeg vil see Dem munter og glad!“ — „Af, Deres Høihed er altfor naadig,“ stammede Adolph med et dybt Buf — „men jeg vover virkelig ikke“ — „Na jovist tør De saa!“ sagde Fyrsten munter. „En tro og flittig Stats tjener, som De er, tør altid tale ligeud! Naa?“ — „Deres Høihed, det kunde synes, som om jeg var utafnemmelig;“ svarede Degen. — „Jeg vil ikke høre Noget om Utafnemmighed — tal kun reent ud! Jeg befaler det.“ — „Deres Høihed, min Stilling,“ stammede Degen; „forskjellige Hensyn — man maa gjøre saa meget med — min salig Faders Formue var ingenlunde saa betydelig, som man troer — jeg kan ikke komme ud af det — virkelig ikke komme ud af det, naadige Herre!“ —

(Fortsattes.)

G. P. J. Krebs.

Borger-Vennen.

To og Tredstydtyvende Aargang.

Nr. 2.

Løverdagen den 12te Januar 1850.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos Louis Klein.

Jeg kan ikke komme ud af det!

En Sverdagshistorie.

(Fortfat.)

Saaledes hængte det altsaa sammen; Hr. Statsraaden kunde ikke komme ud af det med 2000 Rbd. og fri Bolig. Det forstaaer sig, hans Fader havde ved sin Død just ikke efterladt ham Tønder Guld, men dog altid saa Meget, at han selv uden offentlig Gage kunde have et anstændigt Udkomme. Hans gode Moder var ogsaa død, saa at han ikke længere behøvede at sørge for hende, og dog kunde han paa ingen mulig Maade komme ud af det, og det uagtet Renterne af sin Fædreneary, uagtet sin anseelige Gage, uagtet det Ungkarleliv, som han førte. Rigtignok var der disse forskjellige Hensyn til Stand og Stilling, der fordrede

faa mangt et kostbart Offer! Sin Hest maatte han dog beholde, — han havde den jo endog i sine Studenteraar; — dernæst, i daarligt Veir kunde han jo ikke gaae tilfods til Hoffet, ligesaa lidet som han kunde ride med Silkestrømper og Dandsesko; — altsaa det var en absolut Nødvendighed, at han maatte have en Equipage! Til en smuk Equipage høre smukke Heste — ellers havde han gjort sig latterlig i de stolte, adelige Hofmænds Dine! Til de smukke Heste hører en smuk Kudst — til den smukke Kudst hører et smukt Livre og en net Tjener bagpaa Bognen — den Sag var klar: Udolph kunde ikke komme ud af det.

Fyrsten indsaae det; han var en fornuftig Mand. „Godt, godt, min kjære Degen!“ sagde han. „Det glæder mig, at De med saadan Tillid har betroet Dem til mig. Vedbliv blot at være mig en trofast Tjener; Resten komme vi nok ud af. Ved De hvad? De skulde gifte Dem! Lad mig sørge for det! Jeg har et Partie for Dem.“ — „Deres Høihed er altfor naadig og nedladende,“ svarede Degen og bukkede sig dybt til Jorden. „Jeg er i al Underdanighed Deres Høiheds Bærktøi — behag at bestemme aldeles over mig.“

Dette Yndlings villige Tilfagn bragte Fyrsten i et fortræffeligt Humeur. Høiheden gned smilende sine med Ringe besatte Fingre, tilnikkede huldriig Degen sit Bifald og sagde: „Det var ret, min kjære Degen! De skal snart høre fra mig!“

Med disse Ord forlod Fyrsten sin Yndling og

nærmede sig smilende sin Gemalinde; talede først et Par Ord med hende, og henvendte sig derpaa til en Hofdame af gammel Adels, som var meget rig, men tillige meget styg. De gen fulgte i Afstand Fyrstens Bevægelser, saae ham nogle Gange smile venligt, saae, hvorledes han naadigt rettede sit Blik paa ham selv, saae, hvorledes Hofdamen rødmede, tog sit Dieglas og betragtede ham, og — han sukede dybt. Han gjettede Alt. Frøken Donnersberg var den for ham bestemte Brud. Hendes Penge kunde han jo nok have havt Lyst til! men hendes Styghed og hendes Stoltthed! hendes uforfammede Puffen paa sine sytten, atten Ahner! I sit Hjerte ønskede han, at hun vilde give ham og Fyrsten en Kurv. Ja, han haabede det endog; thi at ægte en Borgerlig — dertil kunde dog vel ikke Frøken Donnersberg nedlade sig uagtet sit høist uskjønne Ansigt! Men om hun alligevel? da kunde det ikke hjælpe at gjøre Modstand; Adolph maatte holde Ord, eller havde han for bestandigt forspildt Hans Høiheds Raade. Beklemmt listede han sig omkring i Salens Kroege, og var glad, da endelig Audients-Timen var forbi. Fyrsten nikkede venlig til ham ved Afskeden og fortvivlet førte han hjem i sin prægtige Karet. Hele Natten drømte han om Frøken Adalgunde von Donnersberg, men ikke engang de brogede Drømmebilleder formaaede at omskabe den hæslige Hofdame til en skøn Engel, og Adolph sukede i Drømme næsten endnu værre, end da han var vaagen.

Ærgerlig og forstemt stod han op om Morgenen, satte sig ved sit Skrivebord, regnede og talte, skrev hele Bøger Papir fulde af Tal og mumlede endelig ved sig selv: „Det er dog en fordømt Historie, at jeg ikke kan komme ud af det! Men, hvormeget jeg end adderer og subtraherer, det gaaer ikke! jeg maa derfor bide i det sure Æble og gifte mig med Frøken Adeligunde!“

Bed Middagstid kom en fyrstelig Lakai og bragte ham et stort, tykt Brev fra Hans Høihed. „Min gode Statsraad!“ skrev Fyrsten — „jeg har været lykkelig som Frier og haaber derved ligeledes at gjøre Dem lykkelig. Frøken Donnersberg modtager Deres Frierie paa den Betingelse, at De bliver optaget i Adelfstanden. Det skal jeg sørge for: hendes Forlangende er billigt, og Deres Fortjenester ere store nok, til at Deres Optagelse i Adelfstanden kan ansees for en retmæssig Belønning for disse. Hoslagt sender jeg Dem en Bagatel til at ordne Deres oekonomiske Affairer. Siden vil De vel nok, haaber jeg, komme ud af det med Frøkenens Indtægter. Ingen Tak, kjære Degen! Deres bevaagne Ernst Emil.“

Den indlagte Bagatel bestod i 8000 Daler i gode Statspapirer, og var netop tilstrækkelig til at dække Adolphs Gjeld, som lidt efter lidt var voren op til den Størrelse. Sukkende glemte han Brevet og Papirerne i sit Skatol, lod spænde for og førte til Fyrsten, uagtet denne havde frabedet sig hans Tak. Adolph vidste nok, at han alligevel vilde være vel-

kommen. Fyrsten modtog ham ualmindelig naadig, — Aldolph faldt paa Knæ for ham, kysede hans Haand og stammede: „Deres Høihed, hvilken Naade! — hvor kan, hvor skal jeg finde Ord til at . . .“ „Stille, min Ven!“ afbrød Fyrsten ham og løftede ham op. „Siig mig kun, at De er tilfreds med den Brud, som jeg har valgt for Dem! Endnu er det Tid at gjøre det Hele om igjen; foruden min Gemalinde er der Ingen, som veed et Ord om Forlovelsen!“ — „Deres Høihed! hvor kunde jeg i den Grad være utaknemmelig og mistjende Deres Nedlædighed!“ svarede Aldolph og gav sig Udseende af at være ude af sig selv af Glæde. „De har gjort mig fuldkommen lykkelig, naadigste Herre! og mit hele følgende Liv skal give Deres Høihed Beviis paa, at mit Hjerte er fuldt af Henrykkelse og Taknemmelighed. Blod og Liv vil jeg ofre for Deres Høihed!“ — „Det glæder mig hjerteligt,“ sagde Fyrsten, „at De er fornøiet. Kjør nu hen til Deres Brud og aflæg hende Deres Bivsit. Gud være med Dem!“

Degen gif, med Himmelen paa sit Ansigt, Helvede i sit Hjerte. Han kjørte hen til sin Brud, der modtog ham med nedladende Stolthed, og det kostede ham en ikke ringe Overvindelse at give sig Udseende af en lykkelig Brudgom ligeover for den ubehagelige Froken. Han var glad, da han endelig med Anstand kunde anbefale sig. Trostløs og rasende kom han hjem og forbandede hundrede Gange den

Ulykke, at han ikke kunde komme ud af det. Det var ham en skrækkelig Tanke, for hele sit Liv at være fængslet til Frøken Donnersberg, og dog kunde han nu ikke mere forhindre det, han kunde ikke trække sig tilbage, men maatte, for ikke at fornærme den naadige Fyrste, ovenikjøbet give sig Mine af den inderligste Tilfredshed og høieste Lyksalighed. Han kunde have grædt og rykket sig Haarene ud af Hovedet! Men hvad hjalp det? Han havde ikke kunnet komme ud af det, og maatte endnu takke Gud til, at Fyrsten betalte hans Gjeld.

Den stakkels Adolph! Hele Verden misundte ham hans Lykke og Fyrstens Gunst og store Naadesbeviisninger, ja endog paa hans rige Brud saae man med skjæve Dine — og han selv følte sig saa ulykkelig. Fyrsten havde optaget ham i Adelsstanden, forundt ham Titel af Geheimeraad, decoreret ham med sin første Orden, tilstaaet ham et anseeligt Gagetillæg, gjort ham til Kassierer ved sin Privatkasse — og dog listede den misundte, med Naade overvældede Yndling sig sorgmodig omkring og havde neppe saa megen Kraft, at han i Hoffets og sin Bruds Nærværelse kunde paatage sig et muntert og opvakt Væsen. Han var tilfreds med Alt — kun ikke med Bruden, der var ham en uvelkommen Tilgift til hele den nye Herlighed. — Imidlertid, han maatte fremad! Forlovelsen blev af Fyrsten selv offentlig proclameret ved Hoffet, og Brylluppet blev holdt næste Uge. Og hvilket Bryllup! Alt, hvad man

kan tænke sig af Glands, Pragt, Glimmer og Herlighed: Silkeklæder og funklende Juveler, henrivende Musik og hele Skove af brændende Fakler, Fyrværkerie og Champagner, — der manglede Intet, med Undtagelse af en eneste Ubetydelighed: Lykke og Tilfredshed.

Den stakkels Geheimeraad von Degen! — Imedens Alt syntes at svømme i et Hav af Glands og Fryd, imedens han selv udbredte det behageligste Smil over sine Træk — gif han omkring med Døden i Hjertet og misundte den fattigste af sin Fyrstes Undersatter, som dog i det mindste elskede den Dvinde, hvem han ægtede, medens han giftede sig og var opfyldt af Modbydelighed og Afsky imod sin Hustru, som nu skulde være hans hele Livs ledsagerinde, til hvem han for steds var knyttet med uopløselige Bænd. Imidlertid hvem vilde beklage ham, hvem vilde føle Medlidenhed med ham? Han var jo selv Skyld i sin Ulykke! Hvorfor havde han ikke kunnet komme ud af det?

Brylluppet var nu forbi og Hvedebrøsdagene svandt hen; Degen vænnede sig til den Lænke, han slæbte omkring med sig. I Grunden var den heller ikke saa ung, og tilmed ægte forgyldt. I enkelte Punkter vassede ogsaa de unge Ægtefolk fortræffeligt sammen, Ex. i deres Tilbøielighed til Ddselhed og ydre Pragt. Hr. Geheimeraaden gjorde gjerne Selfaber og Baller — Fru Geheimeraadinden ligesaa. Hr. Geheimeraaden holdt meget af hvidt Spil — Fru Geheimeraadinden

ikke mindre. Hr. Geheimeraaden yndede smukke Heste og Bogne — Fru Geheimeraaden sværmede derfor. Hr. Geheimeraaden var en stor Liebhaber af Gulddaaser og Brystnaale med store Brillanter — Fru Geheimeraadinden havde ingen mægtigere Passion end netop for Diademer, Halsbaand, Armbaand, Drenringe og Fingerringe med Diamanter og Rubiner.

Det var derfor intet Under, at det unge Egtepar gav de nydeligste Baller, havde de prægtigste Heste og Bogne, paa den gentileste Maade tabte deres Penge ved Spillebordet og altid glimrede med de eleganteste og nyeste Smykker! Det forstaaer sig, disse smaa Liebhaberier kostede uhyre Summer; men det gjorde ikke noget Noget, de havde jo Penge som Græs og Adolph kom virkelig ud af det; men — om det var ved sine aarlige Indtægter og Rentepenge eller ved Hjælp af den Capital, som hans Kone havde bragt ham, det var et andet Spørgsmaal. Hvem kunde vel besvare det, hvem kunde vel holde Regnskab med disse rige Folk og deres Udgifter? Nok er det, de levede høit, gjorde ingen Gjæld, og Adolph taledede aldrig til Fyrsten om, at han ikke kunde komme ud af det. Hvad kunde man forlange mere? Geheimeraadens vare saadanne fortræffelige Mennesker — Fyrsten selv besøgte deres Fester — kort og godt: Adolph kom ud af det.

Ja, han kom ud af det — et Aar, to Aar, fem Aar — og var altid fornøiet, var altid Fyrstens Yndling og altid misundt af hele Verden. Men paa engang blev hans muntre Lune mindre bestandig, hans Dine saae mørke ud, især naar han var alene eller troede sig ubemærket, og hans glatte Bænder rynkedes.

(Fortsættes.)

C. P. J. Krebs.

Borger-Vennen.

To og Tredstindstypende Aargang.

Nr. 3.

Løverdagen den 19de Januar 1850.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos Louis Klein.

Bekjendtgjørelse.

Fredagen d. 28 December 1849 afholdt det forenede Understøttelses-Selskab en Repræsentrant-Forsamling der bivaanedes af 43 Repræsentranter og i hvilken Følgende afhandlede og besluttede.

1. Medundertegnede Garbrecht, hvis Embedstid som Administrator udløb med Udgangen af Aaret 1849, gjenvalgte for de 3 følgende Aar ved det ifølge Lovens § 46 foretagne Valg, med 40 Stemmer.

2. Til, i Forening med den efter Lovens § 57 vedblivende Revisor Hr. Fuldmægtig Diekmann at revidere Regnskabet for 1849, gjenvalgte Hr. Justitsraad Laurup der har modtaget Valget.

3. Til, i Overensstemmelse med Lovens § 48, at foretage det i bemeldte § befalede Østersyn samt

Overleveringen af Selskabets Kasse og Effecter m. m. valgte Forsamlingen følgende Repræsentanter:

- Hr. Justitsraad Stjernholm,
- Overauditeur Steenstrup og
- Bereleer H. P. Hansen,

hvilke Alle have modtaget Valget.

4. Efter Forslaget af Skrivtecommitteen valgtes til at indtræde i denne istedetfor Capitain From Møller og Cand. juris Schorn der ere fratraadte:

- Hr. Pastor P. E. Lind og
- Literatus Erslem,

hvilke begge have modtaget Valget.

5. Meddeeldes Forsamlingen Resultatet af den foretagne Revision af Regnskabet for 1848; hvorefter dette Regnskab af Forsamlingen qvitteredes.

6. Billigede Forsamlingen den af Administrationen brugte Fremgangsmaade med Hensyn til en ældre Gjæld til Selskabet og tillod at denne maatte afdrages paa den af Bedkommende tilbudte Maade.

7. Efter Ansøgning fra forhenværende Bud i Selskabet: Lorenzen forlængedes den ham tilstaaede Understøttelse af 100 Rbd. under lige Betingelse for Aaret 1850.

8. En Ansøgning fra et excluderet Medlem om, at maatte afgjøre sin Gjæld til Selskabet med et aarligt Afdrag, imod at erholde Udgang til Understøttelse, kunde ikke bevilges.

9. Ligeledes affloges en Begjæring fra Søsteren

til et afdød Medlem om at erholde Understøttelse af Selskabet; da ikkun Medlemmer af Selskabet have Adgang til saadan.

10. Vedtog Forsamlingen at de uerholdelige Contingentrestancer for 4 Medlemmer, der saaledes efter Lovene blive at udslette af Selskabet, samt for 4 afdøde Medlemmer, maatte affrives i Alt med 31 Rbd. 76 §.

11. Optoges følgende 77 nye Medlemmer:

Skrædermester A. B. Hansen,
Hørfabrikør H. Nicolaisen,
afd. Jsenkræmmer Schoulunds Datter, A. C. H.,
Materialkudst ved Frederiksberg Slot M. Hansen,
Mecanicus H. Tennsfeldt,
Muurmester N. F. Nielsen,
Muurmester H. C. Petersen,
Formand ved Dymuddringsvæsenet C. H. Madsen,
afd. Toldcontrolleur Madsens Datter, A. M.,
Skomagersvend D. H. Behrens,
Skolelærer J. F. Engell,
afd. Forstinspecteur Hampes Datter, J. L. A. M. W.,
Silke- og Klædehandler C. Wendt,
Polietiebetjent L. A. G. Humble,
Handskemagersvend C. Brodthagen,
Snedfermester D. Olesen,
Krigsraad Blochs Datter, A. C. F.,
— — — J. C. M.,
Læderhandler P. J. Nissen,
Skolelærer C. Olsen,

afd. Goffardiecapitain Torwards Datter, J. M.,
 Skrædermester G. Buch,
 Linnedvævermester G. Krusemark,
 Stomagersvend H. R. F. Stamer,
 Capelmusicus Madsens Enke, G.,
 Kleinsmedmester L. F. Engmann,
 afd. Kleinsmedmester Beck's Datter, G.,
 Stomagermester J. F. Reimer,
 afd. Figurant Holms Datter, S. W.,
 Skrædermester J. Jacobi, junior,
 Copiist M. W. Jørgensen,
 Guldsmedsvend J. P. Mundt,
 afd. Urtekræmmer Henrichsens Datter, L. W. S.,
 afd. Handelsfuldmægtig A. Fichs Datter, A. G.,
 Smedemester N. B. Hultmann,
 Smedemester N. Petersen,
 Garderobebetjent ved Theatret L. Hansen,
 Stolemager Kaus Datter, H. M.,
 afd. Bognmand Nøragers Datter, G. S.,
 Bryggerkarl paa Kongens Bryghuus, N. Jørgensen,
 Vinhandler G. H. Mønster,
 afd. Pakhuusforvalter Mønsters Datter, G.,
 — — — — — L.,
 Lieutenant i Artilleriebrigaden F. W. Hendrichsen,
 Sadelmagermester J. P. Olsen,
 Sadelmagermester J. D. Falck,
 Stomagermester P. Knudsen,
 Kleinsmedsvend J. Petersen,

Klokker og Portner ved Bartou M. A. Borup,
 Stolemager Raffs Datter, C. D.,
 Urtekræmmer C. P. Smith,
 Formand for Favnsætterne S. J. Nielsen,
 Gæstgiver H. Christiansen,
 Skomagersvend J. J. Bengen,
 Skrædermester H. H. Brandt,
 Urtekræmmer A. P. Holms Enke, A. D.,
 Kobbersmedmester H. P. Smith,
 Undercorporal ved 5 Liniebataillon J. P. Knudsen
     Astruphuus, D. M.,
 Glarmester T. C. Pers,
 Barbeer C. G. Hendrichsen,
 Skomagersvend N. J. Petersen,
 Fabrikbestyrer H. P. Paustian,
 Kleinsmedmester C. Berg,
 Capitain og Glarmester J. Casse,
 Skolelærer N. Hendrichsen,
 Kommandeersergeant F. C. Gronemann,
 sfd. Sognepræst Warbergs Datter, J. R.,
 Silkehattesfabrikant C. F. Jansen,
 Land chir. Byrstings Enke, M.,
 Silke- og Klædehandler N. L. Dehn,
 Musikalsk Instrumentmager P. C. Schmidt,
 Dreiermester J. Redke,
 Capitain i Artilleriet A. v. Lassen,
 Mecanicus N. Lundberg,
 Skomagermester M. H. Hjorth,

22
Bøssemager H. W. Schmidt,
Snedkermester N. Langes Enke, C. M.

12. I Anledning af et Foredrag fra Administra-
tionen om en muelig Forandring i Repræsenta-
ntskaberne, vedtoges det at Sagen efter Forslag fra Administra-
tionen skulde foretages ved en af de førstkom-
mende Generalforsamlinger.

Administrationen for det forenede Understøttelses-Selskab,
den 8de Januar 1850.

E. Clausen.   D. Borgen.   J. Garbrecht.

Carl S. Groth.

Jeg kan ikke komme ud af det!

En Hverdagshistorie.

(Fortsat.)

„Hvorledes har Du det, kjære Mand?“ spurgte hans Kone. „Er Du ikke vel?“ — „Na! bryd Dig ikke om mig,“ svarede han. „Jeg har haft nogle Fortrædeligheder — man kan jo ikke altid være i lige godt Humeur!“ — „Nei! det har Du saamæn Ret i — men see dog eengang, hvad for et nydeligt Smykke Juveleren har sendt mig. Man kan dog ikke tænke noget Smukkere, og det skal ikke koste mere end fem tusind Daler. Synes Du ikke, at jeg skulde beholde det? Hofmarskalkinden vilde blive grøn af Misundelse, hvis hun saa mig med det.“ — „Men, kjære Barn! Du har jo Smykker nok, hvad vil Du med flere? Det er dog virkelig overflødigt!“ sagde Geheimeraaden. Fru Geheimeraadinden saa paa sin Mand med store Dine og sagde stolt: „Overflødigt? En Dame i min Stilling kan aldrig have Smykker nok! Nu vil jeg netop beholde dette her.“ — „Men, kjære Kone! fem tusind Daler er dog ingen Bagatel!“ — „Om nu saa var?“ svarede Damen. „Hr. Geheimeraaden er vel saa god at erindre, at det er med mine egne Penge, jeg betaler Smykket!“

Hr. Geheimeraaden trak paa Skuldrene, mumlede et Par uforstaaelige Ord i Skjægget og begav sig ind i sin egen Stue, hvor han lukkede sig inde og arbej-

dede meget ivrigt ved sit Skrivebord indtil ud paa Aftenen. Da stod han op, saae meget bleg og angrebet ud og sukede dybt. Sine Papirer glemte han omhyggelig, aabnede en Pengekasse og tog en Haandsfuld Guldstykker og Obligationer frem. „Den sidste Rest!“ mumlede han. Gud i Himlen maa vide, hvorledes vi nu skulle komme ud af det! Det Fruentimmer er ogsaa gal med sin Forsængelighed og Pragtsyge! Fem tusind Daler for et Smykke i et Dieblif, da vi neppe endnu have fem tusind Daler af vor Formue tilbage. Men herved er Intet at gjøre! At forhindre hende fra at følge sine Lyster staaer ikke i min Magt; hvilken Scene vil der ikke blive, naar hun erfarer, at hele hendes Formue er sløiten? — Men, hvorfor skulde hun ogsaa erfare det? Lykken er mig maaskee idag gunstigere end i de sidste Uger! Fordømte Uheld! Ti tusind Daler i en Uge! Dog saaledes kan det jo ikke blive ved at gaae! Kun modig fremad! Rast vovet er halvt vundet! Lad hende kun kjøbe det tossede Smykke — betalt kan det jo altid blive!“

(Fortsattes.)

C. P. J. Kretz.

Borger-Vennen.

To og Tredsiendstyvende Aargang.

Nr. 4.

Løverdagen den 26de Januar 1850.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos Louis Klein.

Seg kan ikke komme ud af det!

En Sverdagshistorie.

(Fortsat.)

Hr. Geheimeraaden listede sig ud af sin Stue, ilede ganske sagte og hemmelig ned af Trappen, kom ud paa Gaden og sneg sig bort langs med Husene, tæt indhyllet i sin Kappe, saa at Ingen var istand til at kjende ham. Han skyndte sig nu i en Hast gjennem flere Stræder og Gader, indtil han standsede ved en affides liggende, stor, men skummel Bygning, der syntes i forrige Tider at have været et Kloster. Her ringede han paa; en tung Dør aabnede sig — og Adolph sprang ind og befandt sig en Minut derefter i et rummeligt Bærelse, hvor allerede et temmelig talrigt Selskab var samlet omkring et stort, med

grønt Klæde overtrukket Bord. Man hilfede ham med et kort Nik, som Adolph ligesaa kort besvarede. Der blev ikke talt et Ord. Der var Ingen, som havde Tid og Lyst dertil; thi det grønne Bord var belagt med Kort og Dyrger af Penge: man spillede og spillede høit.

„Hundrede Louisd'orer paa Knægten!“ sagde Adolph, og var derpaa med Liv og Sjæl fordybet i Spillet. Det var et sørgeligt Syn at betragte den forfaldne Spiller. Uden Døphør forandrede sig Udtrykket i hans Ansigtstræk; han blev snart dødbleg, snart mørkerød; hans Haar var som badet i Sved og hængte uordnet ned over hans rynkefulde, mørke Pande; han bed sine Læber tilblods, og mangt bange Suk, mangen dyb Stønnen, mangen bitter Latter, mangt vildt og kort Skrig foer over hans sammenpressede Læber. Afverlende tabte og vandt han betydelige Summer; endelig holdt Spillet op henimod Morgenen, og fortvivlet stirrede Adolph paa det skjebnesvangre Bord. Han havde tabt Alt, hvad han havde bragt med sig, og desuden en betydelig Sum paa sit Gresord.

„Nu, Degen! lad os gaae!“ sagde en Bekjendt til ham og slog ham paa Skuldrene. „Det begynder allerede at dages. Kom nu og tænk ikke mere paa Dit Tab! Du er jo rig nok!“ — „Har været!“ sukkede Adolph ved sig selv; dog fattede han sig og gik bort med de Dørige. Bleg som et Lig kom han hjem, fa-

stede sig i en Lænestol og stirrede med et vildt Blik ud for sig.

Staffels Mand! han havde ikke kunnet komme ud af det med sin Gage og sine Renter! Hans Kones Formue havde skullet hjælpe ham, og i denne Nat var rigtig den sidste Rest af denne blevet offret ved Spillebordet. I Grunden — i det mindste foresnakkede han sig selv saaledes — i Grunden var han ganske uskyldig! Sin Stilling havde han jo skyldt visse Hensyn! Hertil kom, at hans rige Kone var saa forsængelig og pragtsyg! Det maatte gaae saaledes! — Ved Spillebordet havde han søgt at gjenvinde de bortødslede Capitaler, istedet derfor havde han tilsat den sidste Rest af Formuen og ovenikjøbet gjort en Ureægjæld, som absolut maatte betales inden fire og tyve Timer. Men hvorledes? og hvormed? og hvor skulde han faae Pengene fra? Adolph tænkte paa Fyrsten. Men nei, det gif ikke an! Fyrsten maatte paa ingen Maade være den Første, som fik at vide, at han var ruineret. — Han maatte altsaa laane Pengene! men af hvem? og hvem havde vel netop en saa stor Pengesum liggende, som den, han behøvede?

Adolph vidste intet Raad og fastede et fortvivlet Blik paa de ladte Pistoler, der hængte paa Bæggen over hans Skrivebord. „En Kugle gennem Hovedet betaler til Slutningen enhver Gjæld!“ hviskede han. Sukkende, men allerede halvt besluttet, reiste han sig og nærmede sig til Skrivebordet. Dog — Livet

var saa skjønt, og han endnu saa ung! Og naar han vilde indskrænke sig, saa kunde han dog vel nok komme ud af det — han tøvede, vaklede, blev staaende og hans Udslukte, dybtliggende Die lynede.

„Det gaaer an!“ mumlede han. „Det vilde dog redde mig endnu engang; og hun mærker det vel ikke engang. Det seer rigtignok ud som et Tyverie — men hvad? om den Fjante har ægte Stene eller ikke? desuden tilhøre de jo mig ligesaa vel som hende; for hendes Skjønheds Skyld har jeg virkelig ikke taget hende — kun for hendes Benge. Desuden er hun selv Skyld i det Hele; hun har endnu mindre kunnet komme ud af det end jeg, og hun er dog kun et Fruentimmer! Som sagt, det kan ikke være andet — det maa ssee!“

Geheimeraaden trak nu sine Støvler af og listede sig paa Hofesokkerne hen til sin Kones Bærelser. Sagte og som en Tyv aabnede han Dørene, sagte lukkede han dem igjen. Nu stod han i hendes Dagligstue. Hun sov i Bærelset ved Siden af. Hele Huset laa endnu i den dybeste Søvn. En Nøgle faldt ham i Dinene. Med Glæde snappede han den, lukkede Secretairen op, hvor hans Kone gjemte sine Smykker, tog i en Hast med skjælvende og frygtfuld Haand de kostbare Diademmer, de glimrende Halsbaand og Armbaand til sig, lukkede Secretairen igjen, lagde Nøglen paa sit Sted, og sneg sig bort ligesaa stille og hemmelig, som han var kommen. I sit Bærelse tog han igjen sine Støvler paa, gik ned i Stalden, sadlede sin hurtigste Hest

og galopperede bort til den nærmeste store Handelsstad, der kun laae et Par Miil borte fra Residentsen. Her solgte han sin Kones ægte Juveler, lod andre uægte indsatte i Smykkerne, ilede hjem igjen, betalte sin Spillegjeld og — kunde igjen en Stund komme ud af det. Hans Kone mærkede ikke Noget til Bedrageriet og vedblev fremdeles som tilforn at ansee sine Smykker for ægte.

Adolph var vel nu sunket ned til at blive Tyv og Bedrager — imidlertid var hans Gjeld bleven betalt, og der var ikke et Menneſke, som vidste Noget om hans Bedragerie. Alligevel indſaae han, at der nu maatte sættes en Grændse for den Ddsſelhed, som hidtil havde fundet Sted i hans Huus; han prøvede derfor paa en Dag alvorlig at tale med sin Kone om denne Sag og anbefale hende større Sparsommelighed. Den stolte Dame vilde imidlertid ikke høre et Ord herom og hun forknyttede ham ved sin hovmodige Tale i den Grad, at han, som paa ingen Maade vilde tilſtaaе, at hendes Formue var sat til, engang for alle opgav Forsøget paa at bringe hende til Raison. En naturlig Følge heraf var, at Gjelden i en strygende Fart vorede op og — Geheimeraadten kunde mindre end nogensinde komme ud af det.

En Tidlang gif det ſaaledes; men ſaa begyndte Creditorerne at trænge paa og true med Indkaldelse for Retten o. ſ. v., og den ſtaffels Adolph ſaae ſin totale Undergang imøde, ledsaget af Fyrſtens Unnaade,

Affættelse fra sit Embede og Gud veed endnu hvilke andre Lidelser. Sørgmodig og nedflaaet gik han omkring; intet Smil kom mere paa hans Læber; hans Ansigt blev blegt, hans Figur mager — han saae ud som en Fuglestrømme og formaaede ikke længere ved Hoffet at vedligeholde sit tidligere, tillidsfulde og behagelige Væsen. Fyrsten mærkede endelig hans Forstemthed og spurgte ham engang leilighedsviis, hvad der feilede ham.

„Benge, Deres Høihed!“ svarede Geheimeraaden med fortvivlet Bestemthed; „Her i Residentsen er det forsærdeligt dyrt at leve! Jeg kan ikke komme ud af det, Deres Høihed!“

Hans Høihed rystede paa Hovedet og tilfæstede Geheimeraaden et alvorligt Blik. „Kjære Degen!“ sagde han; „De maa komme ud af det! Jeg kan dog ikke skaffe Dem to rige Koner, det vil De let indsee. Gjør et Par Baller mindre om Aaret og affkaf Deres kostbare Heste, saa vil det nok kunne gaae!“

Førend Geheimeraaden kunde fatte sig og svare, vendte Fyrsten ham Ryggen. Degen stod som paa Gløder, og saasnart det kunde lade sig gjøre uden at vække Opsigt, ilede han hjem. Den stakkels Geheimeraad! han kunde engang ikke komme ud af det og nu mindre end nogensinde tilforn — og Ilden brændte ham under Saalerne. I hele Byen smaasnakkede man allerede om, at det stod galt med hans Affairer, og

skulde man slutte fra Fyrstens Opsørsel imod ham idag, saa syntes det, at denne ogsaa var temmelig godt underrettet. Og i Morgen skulde og maatte Geheime-
raaden betale en Bærel paa ti tusind Daler eller —
spadsere i Gjeldsarresten. Han havde haabet, at Fyr-
sten endnu engang vilde hjælpe ham ud af hans Knibe
— men hans Haab blev skuffet.

Hvad skulde han dog gribe til? Skaffede han ikke
de ti tusind Daler tilveie, saa var han fortabt: saa
kom Alt for Dagens Lys, saa vilde det vise sig, at
han havde bortødslet sin Kones Formue, at selv hendes
Smykker vare forfalskede og — det Børste af det Hele
var, at han ikke kunde undgaae Arrestation. Retfær-
dige Himmel, hvilken Scandale for Residenten!

Forgjebes vred den ulykkelige Mand, som unu-
rligt havde kunnet komme ud af det, sine Hænder, og
anstrengte sin Hjerne for at finde en Udvei. Men
forgjebes, aldeles forgjebes. Alle hans Hjælpebilder
vare udtømte, og han kunde paa ingen Maade und-
gaae sin Skjendsel.

Kun een Bei, en eneste, stod ham endnu aaben —
dog for at betræde denne gyste han selv tilbage. Fyr-
stens Kasse var ham betroet — netop igaar var en
betydelig Sum bleven indbetalt — om han nu laante
de ti tusind Daler — jeg siger laante, for Guds
Skyld ikke stjal — saa kunde han maaskee und-
gaae Skjendselen, maaskee tilbagevinde denne Sum
i Spil, maaskee dække Mangelen — og saaledes

maa skee bringe den hele smudsige Historie i Orden, uden at et eneste Menneske ahnede det Mindste derom.

Det forstaaer sig, det var jo mange „Maaskeer,“ paa hvilke hele Sagen beroede: imidlertid truede Skjendsfelen ham fra alle Kanter og her kunde det ikke komme an paa en Haandsfuld mere eller mindre. Juveel-Tyveriet var jo lykkedes ham — hvorfor skulde da dette tvungne Laan mislykkes? Han maatte vove det — det var den sidste Trumf, han havde at spille ud, men den Trumf kunde forandre hele Spillet's Gang. Og hvis det ogsaa mislykkedes, nu, saa havde han jo de ladte Pistoler hængende — saa kunde han jo altid i et Spring flygte over i den anden Verden og ved Hjælp af en Blyfugle faae Dwittering baade for Gjæld og Skjendsfel! — —

(Sluttes.)

G. P. S. Krebs.

Borger-Vennen.

To og Tredstydtyvende Aargang.

Nr. 5.

Løverdagen den 2^{den} Februar 1850.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos Louis Klein.

Seg kan ikke komme ud af det!

En Sverdagshistorie.

(Slutning.)

U! saaledes raisonnerede den fuldendte Geheimeraad og fattede samtidig med disse Tanker de bedste Forsætter. Hvis det blot lykkedes, hvis han blot endnu kunde slippe ud af denne Knibe, saa vilde han i Fremtiden ganske bestemt føre et andet Liv, ikke gjøre flere Baller, sælge Heste og Bogn, og — komme ud af det, absolut komme ud af det, saa maatte hans Kone og Verden sige, hvad de vilde! Hvor latterlige ere ikke en stakkels Synders Forsætter! Han havde leget med Tønder Guld og nu vilde han komme ud af det med Hundreder! Men Nøden stod for Døren. Hvad der skulde skee, maatte skee strax, endnu i denne Nat; i

Morgen var det for sildigt. Hans Hjerte bankede — den kolde Angstsved brast ud paa ham — hans Haand skjelve som et Espeløv, da han tog Kassenøglen. Paa Tæerne listede han sig hen i Comptoiret — uden Lys, for ikke at blive hørt eller seet. Han tog Summen — han stjal — han blev Tyv og Bedrager: fordi han ikke kunde komme ud af det, stakkels Mand! Han forraadte sin Gre, sin Trofskab, sin Fyrste, der havde behandlet ham som en Ven: fordi han ikke kunde komme ud af det, den stakkels Mand!

Næste Dag betalte Hr. Geheimeraaden sin Berel og om Aftenen spadserede han med et fornøiet Ansigt omkring i det fyrstelige Slots Sale. Bludselig stod Fyrsten foran ham og tilkastede ham et halvt medlidende og halvt foragteligt Blik. „Naa, Degen! De er idag i bedre Humeur end igaar!“ sagde han; „har De faaet Penge?“ — Degen forstræffedes ind i sit inderste Hjerte, men han fattede sig hurtigt og svarede: „Ja, Deres Høihed! jeg har laant en Sum!“

„Stjaa! vilde De nok sige!“ tordnede Fyrsten ham imøde. „Jeg veed Alt! Troløse Tjener! Letfærdige Udeland! Forræderiske Ven! — paa den Maade var det altsaa, at De belønnede min uindsfrænkede Tilid! — Dog bort med ham! Der skal holdes streng Dom over ham! Ingen Skaansel skal længere vises den Glendige, hvem jeg overøste med Naade og Gunst-

beviisninger, og som saaledes lønner mig for mine Belgjerninger!"

Bleg som et Lig stod Geheimeraaden, og alle de øvrige Herrer ved Hoffet stirrede paa ham med stor Forbauselse og ufordulgt Skadefryd. En Officier traadte ind i den glimrende Sal, greb den faldne Yndling ved Armen og førte ham bort. Billieløs, nærved en Afmagt, sønderknuft fulgte den stakkels Synder ham, og forventningsfulde vendte Hofmændene deres Blik til Fyrsten, uden at skjenke den Faldne et eneste Tegns paa Deeltagelse.

"De forundrer Dem, mine Herrer!" sagde Fyrsten, "over dette Dyrtrin. Lad det tjene Dem alle til Exempel! Geheimeraad Degen er bleven en Tyv og Bedrager, fordi han ikke kunde komme ud af det! Igaar talede han til mig om Penge — og idag fik jeg at vide, at han havde indfriet en Buxel paa ti tusind Daler. Jeg lod min Kasse eftersee — der manglede tolv tusinde. Hvem Tyven er, kan De let tænke Dem! Han kunde ikke komme ud af det! Naa — i Tugthuset, tænker jeg, vil han vel lære det!"

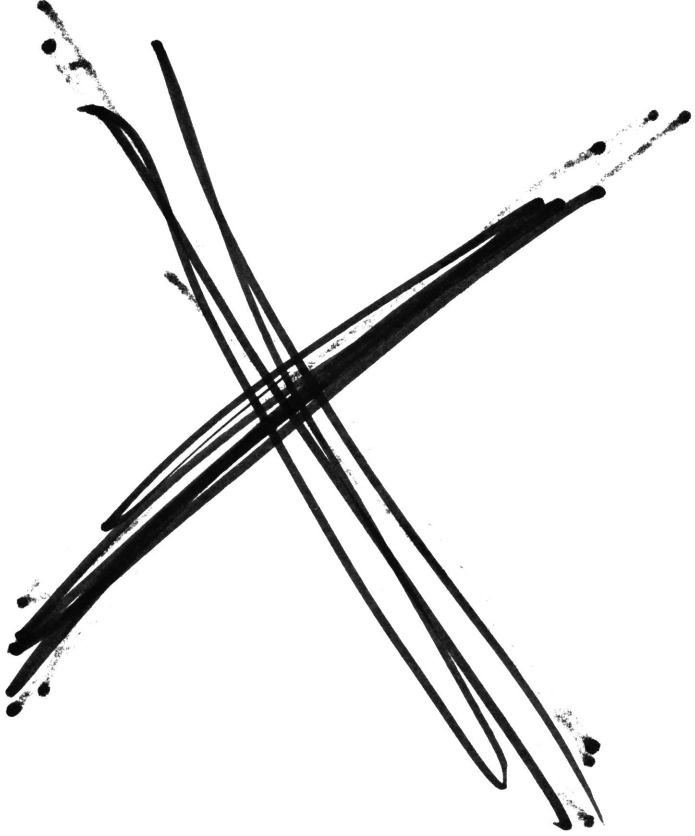
Hele Staden talede ikke om Andet end denne skandaløse Historie. Geheimeraaden kunde ikke nægte Sagen — han tilstod Alt og blev dømt til ti Aars Tugthuusstraf. Fru Geheimeraadinden, som heller ikke kunde komme ud af det, døde af Stræk, da hun hørte, at hendes Smykker vare blevne forfalskede. Hele Flok-

ken af Creditorer kastede sig over Stumperne af hendes Eiendomme. Degen kom sig aldrig efter det Slag, som havde truffet ham, efter det Fald, han havde gjort ned i Afgrunden; men — mærkelig nok! — i Tugthuset kom han ud af det. Han var vel nødt dertil.

Men vil Du nu høre den anden Talemaade, kjære Læser! den Talemaade, til hvilken jeg hentydede i Begyndelsen af dette lille Stykke? Den er ligesaa kort og ligesaa let at udtale som den anden. Den hedder nemlig: „Jeg sætter Tæring efter Næring.“

Jeg siger Dig, havde Geheimeraad Degen vænnet sig til denne Talemaade iftedetfor den: „Jeg kan ikke komme ud af det!“ saa havde han endnu den Dag idag været Geheimeraad og Fyrstens Indling, ja maaſkee endog Minister. Tænk engang selv over denne Sag og ſtig mig, om jeg ikke har Ret. „Jeg sætter Tæring efter Næring!“ det er en fortræffelig Talemaade, og den, som holder fast ved den — jeg sætter mit Hoved derpaa — han kommer ogsaa ud af det. Med denne Talemaade havde Geheimeraaden ikke endt i Tugthuset, men, da han ikke kunde komme ud af det, maatte han ligge i den Seng, han selv havde redet sig. Lad os imidlertid blive ved den Talemaade: „Jeg sætter Tæring efter Næring!“ — ved den ſtaaer vi os godt — tænker jeg.

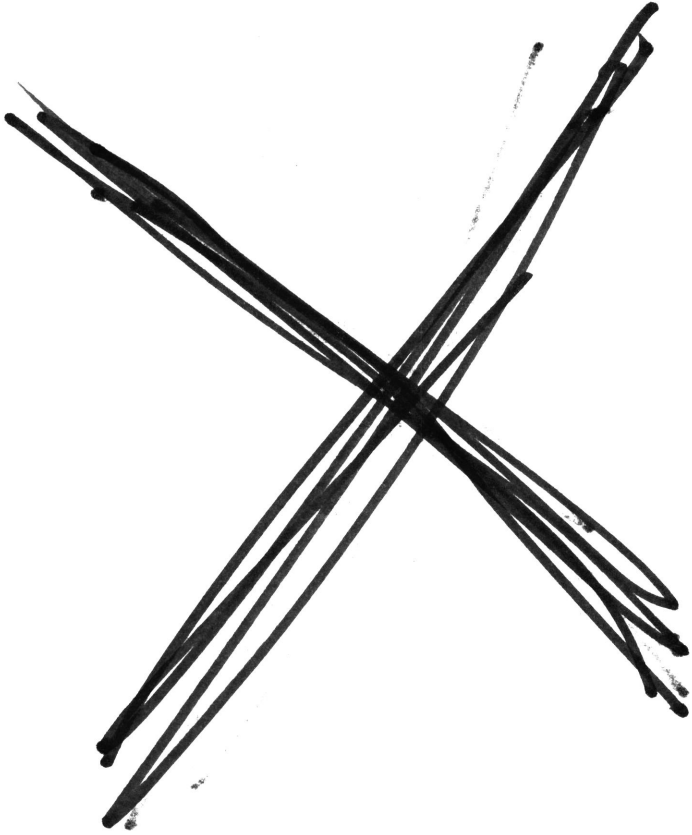
G. P. J. Krebs.

24679431

83981377

Borger-Vennen.

To og Tredstydtyvende Aargang.

Nr. 6.

Løverdagen den 9de Februar 1850.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos Louis Klein.

Om Begreb af Eiendom og Formue.

(„Trewendts Volks-Kalender für 1850.“)

Communisterne*) eller Tilhængerne af Communismen have udbredt i Verden en Deel forunderlige og forvirrede Begreber om „Eiendom og Formue.“ Den Paaastand er endog bleven opstillet af dem, at „Formue er Lyserie“, saaledes at den Rige er en Lyr, som har be-

---

*) Communister og Socialister ere de, som søge Grunden til Menneskenes Ulykke og Elendighed ene i Samfundets Ordning og Eiendomsrettens Fordeling, medens de ere tilbøielige til at fritage det enkelte Menneske for al Skyld med Hensyn til Lidelser og Ulykker. Navnlig ere Communisterne de, som, idet de antage, at den nærværende Tilstand er den ulykkeligste af alle, kun have een Tanke, nemlig at omstyrte det Bestaaende og at paaastaae en ligelig Fordeling af Formuen. R.

stjaalet de Fattige og forholder dem, hvad der, ifølge Guds Willie og med Rette, tilhører dem.

Lad os engang see, om denne Paastand er grundet. Lad os betragte, hvad der vilde blive de nødvendige Følger, hvis Communisterne bragte deres Grundfættninger til Udførelse.

Lad os da først spørge os selv: hvorledes er Eiendommen, dette første Grundlag for det af frie Mennesker bestaaende Selskab, opstaaet? — og det naturligeste Svar, der ligger lige for Haanden, vil være: ved at tage en herreløs Jordbund i Besiddelse.

Men denne Handling, at tage en Jordbund i Besiddelse, var aabenbart først da begrundet, og man fik først da Bevidsthed om en retmæssig Besiddelse, naar man ved sit Arbeide havde tvunget Jordbunden til at bære Afgrøde. Den bearbejdede Jordbund var altsaa dens Eiendom, som havde omgravet eller ompløjet den, som havde besaaet den, som, med et Ord, havde dyrket den.

Paa denne Maade er Jorden fra de ældste Tider bleven taget i Besiddelse, Begrebet af Eiendommen bleven bestemt, og den dyrkede Jordbunds Besiddere sluttede den første Overenskomst, idet de sagde: „Jeg forstyrrer ikke Dig i Din Besiddelse; forstyr Du heller ikke mig i min.“

Paa dette Grundlag beroer aabenbart Eiendomsretten. Og dette Grundlag og denne Ret er bleven uforandret lige til den Dag i Dag. Men at Ulig-

heder opstode, at den Ene blev rig, den Anden fattig, havde sin Grund i Menneskenes naturlige Ulighed.

Et Exempel vil bevise denne Paaastand. Lad os antage, at hundrede Mennesker frivillig stifte et Selskab og dele et Stykke Jord i hundrede lige Dele imellem sig. Efter kort Tids Forløb vil Ligheden være forsvunden. Nogle ville nemlig ved Flid, Indsigt og Sparksomhed erhverve, Andre ved Dovenskab, Uduelighed og Ddselhed sætte til. Følger nu heraf, at den Flittige og Duelige, efterat han har erhvervet sig Rigdom, kan siges at have stjaalet den Doves og Udueliges Eiendom? — Ethvert fornuftigt Menneske vil benægte dette Spørgsmaal og derimod komme til det Resultat, at Alt, hvad der erhverves ved redelig anvendt Aands- eller Legems-Dygtighed, er en retmæssig Eiendom, i hvis Nydelse Ingen bør forstyrres.

Vi ville nu tænke os det Tilfælde, at Formuen blev ligelig fordeelt imellem alle nulevende Mennesker — Følgen maatte blive den samme. De Flittige, Forstandige og Sparsumme vilde fordobble deres Formue — de Doyne og Dumme vilde miste deres, og altid vilde efter kort Tid Modsætningen imellem Rig og Fattig igjen være tilstede, uden at man med mindste Gran af Ret kunde paaastaae, at Eiendom var Tyverie. Det er saa klart, det ligger saa dybt begrundet i de menneskelige Anlægs, Evners og Kræfters Forskjellighed, at det ikke behøver noget videre Beviis.

Men sæt nu, at Forskjellen mellem Fattig og Rig

aldeles skulde hæves; hvad vilde saa skee? Den Fornuftige vilde da enten selv fortære Udbyttet af sin Glid og sin Duellighed, eller han vilde søge ikke at erhverve Mere, end hvad han selv behøvede. Den Uduelige og Dorne derimod vilde ikke have Noget at leve af, han kunde heller ikke forlange nogen Hjælp af sin Nabo, da denne selv brugte Alt, hvad han fik ud af sit Arbeide — han maatte altsaa omkomme i Elendighed.

Men, hvor ganske anderledes bliver det ikke, naar den Flittige og Dygtige ikke bortødsler sit Overflud, men samler det ind i sine Lader? Han kan da sige til sin fattige Nabo: „Jeg vil give Dig Korn og Frugter; men da dette er Udbyttet af mit Arbeide, saa maa Du betale mig med Arbeide og hjælpe mig med at dyrke min Mark.“ Eller han vilde sige: „Jeg kunde selv udsaae min Overflodighed, og vilde saae serdobbelte Afgrøde deraf; Du kan imidlertid tage den og udsaae den i Din Mark, og efter Høsten kan Du erstatte mig den og lægge saa Meget til, som den vilde have indbragt mig. Dog har Du naturligviis Ret til at beregne Dig Din Arbeidsløn og trække den fra.“

Den Formuende udlaaner saaledes og forlanger Rente af sit Laan, en Ret, som visse ingen Forstandig vil afdisputere ham. Alle Dverenskønstter ligge skjulte i denne Spire og lade sig udlede af denne dobbelte Ret.

Vi sagde ovenfor: Ved Ophævelse af Forskjellen mellem Fattig og Rig vilde den Fornuftige enten selv

fortære Udbyttet af sin Flid, eller han vilde søge at erhverve kun saa Meget, som han selv behøvede. Vi vilde antage det sidste Tilfælde og betragte Følgerne heraf lidt nøiere.

Sæt altsaa, at den Dygtige ikke havde lagt Noget tilside, saa vilde den Uduelige være død af Sult; thi der vilde ikke have været Noget, hvormed han kunde være bleven hjulpet, da han forlangte Arbeide og Brød. Men Følgerne vilde have været endnu værre. Thi at forbyde Rigdom er det samme som at forbyde Sparommelighed, og det er det samme som at fordømme Menneskeheden til en raa Tilstand. — Naar jeg ikke skal høste nogen Frugt af mit Arbeide, hvorfor skal jeg da arbejde? Ingen Kunst, intet Haandværk, ingen Videnskab vilde finde Tilhængere og Dyrkere; thi Kunst, Haandværk og Videnskab vilde ingen Løn erholde. Med Ophævelse af Forskjellen mellem Rig og Fattig vilde ogsaa enhver Forskjel imellem Aandservernerne ophæves; Ingen vilde nemlig søge at danne sin Aand, da han ingen Nytte kunde indsee deraf. Mennesket vilde gaae hen over Jorden, uden at gjøre blot et Forsøg paa at overskride de snevre Skranke, i hvilke den almindelige Lighed vilde indkneibe ham. Han vilde vegetere i Diebliffet, uden at bekymre sig enten om Fremtiden eller om Fortiden. Han vilde leve som et Dyr og døe som et Dyr! thi af sin Fornuft, som adskiller ham fra Dyret, vilde han hverken kunne eller turde gjøre nogen Brug.

Troer man nu, at den Fattige vilde vinde ved Ophævelsen af Formue. Visstelig ikke; man vilde kun opnaae derved, at man tvang den Rige til at dele den Fattiges uendeligen forstørrede Glendighed.

Eiendom er altsaa intet Lyverie, men Rigdommen er i Grunden intet Andet end Selfkabet's Sparekæsse, af hvilken ikke alene Besidderen, men hele Selfkabet drager Nytte. Ophæve vi Formuen, saa tilintetgjøre vi Selfkabet, forstyrre enhver aandelig Virksomhed og Fremgang, og sætte Mennesket ned i Classe med Dyret.

Historien om den fattige Mand og hvorledes han blev hjulpet.

For nogle Aar siden boede jeg i en rolig, noget af-
sides liggende Gade. Det har altid været mig en
Forfriskelse efter anstrengt Aandsarbejde om Formiddag-
en at tilbringe en halv Times Tid af Eftermiddagen
med at see ud af Vinduet for at adsprede mig ved
Synet af de forbi spadserende Mennesker. Saaledes
bar jeg mig ogsaa ad i denne Bolig, hvor jeg først
for kort Tid siden var flyttet ind. Men ved et Til-
fælde faldt strax den første Dag mine Dine over til
tredie Etage i det ligeover for mig liggende Huus, og

der var det, at Noget netop paa samme Tid i den Grad fængslede mig, og vakte saa mange Tanker og Følelser for mig, at jeg kun saa og hørte lidt til den under mine Fødder vandrende Slægt. Der viste sig nemlig næsten regelmæssigt deroppe i det lille aabne Vindue et Menneskehoved, og det var ikke noget smukt Qvindehoved, men et alvorligt Mandshoved. Ansigtet var graat og indfaldet, uagtet det syntes at tilhøre en Mand, som først var i Begyndelsen af de Tredive. Ud af en gammel, graa Frakke rækkede en smal, bar Hals frem. Hovedet var bedækket med et langt, lysebrunt Haar, med hvilket Vinden mangen god Gang drev sit Spil, uden at Eiermanden syntes at bemærke det. Mandens store, glandsløse Dine, der i Særdeleshed tiltrak sig min Opmærksomhed, udsendte endeel mørke og stirrende Blikke. Men hvorhen sendtes disse Blikke? — Det var netop saa ofte Gjenstanden for min Eftertanke. Bare de henvendte til Kirken, som omtrent hundrede Skridt til højre hævede sig op over de øvrige Bygninger? Mangen Gang forekom det mig saaledes. Men saa troede jeg atter at bemærke, hvorledes de tabte sig i Luften, som om de ikke havde andet Maal end mørke Tanker, der, naar de ikke længere have Plads nok i det forpinte Menneskehoved, naar de true med at sprænge dette, træde frem for Diet som Skygebilleder, i skrækkelige Skikkelse synes at svæve i Luften og saaledes fængsle Blikkene, som heller vilde streife omkring, for at hente Livets og Fredens Billeder ind i Sjelen. *Uf!*

44

hvo af os kjender ikke disse stirrende Blikke ud i den tomme Luft, som saa ofte ere Tegn paa en dyb, uheldbredelig Smerte, der har bemægtiget sig Sindet? I en saadan Stemning traadte hos Macbeth de onde Tanker frem for Diet som spaaende Hære og Mordplanen som en blodig Dolk, efter hvilken han i sit Raserie snappede. Dog er det ikke alene onde Lyster og Gjæringer, der kunne henseette Sjelen i en saadan unaturlig Stemning; ogsaa ædle Følelser ere istand til at anrette en ligesaa frygtelig Forstyrrelse. Hamlet, den over sin Faders Død lige ind i sin Sjæls Junderste bedrøvede Hamlet, saae i en saadan Tilstand Faderens ærværdige Skikkelse svæve frem for sine Dine og hørte hans formanende Ord.

Jeg kan ikke beskrive, hvor dette dybt bekymrede Mennekehoved deroppe interesserede mig — nei, der er for lidt sagt — hvorledes det ængstede, hvorledes det smertede mig. Ak! et Mennekehoved, der ikke længere formaaer med Fortrøstning og Haab at see efter noget andet menneskeligt Dye, for at øse Liv, Trøst, Raad og Hjælp af dette, det er visseligen et meget sørgeligt Syn!

(Fortsattes.)

C. P. J. Krebs.

Borger-Vennen.

To og Tredvindstyvende Aargang.

Nr. 7.

Løverdagen den 16de Februar 1850.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos Louis Klein.

Bekjendtgjørelse.

Fredagen den 8de Marts d. A. Eftermiddag Kl. 6, agtes en Repræsentantforsamling i Selskabet afholdt i Høiesterets Forsal paa Brindsens Palais ved Frederiksholms Kanal bag Slottet, hvortil de Herrer Repræsentanter indbydes.

Administrationen for det forenede Understøttelses-Selskab,
den 12te Februar 1850.

E. Clausen.

D. Borgen.

J. Garbrecht.

Carl S. Groth.

Bekjendtgjørelse.

I Slutningen af Marts Maaned d. A. vil en Repræsentantsforsamling blive afholdt for at foretage Valg paa nye Repræsentanter ifølge Lovens § 31. Tiden vil nærmere blive bekjendtgjort.

I Henhold til Lovens § 34 undlader man ikke at anmode Selskabets Medlemmer om, at indkomme med Forslag i saa Henseende; hvilke bedes afleverede i Bogholder=Contoiret, Nørrevold Nr. 166, 1ste Sal, inden 14 Dage fra Dato.

For at completere Medlemslisten meddeles, ifølge Lovens § 35 en Fortegnelse over Til- og Afgangen blandt Selskabets Medlemmer i det sidste Aar.

Første Classification.

Indgaaede:

Krigsraad, Blochs Datter, A. S. T.

— — — J. S. M.

Borup, M. A., Klokker og Portner ved Barton.

Gram, C. A., Theatercontroller.

Forstinspecteur Hampes Datter, J. L. A. M. W.

Hansen, M., Materialkudst ved Frederiksberg Slot.

Hansen, L., Garderobebetjent ved Theatret.

Figurant Holms Datter, S. W.

Humble, A. G., Pottiebetjent.

Jørgensen, M. W., Copiist.

Madsen, C. S., Formand ved Opnudringsvæsenet.

Capelmusicus Madsens Enke, C.

Toldcontrolleur Madsens Datter, A. M.
 Nielsen, H. J., Formand for Favnfætterne.
 Toldbetjent Sands Datter, G.
 Schou, J. G., Hofbedemand.
 Concertmester Tiemroths Enke, M. G.

Udgaaede eller døde:

Bankassistent Alberts Enke.
 Krigsraad Blochs Datter, J. S. M.
 Assistent Beders Enke.
 Bjerring, Secretair.
 Copist og Bandinspecteur Bruuns Enke.
 Toldassistent Claverts Enke.
 Fuldmægtig G. F. Hammerich.
 Copist M. W. Jørgensen.
 Klein, Kammerassessor.
 Statsraad Riis Lowfen.
 Capit. og Toldbetjent Nielsens Enke.
 Stempelforvalter Popp.
 Konferentsraad Sartorps Enke.
 Capit. og Toldbetjent B. P. Schmidts Enke.
 Toldassistent G. F. Schmitto.
 Fuldmægtig Schrams Enke.
 Thaarup, Inventarieskriver.
 Zeiner Justitsraadinde.

Anden Classification.

Indgaaede.

Land. chirurg. Byrftings Enke, M..
 Engell, J. F., Skolelærer.

Gether, Organist.

Hersom, J. M. F., Skolelærer.

Hendriksen, N., Skolelærer.

Marck, J. M., Gymnastiklærer.

Neumann, J. L., Sproglærer.

Nielsen, C. W., Pastor.

Olsen, C., Skolelærer.

Sognepræst Warbergs Datter, J. K.

Skolelærer Wolfs Datter, C. W.

— — — C. C.

Udgaaede eller døde:

Baagøe, Bogholder, Enken.

Bohn, Graver.

Bregendahl, Provst, Enke.

Købke, Landskabsmaler, Enken.

Lindberg, N., Skolelærer.

Meyer, N. A., Sproglærer.

Tredie Classification.

Indgaaede:

Gronemann, F. C., Commandeersergeant.

v. Hendriksen, T. W., Pr. Lieutenant.

Henck, J. F., Commandeersergeant.

Knudsen, Alstruphuus, B., Undercorporal, D. M.

v. Lassen, A., Artilleriecapitain.

Lund, F. W., Hoboist og Foutteralmager.

Oberst v. Scheibes Enke, A. D.

Udgaaede eller døde:

- v. Holsten, Admiral, Baron.
 Sergeant N. Jensens Enke.
 General Hegermann=Lindencrone, Enken.
 Generalinde Michaelsen.
 Olsen, L., Sergeant.
 Olsen, P., Sergeant.
 Torp, Generalfrigscommisfair.
 v. Wisleben, Capitain.

Fjerde Classification.

Indgaaede:

- Bramsen, L., Grosserer.
 Svemand Dahlgrens Enke, J.
 Dehn, N. L., Silke- og Klædehandler.
 Handelsfuldmægtig Fichs Datter, A. G.
 Heins, A., Vinhandler.
 Urtefræmmer Hinrichsens Datter, W. S.
 Urtefræmmer Holms Enke, A. G.
 Mannheimer, H., Klædehandler.
 Mariager, J. G., Isefræmmer.
 Münster, C. H., Vinhandler.
 Bathuusforvalter Münsters Datter, G.
 — — — L.
 Brimon, R. M., Handelsbogholder.
 Isefræmmer Schoulunds Datter, A. G. H.
 Smith, C. P., Urtefræmmer.
 Tiemroth, C., Handelsfuldmægtig.

Skibscapitain Torværd's Datter, J. M.

Wendt, C., Klædehandler.

Brændehandler Østerbyes Enke, A. C.

Udgaaede eller døde:

Capitain Bergs Enke.

Forvalter N. A. Bertelsens Enke.

Brandt, N. H., Capit. og Urtefræmmer.

Madam M. M. Carlsen.

Haubmann, Glasfliber.

Heckscher, S. J., Klædehandler.

Koch, J. B., Handelsgartner.

Lassen, P., Dpshnsmand.

Lind, A. P., Madame.

Nielsen, H. F., Høfer.

Ruben, M. M., Kjøbmand.

Urtefræmmer Svanes Enke.

Svane, P., Oberstlieutenant.

Thønnesen, Vinhandler.

Coffardiecapitain Torværd's Enke.

Trier, A., Contoirist.

Femte Classificatiön.

Indgaaede:

Bentzen, B. M., Bærtshuusholder.

Christiansen, H., Gæstgiver.

Jantzen, C. F., Silkehattesfabrikant.

Jørgensen, N., Karl ved Kongens Bryghuus.

Lundberg, N., Mechanicus.

Madsen, A. W., Spisevært.
 Nicolaisen, H., Hørfabrikør.
 Bognmand Røragers Datter, C. S.
 Paustian, H. P., Fabrikbestyrer.
 Deconom, Rosenfalks Datter, J. S.
 Sørensen, L., Hørsvinger.

Udgaaede eller døde:

Brændeviinsbrænder C. A. Brøndums Enke.
 Christensen, S., Brændeviinsbrænder.
 Drieser, Linnedvæver, Enken.
 Galberg, Bærtshuusholder, Enken.
 Hansen, N., Theeskjenker, Enken.
 Tracteur Møllers Enke.
 Møller, J., Bærtshuusholder.
 Schmidt, D. H., Bærtshuusholder.
 Østrup, Bærtshuusholder, Enken.

Sjette Classification.

Indgaaede:

Aanst, C. C., Snedkermester.
 Bach, C., Skrædermester.
 Kleinsmed Bechs Datter, C.
 Behrens, D. H., Skomagersvend.
 Bentzen, J. J., Skomagersvend.
 Berg, C., Kleinsmedmester.
 Brandt, H. H., Skrædermester.
 Brodthagen, C., Handfemagersvend.
 Casse, J., Capit. og Glarmester.

- Glasen, G., Kleinsmedmester.
 Dahlberg, P. F., Capit. og Skomagermester.
 Engmann, L. F., Kleinsmedmester.
 Falck, J. D., Sadelmagermester.
 Glarmester Gabes Datter, H.
 Hansen, C. P., Snedkersvend.
 Hansen, A. B., Skrædermester.
 Henningsen, L., Skomagermester.
 Hjorth, M. H., Skomagermester.
 Hultmann, N. B., Smedemester.
 Jacobi, J., (junior), Skrædermester.
 Johansen, J., Kunstdreier.
 Knudsen, P., Skomagermester.
 Krusemark, G., Linnedvæver.
 Kyhn, G., Snedkermester.
 Snedkermester Langes Enke, C. M.
 Landmand Lassens Datter, A. M.
 Lund, J., Skomagermester.
 Skrædermester Mervaldts Datter, H. C.
 Mortensen, H., Blikkenslagermester.
 Munk, J. P., Guldsmedsvend.
 Proprietair Neergaards Datter, A. M.
 Skrædermester Nielsens Datter, L. J.
 Nielsen, N. F., Muurmester.
 Nissen, P. J., Garvermester.
 Olesen, D., Snedkermester.
 Olsen, J. P., Sadelmagermester.
 Paulsen, N., Skomagermester.

Pers, T. C., Glarmester.
 Petersen, H. C., Muurmester.
 Petersen, N., Smedemester.
 Petersen, J., Kleinsmedsvend.
 Petersen, N. J., Skomagersvend.
 Stolemagermester Ruffs Datter, C. D.
 Stolemagermester Raus Datter, H. M.
 Redke, J., Dreiermester.
 Reimer, J. F., Skomagermester.
 yding, C., Strædermester.
 Schmidt, P. C., Musikalsk Instrumentmager.
 Schmidt, H. W., Bøssemager.
 Smidt, H. P. C., Kobbersmedmester.
 Stamer, H. P. F., Skomagersvend.
 Struck, A., Skomagermester.
 Tinsfeldt, H., Mechanicus.
 Wulff, A., Skomagermester.

Udgaaede eller døde:

Alstrup, Bomuldsvæver.
 Bech, H. W. C., Glarmester, Datter.
 Bock, Blikkenslagersvend.
 Dahlberg, Strædermester, Enken.
 Damberg, Strædermester, Enken.
 Frederichsen, J., Smedemester.
 Gumpert, J. A., Guldsmedmester.
 Holm, Grovsmed, Enken.
 Holmer, Maler, Enken.
 Lau, C., Uhrmagersvend.

Løvmager Lorenzens Datter, A. D.

Lorenzen, A. G., Snedkermester.

Martens, P. F., Malermester.

Mertins, Lieut. og Malermester.

Müller, J. H., Snedkermester, Enken.

Petersen, N., Stomager.

Prom, D. L., Capitain og Malermester.

Sivertsen, P. G., Malermester.

Wold, Jomfrue, J. M.

Endvidere har følgende Omslytning i Classificac-
tionerne fundet Sted.

Jomfrue L. J. W. Jansen nu givt med Volontair
H. Walter, overgaaet fra 4de til 1ste Clas-
sification.

Bærtshuusholder A. Jensens Enke, nu givt med Fulds-
mægtig C. C. Paulsen, overgaaet fra 5te
til 1ste Classification.

Madam Sichlau, nu gift med Skrædersvend F. F.
Efermann, fra 6te til 6te Classification.

Commandeersergeant Flechtner, nu Soldbetjent i Al-
borg, fra 3die til 1ste Classification.

Handelsfuldmægtig J. Andersen, nu Brændeviinsbræn-
der, fra 4de til 5te Classification.

Bærtshuusholder J. J. Rodstoed, nu Portner ved
Charlottenborg, fra 5te til 2den Classification.

Handelsbetjent J. P. G. Lerche, nu Tobaksspinder-
mester, fra 4de til 5te Classification.

Af Pensionister ere afgaaede

Skrædermester Ziegler.

Kammerraad Gimbers Enke.

Linnedvæver Krusemarks Enke.

Controlleur Kochs Datter.

Opfyndsmænd P. Lassen.

Kobbersmedmester J. Petersen.

Capitain Vosbeins Enke.

Major Wadstjærs Enke.

Friseur Hoppensachs Enke.

Stomager Frandsveds Enke.

Brændeviinsbrænder Brøndums Enke.

Urtekræmmer Kjerungaards Enke.

Chinacapitain Stages Enke.

Administrationen for det forenede Understøttelses-Selskab,
den 12te Februar 1850.

E. Clausen.

D. Borgen.

J. Garbrecht.

Carl S. Grot

Historien om den fattige Mand og hvorledes han blev hjulpet.

(Fortsættelse.)

Nun i kort Tid blev jeg i dette Logis, som havde mange Ubequemmeligheder. Da jeg, nogle Dage førend jeg skulde flytte, gik ud for at see mig om efter en anden Leilighed, opdagede jeg paa det omtalte Huus ligeover for mig nogle Sedler, som indeholdt Annoncer om møblerede Værelser, der vare tilleie sammesteds. Jeg gik ind i Huset. Leiligheden i Stueetagen var netop Dagen forud bleven udleiet, og man havde glemt at borttage Sedlen. Det samme var Tilfældet ovenpaa. Her stødte jeg paa nogle meget venlige Menneſker, som fortalte mig, at et lille Værelse i øverste Etage var tilleie. Jeg meente, at det vilde være mig for høit; Folkene holdt imidlertid fast paa mig og fortalte mig, at der boede en Instrumentmager deroppe, som var en meget ordentlig og brav Mand, at det ogsaa var noget værdt at boe hos skikkelige Folk; jeg skulde dog engang see paa de Menneſker. „Er det maaskee den Mand, som altid om Eftermiddagen sidder og seer ud af Binduet?“ spurgte jeg. „Ja vist!“ svarede man, „det er vist ham. Det er hans eneste Udspredelse. Han arbejder tidlig og sildig, man kunde sige Nat og Dag, og kan dog med Nød og neppe ernære sin Familie.“ Jeg gik derop og ringede paa. En endnu ung Kone med friske Kinder og store, mørke Dine, som

havde en smuk lille Dreng paa Armen, kom ud paa Gangen. Paa min Opfordring førte hun mig ind i det lille, sparsomt møblerede Bærelse, for hvilken hun ikkun forlangte en meget lav Leie. Ligefom de varme Anbefalinger, man nedenunder havde meddeelt mig om denne Familie, allerede havde vaft min Nysgjerrighed og Interessé, saaledes kunde den rørende Ustkylighed og barnlige Venlighed, hvormed Konen kom mig imøde, ikke Andet end indgive mig den største Tillid. Der var kun een Omstændighed, som hun endnu maatte omtale, sagde Konen. Det kom nemlig endnu an paa, om jeg kunde finde mig i, at hendes Mand, saa ofte han havde faaet et Instrument færdigt, for en kort Tid satte det ind i denne Stue, indtil det var bleven solgt. Han kunde ellers ikke i deres egen Stue begynde paa noget nyt Stykke, fordi der ikke var Plads til Arbeide. Jeg indlod mig med Fornøielse paa denne Betingelse og leiede.

Allerede i flere Dage havde jeg boet i denne lille Leilighed, uden at have seet Manden, som i saa høi Grad interesserede mig; men fra om Morgenen Kloffen fem til om Aftenen Kloffen elleve, tolv hørte jeg ham regelmæssigt arbeide i Sideværelset, der kun ved en tynd Bæg var skilt fra min Stue. Dmtrent otte Dage efter bankede det en Formiddag paa min Dør, og efter mit „Kom ind“ traadte min Bert ind, som imidlertid forekom mig at være aldeles forandret. Rigtignok var hans Ansigt graat og indfaldet, men ud af hans Dine

lyfede en saa trohjertet Venlighed, at jeg sølte mig saa vel tilmode, og søgte at holde paa ham et Dieblif. Han kom i den Hensigt at bede mig om Tilladelse til efter vor Aftale at sætte et Instrument, han nu havde faaet færdigt, ind i min Stue. Det skete. Det var et meget smukt forarbejdet Fortepiano, som tillige havde en særdeles god Tone. I Avisen var det allerede anmeldt tilsalg og fordeeltigt omtalt.

Men i enhver stor By gives der en vis Klasse af Handlende, der paa det Umhyggeligste have noteret sig de Fattigste af Haandværkerne og Kunstnerne, og planmæssigt speculere paa deres Svæd. Allerede den første Dag indfandt sig flere af disse Kjøbere, og — mærkeligt nok! — de bøde næsten alle den samme Priis — 100 Daler eller lidt derover. Min Bert viste dem alle tilbage med bedrøvet Ansigt. Næste Dag kom En og Anden igjen og spurgte, om han ikke havde betænkt sig. Manden stod paa sin Priis af 150 Daler, som under alle Omstændigheder var godt Kjøb for dette Instrument. To hele Dage hørte jeg ikke det ringeste til nogen Arbeidsvirksomhed hos min Bert. Jeg kunde nok forstaae det. Han havde intet Materiale til at begynde et nyt Instrument. Havde Fortepianoet staaet hos en rig Instrumentmager, var der idetmindste bleven forlangt 250 Daler for det, og det var bleven staaende, indtil en reel Kjøber havde indfundet sig. Men hvad skal den Fattige gjøre, som i to, tre, fire Dage og maaskee i længere Tid ikke kan arbejde af Mangel paa det nødvendige Materiale?

Hvad skal han gjøre, naar han har Kone og fem Børn at føde, naar et Stykke Arbeide er færdigt og den sidste Skilling er givet ud til Brød? — Saaledes gif det min Bert. Den fjerde Dag indfandt sig en rig Marchandiser. Det var en Skam at høre, hvorledes han skambød Manden, hvorledes han havde tusinde Ting at udsætte paa Instrumentet. Han klinge med Specierne i sin spækkede Lomme. Min Bert kæmpede imellem Ja og Nei. Ulykkeligviis undslap ham blandt Andet den Uttring: „Men, kjære Herre! vær dog menneskelig og pin mig ikke saaledes til det Yderste!“ Disse Ord bragte den haardhjertede Rigmand til den fulde Overbeviisning om, at min Bert maatte sælge af Nød. Hvad brød den mæskede Marchandiser sig om den forpinte Familiefaders vaade Dine? de vare for ham kun Bidnesbyrd om, „at her var Noget at gjøre!“ Jeg kunde have pryglet dette Steenmenneske; jeg følte, hvorledes Blodet steg mig til Hovedet. Med Foragt aae jeg paa ham; han lod sit Die glide ned over sin Person, uden i ringeste Maade at lade sig forstyrre enten i Ord eller Mine. Efterat han allerede re Gange var gaaet hen til Døren, modtog endelig sin stakkels Bert hans sidste Bud af 115 Rigsdaler.

Jeg besøgte ofte min Bert, for at bortsladre en halv Times Tid med ham, naar hans Arbeide var af den Bestaaffenhed, at det ikke blev forstyrret ved Samtale. Efterhaanden kom jeg til at see dybere ind i hans Hjerte og fik ham altid kjærere. Hans ivrigste

Bestræbelser gif ud paa at tilkæmpe sig den Mulighed at kunne lade et færdigt Instrument blive staaende saa længe hos sig, indtil et andet var færdigt. I de to Aar, jeg boede hos ham, kunde han aldrig bringe det dertil, naaget han, i Ordets sandeste Betydning, næsten arbejdede sig ihjel. Snart manglede det paa Penge til at kjøbe Smør og Kjød for, snart var det Huusleien, han ikke kunde faae skrabt sammen, snart kneb det for Penge til de nødvendige Klæder for Børnene. Ofte var et Instrument allerede halvt solgt eller pantsat, inden det endnu var færdigt, ja engang hændte det endog, at et Flygel neppe var bragt ind i min Stue, førend det blev afhentet til en ufrivillig Auction. Nu kunde jeg forstaae, hvorfor han undertiden stirrede saa fortvivlet hen for sig — den stakkels Mand!

Aldrig har jeg seet, at han ødede en eneste Skilling. Han gif i hele Uger, ja hele Maaneder aldrig udenfor sin Dør; han forlod kun sit Hjem, naar han skulde gjøre Indkjøb af Materiale til et nyt Instrument.

(Fortfættos.)

C. P. J. Krebs.

Borger-Vennen.

To og Tredstindstyvende Aargang.

Nr. 8.

Løverdagen den 23de Februar 1850.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos Louis Klein.

Bekjendtgjørelse.

Fredagen den 8de Marts d. A. Eftermiddag Kl. 6, agtes en Repræsentantforsamling i Selskabet afholdt i Høiesterets Forsal paa Brindsens Palais ved Frederiksholms Kanal bag Slottet, hvortil de Herrer Repræsentanter indbydes.

Administrationen for det forenede Understøttelses-Selskab,
den 12te Februar 1850.

E. Clausen.

D. Borgen.

J. Garbrecht.

Carl S. Groth.

Historien om den fattige Mand og hvorledes han blev hjulpet.

(Fortættelse.)

Det sjette Barn var kommen. Alle disse Børn vare sunde og blomstrende uagtet den simple Kost, som man stundom bød dem. Muntre og glade hoppede de omkring i den lille Stue. Men, naar Børn synlig skulle trives, er der Intet, som bedre formaaer dette end en forstandig og hjertelig Pleie af Moderen. Dyret trives ved god, legemlig Føde; med Hensyn til Menneskebarnet virker allerede tidlig den Stemning, hvori Opdragerindens Sjæl befinder sig.

Denne Kone var Moder i Ordets ædlest Betydning. Det er forunderligt, hvad Sjelen er istand til at skabe af et Ansigt. Hendes Ansigt var, naar man saae nøie til, aldeles ikke smukt, men hendes Sjels Hjertensgodhed og Fred, der saa mildt lyfte frem af hendes Træk, bevirkede, at man ikke kunde Andet end føle sig behagelig berørt ved at see hende. Altid var hun eens. Og dog, hvilken Byrde var ikke lagt paa hendes Skuldre! Gue maatte hun besørge den hele Huusholdning. Naar man tænker sig en Familie, som bestaaer af Mand, Kone og sex Børn, af hvilke det ældste er otte Aar gammelt, at denne Familie boer i tredie Etage, og at Huusmoderen ikke har en hjælpende Haand ved sin Side — da vil man indrømme, at en saadan Huusmoder har en tung Byrde at bære. Og dog udførte

hun sin hele, vanskelige Gjerning med ydmygt Sind og fjærligt Hjerte. Hos denne Kone saae jeg ret, hvorledes Dyden lønner det Menneſke, som har optaget den i sit Hjerte. Taalmod, Ydmyghed og Tilfredshed havde taget Sæde i hendes Sind. Ingen Misundelse over andre Koners roligere og beqvemmere Liv forgiftede hende Nydelsen af hendes sparsommere Glæder. Forsængelighed og Forlystelsessyge vare fjernt fra hendes Hjerte. Hun kunde, uden at forandre en Mine, see, hvorledes andre Koner og Piger i pyntelig Dragt spadserede forbi, hvorledes de førte til Baller og andre Fornøielser; og, om ogsaa stundom et tilgiveligt Dnske i denne Retning vaagnede i hendes Hjerte, tog hun et af sine Børn og trykkede det til sit Moderhjerte, og strax vendte Rolighed og Glæde tilbage paa hendes Ansigt. Havde hun havt et syndigt Sind, hvor tungt vilde da ikke Livet være blevet for hende. Den Onde føler jo enhver Ubehagelighed dobbelt, ja tidobbelt tungere end den Gode.

Men just denne Rolighed, denne Fred, denne Ydmyghed talede alvorligere til Mandens Hjerte end de Bebreidelser, som mangen Kone gjør sin Mand i Ord og Mine, naar Verden begynder at gaae dem imod. Den Tro, ved Flid, Sparsommelighed og Redelighed at komme fremad, havde holdt Manden opret i de første Aar af hans Ægteskab, og hærdet ham til en sjelden Udholdenhed i sin Virksomhed. Men denne hans Tro begyndte under nuværende Omstændigheder

stundom at roffes. Det var Marsagen til de mørke Timer, som ofte formørkede hans Livs Horizont; Fortvivlelsens kolde Haand foer mangen Gang over hans Hoved, saa at Haarene reiste sig af Forsærdelse. Om at komme fremad var der ingen Tale længere; tilbage gik det, og det med stærkere Skridt for hvert Fjerdingaar. Hvo af os kjender ikke den store Forstjæl paa at være fattig og at blive fattig?

Efter to Aars Forløb bragte min Embedsvirksomhed mig til den modsatte Kant af Byen, og jeg maatte derfor flytte. Mine Forretninger tiltog i den Grad, at jeg tildeels tabte disse stikkelige Menneſker af Sigte. Atter to Aar hengik; da modtog jeg en Dag et Brev fra en ædel Mand, som endnu i Dag er min trofaste Ven. Brevet lød saaledes:

„Kjære Ven! For et Par Aar siden fortalte Du mig ofte om en Instrumentmager, hos hvem Du dengang logerede. Du erindrer vel endnu, hvor hjertelig vi beklagede, at vor daværende Stilling ikke tillod os at række den stræbsomme Mand en hjælpsom Haand. Maaſkee var det nu muligt at gjøre Noget for ham. Min Stilling som Huuslærer hos den for sin Godgjørenhed bekjendte Familie M. har allerede ofte sat mig i Stand til hjælpe paa fattige, men dygtige Folk. Igaar spurgte Fru M. mig, om det ikke var paa Tiden at kjøbe et Instrument til Børnene. Derved kom jeg til at tænke paa Din gamle Bert. Skriv mig snarest muligt til, hvor han boer. Jeg vil see, om han virkelig er en

duelig Mester. Det er i høi Grad beklageligt, at Alle, som ville kjøbe, helst gaae til de store og rige Mestere. Deraf følger, at det i Almindelighed kun er fattige Folk, som lade arbejde hos de fattige Mestere, og disse blive derfor nødte til at sælge til de laveste Priser og stundom vel endogsaa give Credit, hvad de ikke kunne taale. Vi have allerede længe havt for Skik at lade arbejde for vort Huus hos fattige Haandværkere, saasom Skomagere og Skræddere o. s. v., hvem vi have lært at kjende som rebelige og duelige Folk. Det er efter min Mening en stor Bildfarelse, naar man troer, at det kun er i de store Bærksteder og Boutikker, man faaer de bedste Varer til de billigste Priser. Og, selv om dette nu og da kunde være Tilfælde, skal man da tage det saa nøie med et Par Skilling, naar det kommer an paa at hjælpe de Fattige? — Vi have saaledes, da vort Huuspersonale er temmelig stort, og vi desuden have vundet et Par Familier for samme Hensigt, fuldkommen hjulpet baade en Skomager og en Skrædder paa Benene ved vort Arbejde — dog mere herom mundtligt. Lad mig blot strax vide, hvor Din forrige Bert boer.

Din Julius."

Med Glæde opfyldte jeg min vakkre Bens Dnske. Det var dog ogsaa en Mand ret efter Guds Hjerte! Næsten et Aar havde han været paa Reiser med Familien M., og dog havde han ikke glemt den fattige Mand, om hvem jeg havde fortalt ham!

Instrumentmageren boede endnu i sin gamle Lei-

lighed. Hans Forhold havde ingenlunde forbedret sig, men desværre i høieste Grad forværret sig. Ved en Sygdom, som i flere Uger havde fængslet ham til Sengen, var han aldeles bleven sat tilbage. De faa Sager af Værdie, han hidtil havde eiet, vare vandrede til Assistentshuset. En Sum Penge, som han havde faaet i Forskud paa et halvt færdigt Instrument, var næsten forbrugt. Han havde endnu ikke betalt sin Huusleie; der var allerede gaaet en Maaned hen over Tiden. Ak! Rødmen var forsvunden fra hans Kones Kinder, og nogle af Børnene sfrantede. Med sit syge Legeme havde han slæbt sig til sit Arbeide; mat og kraftesløs lagde han den sidste Haand paa Instrumentet. Da bankede det paa Døren, og den Mand traadte ind, af hvem han havde laant Penge paa Instrumentet. Det frygtelige Ord: „Her er Noget at gjøre!“ havde ogsaa loffet denne Mand. Han forlangte sine allerede for lang Tid siden forfaldne Penge tilbagebetalte og forklarede for den stakkels Familiefader, hvorledes han allerede havde lovmæssig Ret til strax at stille Instrumentet til offentlig Auction. Dog vilde det i saa Tilfælde blive for slet betalt, mente han; han vilde derfor hellere selv kjøbe det, — hvis nemlig Instrumentmageren ikke vilde være for dyr, — og strax udbetale ham contant, hvad Prisen oversteg hans Fordring. Instrumentmageren forlangte 150 Rbd.. „Vor Herre bevar' os!“ udbrod Magerkarlen med et Griin, „hvor vil De hen? Paa en Auction faaer De aldrig

mere end 90 á 100 Rbd.! Jeg vil imidlertid ikke pine Dem; jeg vil give Dem 120 Rbd.. De skylder mig 50 Rbd.; jeg udbetaler Dem 70 Rbd., og saaledes er hele Sagen bragt i Rigtighed." Personen tog en Bunke Sedler op af Lommen og begyndte at tælle dem. Han forlangte hurtig Afgjørelse af Sagen og tilføiede, at han i Løbet af et Par Dage skulde reise bort, hvorfor han var nødt til, hvis de ikke kunde komme overens om Kjøbet, strax at gjøre Indførsel og lade Instrumentet sælge. Her sad nu den stakkels, syge Mand fuld af Fortvivlelse, med nedhængende Arme, og var aldeles ud af Stand til at tage nogen Beslutning. Edderkoppen vedblev at trække sit Bytte tættere ind i sine Garn.

Imidlertid var en venlig Mand, som havde to kasse, smukt klædte Dreng med sig, kommen op ad Trappen. Han traadte ind i den mørke Gang, der førte til Instrumentmagerens Bolig. Konen tørrede hurtigt sine Dine og kom med et blegt, bedrøvet Ansigt ud af Kjøkkenet. Min Ven Julius — thi det var netop ham — spurgte efter hendes Mand, og om han ikke havde et Instrument tilsalg. „Jo, kjære Herre! der er just et færdigt, og Gud give, at det maatte besage Dem at kjøbe det. Der er i dette Dieblik et Menneske inde i Stuen, hvem vi skyldte nogle Penge, og han er i Færd med at ville halvt bedrage os for Instrumentet." Ved disse Ord gav den ulykkelige Bone sig til at græde. Hurtigt bankede min Ven paa

og traadte ind i Værelset. Agerkarlen satte ved denne Forstyrrelse et misfornøiet Ansigt op, især da Julius meldte sig som Kjøber til et Instrument. Den fattige Mand begyndte at fatte Haab og pegede hen paa det netop færdige Fortepiano.

(Sluttes.)

Uekdoter.

— En Slagterdreng skrev hjem til sin Fader: „Kjære Fader! Jeg har det udmærket godt her og Mester er saa fornøiet med mig. Han har allerede tre Gange ladet mig stikke, og han har lovet mig, at han til Juul vil lade mig slagte, dersom jeg bliver ved at være saa flink!“

— En Dame seer ud af Vinduet, hvorledes en Gadedreng ligger ovenpaa hendes pentklædte Søn paa Gaden og prygler ham. „Vi, Du Slubbert!“ raaber hun ud af Vinduet; „jeg skal hjælpe Dig!“ — „Bliv bare, hvor De er, Madam! jeg skal nok blive færdig med ham alene!“ svarer Gadedrengen.

C. P. S. Krebs.

Borger-Vennen.

To og Tredsiendstyvende Aargang.

Nr. 9.

Løverdagen den 2^{den} Marts 1850.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos Louis Klein.

Bekjendtgjørelse.

Fredagen den 8de Marts d. A. Eftermiddag Kl. 6, ayles en Repræsentrantforsamling i Selskabet afholdt i Hviesterets Forsal paa Brindsens Palais ved Frederiksholms Kanal bag Slottet, hvortil de Herrer Repræsentranter indbydes.

Administrationen for det forenede Understøttelses-Selskab,
den 12te Februar 1850.

K. Clausen.

D. Borgen.

J. Garbrecht.

Carl S. Groth.

Historien om den fattige Mand og hvorledes han blev hjulpet.

(Sluttet.)

„Over det Instrument raader jeg,“ sagde Agerkarlen, som hurtigt fattede sig, og med det samme gjorde hemmelige Tegne til Instrumentmageren for at vildlede ham og derved om muligt gjøre sig en Fordeel. „Det har jeg allerede kjøbt og betalt med 180 Rbdlr., men jeg vil sælge det igjen for 165 Rbdlr., da jeg paa Grund af et pludseligt Dødsfald i min Familie er nødt til at gjøre en lang Reise og derfor helst vil være fri for denne hele Sag.“ Instrumentmageren, som næsten var bedøvet ved de forskjellige Tanker og Følelser, der gjennemkrydsede ham, og tilmed var syg baade paa Sjæl og Legeme, fattede i Diebliffet ikke Agerkarlens Fremgangsmaade, og troede, at han meente ham det godt. Denne derimod tænkte ved sig selv: Sælger du paa denne Maade, saa kan du jo give Instrumentmageren hans hele Priis og putte Resten i din egen Lomme; der var jo altid en Skilling tjent. — Min Ven, som af Konen var gjort bekendt med Forholdene, oversaae strax hele Sagen fra det rette Synspunkt, og henvendte følgende Spørgsmaal til Personen: „Har De ikke en Fordring paa denne Mand?“ Agerkarlen studsede, men for at vinde Tillid sagde Julius nu til Instrumentmageren: „Jeg er en god Ven af den Herre, som for nogle Aar tilbage boede hos Dem.“

Han betegnede mig nærmere. „O Gud,” svarede Manden; „jeg skal med faa Ord forklare Dem Sagens rette Sammenhæng. Den Herre der har laant mig 50 Rbdlr. paa dette Instrument. Jeg har været syg og kan ikke betale ham, førend jeg har faaet Instrumentet solgt. Nu benytter han sig af min elendige Forfatning og vil selv kjøbe det for en Spotpriis eller ogsaa lade det sælge ved offentlig Auction.“ — „Den Sag kunne vi jo nok faae klaret;” sagde Julius. „Jeg er just kommen herhen for at bestille et Instrument hos Dem, og der er Intet i Veien for strax at udbetale Dem et Forskud. Her er foreløbig de 50 Rbdlr., hvormed De kan fornøie denne Mand.“ Magerkarlen modtog Pengene og listede af. Derpaa vendte min Ven sig til den syge Mand for at gjøre nærmere Aftale med ham. Han var, sagde han, ved mig i den Grad bleven overbevist om Mandens Redelighed, at han havde interesseret sig for ham hos Familien M. Han havde af Fru M. erholdt et Forskud paa 150 Rbdlr., som han havde taget med sig. Foruden de 50 Rbdlr., som allerede vare udbetalte, overleverede han ham herved endnu 100 Rbdlr. Det færdige Instrument kunde han gjerne lade blive staaende, indtil han fandt en reel Kjøber, der vilde betale det efter dets Værdie; ved Hjælp af de udbetalte Penge kunde han begynde paa et nyt til Familien M. Han skulde gjøre Instrumentet til en Priis af 200 Rbdlr. og erholde Resten udbetalt ved Afleveringen.

Taus hørte Instrumentmageren disse Ord, men store Taarer trillede ned over hans indfaldne Kinder. Da min Ven havde meddeelt nøiagtig Besked, gif han hurtigt bort. Han gif bort, men efterlod Betsignelse, Lykke og Fred i den fattige Mands Hjem: Ak! lykkelig er den, som er istand til at skabe saadan Glæde — lykkelig den, i hvis Lod det falder blot at udføre Andres gode Gjerninger ved saadan Leilighed! —

Efter kort Tids Forløb holdt en lille Møbelvogn udenfor Familien M.'s Huus, og paa Bognen stod et smukt Fortepiano. Instrumentmageren bragte det selv ind i Huset. Det var langt smukkere, end man havde kunnet vente, men det var intet Under — Taknemmelighed og Glæde havde jo arbeidet paa det. Tonen behagede overordentligt. Instrumentmageren erholdt ikke alene de 50 Rbdlr., men endogfaa et Tillæg af 30 Rbdlr.

I Familien M. var netop samme Aften stort Selvskab, og Fortepianoet maatte bestaae sin første Prøve. Da Ingen vurderede det under 250 Rbdlr., oversendte Fru M. strax Dagen efter min Ven 20 Rbdlr. med Anmodning om ligeledes at tilstille den brave Kunstner denne Sum. Men en saa ædel Dame har ogsaa Bønder af lignende Tænkemaade, hvem hun i den fattige Mands Interesse meddeelte denne hele Sag. Og see! hun havde den Glæde, at tre formuende Familier øieblikkelig besluttede paa samme Maade at gjøre Bestillinger hos Instrumentmageren. Ledelsen og Udfø-

relsen af Sagen blev overdraget til Julius. Hvo var gladere end han! Han erholdt en rund Sum udbetalt og skulde efter eget Godtbefindende træffe Aftale med Mesteren. Instrumentmageren blev sat istand til at antage to Medhjelpere, og snart vare tre Instrumenter i Arbejde.

Hermed var der indtraadt en Bending i den stræbsomme Mands Skjebne. Fra nu af gif det fremad med hans Forhold. Dmtrent efter 5 Aars Forløb besøgte jeg ham igjen. Han boede nu i en større Leilighed; han selv, hans Kone og Børn saae sunde og glade ud; han havde nu tre Medhjelpere, og i et Sidesværelse viste han mig med en ubeskrivelig Glæde fem prægtige, nye Instrumenter. Med hvilken Taknæmmelighed omtalte han ikke min Ven og de Familier, som ved deres Tillid og Hjelp havde reddet ham fra den Afgrund, der dengang truede med at opsluge ham!

Gud velsigne Eder, I Rige, der handle saaledes! I borttage eller formilde idetmindste den Følelse af Bitterhed, som de mange Egoister fremkalde i den Fattiges Hjerte, og som paa saa mange Steder have baaret skrækelige Frugter!

Ja, i Sandhed! i Selskabet vil det kun blive bedre i samme Grad, som Sandsen tiltager for paa en saadan Maade med Kjærlighed og Fornuft at komme den fattige og flittige Broder tilhjelp. I kunne experimentere med Selskabet, ligesom I ville, I kunne regne kommunistisk, socialistisk, aristokratisk og Gud veed hvorledes,

og om Eders Regning ogsaa stemmer nok saa herligt i Theorien, saa kommer der dog, inden I forsee Eder, en Streg i den, og Facitet bliver galt. Men I, som stille og bramfrie foregaae de Rige med et saa smukt Exempel, I, som midt i de lidenskabelige Partikampe ikkun stræbe efter at hæve Humanitetens Pligt til Skik, Eder vilde jeg prise, hvis jeg ikke vidste, at Eders bedste Løn er Eders egen Bevidsthed!

Om det Største og det Mindste i Naturen.

(Steffens's Volkskalender für 1850.)

Naar det saaledes stormer og raser rigtig heftig derude i Livet, naar Lidenskaberne mægtig bruse mod hverandre og de forskjellige Partier staae med brændende Had ligeoverfor hverandre, saa at man tvivlende maa spørge sig selv, om det er Kjærlighed og Velvillie, om det er Ret og Retfærdighed, som endnu regjere paa Jorden, om al denne Striden og Stræben, al denne Kæmpen og Tumlen fører Menneffene til Lykke eller til Fordærvelse: da gjør man vel i, idetmindste for en Tid at trække sig tilbage fra denne de mennekelige Lidenskabers Kampplads og engang med Aand og Hjerte fordybe sig i Naturens Rige, hvor et uendeligt Forsyn med Wiisdom fører Alt til sit Maal, hvor evige Love uden Forandring herske og desuagtet

en stedse ny Tilbliven og Skaben opliver Universet, hvor ethvert Væsen erholder sine Rettigheder, sine Fornødenheder, og hvor den evige Freds Aand synlig svæver over det ufattelige Hele.

I saadanne Timer føle vi os paa en ganske særegen Maade tiltrukne til Betragtningen af det Uendelig=Store og det Uendelig=Smaae i Naturen, af hvilke hvert for sig alene hæver og luttret vor Aand, men i deres Modfætning river os hen til Beundring og Forbauselse.

Naar vi saaledes, kjære Læser! for det Første ville betragte vor egen Jordkugle, denne Skueplads for al menneskelig Lykke og al menneskelig Glendighed, saa er det rigtignok en mægtig Bold, der svæver frit med os i det store Verdensrum. En Linie, draget fra et Punkt i dens Overflade gjennem Midtpunktet til den modsatte Side, beløber sig til 1719 Mile, og en anden Linie, som man tænker draget omkring hele Jordens Overflade, har en Længde af 5400 Mile. Dette synes ikke saa forfærfelig meget, uagtet man dog maatte eise mere end 50 Dage og Nætter uafbrudt, hvis man vilde tilbagelægge denne Vej med en Dampvogn paa en Jernbane. Men vi ville allerede faae et tydeligere Begreb om Jordens Størrelse, naar vi tænke os dens Overflade deelt i Firkanter, af hvilke enhver i Kvadrat er en Miil lang og en Miil bred, altsaa af en Størrelse, at Stæder som Wien, Berlin eller endog Paris med sin Million Indvaanere kunde rummes

derpaa. Af saadanne Firkanter kunne paa Jorden affættes mere end 9 Millioner, og hvis der saa paa enhver af dem boede saamange Menneſter ſom i Byen Paris, ſaa vilde Antallet vel blive omtrent 10,000 Gang ſtørre end det, ſom nu findes paa Jorden. Og, derſom vi endvidere vilde prøve paa at ſkjære hele Jordens Maſſe ud i Tærninger, paa hvilke hver Side udgjorde netop en ſaadan Qvadratmil, ſom kunde afgive Plads til en Million Menneſter, ſaa vilde vi af Jordkuglen kunne danne ikke mindre end 2,500 Millioner ſaadanne Rjæmpe-tærninger. I Sandhed, Du vilde blive i høieſte Grat forbaufet, hvis Du pludſelig ſaae en eneſte ſaadan Tærning foran Dig, og ofte nok betragter Du med Ligegyldighed Jorden, ſom dog indbefatter 2,500 Millioner ſaadanne Tærninger i ſig.

Men eſterat vi nu ſaaledes paa en Maade ha gjort os beſjendte med vor egen, kjære Jords Størrelſe ville vi forlade den og foretage os en Reife ud i de ſtore, uendelige Verdensrum.

(Fortsættes.)

G. P. J. Krebs.

Borger-Vennen.

To og Tredvindstyvende Aargang.

Nr. 10.

Løverdagen den 9de Marts 1850.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos Louis Klein.

Bekjendtgjørelse.

Onsdagen den 27de Marts d. A. Eftermiddag Kl. 6 afholdes en Repræsentantsforsamling i Selskabet, i Forsalen til Høiesteret paa Brindsens Palais bag Slottet; i hvilket Møde der, i Overensstemmelse med Lovens § 34, foruden andre Sager, vil blive foretaget Valg paa nye Repræsentanter m. v., og hvortil de Herrer Repræsentanter indbydes.

Administrationen for det forenede Understøttelses-Selskab,
den 5te Marts 1850.

E. Clausen.

D. Borgen.

J. Garbrecht.

Carl S. Groth.

Om det Største og det Mindste i Naturen.

(Sluttet.)

Det første Hvilepunkt, til hvilket vi paa denne Reise komme, er Maanen, denne vor Jords stadige Ledfagerinde paa alle dens store Baner i Verdensrummet. Den ligger slet ikke saa langt fra os, omtrent 50,000 Mile, altsaa ikke engang 10 Gange saa langt borte, som Jordens Omkreds beløber. Tillige er den, som bekjendt, mindre end Jorden, uagtet de Bjerge, som hæve sig paa den, i Hvide langt overgaae vore høieste Bjerge. Derimod have vi en uhyre Bei at tilbagelægge, dersom vi ville aflægge et Besøg hos Solen, som hver Dag kommer saa venlig ind til os i vor Stue, og som ved sine varmende Straaler opliver enhver lille Plante paa vor Jordklode. Vi ville paa denne Reise maaskee møde nogle Planeter, om hvilke vi senere hen skulle tale nærmere, og, naar vi endelig ere komne til vort Maal, saa have vi tilbagelagt den uhyre Bei af 20,000,000, siger tyve Millioner Mile. — Dog, det er lettere at udtale saadanne Tal end gjøre sig en rigtig Forestilling om dem. Vildd derfor, kjære Læser! hvis det var muligt at anlægge en Jernbane fra Jorden op til Solen, og en Dampvogn uafbrudt kunde fare affted, i enhver Time mere end 4 Mile, saa at man kjørte 100 Mile i Døgnet, saa maatte Du dog tilbringe paa en saadan Reise mere end 500 Aar for at tilbagelægge Beien mellem Jorden og Solen. Eller

hvis en Kanonfugle, der flyver med den svimlende Hurtighed af 1000 Fod i et eneste Secund, blev affkudt fra Solen, saa vilde den være nødt til at fortsætte sin Flugt i næsten 25 Aar for at kunne naae ned til Jorden.

Men vist er det, at vi, naar vi have overstaaet denne lange Reise, ogsaa rigelig blive belønnede, thi nu erkjende vi først, hvad det dog er for et umaadeligt stort Legeme, der dagligen forekommer os som en jernstor Skive at gaae op paa vor Himmel og ned af den igjen. Thi vor Jord, hvis Størrelse vi for et Øieblik siden have lært lidt nøiere at kjende, vilde deroppe fra ikke alene, paa Grund af den store Afstand, forekomme os at være yderst lille og ubetydelig, men den vilde endog umiddelbart ved Siden af Solen, paa Grund af dennes Ræmpestørrelse, svinde bort til et Intet. Solens Diameter er nemlig næsten hundrede Gange større end Jordens, saaledes at, hvis Solen var huul og Jorden stod i dens Midtpunkt, Maanen kunde i samme Afstand som nu fuldende sit Kredsløb omkring den, uden paa denne Wei at forlade Solens Indre. Og hvor utroligt det end lyder, saa er det dog sandt, at næsten $1\frac{1}{2}$ Millioner saadanne Jordlegemer, som vor Jord er, magelig kunde faae Plads inden i Solens hule Indre. Om vi ogsaa stillede det mindste Hagel ved Siden af den største Kanonfugle, saa vilde vi dog ikke faae det rette Forhold i Størrelse, som finder Sted imellem Jorden og Solen.

Dette uhyre Verdenslegeme udgjør nu Midtpunktet og Overhovedet for en Verdensfamilie, hvis Medlemmer ere Planeterne, der i større eller mindre Afstand bevæge sig omkring Solen og modtage Lys og Varme fra den. Jorden er en af de mindste og nærmeste af disse Planeter, uagtet vi nys have lært dens Størrelse og dens Afstand at kjende som just ikke saa aldeles ubetydelig. Uranus nemlig, hvilken man endnu for nogen Tid tilbage anfaae for den sidste af disse Verdenslegemer, overgaaer Jorden i Omfang 14 Gange og i Masse 80 Gange, og den for nogle faa Aar siden af den franske Astronom Leverrier opdagede Planet bevæger sig i en Afstand fra Solen af 800 Millioner Mile, og hvo veed, om det ikke vil lykkes, i endnu større Afstand, at opdage nye Planeter, nye Medlemmer af denne store Verdensfamilie.

Det Forhold, i hvilket alle disse Verdenslegemer, uagtet deres Størrelse, uagtet deres uhyre Afstand, staae til hverandre indbyrdes og i Særdeleshed til deres fælleds Midtpunkt, er beundringsværdigt, er ubegribeligt. Alle erholde de fra Solen paa samme Maade Lys og Varme, Næring og Liv, til dem alle bringer den Afverling af Dag og Nat, af Sommer og Vinter, og alle bevæge de sig med utrolig Hurtighed paa usforanderlige Baner omkring dette deres Tilværelses fælleds Midtpunkt, som om der var en usynlig Snor, ved hvilken de alle ud over det uendelige Verdensrum vare fastbundne til dette.

Dog kunne vi ikke slutte Betragtningen af det Uendelig=Store i Naturen med dette Billede, hvor mægtig en Forbauselse det end formaaer at vække i os. Vi maae bevinge vor Phantaste, for at gjennemflyve fjernere, uendeligt fjernere Afstande i Verdensrummet.

Solen med alle dens Planeter udgjør endnu kun en eneste af de utallige Verdensfamilier, som befolke og oplive Universets endeløse Rum. Enhver Stjerne, som vi see paa Nathimmelen, enhver Lysgnist, som vi med ubevæbnede Øine neppe formaae at skimte, enhver omfatter en ligesaa stor, ja de fleste af dem en endnu langt større Verden end den store Solfamilie, som vi nylig have forladt. Enhver Fixstjerne, d. e. alle Stjerner, som vi see og ikke see, med Undtagelse af de saa Planeter og Cometer, — alle de Millioner Stjerner, der paa Melkeveien svømme hen som ubestemte Lysstriber for vort Øie, de ere Verdenslegemer af samme Størrelse, samme Betydning og samme Kraft som vor Sol. Og har Du Lyst til, min venlige Læser! at have en Anelse om den umaadelige Afstand, hvori disse Stjerner befinde sig fra hverandre indbyrdes og fra vor Jord, saa læg Mærke til Følgende.

Vi have til at maale de hidtil omtalte Afstande benyttet os af Dampvognens og Kanonkuglens Hurtighed, og begge Dele syntes os at komme raff nok frem. Men denne Hurtighed forslaaer kun lidet med Hensyn til de Afstande, som vi nu ville tage for os. Den hurtigste Bevægelse, som man hidtil har lært at

kjende og har maalt, er Lysets. Den Solstraale, der trænger ind i Dit Øie, gennemløber paa sin Vej til Dig i ethvert Secund det uhyre Rum af 40,000 Mile og vilde altsaa i en Trefindstyvendedeel af en Minut 7 Gange bevæge sig omkring hele Jorden. Ved en Afstand af 20 Millioner Mile behøver Sollyset en Tid af 8 Minutter for at tilbagelægge Veien til vor Jord, hvoraf det er en Folge, at vi bemærke Solens Dpgang 8 Minutter sildigere, end den virkelig kommer op over Jorden, ligesom vi ogsaa have dens Billede for vore Øine endnu 8 Minutter, efterat den allerede er gaaet ned. Og naar Du nu erfarer, kjære Læser! at Stjernernes Lysstraale, der bevæger sig med ligesaa stor Hurtighed som Solens, behøver, jeg vil ikke sige Timer og Dage, men Aar og Decennier, ja Aarhundreder og Aartusinder, for at gennemløbe Veien til vor Jord og til vort Øie; — naar Du erfarer, at der endog gives mange Stjerner, hvis Lys endnu ikke kunde have naaet til os, om det ogsaa havde begyndt sin Vej paa den Tid, i hvilken man pleier at sætte Verdens Skabelse, — saa vil Du enten vantro ryste paa Hovedet, eller, naar Du har overbevist Dig om Sandheden, hensesynke i en stum Forbauselse over den ufattelige Umaaadelighed af det Verdensalt, som daglig aabner sig for Dine Blikke.

Og naar Du har mættet og oversfyldt Din Phantaste med Billedet af det Uendelig=Store, som nylig blev oprullet for Dit Øie; naar Din Phantasies lette Binger udmattede synke ned efter den raske Flugt, som den med os har fuldbragt gennem det uendelige Verdensrum, saa lad os nu hvile os, og see at vinde nye Kræfter til Betragtningen af en Vanddraabe, som Du heldte udaf Glasset foran Dig, og som forekommer Dig at være klar og gjennemsigtig som Krystal.

Thi, naar Du bevæbner Dine Øine med et Mikroskop, som lader de mindste Gjenstande vise sig for Dig i overordentlig Forstørrelse, saa vil Du komme

til at erkjende, at Dit ellers saa fortræffelige Die har narret Dig. Du vil da opdage i det Indre af denne Vanddraabe utallige Gjenstande og Væsener, til hvilke Du hidtil Intet har mærket, Intet har anet, og hvad der hidtil forekom Dig at være en ubetydelig, klar Draabe, det vil vise sig for Dig som en lille Verden, i hvilken Tusinder af Skabninger bevæge sig, ligesom vi paa vor store og rummelige Jord. Ja, denne ene Vanddraabe er en heel Verden for de meest forskjelligartede Væsener, der, om endog usynlige for vort Die, tilbringe et høist bevæget Liv. Der ere store og smaa, stygge og smukke Dyr, graadige Rovdyr og andre, som tjene disse til Bytte; der er Lyst og Liv, Kamp og Død — og det altsammen i en Vanddraabes snevre Rum, der udgjør en Verden for sig, ligesom de uhyre Sole og Stjerner. Og betænk nu — disse uendelig smaa Væsener, af hvilke Tusinder have Plads i en eneste Vanddraabe, ere i deres mindste Ledemøde skabte ligesaa fortræffeligt som den største Skabning paa Jorden. De have i deres usynlige Smaalegemer alle de Organer, som de behøve til deres Næring og Forplantelse, til deres Bevægelse og Opholdelse, de have Sandseredffaber til at iagttage, hvad der foregaaer omkring dem, de have Alt, hvad der er nødvendigt for at føre det Liv, som er bestemt dem af Skaberens, og i det uendelig lille Rum, som de indtage med deres Legemer, er indsluttet en Rigdom af Skikkelser, der forkynder en ligesaa høi Fuldendelse, som det meest storartede Værk fra Skaberens Haand.

Dg nu, min venlige Læser! Du, som taber Dig i en forbauset Forundring over den Verden, der i et saa lidet Rum udfolder sig for Dig, prøv nu engang paa igjen at finde Veien til de Uendeligheder, i hvilke Du for saa Minutter siden har bevæget Dig tilligemed mig. Betænk, at det enkelte Vandglas, som staaer foran Dig, indeslutter Tusinder af disse Draabeverdener, Millioner af disse Skabninger i sig; betænk, at ikke alene Van-

det, men ogsaa Luften i det mindste Rum er opfyldt af de mangfoldigste Væsener, — at de største Fjælde, som Du seer foran Dig i de forunderligste Skikkelse, ofte er dannet ikkun af Skaller, i hvilke disse mindste Smaaadyr have deres Boliger, — at den Jordbund, paa hvilken Dine Huse, Dine Byer ere byggede, levende rører sig under Dig; betænk, at den hele, store Jordkugle ikke alene i sin Overflade, men uidentivl ogsaa i sit Indre er opfyldt af Liv og allehaande Skabninger; — betænk fremdeles, at ligesom vor Jord ogsaa alle andre Planeter, alle Sole og Stjerner lige til deres sidste Rum ere opfyldte af den umaadelige Rigdom af disse Væsener — — og Din Phantastie, som Du anseer for ubegrændset med Hensyn til Rigdommen af de Forestillinger, som den formaaer at optage i sig, vil hvie sig for Overfylden af det Virkelige, der oplader sig for Dine Blikke.

Du vil komme til at erkjende, at der gives een Storhed, for hvem enhver anden Storhed er et Intet, for hvem det Mindste ikke er ringere end det Største, og det Største ikke betydeligere end det Mindste, for hvis Allestedsnærverelse den uendelige Fjernhed grændser til den nærmeste Nærhed, ligesom Martusinder for den tabe sig i et Dieblik. Du vil ydmyg synke ned for det ubegribelige Væsen, som med sin Aand indeslutter denne uendelige Verden og med Faderfjærlighed sørger for den mindste af sine tallose Skabninger. Du vil føle Dig selv uendelig lille og ringe i denne uhyre Verden og for den Skaber, fra hvis Haand den er fremgaaet saa fuldkommen. Og tilsidt vil Du prise Herren, som har skjænket det svage Menneffe Indsigt til med sin Aand at fatte Universets Storhed og ane det Væsens Alfuldkommenhed, ved hvis „Bliv“ det blev kaldet til Tilværelse.

C. P. J. Krebs.

Borger-Vennen.

To og Tredstydtyvende Aargang.

Nr. 11.

Løverdagen den 16de Marts 1850.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos Louis Klein.

Bekjendtgjørelse.

Onsdagen den 27de Marts d. A. Eftermiddag Kl. 6 afholdes en Repræsentantsforsamling i Selskabet, i Forsalen til Høiesteret paa Brindsens Palais bag Slottet; i hvilket Møde der, i Overensstemmelse med Lovens § 34, foruden andre Sager, vil blive foretaget Valg paa nye Repræsentanter m. v., og hvortil de Herrer Repræsentanter indbydes.

Administrationen for det forenede Understøttelses-Selskab,
den 5te Marts 1850.

E. Clausen.

D. Borgen.

J. Garbrecht.

Carl S. Groth.

Mehemed Ali.

(Deutscher Volks-Kalender 1850 von F. W. Gubitz.)

Mehemed Ali, Vicekonge i Egypten, Søn af en ringe tyrkisk Politi-Embedsmand, døde den 2den August 1849. Han blev født 1769 i Kavala i det forrige Macedonien, og som femaars Dreng efterladt af den døende Fader fattig og hjælpeløs i Verden. Skjøndt hans Onkel Tus sun, Aga der paa Stedet, antog sig ham, lod han ham dog ikke lære Andet end Ridning og krigeriske Øvelser, i det Mindste hverken at læse eller skrive, hvilket Mehemed først lærte som Pascha. Efterat han havde giftet sig med en rig Kone, drev han først Tobakshandel. Da kom den Tid, da den tyrkiske Magt maatte med al Anstrengelse samle sig imod Franskmændenes Erobringer i Egypten. Næsten alle de tyrkiske Stæder maatte levere deres Contingent af Mandskab til Krigen, og saaledes kom Mehemed, som Comandeur for en Skare af Mænd fra sin Fædreby, for første Gang til det Land, hvis Behersker han engang skulde blive. Her steg han snart ved sin Tap- perhed til høiere Rang, og opvakte den derværende Statholder Khurschid Paschas Skinsyge, som ogsaa derfor søgte at fjerne ham; men han blev der dog ved Hjælp af Indvaanerne i Kairo, der for hans Skyld gjorde Opstand. De meest anseete Mænd i Landet erklærede, at han alene var den Mand, som kunde raade Bod paa den i Egypten herskende Uorden og

Forstyrrelse, og henvendte sig til Porten med det Ønske, at see ham residere som Statholder i dette Paschalik. Mehemed anvendte hemmeligt al sin Snubhed for at naae dette Maal, medens han tilsyneladende syntes næsten uden al Interesse derfor, og erholdt den 1ste April 1806 Storherrens Stadfæstelse paa at være Statholder i Ægypten tilligemed Udnævnelse til Pascha af tre Hestehaler. Saa vidt havde han allerede i sit 38te Aar høvet sig fra Intet, og hans Selvfølelse, forbunden med umættelig Hevngjerrighed, forledte ham allerede nu oftere til egenmægtige Handlinger, som opvakte Befymring hos Porten. Man vilde derfor give ham Mameluken Elfy-Bey til Efterfølger; dog holdt Mehemed sig trods denne Plan i sin Stilling saavel ved Frankrigs diplomatiske Bistand som ved sine Albaneseres Trostaa. Men nu vare Mamelukkerne ved deres stedse oprørske Sind bestandigt i Veien for hans Planer til at berolige og civilisere Landet; han lod dem derfor paa den meest troløse Maade paa een Gang alle snigmyrde. (1811.) Ved denne Grusomhed havde han selv for bestandigt tilintetgjort al Modstand imod sin Magt i det Indre af Ægypten. Lykkelige Felttog i de omliggende Lande, de hellige arabiske Stæders Befrielse fra de frafaldne Sektens Magt, Nubiens og Khordosans Underkastelse gif Haand i Haand med en energisk og fordeelagtig Bestyrelse af de indre Anliggender, og befæstede Paschaens Anseelse, der søgte at indføre europæisk Dannelselse i sine Lande. Han sendte

flere af sine Undersaatter til Europa, for at studere Kulturens Fremfærd, understøttede europæiske Lærde, som bereiste hans Lande, indrettede Krigs- og Svæsenet, Fæstningsarbejderne, Embedsstanden paa europæisk Fod, sørgede for Agerdyrking, Haandværker og Handel, som begyndte at hæve sig med ungdommelig Kraft, anlagde Kanaler, oprettede Sulferraffinaderier og Fabrikker af forskjellige Slags, kort sagt, han syntes at gjøre Alt for at forøge det under hans Regjering staaende Riges Magt og Glands. De største Nationer traadte i venstabeligt Forhold til ham; den tyrkiske Skinsyge vaagnede, da han i Kampen mod Grækerne, som havde gjort Opstand, tog Kandia i Besiddelse, og saaledes syntes at ville udvide sin Magt over de ham hidtil ikke betroede Provindser i det osmanniske Rige. Men Porten kunde just dengang ikke undvære hans Bistand imod Grækerne, og udnævnte ham i Maret 1824 til Overfæltsherre i Krigen imod dem. Mehemed sendte sin Søn Ibrahim Pascha med 16000 Mand derover for at erobre Morea. Men først efter flere Gange at være slagen tilføes af Grækerne, landede Ibrahim endeligt, vdelagde Grækenland med Ild og Sværd, og ophørte med sine Vdelæggelser selv ikke endnu dengang, da de allierede europæiske Magter opfordrede Paschaen til at standse Fjendtlighederne imod Grækenland. Derpaa fulgte Søslaget ved Navarin, i hvilket den tyrkisk-ægyptiske Flaade blev tilintetgjort. Ibrahim maatte rømme Grækenland, som ved Fre-

den til Adrianopel blev ophøiet til et eget, desværre kun altfor lidet Kongerige. — Benyttende Pørtens daværende Svaghed besatte Mehemed Syrien, lod Acre erobre af sin Søn, og bekrigede Natolien. Der fattedes ikke meget i, at han havde aldeles styrket det osmanniske Rige omfuld; dog Rusland opretholdt de vaklende Ruiner, og tvang ham til Fred (1833); imidlertid beherskede Mehemed fra nu af som Vicekonge ikke alene Egypten men ogsaa Abessinien, Kandia og Syrien.

I Besiddelse af en saa udvidet Magt nærrede han, for at kunne befæste denne, fremfor Alt et Ønske: sin Herskerværdigheds Arvelighed. Han forlangte i Aaret 1839 denne af Sultan Mahmud II, som besvarede dette dristige Forlangende med at udsende en Krigshær og Flaade mod Vicekongen. Denne gik over til Mehemed, og hiin blev slagen af Ibrahim ved Cypurat ganske aldeles. Sultan Mahmud døde nogle Dage derefter; det osmanniske Rige vilde have været ganske tilintetgjort, hvis ikke de fem Stormagter vare beskyttende traadte i Skranterne for den afdøde Sultans syttenaarige Søn. Af disse blev Mehemed opfordret til at slutte Fred og at tilbagegive den tyrkiske Flaade. Han vægrede sig for at gaae ind paa disse Fordringer; thi Udsigten til Thronen i Constantinopel syntes at friste ham, og Frankrig bestyrkede ham sandsynligviis i dette Haab. Han tilbød sig derfor som Formynder at bestyre det osmanniske Rige under den unge

Sultans Overherredømme; men Dette kunde ikke tilstedes ham. Nu paafulgte den bekjendte Londoner-Alliance af 15. Juli 1840, som satte hele Europa i Bevægelse, fordi den var sluttet af England, Rusland, Østerrig og Preussen uden Deeltagelse af Frankrig. Dette havde ikke villet give sit Samtykke til voldsomme Forholdsregler imod Vicekongen; derfor havde man forbigaaet det. Det saa ud til en Krig ved Rhinen, i Italien, imedens England og Østerrig vare virksomme i Middelhavet. Paa et andet Fredstilbud med fuldstændig Amnestie, men med Tilbagegivelsen af den tyrkiske Flaade, med arvelig Besiddelse af Ægypten for Mehemeds Familie, dog med Indskrænkning af Herredømmet over Syrien for Vicekongens Levetid, havde denne svaret: „Jeg vil gjøre Modstand, dersom Frankrig understøtter mig; jeg vil gjøre Modstand, dersom det forlader mig; jeg vil gjøre Modstand, dersom det rejser sig imod mig.“ De engelske Kanoner gave ham Svar udenfor Bayrut, og Frankrig blev uvirksom. Bayrut faldt den 20. September 1840, og Englændernes, Østerrigernes og Tyrkerne's forenede Land- og Sømagt bemægtigede sig snart, efterat ogsaa Acre var falden den 4. November, hele den syriske Kyst. Mehemed Alis Magt var tilintetgjort; han frøiede sig efter de Underhandlinger, som den engelske Commodore Napier, dertil bemyndiget af de forenede Stormagter, begyndte med ham. Resultatet af disse var, at Mehemed Ali fik Storherrens Tilgivelse,

og, saasnart han havde trukket sine Tropper tilbage fra Syrien og havde udleveret den tyrkiske Flaade, skulde Paschaliket Ægypten blive tilskrevet ham som et arveligt Vicekongerige under Porsens Overherredømme. Mehemed opfyldte Betingelserne, og havde altsaa opnaaet en Deel af det Dnske, som havde tilskyndet ham til Kampen imod Sultanen, nemlig Arveligheden af sin Herskerværdighed, vel ikke for det hele Omfang af sine tidligere Besiddelser, men dog i det Mindste for den ham tilkjendte Deel af samme, for Ægypten.

Betragte vi lidt nærmere de europæiske Kabinetters Politik, saa maa Meget derved synes os paafaldende. Den Regel, der som Grundsætning bestemte Stormagternes Handlemaade, var Bedligholdelsen af de bestaaende politiske Tilstande i Europa. Seet fra dette Synspunkt, hvorved man dog maa see bort fra Tilstandenets Bestaenhed og indre Berettigelse, var Mehemeds Opsætighed imod Sultanen at betragte som en pligtstridig Opstand, og havde maattet have til Følge, ikke alene at man ikke paa mindste Maade vilde have taget Hensyn til hans Fordringer, men ogsaa at han derfor maatte blive straffet. Men Frankrig stillede sig paa Oprørernes Side, truede med Krig, og saaledes synes det at være et Resultat af den Politik, der for enhver Pris vilde have Fred, at man tilkjendte Mehemed Ali Arveligheden af hans Vicekongerige. De europæiske Kabinetter bleve

altsaa ved Løsningen af dette orientalske Spørgsmaal deres egne Grundsætninger utroe, og forlode den nedarvede Herkermagts saakaldte historiske Ret.

Mehemed Ali udvidede Handelen i sit Land, bragte Agerdyrkningen og Industrien i Flor, men alene for selv at høste Frugten af sine Undersaatters Svæd. Støttende sig paa en af ham skabt Land- og Svæmagt, var han den eneste Herre og den eneste frie Mand i Landet, var han den eneste, der benyttede Udbyttet af Handelen og Fabrikkerne, Landets Frugtbarhed til sin Fordeel ved usornstige Paalæg og Udpresselser, ved voldsomme Indgreb i sine Undersaatters Ret og Besiddelser. Alle, som stode under hans Scepter, vare Slaver, der ingen Rettigheder havde; og, medens ellers Handelens og Næringsveienes Opblomstring i et Land beriger sammes Indvaanere, beforder dets Folkemængde, er Egypten under Mehemed blevet forarmet og forringet i Folkemængden.

(Sluttes.)

G. Jacobsen.

Borger-Vennen.

To og Tredstindhende Aargang.

Nr. 12.

Løverdagen den 23de Marts 1850.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos Louis Klein.

Bekjendtgjørelse.

Onsdagen den 27de Marts d. A. Eftermiddag Kl. 6 afholdes en Repræsentantsforsamling i Selskabet, i Forsalen til Høiesteret paa Brindsens Palais bag Slottet; i hvilket Møde der, i Overensstemmelse med Lovens § 34, foruden andre Sager, vil blive foretaget Valg paa nye Repræsentanter m. v., og hvortil de Herrer Repræsentanter indbydes.

Administrationen for det forenede Understøttelses-Selskab,
den 5te Marts 1850.

E. Clausen.

D. Borgen.

J. Garbrecht.

Carl S. Groth.

Betjendtgjørelse.

Fredagen den 8de Marts 1850 afholdtes Repræsentantmøde i Selskabet i hvilket 44 Repræsentanter var tilstede.

Følgende Sager foretoges:

1. Administrationen tilkjendegav Forsamlingen, at efter Valgene i sidste Repræsentantmøde bestaaet Skriftcommitéen for Udgivelsen af Ugebladet af følgende 5 Medlemmer:

1. Hr. Professor Dr. theol. Scharling
2. — Adjunct C. Jacobsen som Formand
3. — Inspecteur, Adjunct C. P. Krebs
4. — Pastor P. C. Lind

og 5. — Literatus Th. H. Erslev,
samt at Regulativet for Comitæens Virksomhed i indværende Aar er fastsat.

2. Administrationen meddelte, at ved det forestaaende Repræsentantmøde den 27de d. M., i hvilket der skal foretages Valg paa nye Repræsentanter i de Afgaaendes Sted, vil det tidligere anmeldte Forslag om en muelig Forandring i den nuværende Classification af Repræsentantskaberne komme under Forhandling.

3. Administrationen gav derefter den sædvanlige Udagt over Selskabets Tilstand og Virksomhed i afgivte Aar 1849, som følger:

Ved Udgangen af Aaret 1848 var Medlemmernes Antal 2667, af hvilke i Aarets Løb vare udgaaede, ved

Dødsfald 39, ved Udmeldelse 25, udslettede 10, ialt udgaaede 74, derimod ere indtraadte i Selskabet 121 nye Medlemmer saaledes en Forøgelse af 47 Medlemmer, saa at disses Antal ved Slutningen af Aaret 1849 var 2714, af hvilke

Betalende	2572
Pensionister	137
Bude.....	4
Reservebud	1

ialt som anført 2714 Medlemmer.

I Aaret 1849 er af Selskabets Kasse udbetalt følgende Understøttelser:

Pensioner og Livrente til 149 Personer med	4703 Rbd. 72 p.
Gracificationer	289 — — 4025 — „ =
rentefrie Laan	40 — — 6250 — „ =

i Alt unberstøttet 478 Personer med 14978 Rbd. 72 p.

Selskabets Fond er i Aaret 1849 forøget ved Indkjøb af 200 £St. af det dansk engelske 3% Laan, saa at Selskabets hele Fondbeholdning udgjør et Beløb af 100000 Rbd. i kongelige Obligationer, for hvilket er meddeelt et Indtegnelsesbeviis, dateret 22de Septbr. 1837 Folio 450 fra Directionen for Statsgelden og den synkende Fond, 5000 £St. i Obligationer af det dansk engelske 3% Laan, hvilke med tilhørende Rentecoupons ere deponerede i Nationalbanken, samt 11999 Rbd. i Restbeløb paa samtlige Obligationer fra de af Selskabets Medlemmer, der ere til-

staaende rentefrit Laan, om hvilke tillige findes nærmere Forklaring paa den i Forsamlingen fremlagte General Extract af Regnskabet for Aaret 1849, tilligemed den ligeledes fremlagte balancerede Status af Selskabets Formue den 31te December 1849.

General=Extracten og den balancerede Status findes aftrykte i nærværende Nr. af Ugebladet.

4. Administrationen meddeelte, at det i Lovens foreffrevne Eftersyn af de Selskabet tilhørende Activer dets Cassebeholdning, m. v. havde fundet Sted den 25de Januar d. A. ved de dertil valgte Repræsentanter: d'Hrr. Justitsraad Stiernholm, Overauditeur Steenstrup og Berelleer H. B. Hansen, og have disse Repræsentanter i Administrationens Forhandlings Protocol meddelt deres Tilstaaelse for, at Alt er befundet i behørig Orden og Rigtighed.

5. Administrationen foredrog derefter den i Lovens § 15 gjorte Beregning af Indtægten og Udgiften 1849, for at det derefter kan bedømmes, hvormegler for dette Aar kan calculeres at være til Disposition for Selskabets Virksomhed overensstemmende med Lovene, hvorhos det maae bemærkes, at de i Aare 1849 bevilgede Laan og Gratificationer, efter Beregningens Natur og dens Hensigt ikke her kunne føres til Udgift.

Beregningen er følgende:

Indtægter.

Halvaarlige Contingenter	4548 Rd.	14 f.	
Kongehusets Gaver....	110	—	“
Overordentlige Medlemmer	47	—	“
			<hr/>
			4695 Rd. 14 f.
Ugentlige Contingenter.....	3871	—	26 =
For Lovbøger	60	—	16 =
Afdrag paa rentefrie Laan.....	6618	—	“ =
			<hr/>
Summa Indtægt	15244 Rd.	56 f.	

Udgifter.

Ugebladets Trykning....	897 Rd.	84 f.	
Lønninger	2000	—	“ =
Penstøner og Livrente...4703	—	72 =	
Uerholdelige Contingenter.	52	—	40 =
Generelle Omkostninger..	170	—	56 =
			<hr/>
Summa Udgift	7824 Rd.	60 f.	
			<hr/>
altsaa Overskud	7419 Rd.	92 f.	
deraf skal efter Lovene $\frac{1}{4}$ tillægges Fondet	1854	—	95 =
			<hr/>
Igjen	5564 Rd.	93 f.	
hertil lægges Renterne af Fondet	4828	—	54 =
			<hr/>
bliiver altsaa til Uddeling	10393 Rd.	51 f.	

deraf, ifølge Lovene $\frac{2}{3}$ til Laan i rund Sum	6950 Rbd.
og $\frac{1}{3}$ til Gratification.....	3440 —
	<hr/>
	10390 Rbd.

Siden 1ste Marts 1849 ere 13 af Selskabets Pensionister og 1 paa det Brockske Legat afgaaede ved Døden med en samlet Pensionssum af 424 Rbd., der saaledes er vacant til nye Besættelse.

6. Administrationen gjorde Forsamlingen opmærksom paa, at efter det Resultat, hvortil Administrationen, efterat have gennemgaaet samtlige indgivne Ansøgninger om rentefri Laan og om Gratificationer, over hvilke Repræsentantskaberne havde afgivet deres Erklæring, er kommet, vilde Ansøgerne om Laan efter al Rimelighed, efter de respective Indstillinger, kunne fyldestgøres, saa at det dertil efter Foransførte, under Nr. 5, disponible Beløb af 6950 Rbd. ikke i det Hele vil komme til Anvendelse, hvorimod der er Sandsynlighed for, naar der ikke skal gjøres for streng Indskrænkning i Indstillingerne betræffende Ansøgningerne om Gratification, vil det disponible Beløb til dette Diemed, som anført under Nr. 5, 3440 Rbd. ikke være tilstrækkeligt, og det Tilfælde, der med Rette af Revisorerne af Regnskabet for Aaret 1848 er paaanket, vilde ogsaa denne Gang, som i flere af de foregaaende Aar, indtræffe, at den lovmæssige Anvendelse af de respective til Laan og til Gratificationer calculerede Summer ikke vil kunne iagttages, i det den hele til

begge Slags Understøttelser calculerede disponible Summe vil ikke vil overskrides, men den uanvendelige Deel paa den ene Conto tages til Anvendelse som fornødent Supplement til den anden Conto.

Efter sin Pligt at forvare Lovenes Opfyldelse naatte Administrationen derfor efter forestaaende Forklaring, og forinden man gik over til Forhandlingerne om Uddelingen af Gratificationer, og rentefrie Laan, henstille til Forsamlingens Afgjørelse, om og hvorvidt den maatte ansee sig competent til, hvis fornødent gjøres, for indeværende Aar at gaae udenfor Bestemmelsen Lovene, og at overskride det Beløb der er bestemt til Uddeling som Gratificationer, saaledes, at disses samlede eventuelle Beløb dog ikke overstiger den til Gratificationer bestemte Sum af 3440 Rbd. med et større Beløb end det, der ikke kommer til Anvendelse af de til Laan disponible Summer af 6950 Rbd.

Efterat denne Administrationens Henstilling havde været Gjenstand for Forsamlingens Discussion, blev Resultatet:

at Forsamlingen erklærede sig competent til muligen at overskride Beløbet af bevilgede Gratificationer over den calculerede Summa, dog kun for denne Gang, og under Betingelse af at den samlede Sum for Selskabets Virksomhed, som anført ialt 10390 Rbd. for indeværende Aar, ikke overskrides.

7. De om rentefrie Laan indkomne 87 Ansøg-

ninger foredroges derefter, og bestemte Forsamlingen, at 47 af Selskabets Medlemmer erholde Laan paa de sædvanlige Billaar, samtlige til et Beløb af 6400 Rbd., hvorimod de øvrige 40 Begjæringer af forskjellige Grunde ikke kunde komme i Betragtning.

Af de til Laan calculerede 6950 Rbd. bleve saaledes 550 Rbd. ikke anvendte.

8. Forsamlingen bestemte, at følgende 15 af Selskabets Medlemmer, hvilke for største Delen i en Række af Aar have erholdt Gratificationer respective af 20 og 15 Rbd., skulle tillægges en Pension af 25 Rbd. for hver, at regne fra 1ste Januar 1850.

Medlems		
	Aar.	Ålder.
1.	1788. Controlleur Weyles Enke	71
2.	1803. Capitain og Toldbetjent Bechs Enke . . .	65
3.	1805. Fabrikmester Lorengens Enke	68
4.	1806. Urtekræmmer P. Jensens Enke	69
5.	1811. Skomagemester F. Meyer	70
6.	1811. Skomagemester J. C. Müllers Enke . . .	70
7.	1813. Pastor Friedenreichs Datter	83
8.	1818. Skomagemester J. Helsted	81
9.	1819. Skomagemester Florins Enke	70
10.	1820. Professor Rasmussens Enke	63
11.	1824. Smedermester Finchs Enke	73
12.	1825. Smedermester L. Nielsens Enke	76
13.	1831. Porcelainshandler Christiansens Enke . .	70
14.	1831. Instrumentmager H. A. Schousboe . . .	73
15.	1832. Liigtornelæge C. Weil, blind	62

9. Forsamlingen bevilgede, at følgende 11 af Selskabets Pensionister fra 1ste April 1850 at regne erholde hver et aarlig Tillæg af 5 Rbd. til deres Pension nemlig:

Pensionist fra	Alder	Pension hidtil
1. 1839. Juveleer Lythersens Enke...	75 Aar	30 Rbd.
2. 1840. Factor Rosenbergs Enke ...	75 —	30 —
3. 1841. Glasshandler Wernigs Enke.	74 —	30 —
4. 1842. Malermester Bergmanns Enke	73 —	30 —
5. 1843. Fiskehandler Larsens Enke ..	68 —	25 —
6. 1843. Jsenfræmmer Ebbesens Enke.	66 —	30 —
7. 1844. Værtshuusholder Achilles...	83 —	30 —
8. 1844. Inspecteur Alborgs Enke ..	57 —	25 —
9. 1849. Skrædermester C. F. Albrecht	79 —	25 —
10. 1849. Guldsmedm. M. Westrup's Enke	76 —	25 —
11. 1849. Skolelærer Bisbye	73 —	25 —

Ligesom det ogsaa bifaldtes, at Selskabets Pensionist, Bogbinder Bergmanns Enke, med 40 Rbd. Pension, ansættes i det vacante Nr. paa det brokffe Legat med 44 Rbd. aarlig.

10. Om Gratification vare indkomne Ansøgninger fra 379 Medlemmer, hvorefter Forsamlingen bevilgede følgende 282 Medlemmer den ved enhver's Navn anførte Gratification ialt 3730 Rbd.

Medlem af
Karet

1794. Grosserer Mangors Enke.....	15	Rbd.
1795. Vandmester Hjorts Enke.....	15	—
1804. Brændeviinsbr. Iversens Enke.....	20	—
1805. Parykmager Dyhrings Enke.....	20	—
— Porcellainshandler Rotheburgs Enke...	15	—
1806. Malermester A. P. Bang.....	15	—
1808. Toldbetjent H. A. Schmidts Enke.....	10	—
1809. Uhrmager Rielsens Enke.....	15	—
— Oberstlieut. Dorschens Enke.....	15	—
1810. Goffardicapt. Frahms Enke.....	15	—
1811. Bankassistent Stolps Enke.....	15	—
1812. Malermester Jensens Hustru.....	10	—
1813. Justeermester Hostrups Enke.....	20	—
1814. Forhenv. Klædefabrikør J. G. Cramer.	15	—
— Skomagerm. Webers Enke.....	15	—
— Blikkenslagerm. N. Holms Enke.....	15	—
— Suedferm. Snerdings Enke.....	15	—
— Skomagerm. Holbets Enke.....	15	—
1815. Exerceermester Debusmanns Enke.....	15	—
— Toldbetjent Kaastrups Enke.....	20	—
— Garvermester Nyholms Enke.....	20	—
— Skomagerm. Broens Enke.....	15	—
— Fabrikør P. Dyhr.....	15	—
1816. Portcontrolleur Gindrups Enke.....	20	—
— Mechanicus Youngs Datter.....	10	—
— Skomagerm. P. Holm.....	10	—
— Procurator C. M. Hansens Enke.....	10	—

Medlemmer af
 Karet.

1816.	Porcellainshandler D. Heilbuth.....	15	Rbd.
—	Forhenv. Kræmmer Rasmussens Enke..	15	—
—	Revisor P. B. Hammerichs Enke.....	15	—
—	Skolelærer Achens Enke.....	15	—
—	Strømpevæver Böschens Enke.....	10	—
—	Revisor Kierbys Enke.....	10	—
—	Urtekræmmer Hjalteins Enke.....	15	—
—	Skomagerm. C. Rasmussens Enke.....	15	—
1817.	Smedemester Wahlgreen.....	10	—
—	Secretair J. M. Brandrup.....	15	—
—	Bandmester C. Sørensens Enke.....	10	—
—	Forhenv. Forvalter Albrechtsen.....	15	—
—	Capitain F. X. de Planes Enke.....	15	—
—	Capitain Grans Enke.....	15	—
—	Commandeur Holsts Enke.....	10	—
—	Urtekræmmer Fristrups Enke.....	15	—
—	Skomagerm. L. Holm.....	15	—
—	Skomagerm. Johansens Enke.....	10	—
—	Bagerm. Rasmussens Datter.....	15	—
—	Kjøkkenmester Krygers Enke.....	15	—
—	Overfrigseommisfair Kroghs Enke.....	10	—
—	Skomagerm. A. Nielsen.....	15	—
—	Bundtmagerm. Stephensens Enke.....	15	—
1818.	Procurator Jacobis Enke.....	15	—
—	Stadsbedemand Andersens Enke.....	15	—
—	Skomagerm. Mariboos Enke.....	10	—
—	Kurvemagerm. Nagels Enke.....	10	—

Medlemmer af
Karet.

1818.	Bødkerm.	W. Halls Enke.....	15	Rbd.
—	Quarteermand	Iversens Enke.....	20	—
—	Secretair	Laurizens Enke.....	15	—
—	Skomagerm.	Lundmann.....	15	—
—	Barykmagerm.	Jngemann.....	10	—
—	Toldassistent	G. Bolwigs Enke.....	10	—
1819.	Kammerraad	J. W. Winthers Enke... ..	15	—
—	Skomagerm.	Arvesens Enke.....	10	—
—	Toldcontrolleur	Wildenraths Enke.....	10	—
—	Institutbestyrer	Lindegaard.....	10	—
—	Bogbinderm.	S. Holsts Enke.....	10	—
—	Snedkerm.	G. G. Mørch.....	10	—
—	Tobaksfabrikør	Wenzels Enke.....	15	—
1820.	Bakhuusforvalter	Schrøders Enke.....	20	—
—	Instrumentmager	J. F. Melbyes Enke..	20	—
1821.	Kammerraad	Hegelunds Datter.....	10	—
—	Skibscapitain	Hammers Enke.....	10	—
—	Malerm.	Hoffgaards Enke.....	10	—
—	Bogtrykker	Christensens Enke.....	10	—
—	Capitain	G. Groves Enke.....	20	—
—	Capitainlieutenant	Havns Enke.....	20	—
—	Skomagerm.	Weidemanns Enke.....	15	—
—	Uhrmagerm.	Malmgreens Enke.....	10	—
—	Capt. og Toldassistent	Kierrumgaards Enke	15	—
—	Cancellisecretair	Bradts Enke.....	10	—
—	Høker	N. J. Holsts Enke.....	15	—
—	Bærtshuusholder	J. G. Holsts Enke... ..	15	—

Medlemmer af
Karet

1821. Brændeviinsbr. Fodbyes Enke.....	15	Rbd.
1822. Oberstl. og Seilmagerm. Bangs Enke..	15	—
— Bogholder Erharts Enke.....	10	—
— Registrator Dyrhauges Enke.....	15	—
— Muurmester Brandts Enke.....	15	—
— Justitsraad Didriksens Datter.....	15	—
— Cancelliraad Næsted Datter.....	15	—
— Skolelærer Mortensens Enke.....	15	—
— Skomagerm. Taberts Enke.....	10	—
— Opsynsmand ved Holmen Ipsens Enke.	10	—
— Afsk. Forvalter J. S. Hansens Hustru.	20	—
— Artekræmmer Gulstrups Enke.....	20	—
— Meelhandler Herbsts Enke.....	10	—
— Skomagerm. L. Jacobsen.....	15	—
— Skræderm. W. Meyers Enke.....	10	—
1823. Justitsraad A. Treschous Enke.....	15	—
— Skovfoged D. Fischers Enke.....	10	—
— Institutbestyrer Mariboers Enke.....	15	—
— Agent Kielers Enke.....	15	—
— Forh. Bagerm. Klifoth.....	10	—
— Fuldmægtig Gluds Enke.....	20	—
— Fuldmægtig L. Wiborgs Enke.....	10	—
— Toldbetjent Sommers Datter.....	15	—
— Restaurateur Osterbergs Enke.....	15	—
1824. Ritmester Foghs Enke.....	15	—
— Foged Arnkiels Datter, H.....	15	—
— Skræderm. J. Marg.....	15	—

Medlemmer af
Karet

1824. Leietjener J. A. Schmidt.....	15	Rbd.
— Murer Rademacher.....	15	—
— Skrædermester Baldes Enke.....	15	—
— Krigsraad Borres Enke.....	20	—
— Skriverformand Carlsens Enke.....	15	—
1825. Urtefr. og Laugsbud Thomsens Enke...	15	—
— Snekermester Gwers Datter.....	10	—
— Oberstl. og Guldsmedm. Westrup's Enke.	15	—
— Conditør A. Faith.....	15	—
— Høker N. Iversen.....	10	—
— Skrædermester J. Scheel.	10	—
— Forh. Tracteur G. F. Baum..	15	—
— Kgl. Kudsk H. C. Lunds Enke.....	10	—
— Cancellisecretair Thannings Enke.....	15	—
— Institutbestyrer Dviftgaards Enke.....	15	—
— Goffardicapt. J. N. Lunds Enke	15	—
— Vinhdlr. Fischers Enke.....	15	—
— Handelsbogh. Liunges Enke.....	15	—
— Krigsassessor Schalks Enke.....	10	—
— Høker N. Sorensens Enke.....	10	—
— Snekerm. Flygenrings Enke.....	10	—
1826. Divisionschirurg Krügers Datter.....	15	—
— Klædehandler Bøgilds Enke.....	15	—
— Urtefræmmer J. D. Schmidts Enke....	10	—
— Kammersecretair Thomsens Enke.....	10	—
— Bødkerm. Terslows Enke.....	15	—
— Capt. og Hofmaler Fedderholds Enke..	15	—

Medlemmer af
 Hæret

1826.	Amtsforsvalter Falck Datter.....	15 Rbd.
—	Institutbestyrer Mønsted's Enke.....	15 —
—	Urtekræmmer Schyums Enke.....	20 —
—	Tracteur Helstrups Enke.....	15 —
—	Tobaksfabrikør Szybrowskys Enke.....	15 —
—	Handskemagerfrim. K. Sørensen.....	15 —
—	Snedkerm. Kohleders Enke.....	15 —
—	Justitsraad J. N. Holms Enke.....	10 —
—	Bogholder J. G. Mazens Enke.....	20 —
—	Destillateur J. P. Spendrup's Enke....	15 —
1827.	Coffardicapt. Nicolaysens Enke.....	20 —
—	Tøisfabrikør F. Schärff.....	20 —
—	Bødkerem. H. Holms Enke.....	15 —
—	Glarm. L. Mallings Enke..	10 —
—	Skomagerm. C. Weises Enke.....	10 —
—	Forh. Coffardicapt. A. L. Floor.....	10 —
—	Forh. Brændeviinsbr. Sommersted....	20 —
—	Forh. Værtshuush. B. G. Haack.....	10 —
—	Justitsraad M. P. Sørensens Enke....	20 —
—	Pastor P. B. Duus Enke.....	10 —
—	Garvermester H. Topps Datter.....	15 —
—	Guldsmedm. N. Ebbesen.....	10 —
—	Skomagerm. F. G. Holms Enke.....	10 —
1828.	Fuldmægtig A. G. Gieskjings Enke....	15 —
—	Institutbestyrerinde Jfr. K. Hald.....	10 —
—	Lieutn. og Toldbetjent Bengens Enke..	10 —
—	Skolelærer Langstods Enke.....	15 —

Medlemmer af
Karet

1828. Forh. Hørfæmmer M. Brorson.....	15 Rbd.
— Forh. Høfer H. F. Linde.....	10 —
— Bærtshuush. S. Nielsens Enke.....	10 —
— Bogbinderm. Lappés Enke.....	15 —
— Muurm. J. W. Schmidts Enke.....	15 —
— Guldsmedmester Næboes Datter.....	10 —
— Guldsmedm. J. M. Lerches Enke.....	10 —
— Havnecontrolleur Brodersens Enke.....	15 —
— Institutbestyrer R. A. Birchs Enke....	15 —
1829. Skræderm. H. M. Lunds Hustru.....	15 —
— Smedkerfrim. Schaffers Enke.....	15 —
— Toldbetjent Drebolts Enke.....	10 —
— Toldbetjent H. M. Møllers Enke.....	15 —
— Copiist Klüvers Enke.....	15 —
— Amtschirurg Wappenhans Enke.....	15 —
— Gjordemoder, Madam J. Schou.....	10 —
— Klædeforhandler Humbles Enke.....	10 —
— Tømmerm. Benckes Enke.....	10 —
— Lieutn. og Toldbetjent Anthons Enke..	15 —
— Forh. Gæstgiver C. Brockmeyer.....	15 —
— Forh. Brændeviinsbr. H. J. Mørck....	10 —
1830. Skolelærer Petersens Enke.....	15 —
— Smedem. Dittmers Datter.....	15 —
— Bogbinder Bergmanns Datter.....	10 —
— Fuldmægtig B. Mørchs Enke.....	15 —
— Prof. N. G. Wolfs Enke.....	20 —
1831. Assistent B. C. Bindings Enke.....	15 —
— Hattemagerm. N. C. Madsens Enke...10	—

Medlemmer af
Karet.

1831. Procurator S. L. Høyers Enke.....	15	Rbd.
— Farverm. N. Bangs Enke.....	10	—
— Copiist C. F. Mohrs Enke.....	15	—
— Tracteur N. Bangs Enke.....	10	—
— Inspecteur H. L. Hansens Enke.....	10	—
— Skræderm. S. Langberg.....	15	—
— Farver Staals Datter, C.....	10	—
— Farver Staals Datter, A.....	10	—
— Skovrider Müllers Datter.....	10	—
1832. Jfenfræmmer Schoulunds Enke.....	15	—
— Capt. og Grosserer J. R. Schous Enke	15	—
— Kammerraad Thorbjørnsens Enke.....	20	—
— Grosserer Selmers Datter.....	15	—
— Kartemager N. Seerup.....	10	—
— Skomagerm. P. H. Hansens Enke....	15	—
— Skræderm. H. Andersen.....	10	—
— Dreierm. J. Hansens Enke.....	10	—
— Skibsbygm. Repholts Enke.....	20	—
— Skibsbygger Hellerungs Enke.....	10	—
— Madam C. Schmidt født Herbsprung..	10	—
— Bødkersvend L. Lunds Enke.....	10	—
— Pastor Justs Datter.....	10	—
— Goffardicapt. J. D. Louscher.....	10	—
1833. Fodermager Sators Enke.....	10	—
— Skolelærer J. A. Nerup.....	15	—
— Uhrmagerm. Antonis Enke.....	15	—
— Paukist Helstedts Enke.....	15	—

Medlemmer af
Karet

1833	Copiist H. C. Veiths Enke.....	15 Rbd.
—	Smedemester Gjerlows Enke.....	15 —
—	Kammerraad Albrechts Enke.....	15 —
—	Sergeant P. C. Numodts Enke.....	10 —
—	Muurm. G. P. Grichsens Enke.....	10 —
—	Figurant Jacobsens Enke.....	10 —
—	Translateur Haartmanns Enke.....	10 —
—	Hoboist Tappers Enke.....	10 —
—	Snedkerm. A. G. Just.....	15 —
—	Malermester Sannes Datter.....	10 —
—	Malermester H. C. Berg.....	10 —
1834.	Coffardicapt. A. Byghows Enke.....	15 —
—	Skolelærer Barsoeds Enke.....	15 —
—	Pastor Kielbergs Enke.....	10 —
—	Skibscapitain C. Mollers Enke.....	10 —
1835.	Veibetjent Blancs Enke.....	10 —
—	Kjebmand Davidsens Enke.....	10 —
—	Skibscapt. Balgersens Enke.....	10 —
—	Hoffoureur J. F. Petersens Enke.....	10 —
—	Theatercontrolleur Flors Enke.....	10 —
—	Skræderm. Rigelsens Enke.....	10 —
—	Krigsassessor Struckmanns Enke.....	15 —
—	Lagvai J. Francs Enke.....	10 —
—	Smedem. Drlings Enke.....	10 —
—	Snedkerm. J. Genthes Enke.....	10 —
1836.	Major v. Klenous Enke.....	20 —
—	Grosserer Joach. Topps Enke.....	20 —

Medlemmer af
 Karet

1836.	Guldsmedm. H. T. Pihls Enke.....	10Rbd.
—	Skibdcapt. C. W. Hoyers Enke.....	15 —
—	Skomagerm. J. J. Lunds Enke.....	10 —
—	Skomagerm. Storms Enke.....	10 —
—	Cancellist H. Voigts Enke.....	10 —
—	Forgylder Irrgangs Enke.....	15 —
1837.	Brændeviinsbr. Tholbølls Datter.....	20 —
—	Hørfabrikør Rosteds Enke.....	10 —
—	Skræderm. P. N. Mariagers Enke....	10 —
—	Smedem. J. C. Christensens Enke....	10 —
—	Graveur P. C. Kragh.....	10 —
—	Dvergraver Schaumbergs Enke.....	10 —
—	Capt. og Kleinsmedm. J. Brodersen....	15 —
—	Inspecteur Schleisners Enke.....	15 —
—	Hofboghandler Beckens Datter.....	10 —
—	Skomagerm. H. Petersen.....	10 —
—	Søfrigscommisfair Nissens Enke.....	10 —
—	Skibscapt. Kjølners Datter.....	10 —
—	Malerm. Blaumüllers Enke.....	10 —
1838.	Kodemester Berghs Enke.....	10 —
—	Traadhandlerske, Madam G. Holtz....	15 —
1839.	Secret. og Toldcontrolleur P. L. Schiøtts	
	Enke.....	15 —
—	Forh. Politibetjent Warberg.....	15 —
—	Afff. Capt. Meines Enke.....	15 —
—	Forh. Postbud D. Nielsen.....	10 —
—	Instrumentmager H. Birch.....	10 —

Medlemmer af
Karet

1839. Favnsætter=Formand Hammelers Enke..	10 Rbd.
— Const. Soldassistent J. Baggers Enke..	10 —
— Møllerm. H. P. Linds Enke.....	10 —
— Gartner Petersens Datter.....	10 —
1840. Pastor Holms Datter.....	10 —
1841. Stræderm. Sommerfeldts Datter.....	10 —
— Ankersmed Caspersens Datter.....	10 —
1842. Stræderm. Drelbergs Enke.....	10 —
— Fuldmægtig Larsens Datter.....	10 —
— Gjordemoder, Madam A. K. Woderup.	10 —
1843. Traadhandlerse A. C. Walter.....	10 —
— Krigscancellisecret. S. P. Strandgaard.	10 —

 Ialt 3,730 Rbd.

Der er saaledes uddeelt 290 Rbd. mere i Gratificationer end det calculerede Beløb, men derved overskrives dog ikke det af Laanesummen uanvendte Beløb af 550 Rbd. (cfr. Forsamlingens Beslutning under Nr. 6.)

11. Forsamlingen bifaldt, at de 24 Rbd., der i Anledning af, at den brodstte Medaille for den afgaaende Administrator, ikke kom til Uddeling i Aar, uddeles til Legatets 4 Pensionister med 6 Rbd. til hver, ligesom det vedtoges, at et uerholdeligt Contigen beløb af 5 Mk. 10 ß. hos et Medlem, der saaledes bliver udsløttet, føres til Udgift.

12. En Ansøgning fra Datteren af et afdød

Medlem om at tilstaaes den Moderen hidtil af Selskabet tilstaaede Gratification; ligesom ogsaa en Ansøgning fra Selskabet Bude om en Gratification fandt Forsamlingen ingen Anledning til at bevilge.

Endelig optoges følgende 49 nye Medlemmer:

1. Hofbedemand J. C. Schou.
2. Oberstinde Scheibe
3. Suedfermester C. C. Anst.
4. Skrædermester Mervalds Datter, H. C.
5. Concertmester Tiemroths Enke, M. C.
6. Handelsfuldmægtig C. Tiemroth.
7. Pastor C. W. Nielsen.
8. Gymnastiklærer J. M. Marc.
9. Skrædermester C. Ryding.
10. Skomagermester Jens Lund.
11. Skomagermester L. Henningsen.
12. Blikkenslagermester H. Mortensen.
13. Skomagermester A. Struck.
14. Commandeersergeant J. F. Henck.
15. Hoboist og Foderalmager F. W. Lund.
16. Mesterkof J. C. C. Brenneche.
17. Commandeersergeant Støvrings Datter, C. P.
18. Viinhandler L. Hansen.
10. Institutbestyrerinde Fru A. W. Wilder.
20. Arbejder ved Hanskeskind Fabrik N. P. Lassen.
21. Afd. Skibscapt. Pedersens Datter, J.
22. Afd. Porcellainshdlr. P. Johansens Datter, J. C.
23. Afd. Skomagermester Blocks Datter, C. M.

24. Garvermester F. Meier.
25. Sigarmager F. Sander.
26. Dugmager Berhagens Enke, A. M.
27. Afd. Skolelærer Birkeløvs Datter, P. J.
28. Dito dito, W. C.
29. Kleinsmedsvend C. W. Bech.
30. Lærerinde ved vor Frelser's offentl. Skoler, Jfr. C. P. Hellefen.
31. Bomuldsvæversvend J. C. Møller.
32. Mechanicus H. Lind.
33. Marschandiser P. J. Berendtsen.
34. Skomagersvend P. Gorm.
35. Skædermester L. C. Wennerstrøm.
36. Overcommandeersergeant J. F. Meier.
37. Cancellibud Larsens Enke, A. C.
38. Skædermester F. Gursø.
39. Snedkermester F. L. Dreves.
40. Blikkenslagermester C. L. Pers.
41. Skomagermester J. C. Mørck.
42. Omnibus-Conducteur N. Nielsen.
43. Graveur M. W. Schmidt.
44. Conditor P. Koller.
45. Snedkermester Klæbels Enke, F.
46. Afd. Skomagermester Møllers Datter, A. C.
47. Laqvai L. Ragerup.
48. Guldsmedmester P. Weickert.
49. Kunstdretermester C. Eskildsen.

Administrationen meddeler herved ifølge den i en tidligere Repræsentantsforsamling tagne Beslutning, en Fortegnelse over de Legater som ere tildeelte Selskabet siden dets Stiftelse og hvis Beløb ere indbefattede i dets Fondsbeholdning, nemlig:

Mar 1805.	Grosserer Niels Brocks Legat efter Testamente af 19de Februar 1786 og 24de Februar 1802.....	5002 Rbd. 22 ß.
— 1812.	Student Grells Legat....	1000 — " "
— 1827.	Enkefrue Charlotte Amalie Bøndes Legat imod 5 pCt. Livrente.....	2000 — " "
— 1829.	Caroline Legatet, stiftet af en Deel af Selskabets Medlemmer i Auledning af H. K. H. Prindsesse Carolines Formæling den 1ste August samme Aar.....	2500 — " "
— 1839.	Enkefrue Statsraadinde Kofoeds Legat.....	500 — " "

Administrationen for det forenede Understøttelses-Selskab, den 15de Marts 1850.

E. Clausen. D. Borgen. J. Garbrecht.

Carl S. Groth.

Enhed og Lighed.

(Efter det Tydste)

To Eremiter havde i lang Tid levet sammen med hinanden, havde bestandigt havt samme Tænkemaade, samme Smag; hvad den Ene tænkte og vilde, det tænkte og vilde den Anden ogsaa; begge To vare en fuldstændig Enhed. Nu hændte det sig en Dag, at de fandt en Blomst, hvis Farve den Ene kaldte himmelblaa, den Anden berlinerblaa, og Begge udraabte i den høieste Glæde: „O hvor herligt! Endeligt ere vi dog engang blevne to!“ — Hvis der nogetsteds gaves en virkelig Lighed og Enhed, hvor længe vilde den vel vare? For Mennesket er Ulighed og Modsigelse en Trang; komme disse ikke af sig selv, skaffer han sig dem for at undgaae Kjedsommelighed. Endogsaa den uforandrede Lykke finde Menneskene tilsidst utaalelig, og da skeer det, at undertiden hele Nationer aldeles opgive deres Fornuft, kun for at undgaae en uforandret Lykke, der er bleven dem kjedelig.

C. Jacobsen.

Oversigt

over det forenede Understøttelses Selskabs Regnskab for Aaret 1849

med Hensyn til dets Virksomhed.

1849.	Indtægter.	Rbd.	§.	1849.	Udgifter.	Rbd.	§.	
	Ugentlige Indtægter	3871	26		Pensjoner	4703	72	
	For Lovbøger	60	—		Gratificationer	4025	=	
	Halvaarlige Contingenter	4695	14		Lønninger	2000	=	
	hvorfra gaaer uerholdelige Restancer	52	—		Generelle Omkostninger	549	Rbd. 68 §.	
	Renter efter Fradrag af Krigsskatten og Renten til Ban-	4642	70		hvorfra gaaer Differencen imellem Ind-			
	ken af det optagne Laan	4828	54		kjøbsprisen og den anførte Værdie af			
					indkjøbte Obligationer	379	—	
						170	56	
					Ugebladets Trykning m. m.	897	85	
					Overskud anført paa Formues Conto	1605	49	
		Rbd.	13402	70		Rbd.	13402	70

Kjøbenhavn den 31te December 1849.

J. Garbrecht,

E. Clausen.

D. Borgen.

Carl S. Groth.

Balanceret Status

af det forenede Understøttelses Selskabs Formue den 31 December 1849.

<u>1848.</u>	Skal tilsvare.	Rbd.	§.	<u>1849.</u>	Er i Besiddelse af.	Rbd.	§.
	Selskabet etede den 1ste Januari 1849	155820	88		Selskabet eier den 31te December i Obligationer	140000	-
	hvori er indbefattet samtlige Selskabet tillagte Legater				nemlig 100000 Rbd. 4% Obligationer imod Stats-		
	Overskud af Selskabets Virksomhed i 1849	1605	49		gjelds Directionens Indskrivningsbeviis og 5000		
					£St. i dansk-engliske 3% Obligationer, hvoraf de		
					200 £St. ere indkjøbte taar.		
					— havde tilgode for rentefrie Udlaan	11766	-
					— Kassebeholdning a. Contant .... 5035 Rbd. 5 §.		
					b. Restancer .... 625 — 36 §		
						5660	41
		Rbd.				Rbd.	
		157426	41			157426	41

Kjøbenhavn den 31te December 1849.

J. Garbrecht.

E. Clausen.

D. Dørgen.

Carl S. Groth.

Borger-Vennen.

To og Tredstydtyvende Aargang.

Nr. 13.

Løverdagen den 30te Marts 1850.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos Louis Klein.

Mehemed Ali.

(Sec Nr. 11. Slutning.)

I Oldtiden regnede man Egyptens Indvaanere til 7 Millioner, da Bonaparte gjorde Indfald i Landet, til 5, efter Mameluffernes Udryddelse af Mehemed Ali til 3; nu vilde en Folketælling neppe udbringe 2 Millioner. Det er Resultaterne af den saa beundrede Civilisation ved Mehemed Ali, som i Grunden ikke var Andet end et organiseret System af Slave-Arbejde, under hvilket Folket hensygnede. Mehemed Ali var en Mand af en uroffelig fast Charakter, men en Despot i den Grad, at der aldrig har været nogen værre. Han synes at have været bestemt til at udsuge den sidste Marv af hine de ægyptiske og osmanniske Folkeslags kraftløse Levninger, for at gjøre dem fuldkommen modne til Tilintetgjørelse i Historien. Osmannerherredømmet

saavel som Muhamedanismen have overlevet sig selv, og de Nationer, som sukke derunder, trænge til nye Kræfter ved en virkelig europæisk Civilisation, som dog ingen tyrkisk Despot formaaer at skjenke dem. Et uvidet Grækenland vilde kunne bidrage meget til denne Hensigt, og, herskede der ikke en bestandig Skinsyge mellem de europæiske Stater, der neppe vækker Haab om en fredelig Forening imellem dem med Hensyn til det orientalske Spørgsmaal, saa vilde forlængst det Skridt være gjort, som dog engang maa gjøres for igjen at oplive de i de tyrkiske Riger hændende Nationer: det osmanniske Keiserdommes Undergang, dets Besiddersers Overgang under det græske Scepter. — Ibrahim døde før sin Fader. En anden Søn, Abbas = Pascha blev Medregent, og har succederet Faderen som Vicekonge. Mehemed Ali var i sin Allderdom bleven meget svag.

De Fredsbetingelser, som kun sikrede ham hans Værdigheds Arvelighed, idet de frareve ham store Stykker af hans Rige, synes ogsaa at have bidraget til at knække saavel hans Lands Energi som hans Legemsstyrke. Mehemed Ali paa Constantinopels Throne, hvorefter han aabenbart stræbte, vilde maaskee ogsaa kunne have bragt en tilsyneladende Glands over Osmander = Herredømmet. Han var maaskee den sidste Osmander af nogen Betydning: han vilde paa en ærefuld Maade være gaaen tilgrunde med Constantinopel, naar man ikke havde forstyrret den indvortes Kamp i

det tyrkiske Rige. Egypten kan ogsaa under Mehes med's Arving og Efterfølger neppe gjøre sig Haab om en forbedret Tilstand.

Eventyret om Svalen.

Af Amalia Winter.

(Efter det Tydske.)

Luft-Feen havde formælet sig med Jord-Manden; men dette Ægteskab var ikke lykkeligt. Imedens den skjøne Fee havde kun himmelblaae Følelser og Maanestkins-tanker, som hun lod seile bort med Skyerne, gik al Jord-Mandens Digt og Tragten ud paa det Jord-diske. Han kaldte sig praktisk, og meente, at man, for at vedligeholde Jorden, behøvede Møg og Smuds og Bytter, imedens hun kun vilde opløse Alt med sine Solstraaler. Saaledes havde de begge Ret og Uret; thi Begges Virken var nødvendig, for at Alt paa Jorden kunde trives.

Men nu hændte det sig, at de ofte kom i heftig Strid med hinanden, og, istedetfor at virke i Fællesskab, gjensidigt forstyrrede hinandens Virksomhed. Feen skød med Solstraaler, Lyn og endog, naar hun var rigtig vred, med Maanestene efter ham, imedens han sendte op til hende den hæsligste Stank og Taage, endog Svovlrøg fra Vulkanerne. Disse forvandlede hun da

igjen til Hagl eller til Hedetaage og Meeldug, og saaledes ødelagde hun Jordens Frugter, til hvis Trivelse hun skulde have bidraget. Der gaves hele Aar, hvori denne Strid og Riv slet ikke standsede, og den stakkels Menneſkehed maatte lide derunder.

Dette stridlyſtne Ægtepar havde kun en Datter, en lille fin Alf, ſom blev af Moderen opdragen i Luften, og ogsaa førte et muntert luftigt Liv. Naturligviis vare Fader og Moder ofte i Strid ogsaa om hende; Faderen vilde have hende, og Moderen vilde ikke give Slip paa hende. Han vilde opdrage hende rigtig praktiſt, og Moderen tænkte derimod paa, at danne hendes pumme Sjæl kun for Nydelse og Glæde.

Saaledes glædede da den lille Alf ſig i Luften, og Skyerne. Moderen havde givet hende en lille blaa Bogn, forspændt med ſmaa blaae Duer, og ved Hjælp af den førte hun op og ned ad Solſtraalerne ligesom paa en Rutschbane; men, naar hun ſaae Jordens hviſte Bjergtoppe, vendte hun om; Moderen havde advaret hende for Faderens Magt paa Jorden.

Desuden havde Moderen ogsaa givet hende et Par ſmaa blaae Tøfler. — „Saalænge Du har dem paa,“ havde hun ſagt til hende, „kan din Fader ikke gjøre nogen Ret til Dig gjeldende.“

Men Faderen paa Jorden længtes efter dette Alfebarn; han maatte være nok ſaa praktiſt, Bemodſfølelſen kunde han dog ikke forviſe. Han ſørgeede ivrigt for, at Muldvarpe og Regnorme gjennemrodede Jorden;

han forarbejdede hurtigt ethvert dødt Dyr til Gjødning; han lod Kilder fremsprudle, skaltede og valtede uophørligt med Alt, hvad der tildrog sig paa Jorden; men, som han vilde have og forarbejde Alt i sin rastløse Virksomhed, saaledes ogsaa den lille Datter, og han gjorde alt Muligt for at lokke hende til sig.

Ofte sendte han Duft fra Italiens Orangelunde op til hende; han loffede hende med Fuglesang; den brogede Luftballon drev han i Veiret med sin Damp, og for hende flædte han Jorden saa broget og saa skøn. Den gamle Jord=Aand blev virkelig ganske elskværdig for sin Datters Skyld; men hun susede hen paa sin Duevogn, og loe, legede og spøgede omkring sin skønne poetiske Moder.

Men nu og da, naar Moderen ikke saa det, fastede hun et nysgjerrigt Blik ned paa Jorden, kun for at saa at vide, hvad Faderen dernede tog sig for. Da saa hun engang en smuk Lilliestængel, der stolt hævede sin hvide Blomst iveiret, som om den vilde opfange Himmelduggen, og ogsaa sende den lille Luft=Alf sin skønne Bellugt op derfra. Den lille Alf kjørte just ned ad Solstraalerne, og var saa henrykt over dette Syn, at hun forglemte Moderens Forbud — eller snarere vilde forglemme det.

En stærk Dug faldt ned paa Jorden. — „Med den fjører jeg ned,“ sagde det dristige Barn, „Moderens mægtige Straaler ville snart trække mig op igjen tilligemed Dugdraaberne,“ og saaledes kjørte hun videre;

det gif bestandigt hurtigere, jo nærmere hun var Jorden, og pludseligt sad hun paa den Lilliestængel, som Faderen havde ladet fremvøxe for hende. Hun var sprungen af sin lille Vogn, og gnygede sig nu paa de gule Støvtraade, og indfugede Bellugten, og saae sig rundt omkring. Hun legede endog med de brogede Sommerfugle, og lod sig sige Artigheder af Guldsmedene. „Ei, ei!“ tænkte hun, „min lille Moder har svært narret mig, da hun skildrede mig Jorden saa hæslig; den er jo meget smuk, næsten smukkere end Luften, hvor man ikke har Andet end Skyer og Luft.“ Alfebarnet glædede sig over alle de Blomster og Biller; hun hoppede endogsaa fra Lilliestængelen ned paa Jorden for at besøge Tusindfryd og Kjærminder, den rød-blomstrende Jernurt og Asterblomstens blaae Die som ogsaa den langstænglede Gudoxia. Da skuede hun op i Beiret paa Slynghønnerne og studsede over den fyldte dunkelrøde Pæonie; thi Faderen havde for sin lille Datters Skyld ladet alle Aarstidens Blomster fremblomstre paa een Gang. Snart klavrede Alfebarnet nysgjerrigt op paa en blaa Slynghplante, og saae ud af det nylig aabnede Bæger; snart sprang hun igjen hen paa en Jolænger jofjærere, i hvis Ranker hun klavrede frem og tilbage, indtil en smuk rød Bønneblomst modtog hende, og igjen hjalp hende ned.

Da det lettsindige, faade Barn nu saaledes havde sværmet omkring og glædet sig saaledes over alt det Nye, og tilsidst ønskede igjen at komme op i Luften,

da faldt det hende ind, at hun vilde igjen med Duggen være gaaen op i Himmelen; men see nu! Solstraalerne havde allerede opjuget alle de smaa Dugdraaber; ikke et eneste Sted saae hun en eneste endnu. Nu blev hun bange; hun søgte efter Duevognen — o vee! den var voxet fast til en Bust; den travle Faders Birken havde forvandlet den til en yndig Blomst. Uengstelig trippede hun nu frem og tilbage; endeligt saae hun i det Fjerne en Dugdraabe hænge i Skyggen paa en Viol; men, da hun kom derhen, var Solen bleven bedækket med Skyen, og ingen Straale kunde trænge igjennem; hendes Fader havde sendt en tyk Taage op iveiret.

Nu faldt denne ned; der kom Regn; det stakkels Barn fros og blev vaad — Nu syntes hende Jorden dog ikke saa smuk som Himmelen; nu vilde hun gjerne være deroppe hos sin Moder.

Nu aabnede ogsaa Kilderne sig; Floderne traadte ud over deres Bredder; Jorden blev fugtig og smudsig. Som hun saaledes trippede omkring, bleve hendes smaa blaae Tøfler staaende i Dyndet, og nu havde Moderen ikke længere nogen Ret til hende; hun tilfaldt nu Faderen, og denne trykkede hende til sit Hjerte, og indhyllede hende i Vinterens hvide Sneefjortel, i Sommerens grønne Klædebon. Men Tøflerne bleve ogsaa til Blomster, som I vist ofte have beundret.

Nu lægtes det stakkels Alfesbarn igjen efter sin Moder; hun var, som saa mange Børn og saa mange Mennesker, ikke tilfreds, og hendes hele Digtet og

Tragten gif ud paa, at finde en Leilighed til at komme op til sin Moder. Moderen gjorde ogsaa Alt for at lokke hende til sig og at hjælpe hende iveiret; thi hun elskede dog Barnet, omendstjondt det havde været ulhydigt. Bestandigt arbeidede hun paa, igjen at faae Barnet op til sig, saaledes i Foraaret ved Trærnes Sæster, og virkelig steg hun og steg og naaede det øverste Blad; men da rystede Efteraarsvinden hende af, og Alfebarnet faldt med det tørre Løv ned til Jorden. Da krøb hun hen til Joden af et Træ, ind i en Larve, og slagrede iveiret som en Oldenborre; men en Dreng fangede den, og martrede den ved en Traad, indtil den døde og henraadnede i en Krog af Haven. Nu troede Jord=Anden, for bestandigt at have fængslet Alfebarnet, da hun dog havde seet, hvor mange Slags Farer hun var udsat for i sin Stræben efter at komme op fra Jorden. Men Enhver, som engang har vænnet sig til denne Stræben, han standser aldrig dermed. Engang havde hun skjult sig i en Sommerfuglepuppe for at krybe frem som Sommerfugl, og, da hun just vilde slagre iveiret som saadan med de brogede Binger, blev hun opædt af en Fugl. Da krøb hun ind i et Fuglægg, og fløi ud som en Svaleunge. Det var jo herligt! Nu kom jo Alfebarnet til Moderen og sledskede og sladrede med hende, imedens hun dog ogsaa tilhørte Faderen og Jorden; ogsaa kunde hun tilfredsstille sit urolige Sind; snart var hun i Nord, snart i Syd, snart hist, snart her. Alle Svaler ere nu Efterkommere af dette Alfebarn; desaaarsag ere de ogsaa klogere end andre Fugle, og vide Beie i Luften og paa Jorden, og fare aldrig vild. — Sandsynligviis have de et Landkort i Hovedet, og dette har vist Alfebarnets Fader givet dem, fordi han dog altid er saa praktisk.

G. Jacobsen.

Borger-Vennen.

To og Tredstydende Aargang.

Nr. 14.

Løverdagen den 6te April 1850.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos Louis Klein.

Utringer om Christus og de første Christne
hos gamle hedenske og jødiske Skribenter.

Uagtet vi besidde i de hellige Skrifter en Kilde til Kundskab om Christus og den christelige Kirkes Stiftelse, som ikke alene overgaaer alle andre i Sandhed og Paalidelighed, men tillige er tilstrækkelig til de Christnes Dplysning om Alt, hvad der er fornødent til vor Trøst og Helliggjørelse, kan det dog ikke være uden Interesse ogsaa at kjende andre Vidnesbyrd, som Historien har opbevaret os fra gamle Tider angaaende Jesus Christus, Apostlerne og de ældste Christne. Saaledes synes det især at maatte være baade lærerigt og interessant at erfare, hvorledes der er blevet dømt og talet om de Christne og deres Religionsstifter af Jøder og Hedninger, som vare samtidige eller dog

levede nær op ved den Tid, da Christus aabenbaredede sig paa Jorden, da hans Apostle gif ud og forkyndte hans Evangelium, og da Verden saae Begyndelsen til et Selskabs Udbredelse, hvis Medlemmer ved deres Antal og Skjebne mindst vakte Formodning om, hvilke Forandringer ved det skulde bevirkes i Menneskeslægtenes Udvikling. Men netop i denne sidste Omstændighed er ogsaa Grunden at søge, hvorfor vi besidde saa faa Bidnesbyrd af denne Art. Forst mod Slutningen af det første Aarhundrede efter Kristus tildrog sig de Christne en saadan Opmærksomhed, at hedenske Skribenter solte Opfordring til at yttre sig over dette nye Religionsparti, hvis første Tilhængere — som Paulus siger (1 Cor. 1, 26) — „ikke talte mange Vise efter Kjødets, ikke mange Mægtige, ikke mange Fornemme“ iblandt sig. Hvad der maa forekomme mere besynderligt, er, at den første offentlige Dmtale af de Christne foranledigedes ved Beskyldninger, der ikke gif ud paa mindre, end at anklage dem for „Ugudelighed, Foragt for guddommelige og menneskelige Love, og for den groveste Overtro.“

For at forstaae dette, maa man erindre, hvorledes den Lære, som de Christne bekjendte, den Levemaade de fulgte, den Tænkemaade og de Anskuelser, de udbredte, stod i fuldkommen Modsigelse med de Religioner, de Skikke, de Anskuelser og Meninger, som dengang vare herskende næsten i alle Lande, som vare un-

derlagde Romernes Herredømme. Det er naturligt, at jo større den Uvidenhed og Overtro var, som almindeligen fandt Sted, da Christendommen begyndte at prædikes, desto mere maatte den nye Religions Sandhed for Mængden vise sig som Daarskab og Urimelighed; jo mere fordærvede Hedningernes Sæder vare, desto mere forhadte, overspændte og unaturlige maatte de Christnes Dyder forekomme dem. Men en nøiere Kundskab til hine Tiders Forhold vil tillige forklare, deels hvorledes selv bedre og forstandigere Hedninger kunde bevæges til at fælde saa ugunstige Domme over de Christne, deels hvorledes disse ufordeelagtige Vidnesbyrd, som endnu lyde ned til os gjennem skriftlige Mindesmærker fra hedenstke Forfattere, netop maae tjene til Bekræftelse for Sandheden af den Roes, som fra andre Sider er bleven tillagt de ældste Christne paa Grund af deres Begeistring, Hengivenhed og Trofskab mod Christi Lære.

I Begyndelsen bleve de Christne betragtede af Hedningerne som en jødiske Sect, og, uagtet Jøderne ved deres særegne Religion og Skikke selv vare en Gjenstand for Romernes og de andre hedenstke Folkeslags Foragt og Had, hørte dog den jødiske Religion til dem, hvis Udøvelse, under visse Betingelser, blev taalt efter de romerske Love. Men jo mere det efterhaanden blev almindeligere bekjendt, at de Christne i den Grad afveg ogsaa fra Jøderne, at disse forfulgte dem og tilspøiede dem alt det Onde, som Omstændig-

hederne tillod, desto mere unddroges de Christne endog den Beskyttelse, hvilken de havde nydt paa Grund af de Jøderne tilstaaede Rettigheder. „Jøderne“ — siger en hedenst Skribent, Celsus, som levede omtr. 150 A. efter Chr. — „ere dog et eget Folk, og de have, hvordan nu end deres Religion er, en Religion og Gudsdyrkelse, som de have arvet fra deres Fædre. Med Rette agtes af ethvert Folk dets gamle Love, og at forlade dem, ansees for Uret; men de Christne ere saadanne Trafaldne; de ere hverken Jøder eller Hedninger, de ere en ganske ny Slags Folk, hverken det Ene eller det Andet.“ Medens man hos andre Folk, hvor afvigende end deres religiøse Meninger og Ansættelser end vare indbyrdes, dog allevegne saae visse Tegn og gudstjenstlige Handlinger, som paa en kjendelig Maade afgav Vidnesbyrd om, at de dyrkede høiere Bæfener, fandt man hos de Christne hverken Altare, Billeder, Dffringer, eller deél., saa at det blev almindeligt at betegne dem som Gudsfor nægttere og Atheister. I Modsetning til saadanne udvortes synlige Tegn paa en fælleds religiøs Overbeviisning bemærkede man derimod, hvorledes de Christne paa ethvert Sted, hvor der opholdt sig Mennesker af deres Tænkemaade, strax fandt Benner iblandt disse, og hvorledes de sluttede sig saa inderligt til hinanden, at alle tidligere Slægtskabs- og Venfabsforbindelser syntes ingen Værd længere at have for dem. Man kunde ikke forstaae dette uden at antage dem forenede ved et eller andet hemmeligt politiff

Diemed, som de efterstræbte, og jo større Dyrighedens Mistanke var i hiin Tid, der succede under den frygteligste Despotisme, desto meer Anledning var der til Udbredelse af usordeelagtige Rygter om disse hemmelighedsfulde, besynderlige Menneffers Forbindelser og Sammenkomster. Nu kom hertil, at de Christne deels ligefrem erklærede Hedningernes Religion for en daarlign Dvertro og bespottede deres Guder, deels ikke paa nogen Maade vare at bevæge til endog blot for et Syns Skyld at deeltage i de Ceremonier, som Statens Religion fordrede. De vilde ikke offre til Guderne, de vilde ikke bevise Keiseren den guddommelige Hylдинг, som Smigreriet havde indført, Despotismen sanctioneret, at bygge Altene og Templer for disse synlige Guder, sværge ved Keiserens Genius &c. Paa Keiserens Fødselsdag eller ved andre offentlige Festligheder saae man de Christne trække sig tilbage i stille Alvorlighed, holde sig borte fra Deeltagelse i de almindelige, tit vilde og uanstændige eller dog et alvorligt Sind kun lidet tiltalende Lystigheder. Mange Christne gif vel endog saavidt, at de unddrog sig selv for saadanne Tegn paa Deeltagelse, som de efter deres Religions Grundfætninger baade kunde og burde have givet: de gjorde sig f. Ex. Samvittighed af at befrandse eller oplyse deres Huse ved slige offentlige Festligheder. Derved paadrog de sig Beskyldningen for at være slette Statsborgere, Fjender af Keiseren og af det romerske Folk. Mange Christne — ikke alle —

holdt Soldaterstanden for uforenelig med Christendommen og vægrede sig for at aflægge Soldatereden. Det, hvori Nogle forsaae sig, blev nu lagt Alle til Last. „Straffer Keiseren Eder ikke med Rette?“ — siger den ovennævnte Celsus — „thi naar Alle gjøre som I, saa vil Keiseren blive alene tilbage, Ingen vil forsvare ham, de vildeste Barbarer ville have Magt over Alt, og der vil hverken af Eders Religion eller af den sande Wiisdom blive noget Spor tilovers blandt Menneskeheden; thi troer dog ikke, at Eders høieste Gud vil stige ned fra Himlen og stride for os.“ Saaledes kom man fra den ene modsatte Bessyldning til den anden. Naar man fra den ene Side underkjoed de Christne politiske Hensigter, forefastede man dem fra den anden, at de ikke toge Andeel nok i Statens og de borgerlige Anliggender. De Christne — sagde man — ere Mennesker, som ere ubrugbare til Forretninger, de ere stumme, naar de vise sig offentlig, og snaksomme, naar de bestinde sig i deres egne Kredse.

Alf denne Art vare de Grunde, som bevægede de romerske Statsøvrigheder til Forsølgelse mod de Christne; men ikke alle Forsølgelser udgik fra Øvrighederne. Ofte bleve de Christne Dffre for Folkets Raseri. Folket saa i de Christne Fiender af dets Guder. Man tiltroede disse „Atheister“ alt Ondt, hvor utroligt det end kunde være. De samme Rygter, som saa ofte under Had og Forsølgelse mod visse religiøse Sekter udbredte sig, om at man i deres Forsamlinger bedrev

skændige Laster, hortes dengang om de Christne; -- og ikke sjelden bidroge nogle af disse, ved at vælte Mistanken for slige Ugjerninger over paa enkelte christelige Partier, som vare forhadte og udstødte af den almindelige christelige Kirke, selv til at nære saadanne Rygter.*) Hedninger, som havde hørt noget om de Christnes Helligholdelse af Nadveren, fortalte, hvorledes disse farlige Mennesker — der ofte bleve nødte til at samles om Natten og paa affides Steder, paa Grund af Forfølgelserne — i hemmelige Sammenkomster slagtede Mennesker og drak deres Blod. Stundom bragte man ved Tortur Slaver og Andre, der enten havde været Christne eller staaet i nogen Forbindelse med dem, til at bekræfte Sandheden af saadanne Rygter, og nu ansaae man Sagen for tilstrækkeligen undersøgt og Forfølgelserne retlig begrundede.

Endelig vare der mangfoldige Mennesker, hvis Levemaade og Erhverv stod i saa nøie Forbindelse med den hedenske Afgudsdyrkelse, at de allerede paa Grund

---

*) En af de ældste Kirkefædre, Justinus Martyr, der skrev et Forsvarsskrift for de Christne, omtaler saadanne Rygter og viser, hvor uforenelige slige Ugjerninger vare med den christelige Religions Grundsætninger. „Men“, siger han, „Navnet Christne bruges ligesom Navnet Philosopher om Mennesker af meget forskjellig Art. Ogsaa Simonianerne, Marcioniterne o. a. kalde sig Christne; hvorvidt disse begaae saadanne Uteerligheder, vide vi ikke;“ — et Fingerring, som kun var skiftet til at vække en Mistanke, der blev lige fordærvelig for alle Christne.

deraf baade hos sig selv og Andre nærede den største Forbittrelse mod de Christne. Præster, Haandværkere og Kunstnere, Gjøglere, Mandebesværgere o. m. a., som havde Indtægt og Fordeel af den hedenske Dvertro, ophidsede Folket imod den nye Troes Tilhængere, saaledes som ogsaa Apostlernes Gjerninger fremstille Exempler paa i Fortællingerne om Guldsmeden Demetrius (Ap. G. 19, 24 ff.), der i Ephesus, hvor Gudinden Diana havde et berømt Tempel, forskaffede sig og mange Kunstnere Fortjeneste ved at gjøre smaae Dianætempler af Sølv; — om Elimas (Ap. G. 13, 8 ff.), der paa Den Cypren havde vidst at vinde Anseelse som Prophet og Troldmand ic.

(Fortsættes.)

E. E. Scharling.

Borger-Vennen.

To og Tredsiendstyvende Aargang.

Nr. 15.

Løverdagen den 13de April 1850.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos Louis Klein.

Uttringer om Christus og de første Christne hos gamle hedenske og jødiske Skribenter.

(Fortsættelse.)

Det var derfor ikke ualmindeligt, at, hvilkesomhelst Ulykker overgik en Stad eller Provinds, der strax reiste sig Skriget om, at den nye Religions Tilhængere, som foragtede Guderne og fremkaldte deres Brede, vare Skyld deri. Naar Nilen i Egypten ikke steg høit nok til at væde Landets Marker, eller naar Tiberen gik over sine Bredder og anrettede Oversvømmelse i Rom, naar en smitsom Syge udbrød, et Jordstjælv blev fornummet — strax heed det: „det er de Christne, hvis Fjendskab mod Guderne har bevirket disse Ulykker som en Hævn og Straf, fordi de ikke udryddes!“

Saaledes vil man kunne forstaae Beretningen om

en Begivenhed, i hvis Anledning vi første Gang hos hedenske Skribenter finde et Vidnesbyrd om de Christne.

Omtrent tredive Aar efter Apostelen Pauli Død levede i Rom en anseet Statsmand ved Navn Tacitus, bekjendt som Taler og som en af Alderdommens berømteste Historieskrivere. Af hans Bærker er en stor Deel gaaet tabt, navnlig af de Bøger, hvori han blandt andre Begivenheder, som havde tildraget sig i hans Tid, beskrev den jødiske Stats Undergang og Jerusalems Forstyrrelse ved Titus. Af det, der er bevaret, seer man imidlertid, hvor vrang og ufuldkomne Forestillinger selv forstandige og kundskabsrige Romere havde om det jødiske Folk og dets Religion. Naar Tacitus, der dog var istand til baade af Skrifter og ved mundtlige Beretninger at erholde rigtigere Oplysninger om Jøderne, alligevel lod sig nøie med eller foretrak saadanne Efterretninger, som meest stemmede overeens med de hos hans Landsmænd herskende Fordomme om dette Folk, kan man begribe, at han ikke ansaae det Umagen værd at indlade sig i grundigere Efterforskninger om et efter hans Mening jødisk Parti, der maatte synes ham kun at forbinde en gammel Overtro med endnu større Bildfarelser. Men ikke destomindre blive hans Meddelelser om de Christne af stor Vigtighed, forsaavidt de indeholde Oplysninger om, hvad der dengang kjendtes til de Christne i de Kredse, som

skulde gjælde for de bedst underrettede blaudt de hedenffe Romere.

Dengang Tacitus var omtrent ti Aar gammel, noget over to Aar efterat Apostlen Paulus var ført i Lænker til Rom, udbrød i denne Stad en Ildbrand, der anrettede en Ødelæggelse, som overgik Alt, hvad Rom nogensinde havde lidt af Ildsvaade. Ved en hæftig Storm og andre Omstændigheder fik Luerne saadan Overhaand, at i fem og en halv Dag anvendtes alle Redningsmidler forgjeves, og, da man derefter troede at være bleven Herre over Ilden, udbrød den paa ny og rasede endnu i nogle Dage. Af Stadens fjorten Qvarterer forblev ifkun fire i Behold, tre afbrændte indtil Jorden og fyv vare opfyldte af ødelagte og halvbrændte Huse. De største og skjønneste Bygninger, flere af de ældste og helligste Templer, det Keiserlige Pallads, og utallige af den romerske og græske Alderdoms Mindesmærker bleve et Rov for Luerne. De Rædsler og den Jammer, som derved beredtes Hovedstadens uhyre Befolkning, vil man kunne forestille sig; men Fortvivlelsen gav Rum for endnu bittere Følelser, da den Mistanke udbredte sig, at Roms egen Keiser, Nero, havde anstiftet denne Ulykke. Saa utroligt det end maatte synes, at en Fyrste selv skulde have stuet sin Hovedstad i Brand, gav dog flere Omstændigheder dette Rygte Næring. Ilden var udbrudt i en Gaard, som tilhørte en af Neros Fortrolige, der var bekjendt for at laane ham Gaand til

til hvilkesomhelst Riddingsgjerninger. Letfærdige Utringer af Keiseren om at „han ønskede de krumme Gader og gamle Bygninger i Staden ødelagde, for at glæde sig over en skønnere Stad“ svarede til den Sorgløshed, hvormed han, formodentlig inden han kjendte Faren i dens hele Omfang, tog Branden i Diesbyn og glædede sig over „Flammernes Skønhed“. Man paaftod, at man havde seet ham i et af hans sædvanlige theatraliske Optog paa det mæceniske Taarn og hørt ham besynge Trojas Brand, idet han sammenlignede de nærværende Ulykker med hiin ældgamle Forstyrrelse. Modsigende Befalinger om at anvende Slukning af Ilden ved Vand eller ved Bygningers Redrivning og andre Midler gave formodentlig Anledning til Rygtet om at keiserlige Betjente havde forbudt at slukke og havde aabenlyst kastet Brande omkring, med Paaberaabelse af, at de havde Befaling for sig. Imidlertid, hvad enten Nero virkelig selv har foranlediget Branden eller ikke, han maatte snart mærke, hvilken Fare truede ham ved den ommeldte Mistanke. Han vidste meget vel, hvor forhadt han var af alle dem, der ikke hørte til den laveste Almue. Han var uden Redning tabt, dersom denne ikke længere blev ham tro. Det var ham derfor af yderste Bigtighed at bevare sig dennes Gunst. Men for at opnaae dette Diemed var det ikke nok, at han gjorde hastige Foranstaltninger til nye Huses Opførelse og satte store Pengesummer i Omløb, selv om disse vare blevne anvendte paa den hensigts-

mæssigste Maade. Han syntes allerførst betænkt paa sit eget Ballads, hvorpaa han ødslede store Summer, og som han udvidede over alt Begreb, saa at mange Familier derved bleve berøvede de dem tilhørende Byggetomter. Nye Daarligheder forøgede Misforvøelsen og gav den tidligere Mistanke ny Næring. Der var saaledes ingen anden Udvei for Nero tilbage, end at faae Skylden væltet over paa Andre, og til disse Offre udsaae han de Christne. Ved denne Leilighed er det, at Tacitus i den 15de af sine Aarbøger — forfattede tredive Aar sildigere end denne Begivenhed — i det 43de Cap. beretter Følgende: „For altsaa at tilintetgjøre Rygtet, udsandt Nero Mordbrændere og lod straffe med udsøgt Haardhed nogle Menneffer, som vare forhadte ved skændige Gjerninger og som Almue kaldte Christne. Stifteren af dette Parti, Christus, var under Tiberii Regjering bleven henrettet ved Landshøvdingen Pontius Pilatus, hvorved denne forfærdelige Dvertro vel for det Første blev neddæmpet, men brød derefter atter ud, ikke alene i Jødeland, hvor dette Onde var opkommet, men ogsaa i Hovedstaden (Rom), hvor alle affkyelige og skammelige Ting fra alle Kanter strømme sammen og faae Tilhæng. Derfor grebes først de, der bekjendte sig som Christne, og siden, paa disses Angivelse, en uhyre Mængde, der ikke saameget bleve overbeviste om Deeltagelse i Branden som om Had til det menneffelige Røn. Disse omkom ved Dødsmaader, ved hvilke

„man føiede Haan til Straffen: de bleve indsyede i
 „vilde Dyrs Huder, bleve sønderrevne af Hunde eller
 „forsfæstede eller stufne paa Bæle og tændte i Brand,
 „saa at de, naar Dagen var til Ende, maatte tjene
 „som Lys om Natten. Nero havde laant sine Hauger
 „til dette Skuespil og lod anstille offentlige Lege, hvor
 „han viste sig, blandet med Bøvelen som Kudst eller
 „staaende opreist paa en Bogn. Derfor, omendstjøndt
 „det var Skyldige og Saadanne, som havde fortjent
 „den yderste Strængthed, med hvilke der blev handlet
 „paa saa grusom en Maade, vaktes dog Medlidenhed
 „med deres Skjæbne, thi det lod til, som om de opof-
 „redes, ikke for det offentlige Bedstes Skyld, men for
 „en Enkelts Grusomhed.”

Neros nederdrægtige Anslag var klogt beregnet. Vi vide efter det, der i det Foregaaende er oplyst, tildeels støttet paa Efterretninger fra christne Skibenter, hvorledes der iblandt Hedningerne var udbredt om de Christne saadanne Forestillinger, som gjorde det let for Keiseren og hans Medhjælpere at rette den romerske Almues Mistanke mod dem. Maaskee have ved denne som ved lignende andre Leiligheder ogsaa Jøderne været virksomme deels for at tilfredsstille deres Had mod de Christne, deels for at fjerne al Mistanke fra sig. I Neros Dmgivelse finde vi Skuespilleren Aliturus, som var af jødisf Herkomst, og som oftere havde benyttet sig af Keiserens Gunst til Fordeel for sin Nation; ligeledes var Neros Frille, senere op-

hviert til Keiserinde, Poppæa, Jøderne gunstig. Der fortælles ogsaa hos den romerske Historieskriver Suetonius, hvorledes der i Anledning af en Spaadom om at Nero skulde miste sit Herredømme, var af Andre iblandt hans Fortrolige givet ham den Trøst, at han skulde blive Konge i Jerusalem og vinde sit Herredømme tilbage. Dette tyder paa jødiske Insinuationer. Af Taciti Beretning fremgaaer, at denne Romer selv ansaae de Christne uskyldige i den omhandlede Brandstiftelse; men hans Harm over den skjændige Tyrans Uretfærdighed undertrykker dog ikke Bitterheden over et Parties Udbredelse, hvilket han tilskriver „Had til det menneskelige Kjon“, en Beskyldning, der først bliver ret forstaaelig ved at sætte sig ind i en Romers Tankegang, der betragtede Bevarelsen af den romerske Stat med dens gamle Religion og Sæder som Betingelse for Menneskehedens Frelse.

Samtidig med Tacitus, skjøndt noget yngre, var hans Ven Plinius, der ligesom hiin udmærkede sig baade i Statens Tjeneste og ved den Iver og det Held, hvormed han dyrkede Videnskaberne. Skjøndt af mildere Charakter deelte dog Plinius sin Vens politiske Anskuelse i Henseende til religiøse Anliggender, hvad der blandt Andet fremlyser netop af et Sted i hans Skrifter, hvor der handles om de Christne. Plinius var anseet og yndet af den ved store Egenskaber udmærkede romerske Keiser Trajan, i hvis Regjerings-tid han beklædte en Stadtholder=Post over nogle

Provindsfer i Lille=Asien. Blandt Plinii Breve til denne Monark findes følgende, der er skrevet i Aaret 110 efter Chr. Fødsel, og som indeholder Forespørgsel, hvorledes han egentlig skal forholde sig med de Christne. Da man ikke let kan vinde en tydeligere Forestilling om den romerske Regjerings Forhold til dette nye Religionsparti, end den, der fremgaaer af dette Aftstykke, og der heller ikke let kan opvises et mere upartisk Vidnesbyrd om de Christnes Uskyldighed end det, der uden Forfatterens eget Vidende, indeholdes i Plinii Brev, meddele vi her dette tilligemed Keiserens Svar paa samme.

(Fortsættes.)

C. C. Scharling.

Borger-Vennen.

To og Tredstydtyvende Aargang.

Nr. 16.

Løverdagen den 20de April 1850.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos Louis Klein.

Bekjendtgjørelse.

Onsdagen d. 27de Marts 1850 afholdtes Repræsentantforsamling i Selskabet i hvilken foretoges Valg paa nye Repræsentanter i de Aftrædendes Sted.

Udfaldet af disse Valg, der nu ere modtagne af Bedkommende ere følgende:

For første Classification.

Afgang.

- Hr. Justitsraad Brorson.
- Hofballetmester Bournonville, R. af D.
- Cancellieraad Münter.
- Conferentsraad Winge, R. af D. og D. M.

Tilgang.

- Hr. Conferentsraad Johnsen, R. af D. og D. M.
- Cancellieraad Hansteen.
- Conferentsraad Stellwagen, E. af D. og D. M.
- Statsraad Haagen, R. af D.

For anden Classification.

Afgang.

- Hr. Graver Nyberg.
- practiserende Læge Mortensen.

Tilgang.

- Hr. Amtschirurg Wilster.
- Catechet J. Nielsen.
- Landskabsmaler Kierschow.

Afgang.

Hr. Professor B. Borgen, R.
af D.

— Professor Ursin, død.

Tilgang.

Hr. Graver A. Becken.

For tredje Classificacion.**Afgang.**

Hr. Commandeur C. E. Pa-
ludan, R. af D. og D. M.

— Oberst M. v. Glahn, C.
af D. og D. M.

— Oberst F. v. Lønborg, C.
af D. og D. M.

— Overlæge Djørup, R. af D.

Tilgang.

Hr. Commandeur S. L. Tuxen,
R. af D. og D. M.

— Oberst J. F. v. Paludan,
R. af D. og D. M.

— Capitain J. v. Just.

— Justitsraad H. H. Jansen.

For fjerde Classificacion.**Afgang.**

Hr. Urtekrammer A. E. Vst.

— Capitain H. Egeholm.

— Klædehdlr. M. Valentin.

— Urtekrammer N. N. Wulff.

Tilgang.

Hr. Silke- og Klædehandler G.
Bloch.

— Cancellieraad Deichmann.

— Major, Tommerhandler
D. Fich.

— Isekræmmer P. Egeholm.

For femte Classificacion.**Afgang.**

Hr. Oberstlieutn. J. S. Bruun.

— Lieut. og Fabrikør Drieser.

— Tobaksfabrikør J. P. H. Bech.

— Brygger C. Carlsensen.

Tilgang.

Hr. Tobaksfabrikør N. F. Bøn-
nesen.

— Fabrikør D. F. Olsen.

— Fabrikør Kromphardt.

— Sultermester C. A. Borgen

For sjette Classificacion.**Afgang.**

Hr. Hof- Kunstdreiermester J.
G. Schwarz.

— Hattemagerm. B. Petersen.

— Garvermester. H. L. Larsen.

— Capitain Knoblauch.

Tilgang.

Hr. Instrumentmager J. A.
Thiele.

— Hof- Koryglder P. E. Dam-
borg.

— Parykmagerm. J. E. Bang.

— Kobbersmedm. D. P. Adrian.

Forsamlingen vedtog at de uerholdelige Contingenter for 1 afdød og 4 andre Medlemmer hvilke sidste saaledes blive at udslette af Selskabet, maatte affrives i Bøgerne med 21 Rbdlr. 16 St.

I Anledning af et af Administrationen motiveret Forslag angaaende en muelig Forandring i Selskabets Repræsentation, besluttedes det:

at der i den Anledning skal nedsættes en Committee;
 at denne Committee skal bestaae af 4 Medlemmer valgte af samtlige og i samtlige Repræsentantskaber, og at Administrationen tiltræder denne Committee;
 at Valget til denne Committee foretages ved den Generalforsamling, som afholdes i Decbr. Maaned d. A.;
 at Repræsentantskaberne inden den Tid sættes i nærmere Kundskab om Forslaget og om de Facta paa hvilke det støtter sig; ligesom det foresloges af et enkelt Medlem, at det i Committeeen maatte komme under Dverveielse, hvorvidt et strængere Forhold ved nye Medlemmers Optagelse maatte finde Sted.

Endelig optoges følgende 10 nye Medlemmer:

- 1 Skoemagermester G. Jacobsen.
- 2 Afd. Skoemager Weidemanns Datter, A. M.
- 3 Tøimagermester G. Steffensen.
- 4 Tøimagersvend N. G. L. Steffensen.
- 5 Viinhandler G. Andrup.
- 6 Kammerraad J. P. le Sage de Fontenay.
- 7 Brændehandler J. Briesen.
- 8 Slagtermester J. Hansen.

- 9 Blikkenslagermester H. J. Arenz.
 10 Soldassistent N. C. H. G. Blom.

Administrationen for det forenede Understøttelses-Selskab,
 den 12te April 1850.

K. Clausen. D. Borgen. J. Garbrecht.

Carl S. Groth.

Uttringer om Christus og de første Christne hos gamle hedenske og jødiske Skribenter.

(Fortættelse.)

Plinius til Trajan.

„I alle tvivlsomme Tilfælde pleier jeg at hen-
 „vende mig til Dig, Herre! da Ingen kan give
 „mig bedre Veiledning eller Oplysning, end Du.
 „Retsforhandlingerne angaaende de Christne har
 „jeg aldrig overværet; derfor veed jeg ikke, hvad
 „man pleier at straffe dem for, eller hvorvidt man
 „pleier at gaae i Underfølgelse og Straf. Dgfaa
 „har jeg været i Forlegenhed med, om der skulde
 „gjøres nogen Forskjel med Hensyn til Alderen,
 „eller om der ingen Forskjel skulde gjøres mellem
 „Børn og de Borne; om man skulde benaade de

„Angrende, eller om det ikke skulde komme En,
 „som havde været Christen, til Fordeel, at han nu
 „var ophørt dermed; om selve Navnet Christen,
 „endog uden Forbindelse med Misgjerninger, eller
 „om kun med Navnet forbundne Forbrydelser
 „skulde straffes. Imidlertid har jeg fulgt denne
 „Fremgangsmaade ved dem, der angaves for mig
 „som Christne: jeg spurgte dem, om de vare
 „Christne; naar de, efterat være anden og tredje
 „Gang adspurgte, bekjendte sig som saadanne,
 „truede jeg dem med Livsstraf; dersom de alligevel
 „bleve ved deres Bekjendelse, lod jeg Straffen udføre.
 „Thi jeg var ikke tvivlraadig om, at hvad de saa
 „end bekjendte, burde en saadan Haardnakenhed
 „og ubøielig Trods straffes. Andre, som lede af
 „den samme Galsskab, optegnede jeg, for at de
 „kunde sendes til Rom, da de vare romerske Bor-
 „gere*). Men under Sagens fortsatte Behand-
 „ling viste der sig, som det pleier at gaae, naar
 „Forbrydelsen udbreder sig videre, flere særegne
 „Omstændigheder. Der blev indleveret en Anklage,
 „hvis Forfatter ikke havde nævnet sig, og som
 „indeholdt Navnene paa en heel Deel Personer;
 „men disse erklærede, at de ikke vare eller havde
 „været Christne, paakaldte, efter min Opfordring,

---

*) Den romerske Borgerret skjænkede de Anklagede særegne
 Begunstigelser, se. Ap. G. 22, 26—29.

„Guderne, offrede Røgelse og Viin til Dit Billede,
 „hvilket jeg netop i denne Hensigt havde ladet
 „hidbringe tilligemed Gudernes Afbildninger, og
 „forbandede Christus; — disse Folk troede jeg
 „derfor at burde give frie; thi de, som virkelig
 „ere Christne, siges ikke at lade sig bringe til
 „nogen af de vnmeldte Handlinger. Andre der=
 „imod, som vare satte paa Angiverens Liste, sagde,
 „at de vare Christne, men nægtede det siden efter
 „og sagde, at de havde ophørt at være Christne,
 „Rogle for tre Aar, Andre for fire Aar siden,
 „En endogsaa for tyve Aar siden. Alle tilbade
 „baade Dit og Gudernes Billede; ligeledes for=
 „bandede de Christus. Men de forsikkrede, at
 „deres Brode eller deres Bildfarelse havde for=
 „nemlig bestaaet deri, at de havde havt for Skif,
 „paa en bestemt Dag for Solens Dypgang at
 „komme sammen, havde med hinanden sjunget en
 „Sang til Christus som til en Gud; og hvilt=
 „delig forbundet sig til, ikke til nogen Misgjær=
 „ning, men til ikke at begaae Tyveri, Røveri,
 „Horeri, ikke at bryde givet Ord eller nægte, hvad
 „der var blevet betroet, naar det fordredes tilbage;
 „derefter pleiede de at gaae fra hinanden, men
 „kom saa atter sammen, for at nyde et fælleds og
 „uskyldigt Maaltid; skjøndt ogsaa dette havde de
 „hørt op med, efter min Bekjendtgjørelse, hvorved
 „jeg i Overeensstemmelse med Din Anordning

„havde forbudt saadanne sluttede Selskaber. Desto
 „mere nødvendigt ansaae jeg det derfor at anvende
 „Torturen paa to Tjenerinder, som kaldtes Dia-
 „conisser, for at faae Sandheden ud. Men jeg
 „har ikke fundet andet, end en slem og umaadelig
 „Overtro. Derfor har jeg udsat Undersøgelsen og
 „først villet indhente Raad hos Dig. Thi Sagen
 „syntes mig at fortjene Derverveielse, meest i Be-
 „tragtning af de Mange, som derved komme i
 „Fare. Thi Faren truer mange Personer af enhver
 „Alder og Stand og af begge Kjøen, da denne
 „Overtroespest er trængt ind ikke blot i Stæderne,
 „men selv i Landsbyerne. Dog synes den at
 „kunne standses og helbredes. I det Mindste er det
 „vist, at Templerne, som allerede næsten stode tomme,
 „atter begynde at besøges; at man atter foretager
 „de længe afbrudte hellige Ceremonier, og at Of-
 „ferdyr atter blive solgte, hvortil der hidtil meget
 „sjelden fandtes nogen Kjøber. Heraf kan man
 „let domme, hvad for en Mængde Mennecker
 „endnu kan forbedre sig, dersom man skjænker dem
 „Tilgivelse, naar de angre deres Bildfarelse.“

Dette Brev giver Anledning til mange Betragt-
 ninger i forskjellige Retninger. Jo mere Brevets Forfatter
 rober sig selv som en retfærdig og mildttænkende Mand,
 hvis Hensigt det var, at vise de anklagede Christne saa
 megen Skaansel som mulig, desto mere forfærdes man
 over, til hvilken Ubillighed og Grusomhed en herskende

forkeert Tænkemaade formaaer at bringe selv ædlere Gemytter. Allerede det maa forekomme os besynderligt, at den romerske Regjering endnu ikke havde givet nogen Bestemmelse om, hvorledes Dyrighedspersonerne havde at forholde sig med Hensyn til et Parti, der nu allerede i mere end halvtredsåndsdyve Aar havde udbredt sig i Riget, havde vundet mange tusinde Tilhængere, var blevet forfulgt af to Keisere (Nero og Domitian) — og dog stedse havde forholdt sig roligt og stille lidende under de Farer og Forfølgelser, for hvilke Bøbelens Raseri udsatte det. Det synes jo dog, at der havde været tilstrækkelig Opfordring til at undersøge, hvad dette nye Religionsparti egentlig lærte og vilde, og om der ikke kunde være Anledning til at tilstaae det, i Lighed med Jøderne, en til visse Indskrænkninger knyttet Religionsfrihed.

(Fortsættes.)

G. E. Scharling.

Borger-Vennen.

To og Tredsiendstyvende Aargang.

Nr. 17.

Løverdagen den 27de April 1850.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos Louis Klein.

Utringer om Christus og de første Christne
hos gamle hedenske og jødiske Skribenter.

(Fortsættelse.)

Plinius lod sig ikke som hans Ven Tacitus udelukkende bestemme af Folkerygter; tvertimod see vi ham at anvende al Umage for at komme efter Sandheden; men hvilken Raahed og Haardhed røber der sig i hans Fremgangsmaade! og dog have vi, som sagt, her en romersk Dyrighedsperson for os, der i Dannelselse og ædelt Sind hævede sig langt over sine fleste Samtidige. Plinius selv havde som de fleste dannede Romere paa hans Tid opgivet Troen paa sine Fædres og Landsmænds Guder og havde derimod ved egen Erfertanke dannet sig en Slags philosophisk Overbeviisning, der skulde erstatte Religionen; derfor var det ikke religiøs men po-

litist Fanatisme, som drev ham til at fordre en ubetinget Underkastelse under Statens Religion. Som han selv viste udvortes sin Grefrygt for de Guder, paa hvilke han ikke troede, saaledes fordrede han den samme Adfærd af de Christne og kunde i deres Bægning ikke see andet, end en strafværdig Trodsighed. Dem, som svævede sig i hiin Fordring, skjænkede han Tilgivelse. Nagtet Plinius af Saadanne, der engang havde hørt til de Christnes Samfund, men senere havde forladt det og derfor maatte synes mindst tilbøielige til at give det noget hæderligt Bidnesbyrd, ikke erfarede Andet, end hvad der maatte indeholde den stærkeste Opfordring til at gaae frem med større Skaansel og Hensynsfuldhed mod de Anklagede, valgte han dog den Udvei, som Romernes barbariske Justits sædvanlig benyttede, og anvendte Torturen paa nogle af dem, hvis udvortes Stilling syntes at sætte dem i Klasse med de retløse Slaver. Alligevel kunde han ikke udbringe andet end de samme Tilstaaelser om aldeles uskyldige Handlinger, og, ligetvertimod Beskyldningen for Trods imod Statens Love, maatte han erfare, hvorledes de Anklagede, for at vise Dyrighedens Befalinger Lydighed, endog havde indskrænket nogle af deres Sammenkomster, forsaavidt disse ikke nødvendigt hørte til deres Gudsdyrkelse. Men ikke destomindre er den eneste Begunstigelse, som han af Reiseren begjærer for de Christne, den, at de blandt disse, som erklære sig villige til at forlade deres Tro og det Samfund, hvortil de havde sluttet

fig, maae undgaae videre Straf; — en Skaansel, som Klogskab syntes ham at paabyde. Thi ligesom vi i dette mærkelige Brev besidde det uforkasteligste Vidnesbyrd om de sande Christnes Uskyldighed, om deres Trofasthed mod deres Religion, om deres Standhaftighed under de grusomme Prøvelser, hvilke de vare underkastede, saaledes have vi ogsaa deri et troværdigt Beviis for den Kraft, hvorved Evangeliet udbredte sig og vandt Tilhængere. Templerne begyndte at staa øde, Dffringer og de andre hedenske Ceremonier at standse i vid Omfreds. Naturligviis kan det paa den anden Side ikke undre os, at vi ligeledes erfare, hvorledes de strænge og grusomme Forholdsregler dog igjen formaaede at bringe adskillige af de mindre befæstede Gemytter til Frafald. Mange Mennesker vare blevne grebne af Christendommens Sandhed, men havde ikke tilstrækkelig overveiet de Dffre, dens Beksjendelse krævede. Paa Saadanne var det, at Plinius regnede og frygtede kun for, at fortsat Strængthed mod disse skulde frembringe en Fortvivlelse, som vilde give den formeentlige onde Overtro endnu større Næring.

Den romerske Keiser gif ganske ind paa sin Stadtholders Anskuelse og billigede hans Fremgangsmaade, idet han tilsvøiede den nærmere Bestemmelse, at de Christne vel ikke skulde opsøges og forsaavidt ikke sættes i Klasse med de sædvanlige Forbrydere, men, naar de bleve angivne og overbeviste, skulde de straffes. Brevet lyder saaledes:

Trajan til Plinius.

„Du har forholdt Dig som Du burde ved Undersøgelsen af deres Sag, som kaldes Christne. Thi der lader sig ikke herom give nogen almindelig og bestemt Forskrift. Opsøges skulle de ikke; men naar de angives og overbevises, skulle de straffes, dog saaledes, at den, der nægter, at han er en Christen og øiensynligt beviser dette, nemlig ved at offre til Gudene, skal, om han endogsaa med Hensyn til den forgangne Tid er mistænkt, erholde Tilgivelse paa Grund af sin Fortrydelse. Men Anklager, som fremsendes uden Forfatterens Navngivelse, skulle ikke gjælde ved nogen Forbrydelse. Thi dette giver baade et slemt Exempel og passer ikke for vor Regjeringstid.“

Denne Afgjørelse kunde de Christne naturligviis hverken finde retfærdig eller consequent. „Derfor Keiseren,“ bemærkede Kirkesaderen Tertullian, „betragtede de Christne som skyldige, da maatte han befale, at de ligesom andre Forbrydere skulde opsøges og straffes; men betragtede han dem som uskyldige, da var jo Straffen i ethvert Tilfælde uretfærdig.“ Dette er ogsaa ganske rigtigt fra det moralske Standpunkt af; men Keiser Trajan betragtede Sagen fra det politisk-juridiske Standpunkt. Han meente, at den offentlige Foragt for Statens Religion, den offentlige Modsigelse mod Statslovene i ethvert Tilfælde maatte

anfees strafværdig, om endogsaa ingen sædelig straffskyldige Handlinger vare forbundne dermed. Han ønskede at være saa meget som muligt uvidende om, at der yttrede sig en saadan Tænkemaade, som der fandtes hos de Christne mod Statens Religion, for at kunne skaane, og da han ligesom Plinius betragtede Christendommen kun som en sværmerisk Døvetro, meente han, at man ved at forbinde Mildhed med Strængheden kunde uden for stor Opsigt lettest undertrykke Sagen. Dersom der ikke havde været noget Hviere i Christendommen, vilde ogsaa Udfaldet have bekræftet Keiserens Forventning; men da hans Mening støttede sig paa en aldeles usand Forestilling om Christendommen og dens Betydning, blev Trajans som de øvrige romerske Statsmænds Wiisdom til Skamme. Under fortsatte Forfølgelser, som snart aftog, snart tiltog, efter den forskjellige Stemning, som Keiserne og deres Stadtholdere omkring i Provindserne og Stæderne nærede mod de Christne, tiltog disses Mængde i samme Forhold som deres Standhaftighed og Sammenhold vorte, til ikke mindre Forbauselse end Harme for saamange af Hedningerne, der ikke selv søgte nøiere at kjende, hvad det var, der øvede en saa overordentlig Indflydelse paa det saa mishandlede og forfulgte Christenparti.

Ligesom Plinius's med saamegen Bitterhed og Foragt imod de Christne skrevne Brev indeholder den klareste Retfærdiggjørelse for deres Ufskyldighed med Hensyn til de Anklager om statsforbryderiske Hensigter

og Handlinger, hvilke saa almindeligen opløstedes mod dem, saaledes have vi et lignende Vidnesbyrd for den Kjærlighed og Inderlighed, der herskede mellem de Christne indbyrdes, for deres levende Tro og begejstringsfulde Haab i de Spotterier, hvorved en græsk Skribent, ved Navn Lucian paa flere Steder i sine Værker har søgt at gjøre dem latterlige. Medens Christendommen var Romere af Taciti og Plinii Tænkemaade en Forargelse, paa Grund af den Fare, hvormed Staten syntes dem at blive truet, dersom Romernes gamle Religion maatte vige Pladsen for de Christnes nye Tro og de nye Anskuelser: var for Lucian Christendom og Hedendom ligemeget en Gjenstand, hvorpaa han øvede sin Bittighed, idet han overhovedet ansaae al Religion for uforstandigt Dvertro og latterlig Sværmeri. Lucian havde som mange Menneffer, der ere begavede med Vid og Skarpsindighed, et saa hurtigt Øie for enhver Ufuldkommenhed, for enhver Mangel ved det, der tildrog sig hans Opmærksomhed, at det forhindrede ham fra at opfatte og vurdere det efter dets hele Natur og sande Væsen. Slige Menneffer kunne sige meget Sandt og Træffende ved deres Daddel i det Enkelte, men de formaae hverken at fatte eller meddele den hele Sandhed og bidrage derfor ikke sjelden til at dæmpe Begejstringen og Hengivenheden for det, som fortjente disse Følelser. Lucian levede og skrev henved halvhundrede Aar sildigere end Tacitus og Plinius. Til den Tid var ikke

blot Christerdommen bleven udbredt saavidt omkring i det romerske Rige og talte saamange Tilhængere blandt alle Stænder, at det havde været let for ham at erholde paalidelig Kundskab om den christne Læres Indhold og Hensigt; men desuden besad man til denne Tid rundtomkring Skrifter af Apostler og af andre christelige Forfattere, som bleve læste ogsaa af Hedningene. Dog, Lucian fandt det efter sin Eiendommelighed beqvemmere at henvende Opmærksomheden paa det Paafaldende og Besynderlige, han saa i de Christnes Adfærd, uden nøiere at følge den Opfordring, som laae deri til at efterspore de dybere Grunde for disse Menneskers Opførsel. Ligesom desuden allerede paa den Tid mange Mennesker havde sluttet sig til de Christnes Samsfund, som kun høist ufuldkomment havde tilegnet sig Evangeliets sande Lære og Aand, saaledes kunde det ikke være andet, end at netop de sande Christnes Liv i Almindelighed maatte, jo ædlere og høiere deres hele Stræben og Væsen var fremfor de sædvanlige Menneskers, frembyde Stof til spottende Bittighed for den, der opfattede Alt med spidsborgerlig Forstandighed og egennyttig Verdensklogskab.

Lucian har i et af sine Skrifter meddeelt Efterretninger om en Person ved Navn Peregrinus eller, som han ogsaa kaldte sig Proteus, der efter et meget eventyrligt og kun lidet hæderligt Liv endte dette ved en frivillig Død, idet han i Nærværelse af en stor Mængde Mennesker, som vare forsamlede til

en Folkefest i Olympia i Grækenland, besteg et Baal, han havde ladet oprette, og styrtede sig i Flammerne, for at vække Beundring og skaffe sig et udydeligt Navn. (Dette skal være skeet i Aaret 168 est. Chr.) Denne ærgjerrige Sværners Liv og beshynderlige Død gav Lucian rigelig Leilighed til at øve sin Vid. Sammenligningen mellem Peregrini Død og den Beredvillighed, hvormed de Christne gif Død og Forfølgelser imøde, syntes ham at ligge saameget nærmere, som Peregrinus engang selv havde hørt til de Christnes Samfund. Han fortæller i denne Anledning Følgende.

(Fortsættes.)

C. E. Scharling.

Borger-Vennen.

To og Tredstydtyvende Aargang.

Nr. 18.

Løverdagen den 4de Mai 1850.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos Louis Klein.

Uttringer om Christus og de første Christne
hos gamle hedenske og jødiske Skribenter.

(Fortsættelse.)

„Peregrinus lærte ogsaa de Christnes underfulde Viisdom at kjende, og holdt i Palæstina „Dngang med deres Præster og Skriftlærde. I „kort Tid bragte han det saavidt, at hans Lærere „kun vare som Børn at regne mod ham: han blev „Prophet, Menighedsældste, Synagogeforstander, „kort Alt; han udlagde deres Skrifter og skrev „selv en stor Deel, saa at de tilsidst troede at „see et høiere Væsen i ham, lod sig give Love „af ham og udnævnte ham til deres Forstander „(Biskop.) De Christne vise nemlig endnu den „Dag idag den bekjendte Mager, der blev fors-

„fæstet i Palæstina, fordi han indførte denne nye
 „Religion, guddommelig Grefrygt.*) — I An-
 „ledning heraf blev Proteus greben af Dvrig-
 „heden og fastet i Fængsel, en Omstændighed,
 „der bidrog det Meste til at omgive ham for den
 „øvrige Tid med en vis Anseelse, og hvorved
 „hans Hang til at vinde Berømmelse endnu kun
 „vandt ny Næring. Medens han nu var i Læn-
 „ker, gjorde de Christne, som ansaae hans Fængs-
 „ling for en stor Ulykke, alle mulige Forsøg paa
 „at befrie ham. Men det lykkedes ikke, og nu
 „blev der paa den omhyggeligste Maade viist
 „ham al mulig Pleie. Strax ved Daggry saae
 „man allerede gamle Kjærlinger, Enker og for-
 „ældreløse Børn vente ved Døren til hans Fængsel.
 „De meest anseete Christne bestaf endog Fange-
 „vogterne, og tilbragte hele Nætter hos ham; de
 „bragte deres Maaltider derhen, læste deres
 „hellige Bøger hos ham, fort, den fortræffelige
 „Peregrinus — thi saaledes heed han endnu
 „dengang — var intet mindre for dem, end en
 „ny Socrates. Ja endog fra nogle lilleasiatiske

---

*) Sammenhængen paa dette Sted er utydelig i den græske
 Text, hvad enten det nu hidrører fra Lucians egne for-
 vitrede Forestillinger om de Christne — thi det synes
 som om her Peregrinus sættes i Lighed med Kristus,
 hvad dog de Christne aldrig kunne have gjort — eller der
 ved Afskrivningen er begaaet Feil.

„Stæder sendte de christne Menigheder Folk, som
 „skulde være ham til Hjælp, trøste ham og under-
 „støtte ham for Retten. Det er utroligt, hvor
 „hurtigt disse Menneker (de Christne) ere ved
 „Haanden, naar det er Noget, som angaaer deres
 „Selskab: de spare da hverken Møie eller Beføst-
 „ning. Saaledes sendte de da ogsaa ved denne
 „Leilighed Peregrinus Penge fra alle Kanter,
 „saa at hans Fangenskab blev ham en god Indtægts-
 „kilde. De stakkels Folk have nemlig ladet sig
 „overtale til at troe, at de ere udødelige baade
 „paa Legeme og Sjæl og skulle leve i al Evighed;
 „deraf kommer det da ogsaa, at de foragte Døden,
 „og mange iblandt dem hengive sig endog fri-
 „villigen i den. Desuden har deres fornemste
 „Lovgiver bibragt dem den Mening, at de Alle
 „ere Brødre indbyrdes, saasnart de ere gaaede
 „over fra os, d. v. s. saasnart de have fornægtet
 „de græske Guder og have bekiendt sig til Tilbe-
 „delsen af hiin korsfæstede Sophist og til Lydighed
 „mod hans Forskrifter. Derfor foragte de alle
 „udvortes Guder og betragte dem som Fælleds-
 „gods. Naar derfor en eller anden listig Be-
 „drager kommer, som veed at benytte Omstændig-
 „hederne, kan det i kort Tid lykkes ham at blive
 „en rig Mand, medens han i Stilhed leer de
 „eenfoldige Menneker ud.“

I denne Lucians Beretning om Peregrinus

— der forresten blev løsladt paa den syriske Præfets Befaling, som, ifølge Lucian, indsaae, at Peregrinus var en Daare, der af Uergjerrighed gjerne vilde endog undergaae Martyr døden — findes Sandt og Usandt blandet mellem hinanden, medens det dog ikke er vanskeligt at see, hvorledes selv Sandheden maatte for en Mand af Lucians Tænkemaade vise sig i urigtig Belysning. Hvorvidt Peregrinus selv har været en saa aldeles foragtelig Person, som Lucian skildrer ham, tør allerede være Tvivl underkastet, da andre hedenske Skribenter ikke give ganske det samme Billede af ham. Umuligt er det ikke, at flette og bedrageriske Menneffer kunne have benyttet sig af Christnes Genfoldighed til at gjøre sig Fordeel; men forresten kunde den Gæymildhed, som de Christne viste mod trængende Troesfæller, vel have givet Anledning til at forudsætte saadanne Tilfælde hyppigere, end de vare i Virkeligheden; thi vi vide, at de Christne ikke uden videre optog enhver ubekjendt Fremmed i deres Kredse eller overøste ham med Gaver; men fremmede Christne maatte medbringe Anbefalingskrivelser eller paa anden Maade sikkre sig Modtagelse som Christne hos de Menigheder, hvilkede de besøgte. Dog er det iøvrigt vist, at de Christne udmærkede sig ved deres Beredvillighed til at hjælpe Trængende, og Lucian maa imod sin Villie afgive Vidnesbyrd om den uegenyttige Samfunds-aand og inderlige Kjærlighed, som besjelede dem. Jo sjældnere og usædvanligere en saadan Tænkemaade var

netop i hiin fordærvede Tidsalder, i hvilken Lucian levede, desto større Opfordring maatte der have været for et alvorligt Gemyt til at opsoge Grunden til et saadant Særsyn. Ganske kunde Lucian heller ikke unddrage sig for at esterspore disse Bevæggrunde, men atter her blev han staaende ligesom udenfor den sande Hemmelighed. De Christnes faste Haab paa Udodeligheden, deres Overbeviisning om en høiere usynlig Verden, deres Henblik til deres Religionsstifters opoffrende Kjærlighed — alt Dette var Lucian ikke ubekjendt; men han saae deri kun Overtro og sværmerisk Indbildning; og saaledes blev dog det Hele ham en Gaade, ved hvis Løsning den selvkløge Spotter kun har givet sin egen Klogskab til Priis. Det kan da naturligviis ikke heller undre os, at han kalder det christne Samsunds Stifter en Sophist d. v. s. et Mennecke, som ved Snedighed overtalede Andre til at antage visse Anskuelser og Lærdomme.

Den rigeste Kundskab om de Beskyldninger og urigtige Forestillinger, som Hedningerne nærede og udbredte om de Christne, kjende vi forresten fra selve christelige Skribenter, som paatog sig deres Troesfællers Forsvar, og af hvis Skrifter en ikke ringe Deel endnu er bleven opbevaret indtil vore Dage. Nogle af disse Forsvarsskrifter bleve af Forfatterne overleverede til de romerske Keisere og bevirkede ogsaa stundom, at der udgik Anordninger, som sigtede til at forskaffe de Christne noget større borgerlig Sikkerhed

Men Keiserens Mistanke mod et Religionsparti, der nødvendig maatte svække og omstyrte den gamle Statsreligion, indskrænkede dog disse formildende Forholdsregler til saa almindelige og ubestemte Forfrister om Dyrighedens Forhold og Fremgangsmaade med Hensyn til de Christne, at disses Skjæbne endnu i lang Tid kom til at afhænge af Stadtholderens og de andre romerske Embedsmænds gunstige eller ugunstige Sindelag og Stemning mod dem.

Jo mere Hedningerne, selv de meest oplyste og dannede, betragtede de Christne i den første Tid, da disse udbredte sig, snart med Had, og snart med en Medlidenhed, der grændsede nær til Foragt, desto mindre følte de Dpfordring til at indhente nøiere Kundskab om de Christnes Lære og første Oprindelse. Ikkun den Efterretning finde vi gjentagne Gange bekræftet, at Stifteren af de Christnes Samsund er Jesus Christus, som er bleven korsfæstet under Liberius.

Det kunde synes, som om denne korte Efterretning ikke var af stor Betydning, og, da det er let at kjende, hvor urigtige og forvirrede de øvrige Efterretninger ere, som vi kunne hente fra Christendommens ældste Modstandere blandt Hedningerne om de Christne og deres Religionsstifter, har dette vel ogsaa været Grunden, hvorfor man mindre har henvendt Dpmærksomheden paa Bigtigheden af hiint Vidnesbyrd. Men man bør herved betænke, at denne korte historiske Notize,

„at de Christnes Samsfund er stiftet af en jødisk Mand, Jesus Christus, som er bleven forskæstet under Keiser Liberius,“ kan ikke som mange andre Efterretninger, hvorved der udsiges noget Fordeelagtigt eller Ufordeelagtigt om de Christne eller om deres Religionsstifter, være underlagt nogen Mistanke om at være bleven forvansket af Gunst eller Misgunst mod de Personer, hvorom der handles. Det er en Efterretning, som heller ikke er hentet fra de Christnes egne hellige Bøger, thi de, som have meddeelt den, have neppe selv havt nogen Kundskab til disse. Til Taciti og Plinii Tider maatte Mænd som disse kunne skaffe sig de tilstrækkeligste juridiske Beviser for Sandheden af hiin Kjendsgjerning, som den Første af dem ganske simpelt hen har berettet. Da der har været Folk i nyere Tider, som endog have drevet deres Tvivlesyge saa vidt, at de have opkastet Spørgsmaal om, hvorvidt ogsaa Jesus Christus har været en virkelig Person,*) ja,

---

*) Følgende Anekdote turde ikke være uden Interesse. Ved en Leilighed, da den berømte tydske Digter Wieland blev forestillet for Keiser Napoleon (den 8de October 1808) i Weimar, kom Samtalen blandt Andet til at berøre Spørgsmaalet om den christelige Religions Værd, og her lod Napoleon sig undslippe det Ord: „Føvrigt er det et stort Spørgsmaal, om Jesus Christus nogenstinde har existeret.“ Wieland svarede: „Ja, Sire, jeg veed nok, at der har været nogle Narre, som have fremsat Tvivl derom, navnlig en vis Woolston i England; men det er ligesaa urimeligt, som dersom Nogen vilde opkaste Tvivl om, at Julius

da der have været enkelte Lærde, som ved alffens Sophisterier have villet oplyse Verden om, at Jesu Christi Historie, saaledes som de Christne have opfattet den, kun var en Misforstaaelse, medens den sande Betydning deraf var den billedlige Fremstilling af visse moralske og philosophiske eller fysikalske og astronomiske Sandheder, som vare blevne indhyllede i Fortællinger, hvilke Efterverdenen havde antaget for historiske Beretninger: er den fra de ovenfor omtalede Hedninger meddeelte Efterretning allerede et afgjørende Beviis imod saadanne Paastande.

Cæsar har existeret, eller at Deres Majestæt existerer." — "Godt sagt, meget godt!" gjentog Napoleon. — Saaledes fortælles denne Samtale efter en Geheimeraad Müllers Udsagn, som selv havde indført Wieland hos Keiseren ved denne Leilighed.

(Fortsættes)

G. E. Scharling.

Borger-Vennen.

To og Tredstydtyvende Aargang.

Nr. 19.

Løverdagen den 11te Mai 1850.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos Louis Klein.

Uttringer om Christus og de første Christne hos gamle hedenske og jødiske Skribenter.

(Fortsættelse.)

Af Plinii Brev see vi, at de Christne sang Hymner til Christus, som til en Gud. Medens nu alle andre daværende religiøse Sekter pleiede at ville give deres Tro en større Anseelse ved at udlede dens Oprindelse fra saa gammel og fjern Tid som mulig, kan man ikke antage, at de Christne skulde ved Opdigtelse have nedsat deres Parties Oprindelse til en nys forgangen Periode og falskelig henført deres Samfunds Stiftelse til en jødiske Mand, der for ikke længe siden havde lidt en Forbryders Død. Men dersom man nu tænker sig, hvilken uhyre Modsigelse der synes at indeholdes i de to Forestillinger om Jesus Christus, en forsfæstet

Jøde, en Mand, der endte sit Liv ved den foragteligste Straf, som hiin Tidsalder kjendte, — og om den christelige Kirke, et Samsfund, der allerede fra den ældste Tid i hin Korsfæstede saae Guds Søn, Menneſkehedens Frelser, Indbegrebet af Viisdom og Retfærdighed, et Samsfund, der, bevæget af ham, udfiklede et ganske nyt religiøst og sædeligt Livsprincip, der samlede de fjendtlig adskilte Folkelag til et stort, inderligt Broderſkab, som i Løbet af de første trehundrede Aar under de grusomste Forfølgelser stedse udbredte sig videre og videre, indtil Jordens Mægtige, om endog blot af Klogskab, følte sig opfordrede til selv at slutte sig dertil, et Samsfund, der i sit Skjød bevarede en Lære, af hvilken de ædleste og største Aander til de forſkjelligſte Tider og i de forſkjelligſte Lande følte sig grebne og tilfredsſtillede, et Samsfund, hvis Historie ſtaaer i Forbindelse med de vigtigſte Forhold og Begivenheder i Staternes Liv, et Samsfund, der har frembragt den nyere Tids ſtorſte Kunſtværker i sit Skjød, der har opfyldt de helligſte og ſtorſte Tænkere med Begeiſtring og ikke blot har vedligeholdt sig i Midten af de meeſt dannede Nationer, men ogſaa bidraget det Væſentligſte til, at diſſe naaede Hviden af den nyere Tids Dannelse; — naar man betænkter, hvilken Kløft her bliver at udfylde, hvilke Mellemed der her maae antages, for at kunne fatte, hvorledes det var muligt, at ſaa uhyre og overordentlige Virkninger kunde fremgaae af en, ſom det ved første Be-

tragtning synes, saa ringe og almindelig Begivenhed, da vil det blive indlysende, at, om vi end ikke besad de evangeliske og apostoliske Skrifter, bleve vi dog alene ved de Esterretninger, som vi hos hedenske Skribenter fra det første christelige Aarhundrede finde om Jesus Christus, i Betragtning af det Samfund's Historie og Tilværelse, som fører sit Udspring tilbage til ham, nødte til at antage, at denne Personlighed maa have udmærket sig fremfor alle de Menneker, Historien og Erfaringen kjende, paa en ganske eien- dommelig Maade, at hans Tale og Gjerninger og hele Virksomhed maa have havt en saa underfuld Kraft og Betydning, at hans virkelige Historie ikke kan tænkes uden i Lighed med hvad vi nu læse hos vore fire Evangelister, og i Apostlernes Skrifter,*) og hvorom den hele christelige Kirke gjennem alle Aarhundrede vidnede.

Af jødiske Skribenter have vi kun to at nævne, som levede paa den apostoliske Tid og hvis Bærker

---

*) Nærmere udført vil man finde denne Tanke i et Skrift af en berømt tydsk Theolog, Ullmann: „Was setz die Stiftung der christlichen Kirche durch einen Gekreuzigten voraus?“ — hvoraf man vil finde et sammentrængt Udtog i min Bog: Hvad er Hensigten, Betydningen og Resultaterne af Theologernes videnskabelige Undersøgelser om det Nye Testaments Skrifter? Tolv indledende Forelæsninger til det N. T., for dannede Christne. Kbhvn. 1833 hos Reitzel, S., 139—150.

ere blevne bevarede til vore Tider. Den ene af dem, Philo, var født af en anseet Familie nogle Aar før Kristus i Alexandrien, hvor han havde Leilighed til at kjende den græske Philosophi og Literatur, som han studerede med stor Iver og senere i sine Skrifter søgte at benytte og forene med sine Forfædres religiøse Tro og Anskuelser ved Hjælp af en allegorisk eller billedlig Fortolkning af den jødiske Lov. I Aaret 41 efter Kristus blev han af sine Landsmænd sendt til Rom, i Spidsen for en Deputation, som skulde forsvare de alexandriniske Jøder mod adskillige Beskyldninger, hvorved deres Fjender havde vakt Keiser Caligula's Brede mod dem. Reiseren modtog ikke dette Gesandtsskab gunstigt; men Philo's Forsvarsskrift blev efter Caligula's Død oplæst i Senatet. Hvad vi forresten vide om Philo's Skjebne og Forhold, er aldeles usikkert. Der fortælles, at han under Keiser Claudius anden Gang skal være kommen til Rom, her være bleven bekjendt med Apostlen Petrus og have antaget Christendommen, som han dog siden igjen skal have opgivet; — men alt Dette er uden gyldig historisk Hjemmel og støtter sig vel egentlig til den Jagttagelse, at der hos Philo findes mange religiøse og moralske Sandheder udtalede, som stemme overeens med Christendommens Lære, uden at denne Forfatter dog nogensteds nævner Kristus eller de Christne.

(Fortsættes)

C. E. Scharling.

Extract

of

for the Quarterly Meeting of 1850,

for

the forenede Understøttelses-Selskab.

Borger-Vennen.

To og Tredstydtyvende Aargang.

Nr. 20.

Løverdagen den 18de Mai 1850.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos Louis Klein.

Utringer om Christus og de første Christne
hos gamle hedenske og jødiske Skribenter.

(Slutning.)

Det Første troede man alene at kunne forklare af Philo's Bekjendtskab med den christelige Religion, det Sidste af den Omstændighed, at han paa Grund af Misfornøielse med de Christnes Samsfund havde forladt dette, og derfor forsætlig havde iagttaget Tausshed derom. Rimeligere er det, at Philo ikke har kjendt noget nøiere til de Christne, men i al Fald kun anseet dem for en jødisk Sect i Lighed med andre, hvilke han ikke agtede nogen videre Dpmærksomhed værd. Medens man saaledes forgjæves hos Philo søger nogen umiddelbar Dplysning om Christus og dennes Tilhængere, ere derimod hans Skrifter af ikke

ringe Vigtighed til at oplyse mange Forestillinger og Lærdomme, som vi finde i de apostoliske og ældste christelige Skrifter. Thi da Evangeliets første Forkyndere naturligtviis maatte i deres Foredrag tage væsentligt Hensyn til de Anskuelser og Meninger, som herskede hos deres Samtidige, snart for at bestride det Urigtige og Bildfarende deri, snart for at paapege, hvorledes det, som deri fandtes af Sandt, beholdt sin Bekræftigelse og sande Fuldstændiggjørelse ved Christendommen, træffe vi baade i Apostlernes og i de andre gamle christelige Forfatteres Skrifter mange Forestillinger og Udtryksmaader, der ere blevne meer eller mindre fremmede for vor Tid, medens vi af de Mindesmærker, som vi have tilbage fra hiin Tids hedenfke og jødiske Skribenter, see, at de dengang vare almindelig bekendte og udbredte; og saaledes blive vi derved satte istand til at vinde en rigtigere Indsigt om Adskilligt, som ellers vilde være os utydeligt.

Kort før den Tid, da Philo blev sendt af sine Troesfæller i Alexandrien til Keiser Caligula, blev i Jerusalem født den senere som sit Folks Historieskriver saa berømte Flavius Josephus, der var samtidig med de ovennævnte hedenfke Skribenter, Tacitus og Plinius. Josephus, af præstelig Stamme, havde i sin Ungdom nydt en omhyggelig og endog lærd Dannelse. Han stod i megen Anseelse hos sine Landsmænd og foretog sig i sit sex og tyvende Aar en Rejse til Rom, for at bevirke nogle jødiske Præsters

Frigivelse, hvilke Landshøvdingen Felix havde sendt i Lænker til Rom som Anklagede. Efter en besværlig Reise og et Skibbrud, hvorfra blandt 600 Passagerer kun Josephus og 80 Andie slap med Livet, ankom han til Rom, hvor Nero til den Tid regjerede. Josephus var saa heldig at blive bekendt med den ovenomtalede jødiske Skuespiller Aliturus, som dengang nød Neros Gunst, og fik ved Aliturus Adgang til Poppæa, gjennem hvilken han fik udvirket de fangne Præsters Løsgivelse. Ved sin Tilbagekomst til Palæstina fandt han Forbittrelsen mod Romerne tiltaget i en saadan Grad hos sine Landsmænd, at han og andre besindige Mænd forgjeves søgte at hindre Udbruddet af den Krig, som endtes med Jerusalems Forstyrrelse og den jødiske Stats Undergang. Imod sin Villie tvungen til at tage Parti, anvendte imidlertid Josephus al sin Kraft paa at være sine ulykkelige Landsmænd til saa megen Nytte som mulig. Udnævnt til Stadtholder i Galilæa forsvarede han med Tapperhed Fæstningen Jotapata imod Vespasian og Titus, men, da Jotapata var bleven indtagen ved Forrædderi, blev Josephus Romernes Fange. Han vidste at erhverve sig Vespasians Ondest og skal have forudsagt denne romerske Feldtherre hans snart efter paafølgte Dphøielse paa den romerske Keiserthrone. Efter Jerusalems Erobring drog Josephus til Rom. Han skrev nu den jødiske Krigs Historie, hvori han selv havde taget Deel, i syv Bøger, først paa

Hebraisk, senere paa Græsk. Derefter forfattede han et Værk i 20 Bøger, som indeholder Jødernes Historie fra de ældste Tider indtil Slutningen af Neros Regjering, og som han fuldførte — efter sin egen Angivelse i Domitians 13de Regjeringsaar, i sin egen Alders 56de Aar. (= A. 93 efter Chr.) I det sidstnævnte Værk (18de Bog 3die Cap.) findes under Beretningen om Pilati Stadtholderskab i Judæa, følgende Sted, som med Rette har tildraget sig megen Opmærksomhed:

„Bed denne Tid levede Jesus, en viis Mand,
 „dersom man ellers kan kalde ham et Menneffe,
 „som gjorde mange forunderlige Gjerninger, var
 „en Lærer for dem, som gjerne vilde tage
 „imod Sandheden og havde mange Tilhængere
 „saavel blandt Jøderne som Grækerne. Han
 „var Kristus. Og uagtet Pilatus paa
 „Angivelse af de fornemste Mænd hos os dømte
 „ham til Korsfæstelse, faldt dog ikke de fra ham,
 „hvilke eengang havde fattet Kjærlighed til ham.
 „Thi han viste sig igjen levende for
 „dem paa den tredie Dag, hvilket lige-
 „som mange andre forunderlige Ting
 „Propheterne havde forudsagt om ham.
 „Endnu indtil denne Dag har de Christnes Sect,
 „som ere kaldte efter ham, ikke ophørt.“

Saaledes som det her er anført, læses dette Vidnesbyrd ikke blot i alle trykte Udgaver, men ogsaa i

alle gamle Haandskrifter af Josephi jødiske Historie. Den første christelige Skribent, som anfører dette Vidnesbyrd, er den berømte Forfatter til den christelige Kirkes Historie i de første tre Aarhundreder, Eusebius († 340), Biskop i Cæsarea. Siden findes det gjentaget og paaberaabt hos en Mængde sildigere christne Skribenter. Men fra det 16de Aarhundrede af begyndte der at reise sig Tvivl om, hvorvidt hiin Beretning hidrørte fra Josephus, idet flere baade katholske og protestantiske Lærde paastod, at Stedet enten ganske eller for en Deel var bleven indstødt af de Christne. Striden derom er bleven ført lige indtil vore Dage. Saa meget synes imidlertid afgjort, at Stedet ikke kan hidrøre fra Josephus, saaledes som det nu findes og er blevet fundet siden Eusebii Tider. Thi medens Josephus her siger om Jesus: „Han var Christus,“ have vi udtrykkelig Vidnesbyrd fra christne Skribenter, som ere ældre, end Eusebius, at Josephus ikke erkjendte Jesus for Christus. Josephus havde, som vi vide af hans egne Uttringer, den Mening, at Forventningen om Christus grundede sig paa Forudsigelser hos Propheterne, der med Urette bleve fortolkede af de fleste Jøder om en Befrier og stor Fyrste af Jødernes Folk, medens disse Forudsigelser egentlig sigtede til Bespærsian, under hvis kraftige Regjering Josephus ventede lykkelige Tider at skulle opgaae baade for Jøder og Hedninger. Saaledes som Josephi Vidnesbyrd

om Jesu Christus nu lyder, kan det alene være skrevet af en troende Christen. At Eusebius selv skulde have underskudt Josephus dette Vidnesbyrd, har man ingen Ret til at antage; heller ikke er det tænkeligt, at Eusebius kunde have forandret alle Haandskrifter af et saa bekjendt og udbredt Værk som Josephi Historie. Men det vilde dog paa den anden Side have været ubegribeligt, hvorledes af de mange christne Skribenter, der vare ældre end Eusebius og af hvilke mange havde Opfordring til at beraabe sig paa dette Vidnesbyrd i deres Forsvars-skrifter mod Jøder og Hedninger, ingen skulde have benyttet dette Sted dersom dette i henved 200 Aar havde været at læse overalt, hvor Josephi Værk fandtes. Da det nu paa den ene Side synes besynderligt, hvorledes Josephus kunde have aldeles forbigaaet at tale om Christus og de Christne, og han dog paa den anden Side ikke kan have skrevet om Jesus Christus det, som nu staaer i hans Værk, have Nogle meent, at Josephi egentlige Uttringer havde indskrænket sig til det af Stedets Indhold, som ogsaa en Jøde kunde have yttret, medens det Øvrige — hvilket omtrent kunde udgjøre det, som ovenfor er blevet udhævet i Trykningen — var blevet tilsat af en Christen i det Haandskrift af Josephi Historie, som Eusebius benyttede. Efterat nu Eusebius havde optaget dette Vidnesbyrd i sin Kirkehistorie, kunde det paa Grund af den Udbredelse og den Anseelse, som

dette sidste Bærk nød, let forklares, hvorledes Christne, som besad Josephi Historie eller som affrev denne, troede at burde fuldstændiggjøre Stedet efter Eusebii Exemplar. Da Josephi Skrifter næsten udelukkende bleve benyttede af de Christne, hidrøre rimeligviis alle de Haandskrifter, som nu tildags have af Josephi jødiske Historie, fra christne Affrivere. At Christne allerede før Eusebius havde tilladt sig at indskyde et og andet Sted om Personer, som vare dem bekendte af den evangeliske og apostoliske Historie, sees deraf, at Kirkefaderen Origenes, († 254) der levede næsten hundrede Aar før Eusebius, citerer Uttringer af Josephus om Jakobus, Herrens Broder, hvilke Eusebius har gjentaget, men som ikke nu findes hos Josephus. Men, uagtet det maa indrømmes, at Vidnesbyrdet om Jesus Christus, saaledes som det læses, naar de ovenfor antydede Uttringer, der røbe en Christen som deres Forfatter, bortfalde, kunde have været meddeelt af den jødiske Historieskriver, forsaavidt deri ikke indeholdes meget Andet, end hvad vi ogsaa finde berettet hos de ovenfor omhandlede hedenske Forfattere: er det dog et Spørgsmaal, om Stedet selv i denne Skikkelse tør ansees for ægte. Sammenhængen tyder nemlig paa, at der har været fortalt noget Ufordeelagtigt og Ulykkelig for Jøderne. I Forveien fortælles om et Oprør af Jøderne, hvilket Pilatus dæmpede med sædvanlig romersk Haardhed og Hensynsløshed; strax efter Beretningen om, at de Christnes

Sect endnu existerer, følger Beretningen om nogle jødiske Bedragerere, som foranledigede et keiserligt Edict, hvorved alle Jøderne bleve dømt til strax at forlade Rom. Det er derfor rimeligt, at Josephus i denne Sammenhæng ogsaa kan have berettet om, hvorledes lignende Uroligheder, der fremkaldte nye Fortredeligheder for Jøderne, vare blevne foranledigede ved Jesus, der udgav sig for Christus og stiftede de Christnes Sect. Thi Josephus maatte efter sin hele Tænkemaade betragte det for en ulykkelig Bildfarelse, at Jøderne paa Grund af Propheternes Udsagn, kunde vente nogen Frelser af deres egen Midte; og det vil efter Alt, hvad vi vide om hvorledes Christendommen blev bedømt af Hedninger og Jøder, som nægtede at anerkjende Jesus Christus for Guds Søn og Verdens Frelser, være sandsynligt, at den verdsligfloge Josephus enten har fremstillet Jesu Optrædelse som Christus og hans Tilhængeres Tro i et ugunstigt Lys, eller at han med Flid har iagttaget Taushed om Christus og de Christne, for ikke at paadrage sit Folk nye Breidelser i Anledning af en Sect, der havde sit Udspring fra Jøderne og var Romerne saa forhadet.

C. E. Scharling.

Borger-Vennen.

To og Tredstydtyvende Aargang.

Nr. 21.

Løverdagen den 25de Mai 1850.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos Louis Klein.

Smaafortællinger.

(Findes iblandt Mau's „400 Fortællinger,“
Gyldendals Boglade.)

1.

Den berømte Astronom Athanasius Kirchner havde en Ven, som tvivlede om Guds Tilværelse. Denne besøgte ham en Dag, just som han sad fordybet i lærde Undersøgelser og Beregninger; og da Kirchner ikke lod sig forstyrre i sit Arbejde, fik hans Ven god Leilighed til at see sig om i Værelset. Han bemærkede da blandt Andet en smuk Globus eller Himmelfugle, der var ligesom besaaet med Stjerner. Fornøiet herover spurgte han, hvem der vel havde gjort denne Globus. Kirchner svarede ganske tørt: „Den tilhører ikke mig; jeg veed heller ikke, hvem der har gjort

den; den maa vel være fremkommen ved et Tilfælde.“ Dette Svar var ikke efter Bennens Hoved, og han folte sig ordentlig fornærmet, da han troede, at Kirchner vilde gjøre Nar af ham. Men denne benyttede Leiligheden til at overbevise sin Ven om hans store Bildfarelse, idet han sagde: „Du vil ikke troe, at denne lille og svage Afbildning af Himmellegerne er bleven til af sig selv; hvorledes kan du da troe, at den langt større og herligere Original, Himlen selv med alle sine Planeter, skulde være bleven til af sig selv?“ Twivleren folte sig beskæmmet og taug.

2.

En from Moder i Tydskland, der har opdraget sine Born i Gudsfrugt, opholdt sig engang med en sereaarig Datter ved et Bad. En Dag, da de spiste til Middag i Gjestgiverstedet, sad to Herrer og talte foragteligt om Gud og hans Aabenbarelse i Kristus; de dreve aabenbar Spot med det Hellige og gottede sig over deres egne Vittigheder og lystige Indfald. Flere af de Tilstedeværende toge rigtignok Anstød af denne Opsørsel; men Jugen dristede sig til at sige noget, for ikke at gjøre Opsigt eller udsætte sig for Ubehageligheder. Da var der en Stemme, som lød i den lille Piges Hjerte: „Her bliver Guds Ære krænket; her

maa du ikke tie; vær kun ikke bange!" Og see, paa eensgang reiste hun sig op, hendes venlige Ansigt blev alvorligt, og hun traadte hen til de to Gudsbespottere og sagde til dem: „Saaledes taler man ikke om den kjære Herre Gud; det er ikke ret!" Da steg Blodet dem til Hovedet, og de rødmede af Skam og Forlegenhed; de taug og bleve forskædede, som om de havde hørt en Røst fra den anden Verden. Flere af de andre Gjester bleve rørte i Hjertet og fattede Grefrygt for det lille Barn, der talte og forsvarede sin Herres Sag saa godt. Ja, en gammel og brav Officeer kunde nu heller ikke tie længere, men udbrod: „Ja, kjære Barn, du har Ret; saaledes taler man ikke om den kjære Herre Gud."

3.

Nogle unge og rige Englændere besluttede at høitideligholde deres Konges Fødselsdag paa en glimrende Maade. Morington, en Mand, som var bekjendt for sin Godgjørenhed, skulde træffe de nødvendige Foranstaltninger, og de leverede ham derfor en anselig Pengesum med de Ord: „Vi overlade det Hele til din Smag; men det maa være en guddommelig Fest." Festdagen kom; de traadte ind i Huset, men bemærkede ingen Tilberedelser og fandt Bærelserne

sparsomt oplyste. „Morington, hvad er det?“ raabte de, da han traadte dem imøde. „Du synes kun at have sørget slet for vor Fornøielse.“ „J forlangte en guddommelig Fest,“ sagde han; „her er den,“ og luffede idetsamme Døren op til et Værelse. Her sadde ti Borgere af Staden London med deres Familier og spiste. Det var Folk, som ved uheldige Omstændigheder vare komne i Gjæld, og hvis Kreditorer havde ladet dem sætte i Fængsel; Morington havde betalt disse Mænds Gjæld med de Penge, hans Benner havde givet ham, saaledes skaffet dem Frihed og her ladet anrette et godt og kraftigt Maaltid for dem; Resten af Pengene havde han uddeelt iblandt dem, for at de kunde kjøbe sig nyt Værktøi og fornødent Bohave og saaledes blive istand til at arbejde sig op igjen. — Hans Benner vare rørte og overraskede og satte sig til Bords ved Siden af Borgerne, der med levende Taknemlighed hilste paa deres Befriere. „Morington!“ sagde disse, da de vilde til at gaae, „du har i Sandhed beredet os en guddommelig Fest;“ og de tegnede sig for en lignende Sum, som skulde anvendes til samme Diemed det følgende Aar.

4.

En fornem Mand holdt sig en Aar, som skulde more ham med ligefrem Tale og vittige Indfald, hvilket

forhen oftere var Tilfælde med Fyrster og rige Folk. Engang rakte Herren Narren en Stav med den Befaling, at han skulde beholde den, indtil han kunde træffe et Menneſke, ſom var en ſtorre Nar; da ſkulde han overrække denne Staven. Nogen Tid efter blev Herren ſyg, og det viſte ſig ſnart, at Sygdommen var dødelig. Narren kom for at ſee til ſin ſyge Herre, ſom foreſtillede ham, at han ſnart vilde komme til at forlade ham. „Dg hvor vil du da gaae hen?“ ſpurgte Narren. „Til en anden Verden,“ var Svaret. „Dg naar vil du komme tilbage? Om en Maaned?“ — „Nei.“ — „Om et Aar?“ — „Nei.“ — Naar da?“ — „Aldrig.“ — „Aldrig? Dg hvilke Foranſtaltninger har du truffet, for at kunne beſtaaе der, hvor du kommer hen?“ — „Slet ingen.“ — „Er det muligt?“ ſagde Narren; „slet ingen! Du gaaer bort for beſtandig og bekymrer dig ikke det mindſte om, hvad der vil blive af dig, hvor du kommer hen? See her, tag Staven, ſom du gav mig; thi i ſaa ſtor en Daarſkab har jeg endnu ikke gjort mig ſkyldig.“

5.

En lærd Mand, ſom havde høie Tanker om ſig ſelv, gik engang over en eenſom Bjerghøide, grundende dybt over nogle almindelige Sandheder. Ganſke uventet

stødte han paa en Hyrdebrend, som legede med Smaastene, idet han tog dem i Haanden og betragtede dem med Opmærksomhed, den ene efter den anden. „Hvad bestiller du?“ spurgte Manden alvorligt. „Jeg tænker,“ svarede Drengen. „Hvad kan du tænke paa?“ sagde den Vise med Forundring. Drengen blev ham ikke Svar skyldig og sagde: „Jeg tænker paa Gud.“ „Beed du da, hvor Gud er?“ spurgte Viismanden atter; og da Drengen gav sig til at lee af dette underlige Spørgsmaal, sagde han: „Der kan du see, du veed det ikke;“ tog derpaa et Æble op af Lommen og vedblev: „Det faaer du, dersom du kan sige mig, hvor Gud er.“ Drengen aabnede sin Hyrdetaske, tog to Æbler frem og sagde: „Dem, gode Herre, vil jeg give Eder, dersom I kan sige mig, hvor Gud ikke er.“

6.

En Mand døde og efterlod sin Kone i dyb Sorg og trange Kaar. Kort efter sad den nedbøiede Enke en Aften ved sit Barns Seng — det var en Dreng paa sex Aar — og græd over sit store Tab; hun troede at den Lille var sovnet ind. Men denne, som mærkede, at Moderen var saa bedrøvet, reiste sig op i Sengen og sagde: „Hør dog, Moder, vil Gud da ikke være din Mand?“ „Hvorledes kommer du paa det, mit

Barn?" spurgte Moderen. „Ih, du har jo dog sagt," svarede Drengen, „at siden Fader har forladt os og er kommen i Himlen, saa vil Gud være min Fader; men saa synes jeg ogsaa, at han kan være din Mand."

7.

Grev Zinzendorf gik en Dag i sine egne Tanker og spadserede i Eggen omkring Hernhut. Uden at mærke det var han kommen dybt ind i en affides liggende Skov. Da træder pludselig et Menneske hen imod ham med Baaben i Hænderne og affordre ham hans Pengepung. Uden i mindste Maade at komme ud af sin Fatning trækker Greven sin Pung op af Lommen, leverer Røveren den og siger: „Min Ven, du driver et Haandværk, som seent eller tidligt maa føre dig til Galgen. Men naar du engang føres til Retterstedet, saa fortviol ikke om din Sjæls Frelse, men kom ihu, at Jesus Christus ogsaa er død for dine Synder, at han er en almægtig Frelser, og anraab i hans Navn den himmelske Fader om Naade og Forbarmelse."

Tre Aar efter kom Greven til en lille Stad i Böhmen, og medens der blev skiftet Heste, gik han op paa Torvet, hvor der netop holdtes Marked. Midt i Trængselen mærkede han, at der var Een, som klappede ham paa Skuldrene. Han saae sig om, og en Mand,

som hilste ham venlig, spurgte, om han kunde kjende ham. Da Greven sagde nei, bad han om at maatte fere ham til sin Bolig. Greven modtog Tilbudet og fulgte hjem med Manden. Han kom her ind i en pæn Stue og fandt en smuk ung Kone, som havde et Barn paa Armen. Manden kastede sig nu ned for hans Fodder og bekjendte, at han var den Røver, som for tre Aar siden havde angrebet ham i Skoven. De saa Ord, Greven dengang talte til ham, havde gjort saa dybt et Indtryk paa hans Hjerte, at han ved Guds Naade var kommen til Omvendelse og Tro. Greven raakte med Glæde ham og hans Kone Haanden og hørte siden stedse med inderlig Taknemlighed imod Gud, at Mandens hele Forhold bar Vidnesbyrd om en sand Omvendelse.

P. C. Lind.

Borger-Vennen.

To og Tredvindstyvende Aargang.

Nr. 22.

Løverdagen den 1te Juni 1850.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos Louis Klein.

Christendom hos en Negerslave.

(Af Hofmanns Missionstimer.)

En Neger, som var opvolet i Afrika, bragtes ved Christendommen til at udvise et retskaffent Sind og en Opførsel, hvorved han blev af stort Værd for sin Eier. Denne satte ham til Opsynsmand over de andre Slaver. Engang vilde han formere sit Slavetal med tyve Hoveder og gav denne Neger i Værende, at gjøre et Udvalg af dygtige Folk paa Slavetorvet. Herren gik med, og Negeren søgte ud. Han havde ikke længe gaaet omkring blandt de salbudne Sorte, da han saae en gammel udlevet Neger og sagde til sin Herre: „Ham maae vi have.“ Planteren var derimod og vilde ikke; men Negeren bad, at han dennegang maatte faae sin Villie. Slavehandleren kom ham til Hjælp med det Tilbud, at

give den gamle Mand med i Kjøbet, naar man købte tyve Slaver af ham. Det skete; de købte bragtes paa Plantagen; og den Neger, vi tale om, udviste fra nu af en kjærlig Omhu for den gamle Afrikaner. Han tog ham til sig i sin Bolig og lagde ham paa sin egen Seng; han bespiste ham ved sit Bord og gav ham at drikke af sit Bæger; var det koldt, bar han ham ud i Solen, var det hedt, bragte han ham hen under Skyggen af Kokostræerne. Forbauset over denne Omhu spurgte Herren om Aarsagen dertil. „Du maa have en særegen Grund dertil; er den Gamle din Fader?“ — „Nei, Herre, han er ikke min Fader.“ — „Saa er han din ældre Broder?“ — „Nei, Herre, han er ikke min Broder.“ — „Saa er han din Onkel eller paa anden Maade din Slægtning?“ — „Nei, Herre, han er slet ikke af min Slægt, heller ikke min Ven.“ — „Men hvad kan da indtage dig saameget for ham?“ Da svarrede Slaven: „Han er min Fjende, Herre; han folgte mig til Slavehandleren; og Biblen siger mig, naar min Fjende hungrer, skal jeg bespise ham, naar han tørster, give ham at drikke, thi saa vil jeg samle gloende Kul paa hans Hoved.“

Den ædle Søn.

(Findes i en af Aflysfelskabet udgivet Læsebog.)

I en lille Landsby i Tydskland levede en fattig Bondesfamilie i meget trange Kaar. De skulde betale en

Gjæld af firehundrede Gylden, og vidste ikke at bringe Pengene tilveie paa anden Maade, end ved at sælge deres Jord; og saa havde de Intet at leve af. Den ældste Søn Henrik sørgede meget over, at han ikke kunde hjælpe sine Forældre i denne store Nød; men hvormegent han end tænkte derpaa, kunde han dog ikke finde paa Raad. Da læste han en Søndag i Avisen, at en rig Mand i den nærliggende Stad søgte et ungt Menneske, der vilde paatage sig at gaae i Krigstjeneste for hans Søn. Den Tanke faldt strax Henrik ind: „Gud give, at han vilde antage mig, og jeg derved kunde faae saamange Penge, som mine Forældre behøve i denne Jammer!“

Han gav sig strax paa Veien til Byen, og gik hen til den rige Mand. Efter at have talt en Stund om Sagen, bleve de enige om, at Henrik skulde have ottehundrede Gylden for at gaae i den Andens Sted. Men Henrik bad den Rige om, at gjøre ham en Tjeneste; han vilde ikke lade sine Forældre vide, at han for deres Skyld var bleven Soldat; han vilde derfor bede om, at Herren vilde sende dem Pengene, som om de vare en Foræring fra hans egen Haand.

Den rige Mand blev dybt rørt ved Sønnens fjærlige Hjerter; han tog Henrik ved Haanden og sagde: „Min Ven! du sparer mig en stor Jammer, idet du befrier min elskede Søn for den Fare, som ofte truer Soldatens Liv; jeg vil derfor ogsaa gjøre alt,

hvad jeg kan, for at lette dine og dine Forældres Sorger."

Henrik takkede ham hjerteligt, anskaffede sig derpaa alt det, som var fornødent for at træde i Soldaterstanden, og gif den næste Dag med et let og fornuøiet Sind hjem til Landsbyen. Hans Forældre og yngre Sødsfende kom ham imøde med stor Glæde og fortalte ham, at en rig Mand i Staden havde sendt dem sexten hundrede Gylden; de ottehundrede til Henrik, som et Tegn paa hans Erkjendtlighed, fordi Henrik igaar havde reddet hans Søn af en stor Fare; de andre ottehundrede skulde være en Gave til Henriks Forældre.

Henrik græd af Glæde og Taknemlighed mod Gud. Hans Forældre vilde vide, hvad det var for en Fare, deres Belgjørerens Søn havde været i. Henrik svarede, at det var en, som unge Menneſker ſaa tidt udsætte ſig for af Lyſt til at viſe deres Kjækhed; det var ganſke tilfældigt, at han var kommen ham til Hjælp; derfor var det ikke værdt at tale om. Dernæſt fortalte han, at den rige Mand havde ikke alene foræret dem diſſe Benge, men ogſaa ſkaffet ham en god Tjenefte hos en fornem Mand, ſom ſkulde gjøre en lang Reife. Der haabede han ogſaa at ſaae en god Løn, ſaa at han for Fremtiden kunde hjælpe dem, hvis det ſkulde behøves.

I otte Dage levede han nu glad og tilfreds hos ſine ſorgfrie Forældre og Sødsfende; den niende Dag

reiste han bort til sin „nye Tjeneste,“ fulgt af deres bedste Duffer og Belsignelser.

Et heelt Aar gik hen, uden at Forældrene hørte noget fra Henrik; men de tænkte, at han var reist saa langt bort, at han ikke kunde sende dem nogen Efterretning.

Da kom en Dag Byens Skolelærer ganske ude af sig selv løbende hen til dem med en Avis i Haanden. Han kaldte Familien sammen, satte sig ned og læste for dem: „Kyrassererens Henrik Malter, som i dette blodige Slag viste et overordentligt Heltemod og reddede Hans kongelige Høihed, Kongens Broder, fra fjendtligt Fangenskab og vovensynlig Livsfare, blev endnu paa Balpladsen udnævnt til Officeer og Ridder. For at denne udmærkede Daad skal blive i varig Erindring, har Hans Majestæt bevilget Landsbyen Streslau, Malters Fødeby, tre Aars Skattefrihed og skjænket hans Familie en kongelig Gaard, som ligger i denne Landsby, til evig Eiendom.“

Henriks Forældre vilde neppe troe deres egne Dren og Dine. Hele Byen kom i Bevægelse, og Henriks Priis lød fra Mund til Mund.

Efter fem Aars Fraværelse fik han endelig Leilighed til at besøge sin Fødeby. Da havde Byens Folk oprettet en Grepport for ham, og Præsten havde ladet sætte et Bers derpaa der lød omtrent saaledes:

Beundring og Hæder og Himlens Løn
Belsigne og følge den hjærligste Søn.

Sambe= d'Argent og Dur=au=Feu, en Episode fra Chouaneriets Tid i Frankrig.

(Efter Riises Archiv, 1840, syvende Bind.)

17de Februar 1795 havde den franske Republik sluttet Vaabenstilstand med Bendeen og Chouanerne. Denne blev ikke altid respecteret. Ifølge de indgaaede Overeenskomster stod det Republikanerne frit for at komme ind i Landet, for at kjøbe det dem nødvendige Korn; men de tillode sig, tvertimod disse Bestemmelser, at sende Tropper hen, for at escortere deres Vogne. Dette gav nu Anledning til heftig Riv mellem de to Partier; og det varede ikke længe, førend Fjendtlighederne paany brøde løs.

Vaabenstilstanden havde havt flemme Følger for Chouanerne. De republikanske Soldater havde ved den Forbindelse, hvori de havde staaet med Chouanerne, overbevist sig om, at disse Folk, om hvilke de havde gjort sig saa frygteligt et Begreb, ikke vare Andet end fattige Bønderfolk af et jævnt og ensfoldigt Gemyt. De spottede deres Plumphed, deres feitede Holdning, deres hele bondeagtige Væsen, og nu var det forbi med det hemmelighedsfulde Trylleri, hvori Chouaneriet i Begyndelsen havde indhyllet sig, og som havde gjort det saa frygteligt.

Paa deres Side nærede Chouanerne, der havde anseet en Overeenskomst med deres Guds og deres Konges Fjender for en Umulighed, og nu ved deres

Overhoveders Gstergivenesshed vare gjorte vaklende i deres Tro, ikke længere den samme Enthusiasme for den Sag, de havde opoffret sig til. Snart lode de sig forføre ved Omgangen med Republikens Soldater, og som Følge af Samqvemmet med deres Fjender sneg Spionvæsenet og Forræderiet sig ind i deres Rækker. Dette var den republikanske Regjerings egentlige Die-med, og det blev ogsaa fuldkommen opnaaet.

Under disse Omstændigheder indtraf om Søndagen den 27de Mai 1795 et temmeligt anseligt Corps republikanske Tropper i Flækken Nuille og satte sig fast der, medens Udsendinge fra det gjennemstreifede Meierierne i Omegnen, for at opdrive flere Karrer med Korn. Hele det nærliggende Land var besat af Chouanernes Baabenmagt. Sognet Nuille hørte til den under Navnet Jambe-d'Argent bekjendte Anførers District.

Jean Louis Treton, kaldet Jambe-d'Argent, var Søn af en fattig Daglønner i Sognet Aftille, der havde tolv Børn. Krøbling paa Grund af en Beenfæde, maatte han som Barn erhverve sig Livets Ophold ved at betle; da han siden var bleven stor og kraftfuld, skjøndt han endnu bestandig haltede, blev han Skipper paa Mayenne; senere besluttede han at følge Bendeens Armee, saameget ogsaa hans Kammerater raadede ham derfra formedelst hans syge Been. Han svarede dem: „Ligemeget; jeg vil slaaes med de Blaae (Republikanerne), det er min Pligt; thi jeg har

vedblevet at være en god Christen, og mit Indre siger mig, at jeg vil blive en god Soldat.“

Efter nogle Nederlag for Chouanerne vendte han tilbage til sit Fødeland, hvor nogle Flygtninge paa hans Opmuntring, snart igjen grebe til Vaaben og valgte ham til Anfører. Chouanerne antog nu et Tilnavn, for ikke at udsætte deres Familier for Fare, og saaledes skete det, at Treton, med en sørgelig Hentydning til sit Legemsbræk, lod sig kalde Tambour d'Argent (Sølvbenet). Fra nu af satte han sig i Forbindelse med de fire Chouan=Brødres Bander, og snart havde han, ligesom de, gjort sig frygtet af de republikanske Tropper.

(Fortsættes.)

P. C. Lind.

Borger-Vennen.

To og Tredstyvende Aargang.

Nr. 23.

Løverdagen den 8de Juni 1850.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos Louis Klein.

Sambe= d'Argent og Dur=au=Feu, en Episode fra Chouaneriets Tid i Frankrig.

(Efter Riises Archiv, 1840, syvende Bind.)

(Fortsat.)

Et Aar senere udstrakte den arme Halte, der nu commanderede 2000 Soldater, sin Magt over 25 Sogne, og det i sin egen Fødeegn, midt iblandt Bønder, som erindrede sig at have givet ham Almisse; og dog var han neppe 23 Aar gammel. Men denne betlende Krøbling, denne Ulykkelige, der endnu bestandig var lidende, syntes i Sandhed født til at befale. Han indvirkede uimodstaaelig paa enhver, som kom i Nærheden af ham. Han havde en ubegribelig Overvægt over Chouanerne; og naar hans klangfulde Stemme, der

overdøvede den stærkeste Geværild, midt i den hidsigste Kamp lod Krigsraabet: „A Jambe=d'Argent! à Jambe=d'Argent!“ gjenlyde, da var det, som om alle hans Soldaters Hjerter bleve electriferede. Besjælede af en overnaturlig Ild gjentog de Løsenet: „Jambe=d'Argent! Jambe=d'Argent!“ og nu kjendte de ingen Fare længer, kun Døden kunde standse dem.

Jambe=d'Argent stode ikke paa Republikanernes saa ofte brudte Løfter, og lod alle deres Skridt paa det Omhyggeligste iagttage. Saaledes fik han da hurtig Efterretning om deres Ankomst til Sognet Nuzille. Han samlede strax en lille Trop af sine bedste Soldater og posterede sig ved et Hegn, to Flintestud fra Flækken; derpaa lod han sige til Ansøreren for Republikanerne, at han, Jambe=d'Argent, var i Nærheden, for at vaage over den strænge Jagttagelse af Baabenstilstandsbetingelserne, som ikke tillode Republikanerne at tage nogen Stilling i det Land, der var besat af Chouanerne. Hans Sendebud vendte snart tilbage med et meget venstabeligt Svar og det Løfte, at Corpsen skulde bryde op saasnart som muligt; men han meldte ham tillige, at han havde seet Chouanen Dur=au=Feu, en af Stabens Ordonansryttere, sidde tilbords og drikke med Republikanerne i Bertshuset „den hvide Due.“ Han havde ifølge Bertens Udsagn lydelig erklæret, at han vilde gaae over til Republi-

kanerne, og disse havde igjen gjort ham de meest for-
første Løfter.

Salmon, med Tilnavnet Dur=au=Feu, tid-
ligere Soldat iblandt Republikanerne, var fra disse
gaaet over til Chouanerne, dog, som han selv sagde,
mindre for Meningernes Skyld, end af Hang til et
ustadigt Liv. Da han efter Chouanernes Nederlag
havde havt Leilighed til at lære at kjende Jambe-
d'Argents Tapperhed og Energie, forenede han sin
Skjebne med hans og forlod ham ikke mere.

Dur=au=Feu selv var en kjæk og driftig Mand,
utrættelig, modig og determineret. Men da han under
sit Ophold iblandt Republikanerne havde tabt sit reli-
giøse Sind, hengav han sig meget til sine Lyster, og
hans regellose Liv berøvede ham ganske Chouanernes
Agtelse.

Allerede ofte var der indløbet alvorlige Besvæ-
ringer over Dur=au=Feu; netop paa den omtalte
Dag fremkom der en ny imod ham, og Jambe-
d'Argent, der begyndte at angre sin altfor store
Overbærenhed med dette Menneſke, havde erklæret, at
han denne Gang vilde tage alvorlige Forholdsregler
imod ham. Underrettet herom var denne nu gaaet
over til Republikanerne, for at undgaae Tugtelsen. En
Belønning, som disse tilbøde ham, har rimeligviis fuld-
kommen bestemt ham til at blive Forræder imod sit
Partie, hvilket da kunde blive høist fordærvelig for
dette.

Dur=au=Feu, en gammel Chouan=Soldat, havde viist den største Hengivenhed for Jambes=d'Argent og saaledes erhvervet sig en ubegrændset Tillid. Som Følge heraf kjendte han nøie de Saaredes Tilflugtssteder, Præsternes Smuthuller og Opbevaringsstederne for Munitionen. Han kjendte alle Krigspuds, alle Nødmidler, alle Hjælpeskilder; intet Middel til at bevirke et heldigt Udfald, ingen nødvendig Forsigtighedsregel var ham fremmed. Det var disse Betragtninger, der udbredte Skræk iblandt Chouanerne. Endnu meer end alle de andre indsaae Jambes=d'Argent den truende Fare, og at den usfortøvet maatte afvendes. Men med aabenbar Bold at hente Deserteuren ud af Republikanernes Rækker vilde useilbarlig have ledet til blodige Optrin, og Jambes=d'Argent, der havde forpligtet sig til at undgaae enhver Udfordring, var ikke istand til at bryde et givet Ord. Han seer kun et eneste Middel til at redde Alt, og da dette Middel kun kan blive farligt for ham alene, griber han uden Betænkning dertil.

Hans Trop faaer Befaling til at holde sig slagfærdig, men ikke at gaae af Stedet, saalænge den ikke hører Skud. Kun i dette Tilfælde skal den under Canton=Chefen Moustache's Anførsel angribe Flækken. Da dette var bleven afgjort, befalede Jambes=d'Argent Capiteinen for Sognet Nuille, Herminie, en rolig og forsigtig Mand, at sætte sine Vaaben istand og følge ham. Ledsaaget af denne eneste Mand gaaer han

til Flækken, og kommer ogsaa uhindret til Bertshuset, „den hvide Due,“ hvor Republikanerne havde forsamlet sig.

Disse, omtrent 80 Mand stærke, havde som Beviis paa deres Tillid ikke udstillet nogen Skildvagt. Da nu *Jambe d'Argent* pludseligt viste sig i Døren, følte hele Troppen sig i høi Grad overrasket, og dens Forbauselse tiltog endnu mere, da *Durau Feu* udbrod: „Det er vor Anfører, det er *Jambe d'Argent*.“ Saasnart dette Navn var nævnt, sprang Alle, Officerer og Soldater op fra deres Sæder og gjorde den Hilsen, der tilkommer en Officer af høiere Rang; kun Deserteuren blev siddende. *Jambe d'Argent* gjengjældte Hilsenen, men traadte ikke ind og talede heller ikke et Ord til Republikanerne.

„*Durau Feu*,“ sagde han med fast Stemme, „det er dig, jeg søger; jeg befaler dig øieblikkelig at følge mig.“ — „Jeg er ikke mere din Soldat,“ svarede *Chouanen* uden at see sig om; „du har ikke længere nogen Ret til at befale over mig.“ Nu traadte *Jambe d'Argent* ind i Salen, gik hen til *Durau Feu* og sagde: „Jo vist har jeg Ret over dig; du er min Soldat og bunden ved din Ged; derfor følger du mig strax, eller (nu hævede han sin Karabin) jeg slaar din Hjernefal itu!“ — „Det vover du ikke,“ svarede Deserteuren, idet han heftig reiste sig op. Men et Kolbeslag af Karabinen strakte ham til Jorden. Han reiste sig strax igjen paa sine Knæ, men Blodet styrtede

ud af Næse og Mund paa ham. „Følg mig nu!“ begyndte *Jambe=d'Argent* igjen kold og rolig.

Dur=au=Feu saae til Republikanerne; men disse rørte sig ikke og sagde til hverandre: „Chefen bruger sin Ret, og desuden staaer her Mand imod Mand, saa kunne vi ikke blande os deri.“

Deserteuren, som hørte denne Uttring, hengav sig i sin Skjebne, reiste sig med megen Besvær og fulgte sin Chef. Paa et Tegn af denne tog *Herminie*, der var bleven staaende udenfor, *Dur=au=Feu* under Armen og førte ham til *Chouanernes* Qvarteer. Imidlertid vare Republikanerne ogsaa traadte ud af deres *Bertshuus*. *Jambe=d'Argent* hilsede med Haanden og gif derpaa rolig sin *Bei*.

En af Soldaterne sagde nu: „Det var min Tro en Halt, der ikke snyder sig med Foden.“ Hans Kammerater loe og vendte tilbage til *Bertshuset*, uden at bekymre sig videre om *Deserteuren*.

Da *Jambe=d'Argent* igjen var indtruffen ved *Chouanernes* Post, vilde han ikke have, at *Dur=au=Feu* maatte komme ham nær. „For Staben,“ sagde han, „har han at forsvare sig iaften; min Sag er det at overlevere ham til den; forresten har jeg intet med ham at gjøre.“

Fangen blev under god Bevogtning ført til *Meieriet Grand-Bordage*, hvor Hovedqvarteret var. Da det blev Aften, samlede sig der tolv af de fornemste *Officerer* af *Divisionen*, deels *Canton=Chefer* og *Sogne=*

Capitainer, Mænd af simpel Fødsel, Chefer ved deres Kammeraters Venfkabvalg; deels Stabsofficerer, der vare Adelsmænd eller unge Folk af rige Familier, og som Sambesd'Argents høie Anseelse havde bevæget til at tjene under hans Commando.

Denne Ret, der tog sit Sæde i en Bondeby; disse prunkløse Dommere, der satte sig omkring det Bord, hvor en fredelig Familie hver Dag nød sit Maaltid; disse Tilhørere, som ene og alene bestode af Meieriets Fruentimmer og Børn, der, sammentrængte i en Krog, vare ude af sig selv af Forbauselse; endelig hele denne Scene, kun oplyst af en lille Lampe, der var fæstet til den sværtede Bjælke: alt dette dannede intet imponerende og høitideligt Skuespil; desuagtet bemærkedes der et dybt og smerteligt Indtryk hos de Tilstedeværende. Dette kom af, at der handledes om Liv og Død, at disse Mennesker skulde afsige Dom over en Mands Liv, der endnu samme Dag havde været deres Kammerat, deres Baabenbroder. Dgsaa paafom der hele Forsamlingen en uvilkaarlig og ubehagelig Gysen, da Deserteuren Dur=au=Feu blev ført frem for dem. Hvad den Anlagede angaaer, da syntes han at være meget fattet; hans Ansigt var rigtignok blegt og skæmmet; men det blodige Lommetørflæde, der var spybt om hans Pande, gjorde dette forklarligt nok.

Da Alle sadde tause og ubevægelige, lod Dur=au=Feu sit Blik gjennemløbe Rækkerne, for at udforske,

hvem det var, der skulde dømme ham; og da han ikke bemærkede den iblandt dem, der hidtil havde været hans Støtte, blev han urolig og udbød: „Men skal ikke ogsaa Chefen være tilstede?“ En af Officererne gjorde ham nu ved et Tegn opmærksom paa *Jambes d'Argent*, der sad assides i en mørk Krog og skjulte sit Ansigt i sine Hænder. Han havde erklæret, at han troede ikke, han behøvede at tage Deel i Forhandlingen, men vel, at hans Nærværelse var nødvendig. Da *Durau-Feu* bemærkede ham, fattede han igjen Mod og ventede ikke engang til han blev adspurgt. „Jeg vil ikke lye,“ sagde han med fast Tone; „jeg tilstaaer, at jeg er skyldig i alt, hvad man anklager mig for. Jeg har feilet grovt; man fastsætte min Straf; jeg har fortjent den.“ — „Men veed du vel,“ sagde en af Anførerne, „at du er anklaget for Forræderi imod os, og at en Forræder maa skydes? Prøv paa, om du kan retsfærdiggjøre dig.“ — „Jeg har sagt nok,“ svarede den Anklagede; „det er nu Eders Sag at affige min Dom.“

(Fortsættes.)

P. E. Lind.

Borger-Vennen.

To og Tredstydtyvende Aargang.

Nr. 24.

Løverdagen den 15de Juni 1850.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos Louis Klein.

Jambe= d'Argent og Dur=au=Feu, en Episode fra Chouaneriets Tid i Frankrig.

(Efter Riises Archiv, 1840, syvende Bind.)

(Sluttet.)

Officeren stod kort efter op, samlede Stemmerne og sagde med høj Røst: „I Krigsraadets Navn og eensstemmig er du, Salmon, kaldet Dur=au=Feu, kjendt skyldig i slet Opførsel, Ulydighed og Forræderi, og derfor dømt til endnu i denne Time at skydes.“

„Jeg fortjener det, jeg fortjener det,“ svarede den Domsældte med dump Stemme, „Retten har gjort sin Pligt.“ Derpaa vendte han sig til Jambe=d'Argent og betragtede ham en Tidlang taus. Denne blev siddende ubevægelig og holdt Ansigtet ganske skjult. Salmon traadte hen til ham og sagde: „Disse Herrer

der have ladet mig vederfares, hvad Ret er; men skulde Chefen ikke have et Ord at sige til min Fordeel? Min gamle Kammerat kan ikke have glemt, at min Hjælp meer end eengang har været ham til Nytte, og da han kan byde her over Alle. . . .” — „Ulykkelige!” sagde Jambes d'Argent, idet han reiste sig op, „hvorfors tvinger du mig til at tale i dette Dieblif, da jeg dog kun kan tale imod dig! Ja, du har ofte staaet mig bi i Forlegenheder, og naar jeg var udmattet; som et stakkels skrøbeligt Menneſte skylder jeg dig meget, det tilstaaer jeg, men du veed ogsaa, at jeg ikke har været utafnemlig!” — „Det er sandt, det er sandt!” udbrød Salmon. — „I dette Dieblif,” vedblev Jambes d'Argent, „staaer din Sag mellem de Kongeligſindede og dig, som har villet forraade og sælge dem. Imellem dem og dig, hvad er jeg? Intet, ikke Andet end Chefen, hvis Pligt det er at paasee, at Retfærdigheden haandhæves. Retfærdigheden er bleven haandhævet, det har du selv sagt.” Ved disse Ord sank Jambes d'Argent tilbage paa sin Stol, saa bleg, saa angreben, at han syntes nær ved at besvime.

I dette Dieblif traadte Feltpræsten, Pater Joseph, ind. Evertimod den sædvanlige Brug var han bleven borte fra Krigsretten; men da han ahnede, hvad Udfald Forhandlingen vilde faae, havde han holdt sig i Nærheden, for at være ved Haanden, naar hans sørgelige Embedspligt kaldte ham. „Det er Guds Forsyn, der fører Herren hid!” raabte den Domsældte, da han

saae ham; „nu bliver jeg dog ikke slagtet som et vildt Dyr; jeg skal døe som en Christen! Kom, kom, Fader! jeg er beredt til at skrifte.“

Fater Joseph trykkede med Inderlighed hans Haand, og gif derpaa hen mod et lille Bærelse, hvortil Døren stod aaben. Salmon fulgte ham i Begyndelsen, men vendte pludselig igjen tilbage til Jambesd'Argent. „Nu, da jeg er i Begreb med at forbedre mig til Døden,“ sagde han, „vover jeg at bede min Chef, at han vil udsone sig med mig, forinden jeg skal møde for Gud.“

Bed disse Ord stod Jambesd'Argent op; han var ganske sønderknust; dog bevarede han den Bæredighed i Blikket, der var ham eiendommelig; han traadte hen imod den Domsældte, blottede sit Hoved, og sluttede ham i sine Arme; derpaa vilde han tale, men formaaede det ikke, og da han havde overtydet sig derom, omfavnede han ham endnu engang. Nu styrtede Salmon ind i Bærelset, hvor hans Skriftefader ventede paa ham. Jambesd'Argent knælede ved et Hjørne af Arnestedet, og ved Skinnets af den Flamme, som blussede her, saae man Taarer rinde ned over hans Kinder. Han gjorde Korsets Tegn, tog sin Rosenkrands i Haanden, og da han nu bad halv sagte, fulgte alle Tilstedeværende hans Exempel, fastede sig paa Knæ og bade med ham; men tilsidst sagde Cantonchefen Jamois, der var af et heftigt og fortrædeligt Gemyt: „Hvis Sagens Udfald gaaer vor Chef

altfor meget til Hjerte, saa lad ham omstøde vor Dom. Jeg har ikke noget derimod, det sværger jeg; og at de Andre heller ikke ville modsætte sig, det tør jeg nok indestaae for."

Jambe=d'Argent paabød ved et Tegn paa Uvillie Jamois Taushed, og uden at værdige ham et Svar, sagde han blot, idet han gif bort: „Jeg overdrager Moustache at føre Commandoen i min Fraværelse.“ Kort efter hørte man en Hest galopere afsted, hvorpaa ogsaa de fleste Officerer af Staben fjernede sig.

Nogle vagthavende Mænd vare paa Jambe=d'Argent's Befaling blevne forsamlede i Meieriets Lade. Moustache udvalgte fem iblandt dem, lod dem tage Vaabnene, undersøgte selv, om de vare i behørig Orden, og førte derpaa Troppen udenfor Husets Dør, efterat Een af dem havde taget en tændt Lygte i Haanden, efterdi det var ganske mørkt. Han selv traadte ind i Stuen, idet han med høi Røst sagde: „Nu ere alle Befalinger uddeelte!“

Disse Ord vare forstaaelige for dem, som de gjaldt; thi kort efter forlode Vater Joseph og Salmon Bærelset, begge under en inderlig Bøn. Da den Domsældte saa det bevæbnede Mandskab staae udenfor Døren, traadte han midt ind iblandt dem, uden at betænke sig og uden at standse i sin Bøn.

Belyst af den, som bar Lygten, satte Pelotonen sig strax i Marsch, og begav sig midt ind i Meieriets

Have, hvor den gjorde Holdt. Salmon omfavnede dem, der skulde skyde ham, med de Ord, at han ikke var vred paa dem derfor, de gjorde jo kun deres Pligt; og da han saae, at de græd, tilføiede han: „Værer forsigtige; thi ynke I mig formeget, saa ville I feile mig. Men da det gjør Eder saa ondt for mig, vil jeg sige Eder Noget. Jeg er en slem Synder og kun lidet forberedt til at møde for Gud; giver mig derfor Tid til at bede en kort Bøn. Naar jeg føler mig tilstræffelig rørt og blød, saa holder Eder færdige; jeg skal give Eder et Tegn med Haanden; trykker da løs, men skyder ikke feil.“

Man indgif dette Forslag. Salmon knælede paa ti Skridt. Manden med Lygten lod Lyset deraf falde paa ham, og de fire Andre ventede paa Signalet. Delinqventen bad med lydelig Stemme, gjorde derpaa et kort Dphold, men raabte: „Endnu et Dieblifs Taalmodighed, endnu et Dieblif, jeg er endnu ikke færdig!“ Derpaa begyndte han atter at bede med fornyet Inderlighed. To Minuter senere gav han Signalet: Skuddene faldt og han segnede; dog var han kun saaret. Uden noget Skrig, uden nogen Klage reiste han sig halvt op igjen og sagde med rolig Stemme: „Tænkte jeg ikke nok, I Flæbere, at I vilde feile mig. Jeg tilgiver Eder; men lad mig nu ikke pines længere. Den Modigste blandt Eder tage Geværret fra ham, der holder Lygten, sætte Mundingen af Løbet i mit Ore, og trykke saa af . . . . Nu, raff!“ . . . .

En af de Fire gjorde, som han havde befalet. Salmon sagde endnu: „Gud være mig naadig!“ Da faldt der endnu et Skud og Alt var forbi.

Hvem føler ikke Deeltagelse med en Forbryder, der i sit sidste Dieblif kom ihu, at han var Christen, og hvor høit staaer ikke denne fromme og faste Afsted med Livet over den stolte Ufølsomhed og sorgløse Letfærdighed, som den Bantroe undertiden formaaer at fremkunste!

B a n c o l o.

(Af Gubiſ's Volkskalender 1850.)

15de Marts 1735 var Størstedelen af Marseilles Befolkning paa Gaderne og strømmede til Havnen. Her fandt en høitidelig og rørende Handling Sted. Geistlige af St. Mathurins Orden vendte tilbage fra Algier, Tunis, Tripolis og Marokko og førte de Christenslaver med sig, som de der havde løskjøbt. Skibet, som hjembragte de fromme Fædre og de befriede Christne, var ankret den foregaaende Aften, og denne Efterretning havde udbredt Glæde i mange Familier, som haabede at træffe Venner eller Slægtninge blandt de Ulykkelige, hvis Lænker nu vare brudte. Geistligheden med sine Faner og hellige Kar, Magistraten, Gouvernøren med sin Stab, Biskoppen med sit Kapitel og hele Garnisonen

begav sig, ledsaget af en uhyre Mængde, til Havnen i høitidelig Procession. Skibene, der laae paa Rheden, slaggede, Kanoner tordnede fra Boldene, og fra alle Taarne lød Klokkelang. Endelig landede de fromme Fædre med deres befriede Fanger. Flere af disse Ulykkelige bare endnu tydelige Spor af de Mishandlinger, de havde udstaaet; de kastede sig ned og kysede Frankrigs Grund, som de havde frygtet, aldrig meer at skulle see; Andre kaldte, idet de græd af Glæde, paa Slægtninge og Venner, som de opdagede i Mængden; glad og levende Deeltagelse var at læse paa alle Ansigter; og midt iblandt disse Lyksalige gik de ærværdige Skabere af denne ophøiede Scene, Brødrene af St. Mathurins Orden, roligt og stille, med sænket Blik, velsignede af enhver, der saae dem. Hele Toget begav sig til Domkirken, for at takke Herren; derpaa blev enhver af de Løskjøbte givet tilbage til Sine. De, der ingen Slægtninge havde i Marseille, bleve gjæstfrit modtagne af Borgerne og omhyggelig pleiede, til de følte sig stærke nok til at vende tilbage til deres Familier.

Høitideligheden var allerede tilende, da en Fremmed, hvis Dragt og Sprog viste, at han var en Venetianer, nærmede sig den Ældste af de Geistlige og bad om et Dieblis Samtale. — „Tal, min Herre, jeg er beredt til at svare.“ — „Hvis jeg ikke tager feil, saa beløber Antallet af de Fanger, De har frelst, sig til over tohundrede?“ — „Ja min Herre.“ — „Og

hvormange christne Slaver bliver der endnu tilbage i Afrika?" — „Al", svarede den Geistlige med et dybt Suf, „meer end sexhundrede. De Gaver, vi fik i sidste Aar, vare ikke betydelige; vi kunde dennegang kun løskjøre de gamle Christenslaver; og dog have vi endnu ladet tre af vore Brødre tilbage som Pant for tre fangne Italiener, som, hvis de ikke nu vare blevne frie, havde maattet bukke under for Glendigheden." — „Tre fangne Italiener!" afbrød den Fremmede ham livlig; „og fra hvilken Deel af Italien?"

(Fortsættes.)

P. C. Lind.

Borger-Vennen.

To og Tredsiendstyvende Aargang.

Nr. 25.

Løverdagen den 22de Juni 1850.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos Louis Klein.

Bancolo.

(Af Gubig's Volkskalender 1850.)

(Fortsat.)

„Fra Sicilien, om jeg husker ret.“ — „Deres Navne?“
— „Jeg skal sige Dem det, jeg har Listen hos mig.“
— Den Geistlige fremtog en Tegnebog og sagde, idet han hurtigt gjennemløb Listen: „Der er først Paolo Bancolo, 71 Aar gammel, Toldcontrolleur i Palermo, taget til Fange paa Syra i Aaret 1700.“ —
„O, Himmel!“ udraabte den Fremmede; „er det virkelig saaledes? Findes Paolo Bancolos Navn paa denne Liste?“ — „See selv, min Herre.“ — „Ja, ja! Paolo Bancolo! det er ham! Hvor er han? Veed De, hvor han er?“ — „Paolo Bancolo,“ svarede den Geistlige, „befinder sig i dette Dieblik hos Grev Longeon, Marseilles Gouvernør. Han vil

blive der, til han bestiger et Skib, der bringer ham hjem." — „Tusind Tak, ærværdige Fader!" svarede den Fremmede, idet han trykkede den Geistliges Haand til sine Læber. „Men jeg ønskede snart igjen at see Dem; hvor kan jeg finde Dem?" — „Gaa Skridt herfra. Spørg blot i Klofret hist efter Pater Guardianen."*) Den Fremmede hilste ham endnu engang og skyndte sig derpaa til Gouvernørens Palads. Først nu bemærkede den Geistlige, at to pragtfuldt klædte Tjenere fulgte efter ham.

Det var bleven mørkt, og Klosterkloffen forsamlede allerede Brødrene til Aftengudstjenesten, da Portneren meldte Pater Guardianen, at to Mænd ønskede at tale med ham. Han begav sig til dem i Taleværelset og gjenkjendte i den Eine den Fremmede, han om Dagen havde talt med; den Anden var den gamle Fange Paolo Bancolo. Med dennes Ddre var der foregaaet en stor Forandring; han havde afslagt sin pjaltede Slavedragt og bar en velhavende Mand's Fløielssklædning. Endnu engang bevidnede han Munkens sin Taknemlighed. „Paolo Bancolo!" svarede denne; „efter alt, hvad jeg seer, har Gud efter lange og frygtelige Lidelser bestiftet Eder en lykkelig Alderdom. Tak ham derfor, og glem ikke i Eders nuværende Stilling, at vi endnu have et stort Antal af Brødre i hiint fremmede Land, der sukke efter Frihed og Fæd-

---

*) Klosters Forstander.

reland." — „Nei, min Fader," tog den Fremmede Ordet; „Paolo Bancolo vil ikke glemme sine Lidelseres kammerater, og han vil gjøre alt, hvad han formaaer, for at mildne deres Kummer og sønderbryde deres Lænker. Han overtager allerede i Dag denne Forpligtelse, og jeg, hans Søn, er Borgen for ham!" — „Hvorledes, min Herre, Deer Bancolos Søn?" — „Ja, ærværdige Fader! Himlen har forundt mig den Lykke at faae min Fader igjen, der blev revet bort fra sin Familie, medens jeg endnu laa i Buggen. Otte Dage efter min Fødsel blev min Fader i et Tjenesteanliggende kaldet til Syra. Han indskibede sig i Catania, og fra det Dieblif har hans Familie intet hørt om ham. Min Moder anstillede de omhyggeligste Efterforsknings, men forgjæves. Jeg har troet ham død, og forestil Dem nu min Forbauselse og Glæde, da jeg imorges hørte Dem nævne Paolo Bancolo. Navnet, Alderen, Tiden, da han toges til Fange, Alt stemmede overeens og opvakte et sikkert Haab hos mig. Jeg ilede til Gouvernøren, og sluttede min Fader i mine Arme." — „Forsynets Veiere usporlige!" sagde den Geistlige. „Men Paolo, kunde I da ikke underrette Eders Familie om Eders Opholdssted?" — „De tunesiske Sørovere solgte os til deres Fyrste og slæbte os over 60 Mile ind i Landet, hvor vi maatte arbejde paa Byernes Bolde; først i min høie Alderdom sendte man mig som ubrugbar tilbage til Tunis, og her blev jeg endelig udvexlet for

en ung Geistlig, der blev tilbage som Borgens for mig."

Den unge Banco lo afbrød Samtalen: „Hvor mange Penge behøver De, for at løskjøbe de sexhundredde Fanger, der endnu befinde sig i Afrika?" — „Afrikanerne ere raæe Menneſſehandlere, gjerrige og haarde. Imidlertid var det dog muligt, at 500,000 Livres vilde være tilstrækkelige." — „Nu da, fromme Fader, det vil kun beroe paa Dem, at sætte Dem i Besiddelse af denne Sum. De er ikke uvillig til at reise?" — „Tre Fjerdedele af mit Liv ere gaaede hen med Reiser i forskjellige Lande; jeg har pløiet Søen og gjennemvandret Orkenen, alt i Tillid til Gud og af Kjærlighed til Næsten; hvorledes skulde jeg da være uvillig til en ny Reise, hvis Maal var saamange Ulykkeliges Befrielse?" — „Jeg lover Dem det! Kom næste Aar til Venedig; begiv Dem der Dagen før Aſteonsdag til Palsladſet Orſini paa St. Markuspladsen. De Ulykkeliges Befrielse afhænger af Deres Punctlighed; tænk derpaa og levvel!"

Paa denne Dag, Dagen før Aſteonsdag, frembød Theatret Fenice i Venedig et overordentlig prægtigt og glimrende Skue. De otte Rækker Loger vare fyldte med Tilſkuere, der vare komne sammen fra alle Italiens Egne. Fireogtyvetuſinde Borlys brændte paa tolvhundrede forgyldte Candelabrer, og denne Ildsol gjenſkinne, som i tuſinde Speile, i de Diamanter, Rubiner og Smaragder, hvormed Damerne vare smyk-

tede. Repræsentanterne for Videnskab, Kunst, Høihed og Rigdom vare blandede mellem hverandre i dette Fornøielsens Tempel. Carnevalets Slutning alene havde ikke været istandtil at hidlokke en saadan Forsamling; en særegen Begivenhed maatte bidrage dertil: den berømte Polichinel vilde tage Affsed! *Bancolo* vilde, i sin Berømmelses og sit Talents fulde Glæde for sidste Gang optræde paa Theatret *Fenice*, og hele Italien var kommen sammen, for at give den Kunstner, der havde skaffet det saa store Nydelses, de sidste Tegne paa Erkjendlighed og Beundring.

Polichinel er en staaende Figur paa de italienske Theatre; den er et kort Indbegreb af alle menneskelige Dyder og Laster: egenfjærlig, anmassende, gjerrig, vantro, mistænkelig, men atter høimodig, deeltagende, vittig, ødsel, kort: Alt efter Tid og Omstændigheder. Men fra hvilken Side han saa viser sig, altid er den godmodige Snakker fremherskende; hans Maade at slutte paa er stedse naturlig og rigtig; hans Væsen er en beundringsværdig Budseerlighed, og hans Tale ikke mindre eiendommelig end hans Udseende. Dette tyder hen paa Modsætningerne, paa enhver menneskelig Storhed og enhver menneskelig Glædelighed. Hans Orne næse er Symbolet for Mod, men dens mange Udværter betegne ikke noget Godt; hans Pande er høi og bred, men alleslags lave Lidenskaber have gravet dybe Furer i den; hans Dine ere store og klare, og alligevel er hans Blik mat; hans Mund er særdeles vel dannet,

men Smilet synes at tilhøre en Djævel: saaledes staaer denne sælsomme Charakter baade hvad det Ydre og det Indre angaaer i Modsigelse med sig selv, og frembyder Tilskueren næsten altid en ny, hidtil ukjendt Side. Og saaledes havde *Bancolo* opfattet den; han vidste stedse at fremstille den ny og overraskende, og dog bestandig at trænge saa dybt ind i Charakterens Sandhed, at Publikum kun saa denne og ikke Skuespilleren. Disse Anstrængelser bleve ikke ubelønnede: man erklærede ham for Italiens første *Polichinel*, og hans Standsfæller i Neapel, Palermo, Bologna, Pisa og Florents fandt sig nødsagede til at erkjende ham for deres Mester. Hans Berømmelse vorede med hans Held; den hørttes paa den anden Side af Alperne og Pyrenæerne; man vilde see og beundre ham i Wien, Paris og Madrid. Han reiste gjennem Europa, høstede Roes og Rigdom, men vendte tilbage til sit Fædreland, for med den sidste Glæde af sit Talent at henrykke sine Landsmænd og derpaa i rette Tid trække sig tilbage fra Skuepladsen. Og paa denne Aften vilde han sige Publikum sit sidste Levvel. Den forsamlede Mængde beklagede høit det forestaaende Tab; thi siden Italien ikke mere frembragte udødelige Helte og Kunstnere, gjaldt Tabet af en *Harlequin* eller en *Polichinel* for en offentlig Ulykke; og imidlertid spillede Orchesteret de skjønneste Melodier, talrige Tjenerer i æthiopiisk Dragt bare udsøgte Forfriskninger omkring i gyldne Kar, og en Regn af duftende Blomster faldt gjennem Loftet ned paa Tilskuerne.

Bancolo overtraf sig selv paa denne Aften. Han henrev snart til Latter, snart til Taarer; snart klappede tusinde Hænder og overdøvede de høie Bisaldsraab; snart skjulte tusinde Rometørklæder Damernes Dine og der herskede Dødsstilhed i Huset. Han havde i et Drama skildret sit eget Livs Begivenheder. Efterat han har været Vaisenhussbarn og Bøtler, Marquis og Marschandiser, Matros og Soldat, Geistlig og Kjøbmand, ender han med at finde sin Fader i Fangenskab hos Maroffkanerne. Og i denne Livsreise gaves der Scener, der fremkaldte Barnets Smil og Mandens Taarer. Bancolo lignede en Trolldmand, der holdt Mængdens Hjerter i sine Hænder og, efter som han vilde, afsnødte dem Glæde eller Smerte. Stykket havde gjort et ubeskriveligt Indtryk. Neppe var Tæppet faldet, førend tusinde Stemmer udraabte: „Bancolo!“

Kunstneren traadte frem; der var en Jubel, som om Benedig havde tilkæmpet sig en af sine skjønneste Seire, eller dets Døge paa Bucentauro kom tilbage fra sin Formæling med Adriaterhavet og landede paa Markuspladsen. Bancolo gav ved et Tegns tilkjende, at han ønskede at tale, og strax herskede der i Huset en fuldkommen Stilhed. Han anbefalede sig til Publikums Gunst og Grindring og sluttede med de Ord: „Jeg tager en god Bevidsthed med mig i min Gensomhed: jeg har som Skuespiller aldrig gjort Ondt, og saameget som min Kunst formaaede

det, bidraget til at bortjage Stjerne, der i Sorgens Tid leirede sig paa vor Horizont." Han taug, og Bifaldsjublen gjentog sig, der var saa stærk og levende, at den syntes aldrig at ville kunne ophøre. Bancolo var dybt bevæget; han opløstede Haanden, og det blev atter stille. „Det er idag," sagde han med stærk Stemme, „Carnevalets sidste Dag; om en Time ere disse vide Rum forvandlede til en Balsal, og De ville styrte Dem i Maskernes Brimmel. De have det Forsæt at more Dem, og det vil stee. Men lad det ikke vække Deres Uvillie, naar en staffels Skuespiller, der idag for bestandig aflægger sin Maske, først opfordrer Dem til en from, Gud velbehagelig Handling. Medens De leve i Herlighed og Glæde, lide Hundreder af vore Brødre i Barbariets Drkener under Slavelænkernes Tryk; deres Taarer falde useete paa det hede Sand; deres Suk opsluges uhorde af den brændende Sirokko. I Guds Navn, lader os stille vort Forsæt, De Deres Fornoielse i denne Nat, og jeg min Tilbagevenden til mit Fædreland, under en god Handlings Beskyttelse! Paa St. Markuspladsen i Balladset Orsini venter os en from Geistlig, for at modtage af os Kjærlighedens Gaver. Jeg begiver mig derhen, og Mange ville følge mig: maaskee er det første Gang, at en Gjøgler har opfordret til en christelig Kjærlighedsgjerning og hørt Seierens Triumph."

(Fortsættes.)

P. E. Lind.

Borger-Vennen.

To og Tredstydtyvende Aargang.

Nr. 26.

Løverdagen den 29de Juni 1850.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos Louis Klein.

B a n c o l o.

(Af Gubiſ's Volkskalender 1850.)

(Sluttet.)

Hele Forsamlingen stod op. Polichinel gik hastig ned fra Skuepladsen og stillede sig ved den store Hovedindgang i Spidsen for et glimrende Tog af Herrer og Damer, der blev modtaget af den udenfor forsamlede Mængde med høie Bisaldsraab og af Gondoliererne bragt til det forønskede Maal.

I Balladsens store Hal sad den Geistlige af St. Mathurins Orden paa et ophøiet Sæde; ved hans høire Haand stod den pavelige Protonotar, ved hans venstre en af Republikens Senatorer. B a n c o l o traadte ind, fulgt af Skaren, lagde en fyldt Pengepung for den Geistliges Fodder og sagde med dæmpet Stemme: „Erværdige Fader! Jeg holder mit Ord og løstjober

min Fader. Bed for mig, at Gud engang vil antage sig mig." „Min Søn," svarede Præsten; „jeg seer, at du tjener Gud ogsaa i din Stand."

Bærdien af Guldet og Edelstenene, der bleve op-
taarnede foran den Geistlige, oversteg en Million; det
var nok og mere end nok til at løskjøbe alle dem, der
endnu sukede under Barbarernes Nag. Begeistringen
var stegen saa høit, at Damerne offrede deres Kjæder,
deres Ørenloffer, deres Ringe, deres perlesmykkede
Bifster. Ogsaa Mange, der ikke havde været Tilskuere,
kom til og fulgte det givne Exempel. Først seent lagde
sig denne Tummel, og endnu havde aldrig Carnevalet
i Venedig endt med saadan Glæde, som denne Aften.

Nogle Uger efter forlode næsten til samme Tid
to Skibe Venedigs Havn. Om bord paa det ene be-
fandt sig den Geistlige, der med sine Skatte begav sig til
Afrika, for at fuldende sit fromme Bærk; paa det andet
var Banco lo med sin Fader; deres Skib styrede til
Palermo, den beundrede Polichinels Fødeby og sidste
Hvilested.

Martinsvægen.

(Af Gubiſ's Volkskalender 1848.)

I Tyrol, ikke langt fra Zirl, ved Landeveien til
Innsbruck, stiger en høi Klippespids frem: „Martins-

vægen." I Aaret 1490 havde Keiser Maximilian arvet dette Land efter Sigismund og kom nu for at tage det i Besiddelse. Maximilian havde et modigt, fornøiet og tillidsfuldt Sind, var hastig til at beslutte og hastig til at udføre, hans Natur passede til det Land, som han nu skulde beherske, og derfor foretrak han det ogsaa for alle andre; thi som Keiser Maximilian var den dygtigste Baabensmed, en modig Rytter og Sømand, saaledes var han ogsaa en aldrig feilende Skytte, og Gemsejagtens Farer og Besværigheder behagede ham af alle Udspredelser meest.

Saaledes havde han da ogsaa neppe taget den nye Arv i Besiddelse, førend han allerede i de første Dage gik paa Jagt i Alperne, ledsaget af et talrigt Følge. Det var tidligt om Morgenen, da Keiseren brød op fra Zirl, for at være tilstede, inden Gemserne snege sig bort. Snart var han i utaalmodigt Hastværk kommen langt forud for sine Ledfagere, som kun møjsommeligt arbejdede sig frem fra Klippe til Klippe, imedens han rask sprang fremad, ikke bekymrende sig om, at Afgrunden gabede ved Siden af ham, at Jorden vaklede under ham, og at han skyndsomt maatte flytte Foden frem, for ikke at synke i Dybet med de løse Stene, han traadte paa. Keiseren kom nu til en Plads, som Gemsejægerne kalde en Luegi, det vil sige: et Sted, hvor man skjult af Stene eller Kløft kan speide, om ikke en Forpost af de kloge og slyge Gemser lader sig see paa de isdækkede Fjeldtinder. Luegien

var nær ved en Flok græssende Gemser; og Maximilian havde ikke ventet længe, førend en Gemse viste sig paa en af de høieste Spidser og strakte det floge Hoved med de frumme Horn speidende frem i alle Retninger. Dyret var endnu udenfor Keiserens Skudvidde, og en øvet Skytte undgaaer hvert usikkert Skud; thi derved forjages hele Flokken, og Jægeren faaer da vel den hele Dag ikke meer nogen Gemse i Sigte. Maximilian maatte derfor søge at nærme sig Forposten mere, og nu begyndte en høist anstrængende og frygtelig Klattren. Intet strækkede den Driftige; Maximilian var en ægte Tyroler og kjendte hverken til Frygt eller Svimmelhed. En heel Time klattrede han utrættelig videre, bestandig skuende efter Gemsen, der snart kom tilsyne paa en, snart paa en anden Fjeldspids; og da Binden let kunde forraade hans Nærhed, gned han friske Alpeurter mellem Fingrene for derved at stufte Dyret. Dette lykkedes ham ogsaa fuldkomment, thi Gemsen kom længere ned, dog meget forsigtigt, for at søge den frugtbare Alpe, fra hvilken den friske Urtelugt opsteg. Keiseren behøvede endnu kun at klattre op ad en steil Bæg, for da fra oven af at kunne gjøre et sikkert Skud paa Gemsen, og han greb med begge Hænder om et overhængende Klippestykke, for at hjælpe sig op. Allerede var Maalet næsten naaet, da et Stykke brak, paa hvilket han havde sat sin Fod; han gled ned og kom forunderligt nok til at staae paa en flad Klippe, som kun var nogle faa

Skridt bred og lang og ragede ud over Afgrunden. Bag ved ham hævede sig den nøgne, ubestigelige Bæg, hverken til Høire eller Venstre viste sig nogen Sti, fra alle Sider omgav ham et svimlende Dyb.

Der stod nu den Mægtige, bedøvet af Faldet, adskilt fra al menneskelig Hjælp, paa utilgjængelig Høide, og kunde ikke længe være uvís om, at han var redningsløst fortabt; thi var det umuligt at stige op til den affondrede Klippevæg, kunde der endnu mindre være Spørgsmaal om at flattré ned derfra: selv det dristigste Spring kunde kun styrte ham knust i Afgrunden. Denne Overbeviisning bragte den modige Maximilian til at grue; han blev staaende paa den smalle Flade uden at røre sig, trykkende sig tæt op til den steile Bæg, for ikke at komme Randen for nær. Vel syntes ham ogsaa saaledes Døden kun altfor vis; men Kjærlighed til Livet og Selvopholdelsens Pligt afholdt den Ulykkelige fra ved en frivillig Beslutning at undgaae den truende Hungersdød; thi Keiseren bar ingen Levnetsmidler hos sig, uden hvilke ellers ingen Gensfejæger stiger op i Alperne. Paa den fremspringende Flade var han desuden stillet blot for den trykkende Virkning af Solstraalerne, og ophidset af den møisommelige Stigen piintes han ogsaa snart af den meest brændende Tørst. Men paa den tørre Klippe fandtes der ikke engang et Græsstraa, som han kunde have ført til Læberne og udsuget Saften af. Saadan var den mægtige Keisers skrækkelige Stilling, og han,

Herren over dette skønne Land, syntes nu fattigere og hjælpeløser end den ringeste af hans Undersaatter; han forsmægtede af Tørst, han var udmattet til Døden; og dog turde han ikke engang vove, udstrakt paa Klippen, at søge nogen Hvile: dertil var Bladsen ikke stor nok.

Nede i Dalen stod en Deel af Keiserens Følge, der med Forbauselse havde speidet efter hans dristige Fremtrængen, og nu med Forsærdelse iagttog Faren, i hvilken den elskede Herre svævede. Tilbud fløi tilbage til Zirl, man tilkaldte Bjergfolkene fra Schwaz, spurgte de meest erfarne om Raad og lovede den en fyrstelig Belønning, der angav et Middel til at frelse Keiseren. Men Alle traf paa Skuldrene og meente: Det stod ikke i Menneskers Magt, derop kunde Ingen komme.

I denne Angst forløb Time efter Time. Vel gjorde man alle slags Forsøg, for at nærme sig Klippestykket, Maximilian stod paa, og bestræbte sig for at kaste Reb til ham; men det kunde ikke lykkes. Den eneste Mulighed for Frelse var, at nogen kunde komme op paa Martinsvægens høieste Spidse og derfra skikke Hjælpen ned til ham. Men selv de forvovneste Jægere havde aldrig prøvet paa at komme derop, og der var Ingen, der vilde trodse en saadan Fare. Saaledes maatte da Keiserens Hoffolk og de mange Mennesker, der efterhaanden havde samlet sig i Dalen, lade sig nøie med at beklage ham som en Fortabt og i Følelsen af deres Alsmagt udgyde bittere Taarer. Der var flere Fyrster i den ulykkelige Keiseres

Følge; de sparede ikke paa glimrende Løfter, naar Maximilian kunde reddes — ingen Hjælp viste sig.

Saaledes var det endelig bleven Aften, og Klokken begyndte at ringe i Zirl; da saae den forsamlede Mængde, hvorledes Maximilian tog sin Hat af og syntes andægtig at bede. Det greb Alle, som vare Bidner dertil, og de bade høit og eenstemmig med den Ulykkelige. Ingen af Fyrsterne eller Hoffolkene og Ingen af Folket, hverken Mand eller Kvinde, gif hjem for at søge Hvile; de hentede Fakler og Riisknipper, antændte dem og udbredte dermed saameget Lys, at de idetmindste kunde see Omridset af Skikkelsen oppe paa Klippen. Og midt i al hans Qual var det Keiseren en Bederqvægelse at see de Trofaste, hvis Ord og Klager han vel ikke kunde høre, men hvis Kjærlighed han dog kunde erkjende deraf, at de vilde holde ud hos ham indtil Enden. Denne kunde ikke være langt borte, thi hans Hoved var tungt, Benene truede med at ville synke sammen under ham, og Tørst og Hunger piinte ham frygtelig. Dog var hans Kraft ikke ganske udtømt.

Det var en lang Nat for ham og alle dem, der vare tilstede; endelig brød Morgenrøden frem og fandte Gletschernes Iispidser med Guld og Purpur. Men Ingen havde Die for dette Syn, Alles Blikke heftede sig ved Keiseren, der endnu bestandig stod lænet til Klippevæggen uden at røre sig. Da meente de

Trofaste, at Døden var nær, og hentede en Præst fra Birl, at han skulde velsigne Keiseren. Vel kunde Maximilian ikke høre Bønnerne; men da Messen var endt, og Præsten opløstede Hostien, og Klokkerne klang, og alt Folket kastede sig ned og bad, at Gud vilde forbarme sig over den Døende, begreb Maximilian deres Hensigt og sank langsomt ned paa Knæ.

Han vedblev at knæle, da Folket atter reiste sig op; en velgjørende Afsmagt var indtraadt og befriede ham for nogle Dieblikke for hans Dvaler; men Alle troede, at han var død, og græd bitterlig over det snare Tab.

(Fortsættes.)

P. C. Lind.

Borger-Vennen.

To og Tredstydtyvende Aargang.

Nr. 27.

Løverdagen den 6de Juli 1850.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos Louis Klein.

Martinsvægen.

(Af Gubitz's Volkskalender 1848.)

(Sluttet.)

To og halvtredstydtyve Timer vare gaaede. Imidlertid havde to Bjergmænd hemmelig begivet sig bort med den Beslutning at forsøge, hvad de selv ansaae for umuligt. Deres Bei gik tæt ved Afgrunden, og de kunde ikke skjule for sig selv, at hvor stor ogsaa Faren var ved Opstigningen, vilde Nedstigningen blive langt skrækkeligere. Ofte maatte de holde sig ved en Alpeurt eller en Tornebusk, imedens deres Legemer hang ud over Dybet; men deres Møie og Anstrængelse blev belønnet paa en overraskende Maade, thi i en vis Høide viste Terrainet sig langt jevnere, end man fra Dalen kunde formode. Klattrende svang de sig bestandig videre fremad, idet de ofte kun støttede

Spidsen af Foden paa en løs Steen eller et Dieblif lode den hvile i en lille Klipperevne: da maatte et kraftigt Spring føre dem til et høiere liggende Punkt; og lykkedes et saadant farligt Forsøg ikke strax, glede de — som oftere hændtes — favnedybt atter tilbage, bleve de ikke trætte af at gjentage det. Endelig kom de til en smal Spalte, som de just vilde gaae forbi, uden at undersøge, hvorhen den førte, fordi de havde ikke et Dieblif at spille, da den Ene af dem troede at bemærke en glindsende Lysstribе ved Enden af den dybe, dunkle Spalte. Han underrettede sin Kammerat derom, og denne meente nu, at Sagen maatte undersøges. De overbeviste sig snart om, at Spalten førte til den modsatte Side af Martinsvægen: maaskee var det muligt at arbejde sig igjennem den og ved den anden Abning komme Udførelsen af deres Forehavende nærmere. Den stankeste af de to Bjergmænd snoede sig først igjennem Spalten og naaede lykkelig det Sted, hvor Lysstraalen trængte sig ind. Han bandt sig nu et Reb om Livet, slyngede den anden Ende om en Klippespids og kaldte paa sin Kammerat, at han skulde træde hen til ham og for større Sikkerheds Skyld holde fast ved Rebet; han vilde nemlig bøje sig frem, for at see efter en Bei og speide efter Keiseren. Det skete. Bludselig udstødte han et høit Glædesffrig, thi lige under sig, i en Afstand af omtrent ti Alen, saae han Keiseren, der endnu knælede paa den smalle Glade. „Holla! hvad gjør du?“ raabte han hastig til

ham, for at høre, om han endnu levede; og til hans ubeskrivelige Fryd svarede Keiseren, skjøndt med svag Stemme: „Jeg lurer“ — det er: jeg venter paa Hjælp.

Bjergmændene hisfede nu ved en Line et Stykke Brød ned til ham, hvilket de først rigelig havde gjen-nemyædet med Viin; han greb det med zittrende Hænder og slugte det med Graadighed. Istedenfor Brødet kunde de have sendt ham Jagtflasken, men de frygtede for, at Tørsten skulde forlede ham til at tømme den, og dens Indhold i hans afkræftede Tilstand være nok til at beruse ham. Men det gjaldt nu i høieste Grad om at bevare Besindighed og Eftertanke; thi Keiserens Redning var, som de overbeviste sig om, kun mulig fra dette Sted, og forbunden med den største Fare for ham selv og hans Hjælpere. Brødet og de dristige Mænds Nærhed gav Maximilian hans Mod og Freidighed tilbage. En Slynge blev fastet ned til ham, og han lod den falde ned over sine Skuldre og trak den derpaa sammen om sit Liv. Den anden Ende blev fastgjort, og nu begyndte Mændene at hisse ham op, idet de betjente sig af deres sammenbundne Geværer som en Vinde. Der hørte en frygtelig Anstrængelse dertil, men Gud stod dem bi, og snart svævede Maximilian frit over Afgrunden.

Folket nede i Dalen saae hvad der skete og bad inderligt for et lykkeligt Udfald. Intet Die blev taa-reløst, Alles Hjerter bankede af Frygt, da de saae den

elkkede Herre svæve over Afsgrunden. Nu var han nær ved Abningen, hans Redningsmænd anstrængte sig af al Magt, paa den Enes Bænde stod der tætte Bloddraaber, som faldt ned paa Maximilians Hænder, da han tog fat i Abningen, for at svinge sig op: det lykkedes, og med det Udraab: „D hjem, o hjem!“ sank han i Bjergmændenes Arme.

Et Par Timer efter befandt Keiser Maximilian sig paa det Sted, hvor Præsten om Morgenens havde viist ham Hostien, og der knælede han med alle de Tilstedeværende, for at takke Gud.

De to Mænd lønnede han med store Godser og verdslig Ære. Den ene fik Navnet „Hallauer,“*) den anden „Dheim.“**) Deres Familier ere endnu i Dag i stor Anseelse. Men paa Martinsvægens høieste Spids lod han, efterat have gjort Veien derop mere fremkommelig, sætte et ni Alen høit Kors; det staaer endnu, 150 Favne over Innsfloden.

---

*) Af Bjergmandens Raab: Holla.

**) Af Keiserens første Ord: D heim!

En Retsscene i Arkansas.

(Illustrirte Zeitung 1846.)

Den første Mandag i September 1841 holdt en eenlig Rejsende udenfor det lave Berts huus i den lille By Elisabethtown paa Bredden af Whiteriver i Arkansas, og fastende Tømmen paa sin trætte Hest over den udenfor Døren staaende rack — en paa to Bæle opreist Bom, forsynet med flere Tapper til derpaa at binde Hestens Tømmer — traadte han henimod Huset, hvorfra der lød ham en vild Jubel og støiende Skrigen imøde.

Nysgjerrig efter at vide, hvad dette muntre Liv i denne ellers saa uanseelige lille Landsby kunde have at betyde, henvendte han sig til en gammel Landmand, som, med en Flaske i den ene og et Tinbæger i den anden Haand, traadte ham imøde, og indbød ham med venlige Ord til at komme indenfor og drikke sig en Slurk. „Hjerteligt gjerne, min kjære Herre!“ svarede den Fremmede forbindtligt, idet han greb hans Haand; „men stig mig dog, hvad have alle disse Menneffer her at bestille? det er jo et formeligt Sammenløb, som om En skulde hænges!“

„Det just nu ikke, atranger! -- Fremmede, —“ svarede Landmanden, idet han grinede polist og kom en dygtig Slurk af Flasken i Bægeret, og rakte ham det, „det just nu ikke; men I har dog ikke skudt langt fra Maalet; thi saadant noget Lignende er det; vi

have Retsdag, og det vil snart gaae løs — det vil kun vare saalænge, indtil Juryen — de tolv Edsvorne — har valgt; thi den Eine vil ikke have den Advokat, og den Anden vil ikke have den Advokat, og saa klamres de en Tidlang om det, indtil Enhver faaer efter Loven udstødt sine sex; saa maae de tage, hvad de kunne faae, og nu ere de komne saa vidt, at de kunne begynde; jeg er kun et Dieblif sprungen herover for at hente Noget til de Karle at drikke, for de tørste altid."

„Maa man ikke være tilstede ved den Sag?" spurgte den Reisende med megen Interessee, idet han buffede og gav det tomte Bæger tilbage.

„Maa være tilstede?" gjentog den Gamle forundret, „være tilstede? hvor Fanden kommer I fra, min Herre! da I ikke veed, at man i Arkansas maa være tilstede ved Alt, det maa nu være, hvad det være vil; I kommer dog for Fanden ikke fra —"

„Det er neppe en Maaned siden, at jeg paa min Reise fra England landede i New-Orleans, og saa kan De da ikke undre dem over, at jeg endnu er en Smule fremmed for Skif og Brug her."

„Ahem!" nikkede Amerikaneren, „jo saa kan jeg begribe det! — men kom nu med mig, og saa vil jeg forklare Eder det altsammen. I kan ikke ønske Eder nogen bedre Ledfager."

„Hvad for en Sag bliver idag forhandlet?" spurgte den Fremmede, blivende endnu engang staaende, „har De her en Criminalret?"

„Criminalret! ja det skulde jeg mene; det er En af vore Naboer, som er beskyldt for, at have fanget nogle af de her overalt i Skoven frit omløbende Sviin og have forsynet dem med sit Mærke.“

„Sit Mærke? hvorledes forstaaer jeg det?“

„Ja hør nu engang! da dog enhver Nybygger har en Mængde Dyr, som Hornqvæg, Heste, Sviin og Faar, som løbe frit omkring, og som man hele Maaneder ikke faaer at see, saa kunde en Forverling og Ombytning af den gjensidige Eiendom ikke let undgaaes, naar ikke enhver Landmand havde sit bestemte Mærke, hvorpaa han med Lethed kan kjende, hvad der hører ham til. Men disse Mærker ere nu forskjellige — En brænder Begyndelsesbogstaverne af sit Navn paa Hosten af Dyret, men den meest brugelige og sædvanlige Skif er at forsyne Dreene med et eller andet „mark“ — enten et Hul i det høire eller venstre Dre, eller en Split i det ene, et Stykke af det andet, eller to Huller i det ene o. s. v. Har nu en Nybygger bestemt sig for et saadant mark, og indført det ved sit Dvæg, saa anmelder han det for Fredsdommeren, og denne optegner det; fra nu af tilhører alt, hvad der saaledes mærket løber om i Skoven, ham, og ingen Anden har mere Ret til at fange, skyde eller slagte et saadant Dyr.“

„Og den Anklagede har gjort sig skyldig i en saadan Forseelse?“ spurgte den Fremmede.

„Ja i noget Lignende,“ sagde den Gamle leende,

„han skal have forandret Dreene paa nogle Sviin, som lignede hans, saaledes, at de ikke meer ere at skille fra hans. Omendstjøndt han nu har drevet de omspurgte Dyr hjem tilligemed sine egne, og han tillige er bleven seet af Gieren til dem, som tilfældigt kjendte dem, saa nægter han dog aldeles at have mærket dem, og det er just det, som idag skal undersøges; men kom nu,“ vedblev han, afbrydende sig selv, „vi faae ellers ikke Begyndelsen at høre,“ og i det Samme vendte han sig om, uden at spille et Ord videre, bort fra den Fremmede, og gif foran ham hen til et lille, meget uanseeligt Huus, som han forestillede ham som „vort Retshuus.“ Men vistnok var en Indfødtis Forsikkring fornøden, for at kunne overbevise Engländeren om, at dette Huus var et Retshuus.

(Fortfættes.)

G. Jacobsen.

Borger-Vennen.

To og Tredstydtyvende Aargang.

Nr. 28.

Løverdagen den 13de Juli 1850.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos Louis Klein.

En Retscene i Arkansas.

(Illustrirte Zeitung 1846.)

(Fortsat.)

Det var en lav, maaskee 24 Fod lang og 20 Fod bred, af utilhugne Træstammer opført Bygning, og Abningen imellem Plankerne havde man udfyldt med Leer og smaahakket Halm for at holde Lufttrækket ude. En plump af samme Materiale opført, uhyre stor Kamin indtog næsten den ene Side af Bygningen, og en tæt, blaa Røg, som hvirvlede i Beiret fra den, røbede den voldsomme Ild, som, uagtet det ingenlunde folde Veir, blussede i dens Indre.

„Dg er det virkelig en offentlig Bygning?“ spurgte den Fremmede forundret.

„Nu,“ sagde den Gamle, idet han blev staaende,

og faae sig om efter sin Kamerat, „er det ikke et stadfeligt Huus?“

„Jeg har seet stadfeligere Huse,“ svarede denne leende, „Stammerne synes gamle og halvraadne, og det vilde slet ikke forundre mig, om Huset engang styrtede ned paa Hovedet af det hele deri forsamlede og, som det synes mig, meget talrige Selskab.“

„Nu, idag skeer det dog vel ikke,“ svarede den Gamle ganske alvorligt, „men det er rigtignok sandt, at det seer næsten en Smule farligt ud, især ved det ene Hjørne, hvor det holder sig saa skjævt ud.“

„Men hvorfor bruge I da ogsaa et saadant jammerligt Skuur, som snarere ligner en opstillet Rottefælde end en Statsbygning, til Eders Retsforsamling? Jeg seer dog mange andre og betydeligt bedre Huse her, som snarere havde passet til en saa vigtig Handling.“

„Det er lutter Privathuse. Men seer I derhenne den frie Plads, hvor de tilhuggede Bjælker ligge? der skal det nye Retshuus være — jeg har selv tilaccorderet mig at bygge det; men Veiret har hidtil været saa daarligt; dog haaber jeg, at om fire Uger skal det staae fix og færdigt, det vil da sige Væggene — men dette gamle forfaldne Skuur, som I kalde det — det har Methodisterne tidligere brugt til deres Forsamlings- og Bedehuus — det har, da Ingen ønskede noget andet, Staten taget i Brug, og nu er det pakket fuldt af Advokater. — Var der ikke tillige saa mange

af mine Naboer derinde, saa skulde det være mig ganske tilpas, om det faldt sammen — det vilde ikke være nogen stor Skade.”

Med disse Ord traadte han tæt hen til Døren, og sparkede, for at kunne komme ind, med Foden paa den. Den Fremmede, som troede, at han ikke kunde lukke den op, fordi han havde Noget at bære i begge Hænderne, sprang til for at hjælpe ham, men fandt snart, at dette var lettere tænkt end gjort, idet Døren indvendigfra kun blev lukket til ved en Træstang; men meget snart blev denne tagen bort, og de to Mænd befandt sig saa Secunder derefter i det saakaldte Retsværelse.

Det var et stort, bredt Rum, som optog hele Suits Indre, med en firkantet Abning, som skulde forestille et Vindue, huggen ud i Bagsiden; muligt er det, at de tidligere eller første Beboere maafee endogsaa engang have nærret den dristige Tanke, at lade sætte Glasrunder deri; men det er aldrig kommet til Udførelse, og den nederste Deel af denne Abning var tilsluttet med Bræder, men den øverste var aaben for at skaffe Lys.

Midt i dette Værelse ved et stort firkantet Bord sad paa to lange Bænke Advokaterne og County clerk — Skriveren — men tætved Kaminen paa en Stol sad Dommeren, med Ryggen vendt imod Ilden.

„Nu boys! — mine Karle — her bringer jeg Noget at drikke!“ raabte den Indtrædende med sin ven-

lige Stemme, idet han løstede Flasken og Glasfæt iveiret; men fra forssiellige Kanter hørtes der Pst — Pst — Pst, og det bragte ham til at studse, og Dommeren anmærkede ganske roligt: „Sesjonen har begyndt!“

„Godt! ja naa saa er, saa maae de bie,“ sagde den Gamle med den største Rolighed og uden at lade sig bringe ud af sin Fatning, imedens han satte den stærke Drif — det var efter Sælgerens Udsagn ægte *Monongahela* — ind under een af Bænkene.

Dommeren stod nu op, og et Dødsstille udbredte sig øieblikkeligt over Forsamlingen.

„Er Juryen fuldstændig tilstede?“ spurgte han med lydelig Stemme, og et tolvstemmig „Ja“ svarede ham fra den anden Side i Huset, men Spørgsmaalet havde ikke været overflødig; thi Tilhørerne havde, sandsynligviis for at kunne høre Alt desto bedre, trængt sig saa langt frem, at af de tolv Edfvorne, som sad paa en lav Bænk ved Husets modsatte Bæg, kunde man blot see Hovederne.

„Gentlemen! jeg maa bede Dem at lade Pladsen foran Juryen staae aaben!“ bad nu Dommeren dem venlig om, og begyndte, da dette med nogen Støi var bragt i Orden, sin Tale til de Edfvornes Ret.

„Gentlemen of the Jury! De ere kaldte herhid og have gjort deres Ed paa, at De med Hensyn til denne foreliggende Anklage vilde dømme efter Deres egen Samvittighed og Deres faste redelige Overbeviisning; men intet partiff Hensyn, ingen Velvillie for den

ene eller Had imod den anden Part maa finde Rum i deres Hjerte. Betænk det vel, og dømm nu rigtigt!”

Han vilde nu efter disse faa Ord igjen sætte sig ned, men fandt, at en ung Knekt paa omtrent 14 til 15 Aar havde ganske gemyttlig trukket Ryggen af hans Stol hen til sig, og var nu ivrigt beskæftiget med, at affkære med en lille Lommekniv den ene, plumpt dreiede Kugle, som var paa den venstre Side af Ryggen; den høire var allerede tidligere, formodentlig ved en anden gekkæftig Haand, paa samme Maade kommen bort, og nu var, med hans Die for Symmetrie, den ene Kugle aldeles tilovers.

Rolig vedblev Dommeren nogle Secunder i sin Stilling; men, da den unge Mand ikke syntes at tage nogen Notits af ham, ja ikke engang at bemærke ham, sagde han endeligt ganske venligt: „Naar De har faaet den Kugle af, maa jeg saa bede Dem at overlade mig Stolen!”

Knegten blev dog ved denne høflige Tiltale bragt en Smule ud af Fatning, saa meget mere, som en sagte Gnisen gjennemløb den hele Forsamling, og rød-mende lige op til de paa ingen Maade ubetydelige Dren og venligt grinende, stød han med den venstre Haand den forlangte Stol frem, hvorpaa Kuglen endnu sad fast paa en tynd Tap, og trak sig, puttende med den anden Haand Kniven i Lommen, høist forlegen tilbage til Kaminen, hvor han, kun ved at de der Staa-

ende hurtigt toge fat i ham, blev frelst fra en maaskee betydelig Beskædigelse.

Latteren havde nu ophørt, Dommeren igjen indtaget sin Plads, og States attorney, den offentlige Advokat, stod nu op, for at oplæse Klagen imod Misdæderen.

„Gentlemen of the Jury!“ med disse Ord henvendte han sig til de tolv opmærksomt lyttende Mænd — lutter Landmænd og Haandværkere fra det Distrikt — „det er min smertelige Pligt, at maatte anklage en Borger af dette county (Amt), en Borger, som her i mange Aar har nydt Lovens Beskyttelse og har levet skikkeligt og broderligt islandt Dem, ja jeg kunde sige, en Broder af Deres Midte for en Forbrydelse, ja Gentlemen of the Jury! jeg gjentager Ordet, anklage ham for en Forbrydelse, der er desto mere bedrøvelig, desto mere vækker Afsky, jo sjeldnere, takket være Arkansas Borgere's redelige, almeennyttige Tænkemaade! den forekommer. Denne Mand har syndet imod den ubetingede Tillid, som vi ere tvungne til at maatte lade herske i disse Skove, paa en saa meget mere skjændig, strafværdig Maade, som han endogsaa desuden har forsøgt, at benytte de Love, som skulle beskytte Borgerens Eiendom, til et Skjul for sit Bedrageri. Han har forandret det Mærke, hvormed hans Naboes, den ærværdige Mr. Stevensons Sviin ere mærkede — og gives der, maa jeg spørge, en bedre Nabo, end Mr. Stevenson er? — søgt derved paa en skjændig Maade, at bringe dem til at ligne

fine og forsøgt at drive dem hjem til sit Huus, for at de der skulde vænne sig til det for dem henfastede Foder, blive i Nærheden og tilsidst ansees for hans Eiendom."

„Gentlemen of the Jury! jeg har ikke noget Navn til denne Forbrydelse — den er værre end et Mord — det kan man kalde at forblinde Bennen med et Broderkys og hemmeligt støde ham Kniven i Hjertet; men jeg seer allerede den retfærdige Harme lyse i Deres Dine, Gentlemen of the Jury!“ — de tolv Edførne saae hemmeligt til hinanden, sandsynligviis for at opdage dette — „jeg seer Breden over et saadant Forræderi imod Benskab og Raboskab gløde i Deres Dine, og jeg veed, at De ville straffe, haardt straffe ham, som har vovet at indsnige sig med et saa troløst Hjerte i deres Midte.“

„Gentlemen of the Jury! jeg kunde benytte denne Leilighed til at sikkre min Sag Seiren, naar jeg desforuden ogsaa gjorde Dem opmærksomme paa, hvorledes just denne samme Mand allerede tidligere i Rabos Amtet tæt ved St. Francisville blev anlagt for, at have skudt og fortæret en ham ikke tilhørende Ko, og hvorledes man sildigere fandt under Gulvet i hans Huus en stor Mængde Svineborster og Tegn paa Blod; men jeg vil ikke gjøre det; jeg anseer det ikke for nødvendigt; Beviset imod ham ligger altfor klart for Dagen, og jeg bygger paa Anklagens Retfærdighed.

Straf — haard — haard Straf træffe ham, og han skal ikke kunne sige, at han lider uretfærdigt."

„Gentlemen of the Jury! jeg tillader mig at føre Vidnerne frem for Dem."

Paa et Bink fra ham traadte en ung, meget tynd Mand frem, som, forlegen beskæftigende sig med den store, forslidte Filtehat, og dreierende den frem og tilbage i Haanden, blev henviist til Skriveren for at aflægge Eden.

Formlen blev ham forelæst; han maatte kysse Bibelen, og traadte nu frem for Advokaterne for at besvare de ham forelagte Spørgsmaal.

(Fortsættes.)

G. Jacobsen.

Borger-Vennen.

To og Tredsiendstyvende Aargang.

Nr. 29.

Løverdagen den 20de Juli 1850.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos Louis Klein.

En Retsscene i Arkansas.

(Illustrirte Zeitung 1846.)

(Fortsat.)

Han var eet af Hovedvidnerne, en Søn af den Mand, hvem den røvede Eiendom tilhørte, og fortalte, efterat han havde overstaaet de første Svar med Hensyn til Navn og Bolig, med temmelig Færdighed, hvorledes Netley, den Anklagede, havde vidst at skaffe sig Meget at bestille i den Egn, hvor deres Sviin i Almindelighed opholdt sig, og at han i Særdeleshed flere Gange var bleven seet der med sin Kone. Netley havde vel altid svaret paa de Spørgsmaal, man gjorde til ham, at han netop selv havde noget Dvæg og vilde søge efter det; men han havde aldrig seet noget Sviin eller noget andet Dyr, som tilhørte den Anklagede, i Nærheden af hans Huus.

Paa det Spørgsmaal, hvilket Mærke hans Fader brugte paa sit Dvæg, svarede den unge Mand: „en Split i det venstre og et Hul i det høire Dre.“

„Og den Anklagedes Mærke?“ spurgte Advokaten videre.

„Et Stykke af det venstre og to Huller i det høire Dre,“ var Svaret.

Da han nu vilde gaae bort, bad den Anklagedes Advokat, en endnu ung Mand, med megen Artighed om Tilladelse til at forelægge Vidnet endnu to Spørgsmaal. Man indrømmede ham det; og nu spurgte han Klagerens Søn, „om han turde under sin Ed paastaae, at Netley havde forandret Mærket paa hans Dvæg og det endog til sin Fordeel.“

Svaret var „nei!“

„Om han fremdeles kunde under sin Ed paastaae, at Netley havde i en ond Hensigt gjennemført Skoven i Nærheden af hans Faders Huus?“

Svaret var ligeledes „nei!“

Advokat Mr. Woolsey satte sig derpaa ned igjen, og den offentlige Advokat forhørte efterhaanden omtrent en halv Snees Vidner, som vel alle talte imod den Anklagede, men dog ikke kunde bevise noget Bestemt.

Mr. Woolsey stod nu op, og gjorde Juryen opmærksom paa, at hans Modstander, den meget agtede og fornuftige Wellerton vel havde forsøgt paa at opvække hos dem — Medlemmerne af Juryen — en fordeelagtig Affky for en saadan Forbrydelse, som han

lagde hans Client til Last, men at det dog endnu ikke hidtil var lykkedes ham, endogsaa blot paa fjerneſte Maade at bevise det fra hans Clients Side med ſaa megen Dndſkab Begaaede, og at han — Mr. Woolſey — havde den faſte Overbeviisning, at Juryen vilde, ſin altid rigtige Dom tro, ikke lade ſig forlede blot ved en løs Anklage til, at domme en af ſine Medborgere uſkyldig til en vanærende Straf.

Ogsaa han fremkalder nu ſine forſkjellige Bidner, ſom efter hinanden udsagde, „at de altid havde kjendt Kettleſey ſom en retſkaffen Mand, at de aldrig havde hørt noget Dndt om ham, og at han ſelv, ſom de baade vidſte og herved vilde gjøre deres Ed paa, havde hørt overalt i Botton — Dalen — Sviin løbende adſpredte omkring, og at de ſelv ofte havde hjulpet ham med at fange og drive dem ſammen.“

Mr. Woolſey tog derpaa endnu engang Ordet, lagde Juryen paa Hjerte, ikke blot ikke at lade ſig beſtemme alene af Skinnet, „da de ſelv ikke kunde vide, hvor let en falſk Anklage engang kunde blive reift imod dem,“ og ſluttede ſin Tale med følgende Ord.

„Gentlemen of the Jury! jeg er overbeviift om, at allerede længe have Deres Hjerter været ſtemte for min Client; men ogsaa Deres Forſtand, ogsaa Deres faſte Overbeviisning maa gjøre det Samme, naar De betragte de Beviisgrunde, ſom ſkulde domfælde ham.“

„At han har ſøgt efter ſine Sviin i Nærheden

af denne eller hiin Mands Huus? Gentlemen of the Jury! Hvem af dem har ikke gjort det?"

„At han har drevet fremmede Sviin hjem tilligemed sine egne? Hvem af Dem har ikke gjort det? Hvem fandt sine Sviin i Skoven derude blandede imellem sin Naboes, og var, med saa Undtagelser, ikke nødt til, at drive den hele Hjord for at faae dem, som han ønskede? Den Anklage, som allerede eengang, efter min Herr Collegas Udsagn, skal være bleven reist imod min Client, forbigaaer jeg ganske; at det blot var en Anklage, og det ikke blev beviist, vidner allerede til Fordeel for Mr. Netley; desuden ere Mændene i Arkansas altfor oplyste til, at jeg skulde ogsaa behøve at sige dem, at de i dette Tilfælde ikke maatte domfælde ham, fordi han allerede engang tidligere er bleven anklaget for en ubeviist Sag — det vilde være latterligt! nei, Gentlemen of the Jury! Deres egen Forstand, Deres egen Overbeviisning maa fælde Dommen, og jeg er ikke bange for min Client!“

Han satte sig igjen ned, og den offentlige Advokat tog endnu engang Ordet, erklærede, at „hans høitagede Collega havde vel talt ret smukt, men han kjendte altfor vel den sunde Dømmekraft, som udmærkede Juryen, til at han ikke skulde kunne vide, at det vilde kun hjælpe ham lidet i et Tilfælde, hvor Beriset laae saa klart for Dagen som her, og han overlod herved, saa smerteligt det end var ham, den Anklagede til sin Skjebne.“

Da han havde talt, stod Dommeren endnu engang

op, og, vendende sig om imod Juryen, gjorde han denne opmærksom derpaa, at den skulde dømme efter Ret og Samvittighed, hvorhos han forelæste den af Lovbogen, som laae opslaaet for ham paa Bordet, den Straf, som den maatte paalægge den Anklagede, isald den fandt ham skyldig, og som bestod i Tugthuusstraf fra 3 Maaneder til 2 Aar og Betaling af Omkostningerne,

„Men," sluttede han sin Tale, „skulde Juryen ikke kunne blive enig, skulde der forekomme et eller andet Punkt, som kunde gjøre Afgjørelsen og Dommen vaklende, saa at den vendte sig snart til denne, snart til hiin Side, da," vedblev han med hævet Stemme, „være dette til Fordeel for den Anklagede, for at vi snarere kunne frikende en Skyldig end dømme en Uskyldig!"

Endnu herskede dyb Tausshed, og Juryen gjorde sig just færdig til at gaae ind i sit Beraadslagnings-Locale — et lille Nabohuus — for der at tale med hinanden og fælde Dommen, da et lydeligt og muntert „Well, how do you like it?" — nu, hvad synes De om det? — vækkede den unge Englænder af hans dybe Tanker. Denne saae sig ængsteligt om, fordi han maaskee var bange for, at dette lydelige til ham henvendte Udraab af hans nye Ven kunde vække Forstyrrelse og have ubehagelige Følger for ham; men, da han vendte sine Bine hen imod den gamle Landmand, saae han denne allerede staae ganske fornøiet med den i Hast tagne Whiskeiflaske, og, venligt nikkende til ham,

raabe endnu engang „how do you like it?“ hen til ham.

Da nu Alle bevægede sig frit imellem hverandre, og loe og fortalte, saa gif ogsaa den Fremmede hen til Amerikaneren, og bevidnede ham sin store Tilfredshed med det Hele, men bad ham paa samme Tid, endnu at give ham Oplysning om flere Ting.

„Ja, Mand! hjerteligt gjerne!“ raabte han leende, „men her er en Mængde tørstige Sjæle. Drik De engang, Dommer!“ idet han vendte sig til Dommeren, for et Dieblik standsende sin Tale, men vedblev efter dennes takkende og afflaaende Bevægelse, „en Mængde tørstige Sjæle, som først maae blive lædskede; men saa er jeg gjerne til Deres Tjeneste,“

Bægeret gif nu hurtigt omkring i Kredsen, og den største Deel af Tilhørerne flentrede over til det nærliggende Bertshuus, for efter det lange Forhør — det havde varet over 4 Timer — at styrke og opmuntre sig lidet.

Tilligemed dem gif ogsaa den gamle Landmand og Englænderen, og snart kom de angaaende den nysforomhandlede Sag i en heftig Strid, da Amerikaneren paastod, at Juryen maatte frikende den Anklagede, imedens Englænderen var overbevist om det Modsatte, og forsikrede Amerikaneren om, at han vilde, for sin Person, sætte sit Hoved paa, at denne Retley var skyldig.

„Nu, det vil vi faae at høre,“ svarede Landmanden,

idet han smaaløve politif, „indtil den Tid kommer, gaae vi en Smule herind og drikke en „toddy“; den styrker og varmer paa eengang.“

„Toddy?“ spurgte Englænderen forundret, „hvad er det.“

„Hvem fkulde troe, at J ikke vidfte, at vi har her for vore forffjellige Drikkevare allefflags curiofe Navne; men toddy falder man en varm Grog med en Smule Allehaande; det er det bedfte Middel imod Koldfeber.“

Begge Mændene traadte hen til Skjenkebordet for at faae det Forlangte, og Englænderen morede fig imidlertid ganffe fortrinligt med at iagttage de forffjellige Grupper, fom overalt frembøde fig for hans Die.

Selv Boutiquen var noget Nytt og høift Interreffant for ham.

J og for fig lille, indeholdt den dog, ligefom alle diife midt i Skoven beliggende Kjøbmandsboutiquer, en Smule af næften Alt, hvad der forekommer i den arkansanfke Handel.

Paa Gulvet laae Plovffær, Spader, Haffer, Sauge, Kjæder, Tønder med Søm og alle Slags Jern- og Staalvarer, imedens lettere Kjæder, Sadler, Tømmer, allefflags Reb, Glasperler og andre gangbare Varer vare anbragte paa enhver Plads, fom dertil kunde benyttes; i første Fag ftoede Kifter med Skraatobak, mindre med Collins berømte Drer, endog ganffe fmaa Uffer med Mandler og Rosfiner — thi Skovbeboerne holde ogsaa af noget Godt — ligefom ogsaa Kaffe-

møller, Bakker med Knive o. s. v.; ovenover disse kom da de finere Varer, som Tøier og Kattuner, færdigsyede Klæder, Hatte og Huer; men paa den høire Side var der sørget for de huuslige Fornødenheder; thi lige over de smalle lange Kister, som stode her med Skoe og Støvler paa Gulvet, hang alle tænkelige Kar af Blik, især Bægere med Hanke for Tæggerne, saa Kaffeander, Rivejern, Stegepander, og bagved Døren var det store Lager af støbte Jernvarer fra Pittsburg, der ere saaledes udbredte over de forenede Stater, at man i Staten New-York kan kjøbe en Potte, og i Arkansas, ja endog i det indianske Territorium kan faae et Laag til den. Men Verten og Kjøbmanden, som allerede i omtrent 15 Aar havde givet sig af med denne Forretning i Arkansas, og ganske udmærket forstod sig paa at omgaaes med de Folk, gik leende og fortællende frem og tilbage bagved Disken, snart rækkende En en Glaske, snart affærende en Anden et Stykke Skraatobak, imedens en Arbejder, som ellers til de sædvanlige Tider ryddede ham et Stykke Land, og huggede Træer om, idag som paa en særdeles travl Dag var bleven kaldet til Hjælp i Boutiquen for der at give en Haandrækning, og nu maatte afveie snart Kaffe, snart Sukker, snart maale Salt eller fylde Whiskeyflasker, hvorhos han flere Gange var nødt til at løbe hen til en lille Sidebygning, som egentligt var Kjøbmandens Bathuus, og som ligeledes tiltrak sig Englænderens Nysgjerrighed.

(Fortsættes.)

G. Jacobsen.

Borger-Vennen.

To og Tredsiendstyvende Aargang.

Nr. 30.

Løverdagen den 27de Juli 1850.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos Louis Klein.

En Retsscene i Arkansas.

(Illustrirte Zeitung 1846.)

(Fortsat.)

Der saae det allerede noget mere storartet ud; Kaffe- og Saltfæske vare opdyngede i et Hjørne, medens langsmed Bæggene deels tomme deels fulde Whiskei- og Syrup-Gade stode rækkeviis, over hvilke hele Loftet hang fuldt med røgede Hjortekøller, Skinker og Fleske-sider; men ovenover disse laae igjen paa Tværbjælkerne, som gif igjennem den øverste Deel af Huset, paa korslagte Bræder Bjørne-, Hjorte og Bassebjørne-, ogsaa nogle Odder-Skind og paa den anden Side Rager af Bør og Talg.

Mændene traadte igjen tilbage i Boutiquen, og den Fremmede bevidnede sin Forundring over den uhyre Mængde af de spirituose Drikkevarer, som Folkene her

i Arkansas toge til sig, da Ingen forlangte et Glas men altid strax en Bægel eller en Flaske, der netop indeholdt saa Meget.

„Ja,“ loe den gamle Landmand, „det har ogsaa sin Hage; — Johnny her,“ pegende med den høiede Tommelfinger over Skulderen hen paa Berten, „maa ikke udsælge Whiskei snapserviis, men, naar han sælger den pægleviis, saa er det naturligtviis ikke glaserviis, og Folkene kunne da drikke, hvad de ville; det Dvrige lade de blive staaende, suurt bliver det jo ikke, og det er heller ikke til ingen Nytte, at Johnny har Tragten paa Tønderne.“

„Men skulle vi ikke heller gaae tilbage til Rets-huset?“ spurgte den Fremmede, „jeg er dog nysgjerrig efter at faae at vide, hvorledes den Sag vil blive afgjort!“

„Den er allerede afgjort,“ faldt en Anden ham ind i Talen, som just kom derovrefra, „Juryn kom i dette Dieblik tilbage fra sin Beraadslagning.“

„Og Dommen!“ spurgte Alle, trængende sig nysgjerrige frem.

„Ikke skyldig!“

„Seer I,“ loe Landmanden, „det kunde jeg nok vide, at de havde ikke Beviser nok imod ham; iøvrigt, imellem os sagt, har jeg ikke synderlig god Troe til den Karl, og har isinde at passe dygtigt paa ham; men, griber jeg ham i det Mindste, saa kan han ønske sig til Lykke.“

„Det er sandt,“ ved blev han efteret kort Ophold, idet de havde forladt Bertshuset eller snarere Boutiquen, og flentrede langsomt bort ad en Huulvei igjennem Skoven, „det er sandt nok, her lever meget Pak her i Egnen; de gamle Stater have sendt en stor Deel af deres Bærme herud til os, for at vi selv skulde kunne see til, hvorledes vi ville blive af med det Pak; men det kan jo dog ogsaa være muligt, at Manden kan være uskyldig, og paa en blot Mistanke maae vi ikke dømme Nogen; men hvad synes I nu om vort Retsvæsen? kort og hurtigt, ikke sandt?“

„En Smule næsten for hurtigt; de Friheder, som man tog sig for med Dommeren —“

„Hahaha!“ loe den Gamle, „I mener den unge Knekt? Ja Du min kjære Gud! Ungdommen voxer op her i Skoven; en Retsdag, en Bedeforsamling eller en af vore sædvanlige frolics (Lystigheder) ere næsten de eneste Leiligheder, hvor man kan faae at see et Douzin Mennesker sammen; der blive de saa naturligtvis en Smule vilde, men ellers ere de gode og flittige, og det er Alt, hvad vi behøve her i Skovene.“

„Kan da Enhver, om han endogsaa er fremmed, blive valgt til denne Jury?“ spurgte Englænderen.

„Jh bevares!“ svarede Landmanden; „nei, han maa være bosat her i Conty; men, naar han blot har et Stykke Land, der er en Fod bredt, saa hører han med til den; dog, hvorledes var det — skulde vi ikke vende om? — der skulde jo ogsaa idag blive for-

handlet om et Slagsmaal; saadanne Sager ere i Almindelighed meget interessante."

"Hjerteligt gjerne," svarede den Fremmede, idet de vendte sig om, og nu igjen, idet de gik forbi Bertshuset, slog ind paa Veien til Retshuset, „men hvad bestille de Folk derhenne ved Ilden? de synes at have saa travlt?"

"Det er nu over Middag," svarede Landmanden, „og, da de fleste af dem boe ti, ja femten Mile borte herfra, saa maae de selv lave sig deres Mad; dog vi ville gaae en Smule videre!"

Idet de kom hen til Ilden, fandt de de fleste allerede mættede at leire sig rundt omkring; men Mange vare endnu beskæftigede med, deels ved en voldsom glødende og flammende Brændedyngge at holde og riste et Stykke Kjød eller Ost paa en Pind over Gløderne, for af det Sidste at tilberede en saa kaldet welch rabitt, deels at sætte Blikbægre paa Gløderne, for med en varm Kop Kaffe at fylle Smagen af det fede Kjød ned, som de maaskee havde maattet spise uden Brød. Folkene selv vare iøvrigt særdeles lystige og veltilmode, og fordreve sig Tiden paa enhver mulig Maade.

"Men sig mig engang, min kjære Ven!" begyndte den Fremmede endeligt, blivende endnu engang staaende, og pegede ud over det lave Land, der laae rundt omkring dem, „er dog denne Plads her ikke frygtelig usund? Man seer ikke en eneste Hvi her, ikke et Bjerg,

Alt er fladt, og, omendskjøndt nu tørt, dog iøinefaldende sumpigt — blive I aldrig syge her?”

„Syge? Ih nu, hvad man saadan kalder egentlig syge,” svarede Amerikaneren, „vel sjældent, en Smule Koldfeber kan være det Hele, hvad hist og her kan gjennemryste de her Boende; men, have de overstaaet det, saa befindende de sig altid bedre efter det end før.“

„Og i hvilke Maaneder græsserer den især?”

„Bærst vel om Sommeren; dog binder den sig egentlig ikke til nogen Tid; vi have ogsaa nu og da om Vinteren smaa Mindelser af den.“

„Ih Gud bevares!“ afbrød en Mand ham, som just kom til, og havde hørt de sidste Ord, med en noget fremmed Dialect — det var en Tydsker — „ih Gud bevares! Gid dog den Onde maatte tage Eder Amerikanere. I ere overalt Eder selv lige, og, om I endogsaa Eders hele Liv igjennem tale Sandhed, saa, saasnart En spørger Eder om den Egn's Sundhed, hvori I leve, lyver I som en Avis. Smaa Mindelser? min kjære Herre!“ vedblev han, idet han vendte sig om til den Fremmede, „der gives intet usundere Hul paa Guds grønne Jord end disse Sumpe — otte Maaneder om Aaret staae de under Vand, og i Juli og August, hvor denne Masse af Fugtighed tørrer ud, er her saa usundt, at Frøerne og Slangerne faae Koldfeber; I kan høre dem ryste i Løvet, og Manden her taler om smaa Mindelser!“

Amerikaneren loe.

„Seer Eder blot en Smule omkring iblandt de de Folk, iblandt hvilke I befinder Eder, hvor blege og elendige de see ud, og hvorledes hvert Dieblif nu her nu der En seer ned paa sine Negle, om ikke Tegnene paa Feberen komme tilsyne; ja, det skulde være som Fanden, om her i denne store Menneffemasse skulde være fem, som ikke have havt Koldfeberen.“

„Hoho!“ raabte Landmanden, „I overdriver!“

„Overdriver? Wilkens! vær nu oprigtig, og stig mig, om man kan overdrive Beskrivelsen af Feberen her?“

„For Guds Skyld!“ loe Hiin, „saa galt er det dog ikke!“

„Nu, hvor galt skulde det da være? I forlanger vel, at den skal ryste Eder ud af jere Skoe? og det gjør den allerede nu, naar I ikke binder dem ret fast; men deri ligne I alle hverandre, Mænd og Qvinder. Egnen maa være, som den vil, kommer der en Fremmed til Eder, saa er den „temmelig fund.“ — Hvorledes gif det mig issor, førend jeg nedsatte mig histovre? Da kom jeg fra Red River Bjergene herved til Diltrow Dalen; den umaadeligt frugtbare Jordbund tiltalte mig; kun Beboernes blege Udseende behagede mig ikke ret, og uagtet alle mine Udforskuinger kunde jeg ikke faae noget rigtigt Noiagtigt at vide om Sundhedstilstanden. En Aften, Solen var ved at gaae ned, kommer jeg ind i en Hytte, hvor der alene sad en Kone ved Kaminen, og holdt de af Kulde rystende

Hænder — det var i August — over Ilden, og rystede over sit hele Legeme af den Koldfeber, der knugede hende. Neppe kunde hun fremstamme de faa Hilsensord, saaledes klappede Tænderne i Munden paa hende. En Tidlang betragtede jeg hende medlidende; endeligt spurgte jeg: Her er vel megen Sygdom her i Bottom?“ (Dallandet.)

„H—e—er ik—ik—ke,“ sagde hun, medens hendes Tænder saaledes sloge imod hinanden, at man kunde blive baade angest og barge, og jeg bestandigt var bekymret for, at hun skulde faae Tungen imellem, som da uden Redning havde været borte; „m—e—e—n,“ blev hun ved, „d—e—e—r læ—læ—længe—ge—ge—ge—re bor—bor—te!“

„Naa der hører alt Dette op!“

De to Mænd loe, og Amerikaneren svarede: „Nu ja, sundt er her vistnok ikke; Feberen angriber især de Fremmede; men man vænner sig til Alt!“

„Kun ikke til Rystningen!“ meente Lydskereren. „Dog nu ville vi gaae hen til Forhøret, det vil ellers blive for silbdigt!“

„Det er begyndt for længe siden!“ forsikkrede Hiin, og alle Tre skrede hurtigt hen til det ikke langt fra liggende Huus.

Døren stod aaben, og med Nød erholdt de endnu en Plads, hvorfra de kunde overse Alt.

Sagen var, at to Nybyggere vare komne i Trætte med hinanden, og nu skulde den Eine imod den Anden,

have gjort en truende Bevægelse, som denne dog, der ikke havde ifinde at afvende det frygtede Slag, gif imøde med et Stød saa ganske til rette Tid, at den Trufne styrtede bevidstløs til Jorden — Flere Mænd havde været tilstede ved denne, og En af disse, Medlem af Grand Jury*) maatte altsaa gjøre en Klage anhängig for Retten; den Saarede havde ikke tænkt paa at klage.

---

*) Grand Jury, en Ret valgt af Edsborne, som, under deres Ed maa undersøge Alt, som med deres Vidende er skeet i County siden den sidste Retstid, og hvorom de have hørt eller hvoraf de have seet Noget.

(Fortsættes.)

G. Jacobsen.

Borger-Vennen.

To og Tredstydtyvende Aargang.

Nr. 31.

Løverdagen den 3^{die} August 1850.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos Louis Klein.

En Retsscene i Arkansas.

(Illustrirte Zeitung 1846.)

(Fortsat.)

Den nu paa saadan Maade Anklagede, imod hvem den offentlige Advokat netop igjen havde holdt en tordnende Fordømmelsestale, saa at En, som tilfældigt kom til, neppe kunde troe Andet, end at den Anklagede maatte i det Mindste have gjort sig skyldig i Røveri eller Mord, havde ligeledes antaget sig en Advokat for den sædvanlige fee — Advokaternes Honorar — af 5 Dollars, og denne var just nu midt i sin glimrende Forsvarstale.

Jøvrigt havde han desværre den Morgen havt altfor Meget at bestille med Whiskei; thi hans Ansigt glødede, og hans Tunge var noget vanskelig at bevæge; men ellers holdt han sig dog ret godt paa Benene.

„Gentlemen of the Jury!“ blev han ved, da han havde fastet et harmsfuldt Blik paa de nu Indtrædende formedelst den derved indtrufne Afbrydelse — „Gentlemen of the Jury! De ere vist de Sidste, som ville domfælde en Borger i Arkansas, fordi han har heynet en Fornærmelse! Hvo er iblandt dem, Gentlemen of the Jury! som ikke vilde have gjort det Samme, hvo iblandt dem, som i lignende Tilfælde ikke vilde gjøre det Samme? — O min Client er sikker — De domfælde ham ikke, de kunne ikke domfælde ham, de fornærmede Mennekerrettigheder vilde da skrige imod Himmelen. Nei, Mænd af Arkansas! de Tider være fjerne fra os, da Borgerens frie Ret, Selvsforsvar, blev forringet, de Tider være fjerne fra os, da en Ret af tolv Mænd skulde paalægge en Ben Straf, fordi han har forsvaret Det, som maa være Enhver det Dyrebareste og Kjæreste — sin Vre. Gentlemen of the Jury! min Client har blot gjort sin Pligt, og derfor skulde De ære ham, men ikke domfælde ham!“

Paa denne Maade vedblev han at tale med stedse stigende Begeistring, indtil hans Grunde og Kræfter endeligt vare udtømte.

Han fremkaldte nu sine Vidner; men Tilhørernes Stemning blev meget munter, da Enkelthederne ved Kampen og Aarsagen til Tretten, som var begyndt om et Stykke Skraatobak, bleve omtalte, hvorledes Denne paastod, at han havde truffet ham under Dret, og Hiin, at han havde truffet ham ovenover

Dret, hvorledes den Ene holdt sig ved den hurtige Fremstyrten, den Anden ved en blaa Plet.

Dommeren maatte flere Gange for den høie Ræters Skyld paabyde Tausshed; Juryen gik endeligt bort, men vendte meget snart tilbage igjen, og „de fornærmede Mennekerrettigheder“ havde efter Forsvarerens Ord fuldkommen Marsag til „at skrige imod Himmelen;“ thi den Anlagede blev dømt til at betale Omkostningerne og erlægge een Dollar i Mulkt. Men Hiin syntes at straffe „Mændene af Arkansas“ med Foragt; thi han gik, da desuden Solen allerede hvilede paa Bjergenes Toppe, hen til Bertshuset, og fuldendte med Whiskei, hvad han allerede havde begyndt om Formiddagen.

Engländeren havde til Hensigt, samme Aften endnu at sætte over Whiteraver for at overnatte i Diltrovebotton, og, trækkende sin Hest ved Tvilen, slentrede han, ledsaget af Tydsferen og Amerikaneren, hen til den steile Flodbred, for at vente paa Færgen, som just igjen stødte af fra den ligeoverfor liggende Kyst.

De tre Mænd vare iøvrigt indviklede i en heftig Argumenteren; thi Engländeren kunde slet ikke faae i sit Hoved denne Ret til Selvforsvar, saaledes som hiin Advokat havde fortolket den, og han spurgte tilsidst: „Hvorfor straffede de da den Mand, naar den Lov existerede.“ „Fordi han ikke kunde bevise, at Hiin havde slaaet efter ham, ja end ikke, at han alvorligt havde villet slaae efter ham,“ svarede Amerikaneren, „havde

han kunnet det, saa havde han aldeles ikke behøvet at frygte Noget."

"Ja, med Hensyn dertil have de hertillands nogle besynderlige Love," sagde Tydskeren leende.

"Besynderlige?" spurgte Amerikaneren forundret, "besynderlige? Har I dem da maaskee ikke i Tydskland? Tør I ikke, naar En kalder Eder en Løgner, eller ogsaa lægger Haand paa Eder, hvad iøvrigt ikke er værre, gjengjelde det Slag?"

"Jh bevares!" svarede Hiin, "Straffen forbeholder Loven sig."

Amerikaneren rystede vantro med Hovedet. — "J tør ikke engang gjengjelde Slaget, som I faaer?" spurgte han endeligt halvt forundret, halvt tvivlende.

"Nei! siger jeg Eder, Mand, nei — naar vi ville have Fyldestgjørelse, saa maae vi, ifølge Lovene, anklage Fornærmeren."

(Sluttes.)

G. Jacobsen.

Extract

af

andet Svartals Regnskab 1850,

for

det forenede Understøttelses-Selskab.

A.	Rebøtning fra forrige Dvarttal.....	1578	48
	11gentlige Indtægter for Ligebelbet's 62de Afgang Nr. 13 à 26 incl.	1103	18
B.	Spenter af 100,000, 3rb. i Genl. Dblifgationer til 1ste Juni 50 à 4% p. 2000 3rb. " 6. berfa 1/10 Deel i Krigsfat er.....	1875	"
C.	Spencer for Raan fra 1ste Dvarttal 1850 antiff Raan's Afdrag for 2det Dvart. 1850	228 — 1797 —	" —
	beraf er i 2det Dvarttal 1850 indbetaft 1749 —	2025 —	" —
	faaleb's Raan's Spencen ben 30te Juni 1850	276 —	" —
D.	Contingent-Spencer f. 1ste Dvart. 1850 antiff Contingent i 2det Dvart. 1850	105 — 2369 —	52 — 16 —
	beraf er i 2det Dvarttal 1850 indbetaft 2175 —	2474 —	68 —
	faaleb's Contingent-Spencer ben 30te Juni 1850.....	298 —	92 —
		2175	72
		3rb. 8481	42

1.	Uafforbere Spenfioner fra 1ste Dvarttal 1850.....	6 3rb. 24 1/2 1176 — 48 —	1182 — 72 —	1170 — 24 —	1170	24
	antiff Spenfioner for 2det Dvart. 1850	1182 — 72 —	1170 — 24 —	1170	24	
	beraf er i 2det Dvarttal 1850 ubbetaft 1170 —	12 — 48 —	100 — "	100 — "	100	"
	faaleb's uafforbere Spenfioner fra 1ste og 2det Dvarttal 1850.....	100 — "	100 — "	100 — "	100	"
2.	Uafforbet Raan fra 1ste Dvarttal 1850 ubbetaft Raan er i 2det Dvarttal 1850 ubbetaft	100 — "	100 — "	100 — "	100	"
3.	Uafforbere Gratificationer fra 1ste Dvarttal 1850	50 3rb. " 6. 50 — "	50 — "	50 — "	50	"
4.	Spent af Afdrag paa Raanet i Dant.	2400	71			
5.	Spent af Spenter af bette Raan til Dant.	33	71			
6.	Til Romet indbetaft 2 Gfr. Danfængfiffe 3% Nr. 103 & 4933 af Xr. A à 100 £ Gr. p. St. for	1329	76			
7.	Spent en antiff 8rb-Spente med	50	"			
8.	bito en Gratification for 2det Dvarttal 1850.....	25	"			
9.	bito Lønninger for 2det Dvarttal 1850.....	500	"			
10.	bito Ligebelbet's Trykning med 3papir	195	"			
11.	bito Generelle Indføhninger.....	325	93			
		2201	66			
		3rb. 8481	42			

Riøbenhavn den 30te Juni 1850.

Dverensfremmenbe med den førte Control.

C. Clausfen.

D. Borgen.

E. Garbrecht.

F. Pimou,
Raasferer.

Carl G. Groth.

Borger-Vennen.

To og Tredstydtyvende Aargang.

Nr. 32.

Løverdagen den 10de August 1850.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos Louis Klein.

En Retsscene i Arkansas.

(Illustrirte Zeitung 1846.)

(Stuttet.)

„Dg i det Land lever der endnu Menneffer!“
udraabte Amerikaneren forbauset, „nei, da priser jeg
Arkansas; gaae I Fanden i Bold med jere gamle Lande;
fornærmer En mig her, saa er jeg den Sidste til at
raabe om Hjelp — lad ham skrige, som har angrebet
mig; han vil snart faae Marsag dertil, og, slaaer En
mig, nu, saa prøver jeg mine Næver saalænge paa
ham, indtil han raaber: nok. Dog — hvad kommer
det mig ved, jeg vil ikke ærgre mig derover; synes de
om det, som boe der, godt! men — der lander Færgen“
afbrød han sig selv, „og, naar I endnu iaften vil
naae Williams Huus, saa maae I ride skrappt — I

kan iøvrigt ikke tage feil; det er det første Huus med to Etager paa venstre Haand." Efterat han derpaa havde rystet den unge Mand hjerteligt i Haanden, og Tydskeren havde fulgt hans Exempel, kom de igjen tilbage til den lille Bye, imedens Englænderen betroede sig og sin Hest til Færgeren, som bestod blot i en smal Baad, som fattes i Bevægelse af Roerkarle, og snart derefter forsvandt paa den anden Bred af Floden i den tykke svøbvoxede Egn, som trængte sig lige ud imod Vandet.

Der kunde vel være gaaet 8 Maaneder efter den Dag, da den samme unge Englænder befandt sig fra New Orleans paa Veien til Tejas, for deels i Houston at opsoge gamle Bekjendter deels ogsaa for selv engang at lære at kende det saa meget omtalte og roste Land.

Dampfskibet Cuba fløi med bevinget Hurtighed ned ad den brede, opsvulmede Flod, og just havde de ladet bagved sig de sidste Menneske-Boliger ved Mississippis Munding, Huse, opbyggede i Dyndet paa Pæle, som ogsaa det i Vandet bølgende Siv, der dannede de tilsynne kommende Bredder, og fore ud i den skønne blaae mexikanske Bugt, da den unge Mand, som flentrede orkesløs omkring paa Dækket, og mønstrede de foran ved Bugsprydet forsamlede Dækspassagerers Ansigter mere af Kjedsomhed end i en vis Hensigt, troede at opdage et bekjendt Phystognomie iblandt dem. Det var et snu, ægte amerikansk Ansigt, hvis graae, levende Dine forskende iagttog Alt, og ogsaa flere Gange syntes

at møde hans, just ikke saa ganske tilfældigt. Englænderen troede bestandigt mere og mere at være overbevist om, at han allerede engang havde etsteds seet den Mand eller endogsaa at kjende ham, og gif endelig hen til ham, og spurgte, idet han bad om Undskyldning, ham desangaaende.

Men Denne rakte ham strax venlig og fortrolig Haanden, og forsikrede ham, at han øieblikkelig havde gjenkjendt ham.

„Men hvor! — det vil slet ikke falde mig ind.“

„Mit Navn er Metley,“ svarede Amerikaneren leende, „var under Anklage i Elisabethtown, just som De kom derigjennem — den tosfede Historie med Svinene; De erindrer den vistnok.“

„Ah! Mr. Metley“ udraabte nu Englænderen, i hvis Hufommelse nu den hele Historie vendte klar og tydelig tilbage, da han havde seet den Anklagede med sin Advokat sidde paa samme Bænk, „nu, synes De nu ikke mere om Arkansas? vil De nu længere vestlig paa?“

„Ah! jeg har syntes godt nok om Arkansas,“ svarede Metley, idet han kastede et flygtigt Blik om sig, for at see, om de vare alene, „men den dumme Historie blev der endnu engang rørt op i, og“ —

„Det var jo Allsammen afgjort, førend jeg forlod Byen,“ sagde Englænderen forundret.

„Nu ja,“ vedblev Metley, „dog som sagt, de rørte

op igjen i den. Man fandt engang i Nærheden af mit Huus et Par Svineøren med et forandret Mærke, Gud veed, hvilken Hund der havde slæbt dem derhen, og da sluttede Naboerne sig strax til det Værste. Da de iøvrigt ikke kunde bevise Noget, talte de om — „Lynchen“ — Forbryderens egenmægtige Afstraffelse, som Folket tillader sig — vedblev han med endnu sagtere Stemme, „og da ansaae jeg det dog for det Bedste, at see mig engang om i Tejas; jeg tog en Smule hurtig hjemmefra, og maatte lade min Kone og mine Børn blive tilbage der; dog saa meget lettere kan jeg nu finde et passende Sted for os, og kan sildigere afhente dem.“

„Eller lade dem komme bagefter!“ faldt Englænderen leende ind.

„Jh nu, ogsaa det!“ svarede Netley, grinende polist, „det er bekvemmere!“

„Men sige mig engang oprigtig, Netley!“ spurgte den Fremmede ham nu, idet han fortrolig lagde sin Haand paa hans Skulder, „hvorledes havde det sig dengang med den gamle Historie? — med denne Forandring af Mærkerne mener jeg — Juryen frikjendte Eder, men sige mig, her imellem os — see, vi ere nu allerede næsten paa tejanst Gebeet, kunne ikke see Andet end Luft og Hav, selv de sidste Huse i de forenede Stater ere forsvundne — ikke sandt, I havde forandret Mærkerne paa Svinene?“

„Sir?“ spurgte Netley, tildeels med fornærmet Uresølelse, „jeg svor, at jeg ikke havde gjort det!“

„Ja, I svor og blev frikjendt; men jeg tænkte dengang —“

„Nu hør da!“ svarede Metley, leende ved sig selv, tagende Englænderen ved Haandleddet, og trækfende ham hen til sig, „det er sandt, vi ere nu saa godt som i Tejas, og det er mig det Samme, om de i Arkanfas engang faae det at vide eller ikke, ja tværtimod, det er mig nu endog kjærere, det vil dog ærgre dem, saa hør da endnu engang, jeg har ikke svoret falsk, vilde aldrig have belæstet min Samvittighed med en saadan Synd, og ønskede ikke, at I skulde tænke saa slet om mig, og jeg sværger Eder endnu engang til, at jeg ikke har mærket Svinene, men,“ vedblev han, smilende fortroligt og heldende sig over til ham, „jeg — har holdt dem, og min Kone har gjort det.“

G. Jacobsen.

Paul og Peter.

Af 2 Savoyarders Liv.

(Efter det Tydste).

1.

Dagen heldede, de 2 smaa Savoyarder talte deres Penge, eller rettere den ene, som førte Kassen, medens den anden holdt den smukt pyntede Beninde, Medarbeideren til det daglige Brød, en ziirlig lille Abe, paa sine Arme. Verdensstaden Paris og de 2 Savoyardbørns Glæder og Lidelser, hvilken Modsætning i Livet! Umættelig Begjærlighed efter Nydelse og Nøisomhed i sin største Begrændsning! I hvilken snever Kreds drejer sig disse stakkels Børns Liv og Attraa! Med Hjemmet, den daglige Legeplads, Forældrenes Hytte bestandigt for Dine, stedse savnende, stedse virksomme, erhverve de sig den lille Sum, med hvilken de glade vandre tilbage, lette om Hjertet, lig Træffuglene, som vende tilbage fra Flugten over Havet. —

Den lille Savoyard talte de store Kobberstykker langsomt fra den ene Haand ud i den anden; disse vare tillige deres Dagbøger, thi de vidste om enhver Skilling, hvorledes de havde fortjent den. Efterat de vel tilmode havde affluttet Regnskabet og glædet sig over den tiltagende Capital, slentrede de magelig langs ad Bejen, idet de fastede Dinene omkring, om der muligt nogensteds skulde tilbyde sig Udsigt til en lille Fortjeneste. Foran dem gik en gammelagtig Mand,

der paa eengang, som greben af Svimmelhed, begyndte at vakle og med hvert Skridt stod Fare for at styrte mod Steenbroen. Foruden de 2 Drengene var der Ingen i Nærheden. Uden Betænkning sprang Peter til, medens Paul blev tilbage med Aben, tog den Vaksendes Haand og tilbød sig at støtte ham. Den gamle Mand trak hastig Haanden tilbage, og mumlede fortrædelig mellem Tænderne, men hans Mathed nødte ham dog til at klamre sig fast til Drengen og lade sig lede af ham. — „Mit Tilfælde — fordømt — Tiggerpaf“ — udstødte han stønnende med korte Mellemrum; „ingen Penge, ikke en Skilling —.“

„Kjære Herre,“ sagde Drengen besteden, „jeg forlanger Intet; jeg vil føre Eder til Eders Bopæl; hvor let kunde I ikke undervejs komme til en Ulykke.“

Den Gamle svarede Intet, men hinkede med sin godhjertede, unge Fører gjennem 2, 3 Gader, indtil de gjorde Hold i en snever, mørk Gade uden for et uanseeligt Huus. „Her, nu kan Du gaae, min gode Dreng,“ sagde den Gamle, „og Du er virkelig en ret god Dreng, Himlen belønne Dig; hvad mig angaaer, da er jeg en fattig Mand, jeg kan vende min Lomme og ikke en Skilling falder ud. Min Tro! jeg kan ikke give Dig noget. Hvem der siger Dig andet, end at jeg er en fattig Mand, han lyver for Dig, mit Barn, og Gud straffe ham.“

Den forslidte Klædedragt syntes vistnok at bekræfte denne Tale, naar ikke den gjentagne Forsikkring netop

havde opvaft Mistro hos enhver Anden end den godtroende Savoyard. Med Anviisning paa den store Bank i Himlen fjernede Drengen sig, men da han var nogle Skridt borte, kaldte den Gamle ham tilbage. Han følte Umuligheden af uden Hjælp at komme ind i sit Huus. Peter var strax rede. Han hjalp ham op ad de steile Trapper, den gamle Mand luffede Døren op, som endnu desforuden var forsynet med 2, 3 Hængelaase, og de traadte ind i et halvdunkelt Gemak, hvis Bægge vare besatte med forældet, værdiløst Huusgeraad. Gjeren til denne tarvelige Bolig kastede Blikket mistroisk omkring sig, som om der, trods Laasene, kunde have indfneget sig en uvelkommen Gjest; derpaa satte han sig paa en af de raadne Stole, bad Drengen stille sig tæt foran sig, og sagde, idet han iagttog enhver Mine hos den anden: „Min ærlige Savoyard — jeg kalder Dig ærlig, fordi Ærlighed næst Sparsommelighed er den kosteligste Dyd i Verden, og jeg tiltroer Dig, at Du besidder den — nu, hvad hedder Du, mit Barn?“

(Fortsættes).

T. H. Erslew.

Borger-Tidningen.

To og Tredstydtyvende Aargang.

Nr. 33.

Løverdagen den 17de August 1850.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos Louis Klein.

Bekjendtgjørelse.

De af det forenede Understøttelses-Selskabs Medlemmer, som i indeværende Aar agte at anholde om Laan, Gratification eller Pension, underrettes herved om, at Ansøgninger desangaaende modtages fra d. 15. til d. 30. September, alle Søgnedage fra Kl. 9 til 12 Formiddag, **og ikke til nogen anden Tid**, af Selskabets Bogholder, Capitain Groth, ved Nørrevold Nr. 166, 1. Sal.

Enhver saadan Ansøgning maa være bilagt, ikke alene med den Ansøgendes Lovbog, men ogsaa **med et udfyldt og behørig attesteret Schema**, der indeholder de Oplysninger som anses fornødne til at Ansøgningen kan komme i Betragtning.

Det anførte Schema kan **forinden**, ligeledes hver Søgnedag til ovennævnte Tid, imod Lovbogens Forevisning afhentes hos Bogholderen.

Det bringes derhos i Grindring, at ligesom ingen af Selskabets Pensionister kan vente at blive tillagt Gratification, saaledes ville samtlige for indeværende Aar indkomne Ansøgninger, ifølge Lovens § 17, blive undersøgte af vedkommende Klassers Repræsentanter til Betænkning Afgivelse og til endelig Afgjørelse i en Generalforsamling; og ville vedkommende Ansøgende selv kunne tilregne sig det, hvis urigtige Angivelser eller feilagtige og ufuldstændige Oplysninger ved deres Ansøgninger, eller Mangel paa behørig Attestation af Schemaet maatte, overensstemmende med Lovens § 16, bevirke Tilsidefattelse af deres Andragende.

Administrationen for det forenede Understøttelses-Selskab,
den 6te August 1850.

K. Clausen.   D. Borgen.   J. Garbrecht.

Carl S. Groth.

Paul og Peter.

Af 2 Savoyarders Liv.

(Efter det Tydske).

(Fortsat).

„Peter,“ svarede Drengen, uden at blive bragt i Forlegenhed ved den gamle Mand's skarpe Blik.

„Dg ikke sandt, min kjære Peter, Du vilde ikke for Alt i Verden bedrage en fattig Mand som mig saa meget som for en Knappenaal, eller, hvad der er endnu slemmere“ — han saae sig sky om i alle Kanter af Bærelset — „stjæle noget fra ham.“

„Min Herre,“ svarede Peter stødt, „Tyve høre Galgen til, og jeg har ærlige, brave Forældre, hvem jeg aldrig vilde gjøre saadan Skam; andet kan Ingen sige om mig.“

„Stille, stille, Du maa ikke være vred, Peter, det er mig kjært, at Du har en saadan Tænkemaade; ja vel, for dine Forældres Skyld maa Du blive ved at være en ærlig Dreng, og det vilde ogsaa være den største Synd mod en fattig Mand, som jeg er — endskjøndt Du vilde ikke finde Noget; dog gives der slette Mennesker nok i denne Verden, og mod saadanne er selv en tredobbelt Laas for lidt. At bestjæle en fattig, gammel Mand, det ansee de, Gud straffe saadanne Niddinger, ikke for nogen Forbrydelse.“ Han saae en Tid stivt hen for sig, og Peter, som ansaae dette for et Tegn til, at han skulde sjerne sig, greb efter Døren.

„Holdt, mit Barn, nei gaae ikke endnu. Vil Du forlade mig her hjælpeløs? Der er tilstødt mig, jeg veed ikke hvad; for en Time siden — før Morgen Middag kommer den gamle Kone ikke, som daglig henter mig hvad jeg behøver.“

„Vil I have, at jeg skal hente en Læge?“ spurgte Peter.

„Hvad siger Du?“ raabte den gamle Mand forskrækket, „en Læge? For Himlens Skyld nei! Jeg fattige Mand kan ikke betale en Læge, og saa Medicinen — jeg vil ikke tænke derpaa. Det gaaer vel over. Min gode Dreng, dersom Du vilde blive her denne Nat, og, saa ofte jeg kalder paa Dig, give mig en Drif Vand af Kruset der — ellers trænger jeg ikke til Noget. Min Tro, dersom jeg var en rig Mand, skulde Du i Morgen faae en heel Frank, det skulde Du. Men jeg lover Dig et godt Aftensmaaltid, som kan mætte Dig for en halv Dag. Gaae hen til Hjørneskabet, der finder Du et stort Stykke Brød, og det kan Du dyppe i det lille Saltkar, som staaer der oppe. Det skulde været min Aftensmad, men det er bedre, at jeg giver Dig det.“

Savoyarddrengen var medlidende nok til at lade sig nøje med denne tarvelige Løn, og da han virkelig følte Hunger, gif han strax hen for at sætte sig i Besiddelse af Brødet.

„Vil Du ombringe mig,“ skreg den gamle Mand skjælvende, „ikke den nederste Dør, for Guds Skyld, Brødet ligger foroven!“

Den hungrige Dreng bed modig i den lille Portion, som hurtig forsvandt mellem hans Tænder.

„Hvilken Appetit,“ mumlede den Gamle, „Gud være lovet, at jeg ikke behøver at mætte Dig hver Dag, det vilde bringe mig til Bettelstaven! — Nu min Dreng, naar Du bliver træt, kan Du hvile Dig paa dette Sengested, indtil jeg kalder paa Dig. Det er et smukt anseeligt Leje, som Du ikke vil faae det ofte i dit Liv. Men vær blot forsigtig, at Du ikke brækker noget itu, der er gaaet Drm i Træet.“

En halv Time gik hen, i hvilken Peter med stor Længsel tænkte paa sin Kammerat hjemme; det blev ham med hvert Minut uhyggeligere; thi den gamle Mand sukede og stønnede, det magre Ansigt fortrak sig meer og meer, han saae ud som en Døende.

„Skal jeg kalde Folk til?“ spurgte Drengen, som selv næsten udstod Dødsangst. Den Gamle vinkede ivrig til ham — „en Læge, sikkert en Læge?“ — Den Syge kæmpede synligt med sig selv, endelig stønnede han med et dybt Suf: „saa gaae!“

Peter ventede ikke paa, at den Syge skulde gjentage dette Forlangende; med eet Sæt var han ude af Døren og styrtede ned ad de steile Trapper. Nu var han paa Gaden, men hvor finde Lægen? Folk, som han spurgte, vilde eller kunde ikke give ham nogen Bistand; og Drengen, som ikke vidste noget andet Raad, løb gjennem et Par Gader, idet han uophørlig raabte: „en Doktor, en Doktor!“ Heldigt nok traf det sig saa-

ledes, at Drengen, som han løb om et Hjørne, netop tørnede mod den rette Mand.

„Hvad vil Du?“ spurgte den unge Læge, som gik ved Siden af en Bærestol, paa hvilken en, som det syntes, haardt Saaret forsigtig blev baaret.

„For Guds Skyld,“ svarede Peter, „dersom I er en Doktor, saa forbarme Eder over en gammel, fattig Mand, som ligger paa det yderste.“

„Dersom han ikke kan holde Livet, indtil jeg har besørget denne her, saa kan jeg ikke hjælpe ham. Men hvor boer han?“

Drengen beskrev hans Bopæl.

„Det er jo mærkværdigt,“ sagde Lægen, „den samme Bolig betegnede denne Saarede halv bevidstløs, og derhen gaaer vor Vej.“

„Bil I da lade denne Bærestol bringe derhen, hvor jeg kommer fra?“ spurgte Peter forbausset.

„Netop, min Dreng.“

„Om Forladelse, fjære Hr. Doktor, det er sikkert en Misforstaaelse — han kan umuligt have meent den Bolig; den gamle Mand har ikke indrettet sig for to, og naar han seer saa mange Mennecker i sin Stue, bliver det hans Død.“

„Det faaer at være,“ svarede Lægen, „her er ingen Feiltagelse, jeg veed vel, hvad jeg har hørt. Og desuden, hvor skulde jeg vel lade dette afmægtige Mennecke bringe hen? Er den gamle Mand fattig, maa han søje sig, det maa være een af hans Paarørende. Paa den Maade kan jeg hjælpe dem begge to.“

Jo længere det lille Tog rykkede frem, des mere vorede Peters Frygt. Kunde ikke den Syge, mistroiff som han var, ved dette uventede Syn let gjøre sig de forunderligste Indbildninger? Og dog var der intet andet Raad, en længere Udsættelse af Lægehjelp kunde jo dræbe den gamle Mand. Saaledes bragte de da efter en kort Pause Bærestolen med den Saarede med stor Anstrengelse op ad Trappen. Ved denne Leilighed gled Tæppet noget tilside, og Drengen saae et Ansigt, vildt og blegt som et Lig; den unge Mand's Klædedragt var meget elegant og modern.

„Det er knap den Umage værd,“ brummede een af Bærerne, „han er allerede saa godt som død.“

„Jeg kjender ham ganske godt,“ sagde den anden, „det var en lystig Fyr, som førte et vildt Liv. Til sidst skal han have bedraget en Tydsker ved falske Tærninger, og han har derfor redet ham saa ilde til.“

2.

Vi forlade nu for en kort Tid Peter for at see, hvorledes det imidlertid gik hans lille Kammerat. Med Alben paa Armen og med sin Lirekasse fortsatte han langsomt sin Vej. En elegant flædt Herre tiltraabte ham: „Du lille Savoyard, kom herhen, her kan Du fortjene Dig et Par Frank.“

„O, det var netop det, jeg ønskede,“ svarede Paul livligt, „hvad befaler Herren, jeg skal gjøre derfor?“

„En Bagatel. Kan din Abekat dandse?“

„Jeg vil just ikke paaftaae, den danser smukt, men naar jeg lover den et Par Nodder, saa vil den ikke prostituere sig, det veed jeg.“

„Lov den, hvad Du vil. Du seer der det Huus med Dvisten paa? Godt, Du stiller Dig nu midt paa Gaden, lige for den lille Dør, lige ud for det midterste Vindue, lader saa Abefatten dansse, spiller dertil lidt paa dit Haffebræt, og raaber af og til, saa høit Du kan:

„Demoiselle Marceline!

Op, I Parisere, kommer og seer,

Hvor Marceline sig drejer her!“

Paul var imidlertid ikke saaledes til strax at løbe med; han svarede derfor lidt ængstelig: „Min Herre, min Abefat hedder ikke Marceline, men Laurette.“

„Gjør bare, som jeg siger Dig, men Du skal raabe Marceline.“

„Men, kjære Herre, dersom saa. . —“

„Bryd Dig om Ingenting; sig Du kun Marceline, og jeg lover Dig dette Serfrankstykke.“

(Fortsættes).

T. H. Grølew.

Borger-Tidningen.

To og Tredstindstyvende Aargang.

Nr. 34.

Løverdagen den 24de August 1850.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos Louis Klein.

Bekjendtgjørelse.

De af det forenede Understøttelses-Selskabs Medlemmer, som i indeværende Aar agte at anholde om Laan, Gratification eller Pension, underrettes herved om, at Ansøgninger desangaaende modtages fra d. 15. til d. 30. September, alle Søgnedage fra Kl. 9 til 12 Formiddag, **og ikke til nogen anden Tid**, af Selskabets Bogholder, Capitain Groth, ved Nørrevold Nr. 166, 1. Sal.

Enhver saadan Ansøgning maa være bilagt, ikke alene med den Ansøgendes Lovbog, men ogsaa **med et udfyldt og behørig attesteret Schema**, der indeholder de Oplysninger som ansees fornødne til at Ansøgningen kan komme i Betragtning.

Det anførte Schema kan **forinden**, ligeledes hver Søgnedag til ovennævnte Tid, imod Lovbogens Foreviisning afhentes hos Bogholderen.

Det bringes derhos i Erindring, at ligesom ingen af Selskabets Pensionister kan vente at blive tillagt Gratification, saaledes ville samtlige for indeværende Aar indkomne Ansøgninger, ifølge Lovens § 17, blive undersøgte af vedkommende Klassers Repræsentanter til Betænkning's Afgivelse og til endelig Afgjørelse i en Generalforsamling; og ville vedkommende Ansøgende selv kunne tilregne sig det, hvis urigtige Angivelser eller feilagtige og usuldstændige Oplysninger ved deres Ansøgninger, eller Mangel paa behørig Attestation af Schemaet maatte, overensstemmende med Lovens § 16, bevirke Tilfidesættelse af deres Andragende.

Administrationen for det forenede Understøttelses-Selskab,
den 6te August 1850.

E. Clausen.   D. Borgen.   J. Garbrecht.

Carl S. Groth.

Paul og Peter.

Af 2 Savoyarders Liv.

(Efter det Tydske).

(Fortsat).

Et Sexfrankstykke, det er jo sagtens en alt for stor Fristelse for en fattig Savoyarddreng, selv om han er bange for, at det, man beder ham gjøre, ikke er saa ganske uskyldigt. Paul gjorde som befalet, stillede sig med Abekatten og Lirekassen ud for det ham betegnede Huus og Bindue, opmuntrede Aben til at dandse og sang sit Vers, som Herren havde forlangt det. Denne havde imidlertid trukket sig lidt tilbage, at han ikke skulde faae Udseende af at høre til det syngende og dandsende Par.

Nu maa man vide, at i det Huus, udenfor hvilket denne Scene fandt Sted, boede en Solodandsersinde, ved Navn Marceline, og det er vel ikke vanskeligt at gjette, at Sexfrankmanden just ikke havde til Hensigt at gjøre Dandserinden til Behag, da han gav Aben hendes Navn og fik den til at dandse netop paa det Sted. Da Dandserindens Navn var vel bekjendt, kunde det ikke være andet, end at der snart samlede sig en Mængde Mennecker om den Lille, som ved Haan og Latter gave deres Deeltagelse tilkjende. Dandserinden selv stak, da Larmen tiltog, Hovedet ud af Binduet, men trak det, da hun hørte Marsagen dertil, lige saa hurtigt igjen tilbage.

Saaledes stode Sagerne en lille Stund, og Uro-

stifteren i Baggrunden glædede sig ikke lidt over sit Held, da Scenen paa eengang forandrede sig tragisk nok. Døren til Huset aabnedes, og flere Mænd, bevæbnede med dygtige Stokke, styrtede ud imod den lille Savoyard. Med eet kraftigt Slag blev hans Instrument aldeles sønderflaaet. Ved denne truende Behandling tog Abekatten uden videre tilbeens og søgte sin Redning i Flugten. Ikke slet saa heldigt gik det dens Herre. Først Instrumentet, derpaa Gjermanen. „Skændige Dreng,“ hed det, „vi skal lære Dig at lade det Slags Spas fare.“ Dermed hug de saa ubarmhertigt løs paa Drengen, at han tilsidst, for at redde sig, efterat han forgjæves havde forsikret, at han var uskyldig, angav Dphavsmanden. Og heri kan man vistnok ingenlunde fortænke Drengen, efterat han havde maattet nøje saa grusomme Slag og Stød. Medens nu Folk vendte sig mod den egentlige Dphavsmand, benyttede Paul Leiligheden til at komme dem ud af Sigte. Han tog Flugten uden at vente paa den lovede Belønning, og i sit hele Liv havde han aldrig været saa flink til at løbe som netop nu.

Først da han havde fortsat dette Beddeløb i henved ti Minutter, og nu turde troe at være uden al Fare, først da faldt hans sørgelige Skjebne ham tungt paa Sinde. Han tænkte over, hvilket uerstatteligt Tab han havde lidt, og græd bitterlig. Hvor meget angrede han nu ikke, at han havde ladet sig bruge til en saa slet Streg, imod hvilken hans Samvittighed lige fra

Begyndelsen havde advaret ham. Nu var den smukke Lirekasse i tusinde Stykker, og kun Gud vidste, om han nogensinde skulde see sin Abekat igjen. Alt var borte og dermed ogsaa det Haab at kunne sammenspare en lille Capital og dermed vende tilbage til Hjemmet. Og hvad skulde han sige til sin Kammerat? Det er smerteligt nok, selv at maatte lide saa megen Ulykke; men at have paadraget en Anden den samme Ulykke, — o affhyelige Serfrankstykke, i hvilken Glendighed har Du styrtet en stakkels Dreng!

Men denne Dags sørgelige Erfaringer skulde endnu ikke hermed være til Ende. En fattig, godmodig Borger havde indrømmet de to smaa Savoyarder en lille Plads paa Loftet, hvor de om Natten kunde opslaae deres Lejer. Til Gjengjæld derved gif de da eet og andet Grinde for ham og morede hans Børn fortræffeligt ved Hjælp af Abekatten. Ogsaa den Omstændighed, at de nu ikke mere kunde gjøre det sidstnævnte, og saaledes tildeels maatte blive de gode Folk Takken skyldige, bedrøvede Drengen. Ved sin Hjemkomst fandt han nu Borgermandens Familie i en Tilstand, som syntes næsten endnu mere kummerfuld, end hans egen. Paul vovede ikke at spørge om Marsagen dertil, men i dette Djeblik havde han ganske og aldeles glemt sin egen Ulykke. Den lille Marie, den yngste af Borgerens 6 Børn, hvistede fortroligt til Drengen: „Ak, du gode Paul! Moder har allerede grædt saa meget, og vi have allesammen grædt med. Der er en slem Mand,

ham skylder Fader saa mange Penge og han kan ikke betale dem, fordi han ifjor laae saa længe syg. Og naar nu Fader heller ikke imorgen kan betale Pengene, saa kommer de her og ta'er Altting fra os, hvad her er. Vi beholde slet intet tilbage. Den stakkels Moder, vi har ikke faaet noget at spise den hele Dag."

Paul svarede ikke et Ord, men hurtig gif han op paa Loftet og tog den lille Capital frem, som tilhørte ham og hans Kammerat i Fællesskab. Den bestod af 30 Frank. Han deelte den i 2 Dele, tog den ene Deel til sig og listede sig ned ad Trappen. Hemmeligt vinkede han ad den lille Marie, og trykkede hende ubemærket af Andre de 15 Frank i Haanden.

"Der, gode Marie, tag det og gif dine Forældre det, men sig ikke, hvem der gav Dig det."

Marie saae med sine store Dine paa Drengen: „nei Paul, jeg ta'er det ikke."

„Tag det bare," bad den lille Savoyard, „maa skee lader den flemme Mand sig stille tilfreds med disse Penge, saa han venter endnu en Tid. For dine Forældres Skyld tag det."

Pigen gjorde det; men de ærlige Borgerfolk bleve forfrækkede; da de saae Pengene; „for Guds Skyld, Barn, har Du stjaalet disse Penge?" En saadan Misstanke smertede Marie alt for meget til, at hun ikke hellere skulde nævne Giveren. Hvor skammede Paul sig ved at modtage Tak af dem, hvem han selv var saa meget skyldig! Men de gode Folk vægrede sig ved

at tage imod den fattige Drengs hele Ejendom. Efterat de længe havde talt frem og tilbage derom, maatte de dog forsaavidt give efter for Drengens indstændige Bønner, at de i det mindste i yderste Nødstilsælde, hvis der den følgende Dag ikke viste sig nogen anden Hjælp, vilde tage derimod. Fattigere end nogensinde, men lettere om Hjertet, end da han var kommen hjem, begav Paul sig nu til sit Hrilested og faldt snart i en fast Søvn, som vistnok Mangen i Paris vilde have betalt med Guld, havde han kunnet sælge den.

3.

Vi vende nu tilbage til Peter. — Den gamle Mand, hvem han saa villig havde hjulpet, hed Martin, og den unge Mand, som dødeligt saaret var bleven bragt hen til ham, hed ogsaa Martin. Nu mærker Læseren nok, hvorledes denne halv bevidstløs kunde falde paa at angive den gamle Hr. Martins Bolig; i sund Tilstand, med fuld Bevidsthed havde han neppe gjort det; thi Fader og Søn — dette vare de — havde ikke noget Hjerte for hinanden og saaes aldrig, uden naar Sønnen trodsig forlangte Penge og bebreidede Faderen hans Gjerrighed, medens denne forbandede Sønnen som en uværdig Vdeland og svor ved Himlen: „førend han vilde give ham een Skilling, da hellere at kaste sine Penge i Seinefloden.“

Penge vare nu vistnok ilde anbragte hos det letfærdige, ødsle Menneske; men havde den rige Hr. Martin ikke tidligere nægtet Sønnen selv det Nødvendige, saa

havde denne sandsynligviis ikke tænkt paa urette Midler til at forskaffe endnu mere end det, saa havde han ikke vandret ad Lastens Irgange, indtil pludseligt de flemme Følger af en slet Streg afbrøde ham midt i et saa forvorpent Liv.

Bed det unge Menneſkes blødende Bryſt laae endnu et Brev, i hvilket han paa ſin Viis, trodsig og truende, forlangte Penge af Faderen. Faderen havde ſendt det tilbage, efterat han i Randen havde ſkrevet diſſe Ord til: „ſelv om jeg ſkal ſee Dig omkomme her ligesfor mine Dine, ikke een Skilling!“

Frygtelige Ord, ſom ſaa hurtigt ſkulde gaae i Dpfyldelſe!

(Sluttet).

L. H. Erſlew.

Borger-Vennen.

To og Tredstndstyvende Aargang.

Nr. 35.

Løverdagen den 31te August 1850.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos Louis Klein.

Bekjendtgjørelse.

De af det forenede Understøttelses-Selskabs Medlemmer, som i indeværende Aar agte at anholde om Laan, Gratification eller Pension, underrettes herved om, at Ansøgninger desangaaende modtages fra d. 15. til d. 30. September, alle Søgnedage fra Kl. 9 til 12 Formiddag, **og ikke til nogen anden Tid**, af Selskabets Bogholder, Capitain Groth, ved Nørrevold Nr. 166, 1. Sal.

Enhver saadan Ansøgning maa være bilagt, ikke alene med den Ansøgendes Lovbog, men ogsaa **med et udfyldt og behørig attestet Schema**, der indeholder de Dplysninger som ansees fornødne til at Ansøgningen kan komme i Betragtning.

Det anførte Schema kan **forinden**, ligeledes hver Søgnedag til ovennævnte Tid, imod Lovbogens Foreviisning afhentes hos Bogholderen.

Det bringes derhos i Grindring, at ligesom ingen af Selskabets Pensionister kan vente at blive tillagt Gratification, saaledes ville samtlige for indeværende Aar indkomne Ansøgninger, ifølge Lovens § 17, blive undersøgte af vedkommende Klassers Repræsentanter til Betænkning's Afgivelse og til endelig Afgjørelse i en Generalforsamling; og ville vedkommende Ansøgende selv kunne tilregne sig det, hvis urigtige Angivelser eller feilagtige og usfuldstændige Dplysninger ved deres Ansøgninger, eller Mangel paa behørig Attestation af Schemaet maatte, overensstemmende med Lovens § 16, bevirke Tilsidefættelse af deres Andragende.

Administrationen for det forenede Understøttelses-Selskab,
den 6te August 1850.

E. Clausen.   D. Borgen.   J. Garbrecht.

Carl S. Groth.

Paul og Peter.

Af to Savoyarders Liv.

(Efter det Tydske).

(Sluttet).

Lægen havde truffet den gamle Mand i en meget betænkkelig Tilstand. Efterat han havde aareladt ham og den Syge var kommen lidt til sig selv, vendte han sig paa ny til den Saarede. Denne laae med Hovedet opreist og lænende det til Bagflædningen af det Sengsted, hvorpaa Bærerne havde lagt ham ned. Med frygtfuld Mine tog Doktoren den matte Haand for at føle Pulsen. Ynglingens Ansigt havde faaet et ejendommeligt Udtryk. Lægen betragtede ham forskende. Efter en kort Pause sagde han med dæmpet Stemme: „han er død!“

Peter kunde ikke holde sig fra at bryde ud i lydelig Hulken. Han havde aldrig kjendt den Døde, aldrig modtaget enten Godt eller Ondt af ham, og dog gjorde Tanken om Døden hans unge Hjerte saa beflemt, som om han i den ubekjendte Yngling havde mistet en Broder.

Den gamle Hr. Martin, som hidindtil ikke syntes at have bemærket sin Omgivelse, reiste sig, opmærksom ved Drengens Graad, op, og hans første Blik faldt paa Bæggen ligeover for, paa den Dødes Ansigt, hvis Træk efter den sidste Kamp vare blevne langt blidere.

„Charles!“ raabte den Gamle med et ubeskriveligt Udtryk.

„Vær De kun rolig,“ svarede Lægen, „han sover.“

„Han er død, min Søn er død,“ sagde den gamle Mand sagte og foldede sine Hænder. I dette Djeblif udfønte han et langt Liv. Og hvo der i dette Djeblif havde kunnet see ind i hans Hjerte, han vilde have fundet, hvorledes det var sønderrevet af Anger, hvorledes den gamle Mand gjerne havde tryglet sig gennem en Levetid, for at kjøbe sin Søn tilbage. Saaledes forsoner Døden, og sammenknytter, forunderligt nok, igjen de i Livet sønderrevne Blodets Baand.

Istedetfor øjeblikkeligt at dræbe den Syge syntes tværtimod denne saa frygtelige Overraskelse endnu engang at samle hans Livskræfter og at give dem, om end kun for en kort Tid, ny Spændekraft. Fra hans Søns Lig faldt den gamle Mand's Blik paa den grædende Savoyard, hvis Ansigt udtrykte en saa deeltagende inderlig Følelse.

„Boer her en Notar i Nærheden?“ spurgte Hr. Martin; og da Svaret var bekræftende, bad han, strax at lade ham hente. Notaren kom. Den Syge reiste sig op og sagde med sikker Stemme: „Min Herre, jeg er uden Slægtninge og testamenterer denne Savoyard-dreng min hele Formue, rørligt og urørligt Gods.“

Disse Herrer ere Vidner paa denne min Villie. Vil De hurtigt sætte nogle Ord op, saa vil jeg undertegne dem.“

Notaren uds purgte nu Peter, som neppe havde Begreb om, hvad her gik for sig, om hans Navn og Fødested, og saa Minuter efter undertegnede Hr. Martin et Dokument, som satte den lille Savoyard i Besiddelse af en Formue, som gav 15000 Frank i aarlig Rente.

Denne sidste Handling, som den Syge tilsyneladende med saa megen Livskraft havde fuldført, var imidlertid ogsaa den sidste i hans Liv. Det var, som om hans faste Villie havde holdt Døden borte indtil dette Punkt. Nu sank den gamle Mand med eet sammen. Fra nu af vendte han ikke sit Blik fra sin Sønns Lig, og i det han med Besværlighed fremstammede hans Navn, sov han ind for ikke mere her at vaagne op.

4.

Den næste Dag kom den strenge Creditor virkelig, som han havde truet med, og vilde ikke engang lade sig stille tilfreds ved Savoyardens hele Capital, de 15 Frank; de ubarmhjertige Rettens Tjenere begyndte da lidt efter lidt at tømme Borgerfamiliens Bolig, uagtet Børnenes Skrigen og Jamren. Her var Nøden og Ulykken stor. Men det skulde ikke vare længe. Thi imidlertid kom den lille Peter kjørende i en prægtig Bogn med Lægen og Notaren, og da Creditoren hørte, at Drengen var bleven saa rig og i Vidners Paahør lovede at ville betale hans gode Berts hele Gjæld, tog han høfligt Huen af, lod Sagerne bære tilbage til deres Plads og anbefalede sig.

Til Læseren anbefale sig nu ligeledes de 2 smaa Savoyarder; og at Paul nu, da hans Kammerat var bleven saa formuende, ikke behøvede mere at gjøre Kunststykker med Abefatten, ikke heller at paatage sig saa farlige Forretninger som den igaar — derom vil Læseren, efter hvad han har lært at kjende til Peter, sikkert holde sig overbevist.

De to Sysovere.

(Fortalt efter A. Bras.)

I Sandhed, det havde jeg dog aldrig troet, at Noget saaledes kunde stjæle Dagen bort for vor kjære Gud, som Hr. Peter Buff og hans Frue Kunigunde gjorde det. Hr. Buff havde arvet sit smukke Huus fra salig Hr. Buff og Lejen var høi; ogsaa hans Gunde havde medbragt en klækkelig Capital, men bedre havde det dog været for ham, om hun slet ikke var kommen i Huset. Thi hun var doven og vilde helst blive liggende i Sengen eller ogsaa af og til paa Sophaen, men i saa Fald maatte hun nødvendigviis have i det mindste 1 Hovedpude, da Hesthaarene ikke vare hende bløde nok. Det var nu slemmt nok for den gode Peter Buff, som selv aldrig havde havt godt ved at komme ud af Dynerne,

naar ikke hans Fru Moder drev ham ud med Magt, for at han ikke skulde komme for sild i Skole, hvorfor han ogsaa tidt nok maatte staae i Skamkrogen. Paa den Maade bragte han det nu rigtignok heller ikke meget vidt, medens han gik i Skole, og kunde kun til Nød skrive sit Navn og læse indenad i sin Børneven, da han blev confirmeret, og hvad angaaer de Historier, som vare trykte med latinske Bogstaver, dem sprang han hver Gang over. Men derom hjalp det nu ikke at tale. Han var nu eengang bleven en stor Slynge, og i den sorte Livkjole, som Skrædderen havde syet ham til hans Confirmation, saa han ud, som var han een Gang saa gammel til og skulde allerede nu træde til Brudeffamlen. Det gjorde han dog først, da han var bleven endnu 5 Aar ældre og hans Fader og Moder vare døde.

Dengang boede Kunigunde lige over for ham, og naar han da stod op om Morgenens Klokken 12, for at ryge sin Pipe i det aabne Bindue og nyde den friske Morgenluft, kunde han netop see, hvorledes hun derovre redte Sengen saa net og saa blød, og hvor omhyggelig hun glattede Folderne paa Lagenet, saa han ordentlig følte en Længsel efter engang at sove i en Seng, som Gunde havde redt. — Saa bleve de da viiede, hvorved der ikke foresaldt noget videre mærkeligt uden det, at Hr. Peter Buff, da han stod for Præsten, under Talen begyndte saa smaat at nisse, da det netop var temmelig varmt den Dag. Man vil ogsaa paaftaae, at han nær var falden om, hvis ikke hans Sviger-

moder havde holdt paa ham; det veed jeg imidlertid ikke med Bestemthed, men at han vaklede, det er vist.

Det var nu rigtignok et Ægteffab, som Mange kunde have godt af at tage sig til Mønster og Efterlignelse. Ingen Skinsyge, ingen Strid eller Trætte; det eneste skulde da være, at Hr. Peter Puff engang imellem beklagede sig over Gunde, fordi hun snorkede saa høit; men det var saa ogsaa det hele, forresten levede de som i den syvende Himmel og der gives ikke let et skjønnere Billede paa huuslig Enighed end Hr. Puff og hans Fru Ægtemage.

(Sluttes).

Lh. S. Erslew.

Borger-Vennen.

To og Tredstydtyvende Aargang.

Nr. 36.

Løverdagen den 7de September 1850.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos Louis Klein.

Bekjendtgjørelse.

De af det forenede Understøttelses-Selskabs Medlemmer, som i indeværende Aar agte at anholde om Laan, Gratification eller Pension, underrettes herved om, at Ansøgninger desangaaende modtages fra d. 15. til d. 30. September, alle Søgnedage fra Kl. 9 til 12 Formiddag, **og ikke til nogen anden Tid**, af Selskabets Bogholder, Capitain Groth, ved Nørrevold Nr. 166, 1. Sal.

Enhver saadan Ansøgning maa være bilagt, ikke alene med den Ansøgendes Lovbog, men ogsaa **med et udfyldt og behørig attesteret Schema**, der indeholder de Dplysninger som ansees fornødne til at Ansøgningen kan komme i Betragtning.

Det anførte Schema kan **forinden**, ligeledes hver Søgnedag til ovennævnte Tid, imod Lovbogens Foreviisning afhentes hos Bogholderen.

Det bringes derhos i Erindring, at ligesom ingen af Selskabets Pensionister kan vente at blive tillagt Gratification, saaledes ville samtlige for indeværende Aar indkomne Ansøgninger, ifølge Lovenes § 17, blive undersøgte af vedkommende Klassers Repræsentanter til Betænkningss Afgivelse og til endelig Afgjørelse i en Generalforsamling; og ville vedkommende Ansøgende selv kunne tilregne sig det, hvis urigtige Angivelser eller feilagtige og usfuldstændige Dplysninger ved deres Ansøgninger, eller Mangel paa behørig Attestation af Schemaet maatte, overensstemmende med Lovenes § 16, bevirke Tilfidesættelse af deres Andragende.

Administrationen for det forenede Understøttelses-Selskab,
den 6te August 1850.

K. Clausen.   D. Borgen.   J. Garbrecht.

Carl S. Groth.

De to Sysovere.

(Fortalt efter A. Braß).

Anden er vel redebøn, men Kjødet er frøbeligt, og deraf kom det da, at Hr. Peter Buff rigtignok tidt om Aftenen, naar han var træt, fattede den Beslutning at gaae til Sengs og saa den næste Morgen staae desto tidligere op; men om Morgenens, naar han saa velbehagelig strakte sig i den varme Seng, faldt det ham igjen ind, at det dog var nok saa godt at blive steddende lidt længere om Aftenen, naar det nu gjaldt enten at gennemsee en Regning eller at gaae til Tømmermesteren eller op paa Brandasurancelcontoiret, og saaledes gif det da, Dag ud og Dag ind.

Det havde nu let kunnet blive ham til en stor Ulykke.

Det traf sig nemlig engang, at Dvartalet løb ud, og det netop ved St. Hansdags Tid, da Heden var stærk, og Hr. Buff vilde gaae hen for at fornye sin Police; men at løbe i Middagsolen, var ham ikke muligt, og da han havde spist, lagde han sig som sædvanligt paa Sophaen for at slumre en Times Tid eller to. Men da han vaagnede, var Kloffen 7 og Contoiret lukket, saa han maatte opsætte den sure Gang til den næste Dag. — Men her bekræftede sig igjen det gamle Ord: hvad Du kan gjøre idag, skal Du ikke opsætte til imorgen.

Det var allerede over Midnat, og Hr. Buff laae med sin Kone i Alkoven, hvor hverken Sol eller Maane

kunde skinne ind. Natlampen stod som sædvanligt i den lille Niche og brændte, og Musene legede lystigt som ellers omkring paa Gulvet, da Hr. Peter Buff pludselig blev vaft ved Bægterpiben. Han gned sine Dine, først det venstre saa det høire, gabede, trak den strikkede Nathue bort fra Dreene, lyttede og stødte endelig sin Kone i den høire Side.

„Kjære Kunigunde,“ sagde han.

Fruen strakte sig, gned Dinene, ligesom hendes Gemal, og svarede: „hvad vil Du, kjære Peter?“

„Jeg troer, der er Ildløs, thi Bægteren piber, kjære Kunigunde.“

„Det troer jeg ogsaa, kjære Peter.“

„Vil Du gjøre mig en Tjeneste, kjære Gunde?“

„Ja gjerne, kjære Peter.“

„Saa søl engang paa Bæggen, om den ikke er varm; det var dog muligt, at Branden var her i Nærheden, og jeg kunde saa let forkjøle mig, hvis jeg stod op.“

Fruen gjorde, som Manden havde sagt, men Bæggen var endnu kold, og begge to lagde sig derfor ned paa det andet Dre for at sove videre. Men da Larmen ikke vilde faae Ende, blev Peter dog ængstelig og bad sin Kone endnu en Gang at føle ad. Som lydlig Hustru gjorde hun da ogsaa, som hendes Peter befalede, men Bæggen var kold, og altsaa vendte de sig nu begge om paa den Side, paa hvilken de tidligere havde ligget.

Endelig sagde Peter 3die Gang: „Kunigunde, søl dog endnu en Gang paa Bæggen, det er jo en frygtelig Spectakel og faaer jo ingen Ende.“

Og Kunigunde gjorde tredie Gang, som Peter sagde, men denne Gang traf hun hastig Haanden til sig og svarede: „jo Peter, nu er den varm!“

Nu sprang de naturligtviis hurtigt op, thi at indebrænde havde de dog ikke Lyst til; men da de traadte ud af Døren, stod allerede Alt i lys Lue, og med Rød og neppe kom de ned ad Trapperne og ud i Gaarden, hvor den store Sprøite allerede var kommen til, og de stærke Tømmerfolk fæde allerede paa Taget og sloge Tømmer og Bjælker ned. Det var nu rigtignok en stor Lykke, at Slukkeanstalterne vare saa hastigt ved Haanden, ellers vilde hele Huset være brændt ned i Grunden; men nu lykkedes det at dæmpe Ilden, og Skaden var ikke saa meget stor. Kun Ovisten var brændt ned og hele den Sidebygning, hvor Hr. Peter Buff og hans Frue Kunigunde havde sovet, og Reparationen kostede ham dog et Par tusinde Daler.

Dem havde han nu vistnok kunnet spare, og ikke havt nødvendig at optage noget Laan, dersom han ikke havde været saa forsømmelig og doven og havde asfureret sit Hus i rette Tid. — Men da de nu begge to Afstenen derefter havde holdt deres Afstenbøn og vilde stige op i de nylig kjøbte Senge, sagde Hr. Peter Buff: „Kjære Gunde, kald dog imorgen dygtig tidligt paa

mig, at jeg kan komme ned paa Brandasjurancecontoiret og ikke sover Tiden bort.“

Ja, ja; Ordspøget siger: af Skade bliver man flog, men det er ogsaa sandt, at hvad man gjør i Ungdommen, det bliver en Bane i Alderdommen. Den næste Morgen traadte Hr. Buff præcise Klokken 12 ind i Contoiret, men Bogholderen var allerede gaaet bort for at spise; Budet sagde, han kunde komme igjen om Eftermiddagen, — men jeg kan ikke sige, om han virkelig har været der til rette Tid.

Søndagsrytterne.

(Efter det Tydske).

Det var tre lystige Fyre, som tidligt en frisk Aprilmorgen rede ud af Porten, og var der end ingen af Byens Skjønheder, der traadte til Binduet for at see efter dem, saa var det derimod Tilfældet med Bagerdrengen fra den lille Bagerboutik nær ved Porten; han saa efter dem saa langt han kunde, hvorpaa han meget hemmelighedsfuldt rystede paa Hovedet og anstillede alvorlige Betragtninger, som han tilsidst gav Luft i enkelte Bemærkninger.

De tre Ryttere bekymrede sig kun lidt om disse

Bemærkninger og vilde ikke have bekymret sig om den hele Verdens Bemærkninger; thi det var den første Paa-
 fedag, og en Kræmmervend, som har arbejdet i 6
 Dage, faster paa den 7de Maal og Vægt tilside og
 dermed alle philanthropiske Hensyn, som bandt ham til
 Dissen. Nu havde Hr. Heinrich Wisch sagt til Hr.
 Abram Simmel: den første Fridag ville vi ride ud,
 og Hr. Abram Simmel havde igjen sagt det til Hr.
 Julius Zierlein, der ogsaa var bekendt som en dygtig
 Rytter, thi han havde 2 Par Nyjølvs-Sporer. Saa-
 ledes vare de da alle tre blevne enige om at ride ud
 til Landsbyen B., der tage ind og spise Frokost hos
 Hartwigs og være hjemme igjen inden Middag. Hr.
 Heinrich Wisch var første Commis hos en Materialist
 og meget fordeelig bekendt blandt samtlige Tjeneste-
 piger i det hele Qvarteer for sine smukke Talemaader
 og artige Spøg, sin høje Frisur, sine gule Søndags-
 Glacéhandsker og mange andre Fortrin, som det smukke
 Kjøn forstaaer at vurdere. Abram Simmel derimod
 gjorde Tjeneste i et Modemagazin for gamle Klædnings-
 stykker og kunde desforuden skrive meget skønne, rørende
 Digte, medens Julius Zierlein, som paa Grund af sin brun-
 ne Ansigtssfarve ogsaa af nogle i Cigarer arbejdende
 Damer blev kaldet „sorte Julius“, var en saakaldet
 Byreisende og gjorde Forretninger med Cigarer, Tobak og
 Pibespidsfer. Det var en munter fidel Fyr, som spiste
 til Middag paa Abonnement for 5 Rbd. maanedlig,
 havde meget høje Hæle under Støvlerne, og i Bil-

lardspil gjorde enhver Ball a pistolet med en Sikkerhed, som om det var den letteste Sag af Verden.

Disse 3 Herrer var det altsaa, som hiin Morgen tiltraf sig Bagerdrengens Opmærksomhed, da de lystige og ved godt Mod paa deres Philisterheste travede ud af Borten, og uden Tvivl havde de ogsaa vaft endnu andre Folks Opmærksomhed, dersom der ellers havde været Nogen paa Gaden. Saaledes rede de da vel tilmode ud i den friske Morgenluft, sorte Julius altid en Hestelængde eller to forud, bag ham de to andre Herrer, af hvilke Hr. Heinrich Wisch især tog sig godt ud i hans Phantasifrakke, hans Sommerbeenkæder, stribede ligesom et Budebetræk, og den hvide Filtehat fra forrige Aar; dertil havde han en tyk Stof af poleret Egetræ, som han benyttede til Ridepidst, saa at han i Virkeligheden saae meget godt og gentilt ud.

(Fortfættes).

Lh. H. Erølem.

Borger-Vennen.

To og Tredsiendstyvende Aargang.

Nr. 37.

Løverdagen den 14de September 1850.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos Louis Klein.

Bekjendtgjørelse.

De af det forenede Understøttelses-Selskabs Medlemmer, som i indeværende Aar agte at anholde om Laan, Gratification eller Pension, underrettes herved om, at Ansøgninger desangaaende modtages fra d. 15. til d. 30. September, alle Søgnedage fra Kl. 9 til 12 Formiddag, **og ikke til nogen anden Tid**, af Selskabets Bogholder, Capitain Groth, ved Nørrevold Nr. 166, 1. Sal.

Enhver saadan Ansøgning maa være bilagt, ikke alene med den Ansøgendes Lovbog, men ogsaa **med et udfyldt og behørig attesteret Schema**, der indeholder de Oplysninger som ansees fornødne til at Ansøgningen kan komme i Betragtning.

Det anførte Schema kan **forinden**, ligeledes hver Søgnedag til ovennævnte Tid, imod Lovbogens Foreviisning afhentes hos Bogholderen.

Det bringes derhos i Erindring, at ligesom ingen af Selskabets Pensionister kan vente at blive tillagt Gratification, saaledes ville samtlige for indeværende Aar indkomne Ansøgninger, ifølge Lovens § 17, blive undersøgte af vedkommende Klasse's Repræsentanter til Betænkning's Afgivelse og til endelig Afgjørelse i en Generalforsamling; og ville vedkommende Ansøgende selv kunne tilregne sig det, hvis urigtige Angivelser eller feilagtige og ufuldstændige Dplysninger ved deres Ansøgninger, eller Mangel paa behørig Attestation af Schemaet maatte, overensstemmende med Lovens § 16, bevirke Tilsidefættelse af deres Andragende.

Administrationen for det forenede Understøttelses-Selskab,
den 6te August 1850.

E. Clausen.   D. Borgen.   J. Garbrecht.

Carl S. Groth.

Søndagsrytterne.

(Efter det Tydste).

(Fortsat).

Da nu Herrerne vare komne udenfor Borten, gjorde sorte Julius det Forslag at ryge en Cigar, hvilket ogsaa blev antaget med almindeligt Bifald; dog tildrog sig ved denne Leilighed den uheldige Omstændighed, at ingen af Herrerne turde vove at slippe sin Hests Tøile saa længe som var nødvendig for at tænde et Stykke Frictionshvamp, da enhver af dem paastod, at han havde faaet den uroligste Hest. Denne Forlegenhed kom de imidlertid ud over ved Hjælp af en forbigående Godgænger, der gemytlig røg sin Cigar; som en engelsk Gentlemand sprængte sorte Julius hen imod ham og bad, efterat det var lykkedes ham at bringe sin Hest til at staae stille, om at maatte tænde, hvortil han søjede den Bøn, at den Fremmede et Djeblig vilde holde Tøilen, thi det var et meget fyrigt og uroligt Dyr, han red. Det skete da virkelig ogsaa, og da nu Cigarerne vare tændte, rede Herrerne fremad, og begyndte lidt efter lidt i al Gemytlighed at underholde hinanden ved at tale om den skønne Natur i Almindelighed og det skønne Veir i Særdeleshed, og Abram Simmel paastod endog, at Morgenen var saa underfjøn, at man maatte kunne skrive et Digt derover; ogsaa viste han, da han var en stor Historiekynder, de to andre Herrer et Sted tæt ved Bejen, hvor der — hvad han med stor Bestemthed erindrede at have læst — endnu

før Byens Anlæggelse havde staaet en Borg, i hvilken dengang, for at bruge hans Udtryk, „de gamle Riddere“ boede.

Efterat Rytterne paa en saa interessant Maade havde tilbagelagt den største Halvdeel af Vejen, og lidt efter lidt havde vundet en større Selvtillid til deres Ridesærdighed, standsede sorte Julius igjen sin Hest, for paany at tænde den under Samtalen udslukte Cigar, og det denne Gang uden fremmed Hjælp. Det var nu vistnok et dristigt Bovestykke; men Julius var, som vi før have sagt, en dristig, forvoven Krabat, og saaledes lagde han nu Tøilen over Halsen paa Døet, der stod saa stille og militær=front som en ung Ægte=mand, der sidder ved en Bugge med Tvillinger. Efterat nu vor Helt havde tændt sin Cigar, greb han igjen Tømmen og fordristede sig endog til at gjøre en meget lempelig Brug af sine Nysølv=Sporer; men endskjøndt denne Berøring, som sagt, kun var ubetydelig, saa ubetydelig, at den ikke vilde have ridset en ung Piges Hud, skete det dog, at den ærlige Philister satte sig i en saa flyvende Carriere, som ellers aldrig eller dog kun høist sjældent er Tilfældet med en Lejehest. Et Stykke brændende Svamp var nemlig faldet ned imellem Sadelen og Dækkenet og blev der ved at brænde, til ikke liden Ubehagelighed for Dyret, som kun havde meget ubestemte Begreber angaaende Stoicismus og Brandasurancer.

Med ikke ringe Forundring saae derfor de to andre Herrer, som vare redne lidt forud, deres Ledfager fuse forbi dem i strakt Galop, medens begge deres Heste et Djeblik stode stille; forbauset rystede de paa Hovedet og efter nogen Overvejelse troede de ikke at kunne gjøre noget bedre end i den størst mulige Skyndsomhed at følge deres Kammerat.

Saaledes gif det nu, til Stræk for de forbigående Fodgængere og til ikke ringere Forbauselse for Rytterne selv, langs den støvede Bei, medens Herrerne klamrede sig fast til de vilde Hestes Hals, Manke, ja selv Dren, og Hr. Heinrich Wisch skal endog i sin Dødsangst have gjort det Løfte, aldrig meer at knibe en Hvid af Principalens Kasse, dersom den kjære Gud kun vilde befrie ham fra denne skrækkelige Fare. Rigtignok veed jeg ikke, om han siden efter har holdt det, troer det ogsaa neppe; men lovet det har han virkelig, og deraf kan man da bedst see, hvor stor den Fare maa have været, hvori han dengang har befundet sig.

Med en saadan godt dresseret Philisterhest er det en herlig Ting, og dens Herre kan forlade sig paa den som paa sig selv. Har En for Exempel lejet en saadan Hest for at ride til Charlottenlund, saa gaaer den til Charlottenlund, men ikke eet Skridt videre; man bruge Ridepidst og Sporer, som man vil — accurat ligesom Bægteren, der skulde arrestere Tyven, som havde stjålet i Nr. 19, han svarede: „det kommer ikke mig ved, min Tour gaaer kun til Nr. 18.“ Saaledes

vilde ogsaa her Hestene ikke have løbet eet Skridt længere end til B., om det saa skulde have kostet deres Liv; de standsede nu ved Hjørnet, formodentlig for at overlægge, hvor de skulde tage ind med deres Ryttere, og da disse endnu ganske bedøvede af Skræk og Forbauselse eftersaae og befølte hinanden, om de ogsaa vare komne derfra med hele Lemmer og om det overhovedet virkelig var dem selv, bleve de ogsaa den sorte Julius vaer, som holdt nogle hundrede Skridt fra dem midt i Landsbyen og underhandlede med en Bonde om, hvad de 2 Gæs og de 3 Høns skulde koste, som han havde redet over, førend hans Dg ved samme Bondes kraftige Arm var bleven standsset i Farten. Dette lille Anliggende blev imidlertid snart ordnet til begge Parters Tilfredshed; thi medens Bonden var fornøjet ved at have solgt sit Hæderfræ saa godt, og ovenikjøbet at kunne beholde Stegen, var ogsaa sorte Julius meget beroliget ved, at han ikke havde anrettet nogen videre Ulykke, for Gremmel redet et Barn over, hvilket i hvert Fald vilde have kostet ham mere. Han udbetalte derfor den forlangte Sum uden nogen Modsigelse, og da Hesten imidlertid var bleven fuldkommen rolig, efterdi det brændte Saar kun havde været meget let og ubetydeligt, ankom han rigtig som den første til Bertshuset. Ved Hjælp af et meget mærkværdigt udseende Væsen, der nøje holdt Middelvejen mellem en Studedriver og en Gaardskarl, steg han af, befalede denne Person at sørge for Dyret, som han klappede meget venlig paa Hovedet, og stillede sig derpaa

i Døren, indtil de andre Herrer kom. Da disse nu nærmede sig, udbrød han i en høi Latter og sagde: de vare nogle dygtige Ryttere, naar de ikke engang kunde komme med, naar det gik i en Smule Galop; de skulde derfor ogsaa betale Gildet for ham, fordi de vare blevne tilbage.

Ganske skamfulde søgte de begge at vælte Skylden paa deres daarlige Heste, og bandte og skjeldte dygtigt paa disse, naturligtviis efterat de vare komne ind i Huset, for at ikke Dyrene skulde høre det. Derpaa spiste de Frokost, drak dertil bairersk *Ol* og Cognac, og forte Julius kom virkelig ikke til at betale noget. Men da de nu senere igjen satte sig tilhest og vilde ride hjem, havde hele den lystige Landsbyungdom samlet sig for at see de tre Søndagsryttere, og et Par Køtere vare endog komne til, som gjædede og bjæffede, som om de vare betalte derfor. Men bairersk *Ol* og Cognac er en Drif, som kan gjøre et Lam til en Løve; og da de desuden alle tre, medens de drak, vare blevne fast overbeviste om, at hiint Parsforceridt kun havde været et Beddeløb, de havde anstillet, havde de ogsaa faaet en vistnok pludselig, men dog meget høi Idee om deres Dygtighed til at styre en Hest. Her kunde man da ret see, hvor vigtigt det er ved enhver Ting at have Tillid til sig selv; thi da de om Morgenens stege tilhest, med deres 2 Kopper Sirups-kaffe og en Tofkillings-Bolle i Maven, vilde de hellere været blevne hjemme end ride gjennem en saa

bestialsk Larm af Skrigen, Gjøen, Leen og Sladdren — men nu befymrede de sig ikke derom for en Bibe Tobak, men travede og gallopperede, som det behagede dem eller maaffee Hestene, og bag ved dem gik det til som den vilde Jagt: Drengene, som rede paa Koftefaste, og Koftefaste, hvortil man havde bundet Hunde, fore lystigt ud af Landsbyen. Rigtignok maatte man 2 Gange holde stille, den ene Gang da forte Julius tabte sin Hat, og anden Gang da Simmel tabte Ligevægten; men ved nogle medlidende Bønders Hjelp kom Hatten igjen paa Hovedet og Simmel i Sadlen, begge to rigtignok forsynede med nogle Bugler, men hvad vilde det sige — det hørte jo med til Fornøjelsen!

(Sluttes).

Lh. H. Erslow.

Borger-Vennen.

To og Tredstydtyvende Aargang.

Nr. 38.

Løverdagen den 21de September 1850.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos Louis Klein.

Bekjendtgjørelse.

De af det forenede Understøttelses-Selskabs Medlemmer, som i indeværende Aar agte at anholde om Laan, Gratification eller Pension, underrettes herved om, at Ansøgninger desangaaende modtages fra d. 15. til d. 30. September, alle Søgnedage fra Kl. 9 til 12 Formiddag, **og ikke til nogen anden Tid**, af Selskabets Bogholder, Capitain Groth, ved Nørrevold Nr. 166, 1. Sal.

Enhver saadan Ansøgning maa være bilagt, ikke alene med den Ansøgendes Lovbog, men ogsaa **med et udfyldt og behørig attesteret Schema**, der indeholder de Oplysninger som ansees fornødne til at Ansøgningen kan komme i Betragtning.

Det anførte Schema kan **forinden**, ligeledes hver Søgnedag til ovennævnte Tid, imod Lovbogens Foreviisning afhentes hos Bogholderen.

Det bringes derhos i Erindring, at ligesom ingen af Selskabets Pensionister kan vente at blive tillagt Gratification, saaledes ville samtlige for indeværende Aar indkomne Ansøgninger, ifølge Lovens § 17, blive undersøgte af vedkommende Klassers Repræsentanter til Betænknings Afgivelse og til endelig Afgjørelse i en Generalforsamling; og ville vedkommende Ansøgende selv kunne tilregne sig det, hvis urigtige Angivelser eller feilagtige og ufuldstændige Oplysninger ved deres Ansøgninger, eller Mangel paa behørig Attestation af Schemaet maatte, overensstemmende med Lovens § 16, bevirke Tilfidesættelse af deres Andragende.

Administrationen for det forenede Understøttelses-Selskab,
den 6te August 1850.

E. Clausen.   D. Borgen.   J. Garbrecht.

Carl S. Groth.

Søndagsrytterne.

(Efter det Tydste).

(Sluttet).

Da Herrerne nu paa denne Maade smudsige og støvede lykkeligt vare komne tilbage til Byen, gjorde Abram Simmel det Forslag at ride forbi Vinduerne hos en Dame af stor Skjønhed, som forfærdigede Straahatte, idet han ved samme Leilighed gjorde nogle lette Hentydninger til et meget nøje Forhold, hvori han stod til bemeldte Dame. Da nu denne Dame boede i Nærheden af Porten, gik de Andre ind derpaa, og saaledes rede de da ogsaa til stor Fornøjelse for Naboerne 2 Gange op og ned ad denne Gade, og Hr. Simmel vilde uden Tvivl have gjort et meget dybt Indtryk paa Damens Hjerte, dersom hun blot havde været hjemme. Dette var imidlertid ikke Tilfældet, og nu opfordrede derimod Hr. Heinrich Wisch Herrerne til at ride forbi hans Boutik, da det uden Tvivl vilde frembringe en stor Sensation blandt alle omkringboende Naboer og en stor Forøvelse af hans Kunder. Han vilde imidlertid have gjort bedre i at henvende sig med denne Bøn til Hestene selv; thi da disse mærkede, at de vare komne i Nærheden af deres Stald, vægrede de sig ligefrem ved at slaae ind paa nogen anden Vej, og saaledes maatte da Rytterne bekvemme sig til at give efter og ride ind i Stalden, hvilket da ogsaa lykkedes dem uden at der tilstødte dem noget videre af Betydenhed.

Saaledes endte dette Rideparti, som var en meget vigtig Begivenhed i de tre Herrers Liv, og hvorved forte Julius igjen hævdede sit Ry som prøvet Rytter af det 19de Aarhundrede. Han gik ogsaa, medens de andre Herrer for nogle smertefulde Tilfældes Skyld i nogle Dage listede sig meget forsigtige og krumknæede omkring, saa ret og stolt, som om han var vant til daglig at ride; dog kom dette ene og alene deraf, at han anvendte et hemmeligt Middel, som han havde lært af sin salig Fru Moder der plejede at bruge det til meget smaa Børn (thi hun var Jordemoder), og som ganske simpelt slet ikke bestaaer i andet end i det pudderagtige Støv, som Træormen frembringer, naar den til Skrak for en omhyggelig Huusmoder begynder at drive sit Bæsen i et eller andet gammelt Bord eller Sengested, et Middel, som ogsaa Læseren kan have godt af at bruge, dersom han engang skulde komme paa den Tanke, en Søndag eller en anden Ugedag at tage sig en Ridetur.

Doctor Engel og Grenadeer Stark.

(Fortalt efter Fr. Güll).

Aftenklokken var allerede for længe siden forstummet, overalt i den lange Gade blinkede Vinduerne af Lysenes Skin, og kun hist og her skyndte en Enkelt sig, tæt

indhullet i Rappen, gjennem Gaden. Den gjennemtrængende Regn, som den hele Dag uophørligt strømmede ned, faldt stærkere og stærkere, og en kold Vestenvind pidskede Regndraaberne med stedse tiltagende Heflighed mod Ruderne. Det var ret en uhyggelig Novemberaften, som man i hele dette Efteraar, Efteraaret 1743, endnu ikke havde havt Mage til.

Den bekymrede Fru Engel havde allerede meer end 10 Gange aabnet Vinduet for at see efter den kjære Mand, som idag blev saa længe ude. Saa ofte hun hidindtil troede at høre hans Fodtrin, var hun bestandig bleven skuffet. Snart var det Patrouillen, som med asmaalte Skridt traf forbi, snart en Slagterdreng, der endnu gif omkring med Kjød, og tilsidst var det endog Lygtepudseren, som satte sin Stige mod Huset og nu betænksom steg tilveirs for at tænde Lygten. Fru Engel, som netop i dette Djeblik igjen stak Hovedet ud af Vinduet, blev ikke lidet forstræffet; med et dybt Suk lukkede hun Vinduet og blev nu enig med sig selv om at slaae sig til Ro og med Taalmodighed oppebie hendes Mands Ankomst. „Hvor kan der ikke ogsaa let træffe noget ind for en Læge i Berlin, som gjør en Afbrydelse i Dagens Orden; og nogen Ulykke var der vel dog, med Guds Hjælp, ikke tilstødt ham.“ Saaledes trøstede hun sig, lod altsaa Bordet dække og Børnene sætte sig til Aftensmaaltidet; derefter blev der endnu leget og passaret lidt, og saaledes blev Kloffen, inden man tænkte derpaa, over ni. Den store Kirke-

flokke havde man ikke kunnet høre for Bornenes Støjen, og først Tappenstregen mindede dem om, at det var „paa de Tider, man søger sig tilfængs.“ Snart laae de i deres fem smaa Senge, den ene mindre end den anden og vidste ikke mere af Dagen og dens lystige Tummel at sige.

Men Moderen faldt det nu tungt paa Sinde, at hendes Mand endnu ikke var kommen. Hun saae atter ud af Binduet, det var et grueligt Veir og der var ikke et Menneske at see. Fra Tagrenderne skyllede Regnen i Strømme ud over Gaderne, Skodderne sloge op og i og Fløjene peeb. Bedrovet lukkede hun Binduet og var netop ifærd med at sende Tjeneren ud for at see efter ham; da ringede det stærkt, Porten gik op og velbekjendte Trin hørtes paa Trapperne.

„Ja det er ham; Gud være lovet, at Du endelig kommer; jeg var nærvæd at forgaae af Angst for Dig. Men sige mig dog, hvor i al Verden har Du været saa længe?“

Istedetfor at svare vinkede Engel med Haanden; thi han var ganske aandeløs og udmattet af at løbe. Allerstørst trak han den gjennemblødte Dverkjole af, slog Bandet af den dryppende Hue og skilte sig af med de tunge Støvler. Og først da den omhyggelige Kone havde hjulpet ham i den magelige Slaabrok og sat de varme Morgenstoe hver paa sin Side af Støvleknægten, først da løsnedes hans Tunge.

„Siden Middag har jeg nu i det mindste tre

Gange travet den hele By igjennem, ja det forslaaer ikke. Først gif jeg, som Du veed, ud paa Broen til den stakkels Winter. Jeg havde allerede i Morges tidligt været der og ventede mig ikke noget godt; da jeg nu kom, var han allerede død, dog blidt og uden Kamp, saaledes som han under sin smertefulde Sygdom saa ofte havde bedet Gud, at hans sidste Time maatte blive. Men da jeg saa, hvorledes den stakkels Kone med de 7 Børn sørgede og jamrede sig, kunde jeg ikke holde Taarerne tilbage. Derfor begav jeg mig til mine andre Patienter, som forresten slet ikke havde havt nødvendig, at jeg anden Gang skulde see til dem. Nogle laae vel i Sengene, men kun for at nyde en magelig Hvile; Andre sadde ved Vinduet og betragtede de forbidragende Regnskyer. En traf jeg endog med dampende Pibe, som han, da jeg traadte ind, lod glide ned bag Sophaen. Men jeg gjorde kort Proces, traf corpus delicti frem og lagde Beslag paa hele Pibe-magazinet. Her er Røglen, som Fruen gav mig.

Som jeg nu saaledes gif fra Huus til Huus for endelig at komme til min stakkels plagede Soldbetjent ved Borten, saa jeg, at en Hob Lediggængere havde samlet sig om en Tigger, som i de heftigste Udtryk gav sin Brede Luft. Han bandte og skjeldte som en Hedning. Et Djeblif lyttede jeg til i Afstand, og var netop i Begreb med at fortsætte min Bei, da jeg hørte ham udbryde: „der staae de Alle og gabe paa mig, men hjælpe mig vil Ingen!“ Dette bevægede

mig til at træde nærmere. En stor, tidligere kæmpeagtig Skikkelse, nedbøjet af Armod og Udsvævelse, sad paa en lav Hjørnesteen; dybtliggende, men ildfulde Dine blinkede frem under de iisgraae, buffagtige Djenbryn. Den sammenknebne Mund var bedækket med en tæt Knebelbart, og Hagen saae ikke ud til, at nogen Kniv var gaaet over den i de sidste 14 Dage. Det høire Been var bøjet i Knæet, og herpaa hvilede den venstre Fod, indhyllet i en Bylt Pjalter. Idet han nu med begge Hænder tog om Benet og drejede det snart tilvenstre, snart tilhøire, skreg han igjen: „saa kom da og hjælp mig Een af Jer! Ja dersom jeg kunde lade Dalere springe, vilde nok for længe siden Noget være kommen mig til Hjælp“.

„Nu da, hvad er der? hvad feiler Jer?“

(Fortsættes).

Lh. H. Erslew.

Borger-Vennen.

To og Tredstydtyvende Aargang.

Nr. 39.

Løverdagen den 28de September 1850.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos Louis Klein.

Bekjendtgjørelse.

De af det forenede Understøttelses-Selskabs Medlemmer, som i indeværende Aar agte at anholde om Laan, Gratification eller Pension, underrettes herved om, at Ansøgninger desangaaende modtages fra d. 15. til d. 30. September, alle Søgnedage fra Kl. 9 til 12 Formiddag, **og ikke til nogen anden Tid**, af Selskabets Bogholder, Capitain Groth, ved Nørrevold Nr. 166, 1. Sal.

Enhver saadan Ansøgning maa være bilagt, ikke alene med den Ansøgendes Lovbog, men ogsaa **med et udfyldt og behørig attesteret Schema**, der indeholder de Oplysninger som ansees fornødne til at Ansøgningen kan komme i Betragtning.

Det anførte Schema kan **forinden**, ligeledes hver Søgnedag til ovennævnte Tid, imod Lovbogens Foreviisning afhentes hos Bogholderen.

Det bringes derhos i Erindring, at ligesom ingen af Selskabets Pensionister kan vente at blive tillagt Gratification, saaledes ville samtlige for indeværende Aar indkomne Ansøgninger, ifølge Lovens § 17, blive undersøgte af vedkommende Klassers Repræsentanter til Betænkning's Afgivelse og til endelig Afgjørelse i en Generalforsamling; og ville vedkommende Ansøgende selv kunne tilregne sig det, hvis urigtige Angivelser eller feilagtige og ufuldstændige Oplysninger ved deres Ansøgninger, eller Mangel paa behørig Attestation af Schemaet maatte, overensstemmende med Lovens § 16, bevirke Tilfidesættelse af deres Andragende.

Administrationen for det forenede Understøttelses-Selskab,
den 6te August 1850.

E. Clausen.   D. Borgen.   J. Garbrecht.

Carl S. Groth.

Doctor Engel og Grenadeer Starf.

(Fortalt efter Fr. Güll).

(Fortsat).

„Jeg har en daarlig Fod, som hverken Dag eller Nat lader mig have Ro, og som tilsidst tvinger mig til at omkomme af Hunger.“ „Nu, kjære Kone, hvad var hertil at sige; hellere strax Haand paa Bærket. Jeg bad Nogle af de Omkringstaaende at bringe ham ind i den nærmeste Port, og han søjede sig villig heri. Den vakre Kone, som boer der i Kjelderens, bragte et Bækken med Vand og noget gammelt Linned af hendes salig Mand's. Da jeg havde faaet de smudsige Pjalter viklede af Foden, var det rigtignok et grueligt Syn og der var Ingen af de Omkringstaaende, som havde Lyft til at blive længere hos os. Et stort Saar gik dybt ind lige til Benet; jeg vaskede det ud, lagde et Stykke af mit røde Plaster paa og forbandt ham. Derpaa blev han lidt mere rolig og kunde endog være venlig og hjertelig. Jeg har nu sagt ham, han skulde see til at være der hver Dag Kloffen fire, saa vilde jeg see til ham; thi den lange Bei ud til os vil han endnu i lang Tid ikke kunne gaae.“

„Det er jeg ret glad til,“ afbrød Fruen ham; „jeg fattes kun, at Du allerede har ganske betaget mig min Appetit.“

Imidlertid havde Pigen sat Maden paa Bordet; tykke Dampfkyer hvirvlede sig mod Loftet; Suppen var endnu for varm, og Fruen, som dog var nysgjerrig

efter at høre mere, forsøgte ikke videre at standse Talsens Strøm.

„Derfra“ — vedblev altsaa Doctoren — „gif det hurtigere, end en Postvogn kan kjøre, til min kjære Toldbejtent. Han har havt en god Dag, og jeg tænker vel, den hæslige Feber endelig skal forlade ham. Du skal blot have seet hans Datters Glæde og hvorledes hun trykkede mig i Haanden. — Med Biskoppens Børn har det heller ikke længere nogen Fare. De skal kun endnu holde sig i Sengen og ikke rive sig i Ansigtet. Den lille Christine især har jeg indskærpet det. Det vilde ogsaa være Synd, dersom det elskværdige lille Ansigt skulde blive fordærvet af Kopperne. Et godt Hjerte og et smukt Ansigt seer jeg altid gjerne samlede. Men Du maa imorgen gaae hen og foreholde Fruen, at hun skaaner sig selv. Den bestandige Nattevaagen kan hun ikke i Længden taale, og tilsidst bliver hun mig ogsaa syg. Og en syg Kone med saa mange Børn, det skaffer mig altid en søvnløs Nat.“

„Ja see, saadan er Du —“ faldt Fruen ham hastig i Ordet — „det tænker Du ikke paa, at Du ogsaa selv her hjemme har Stuen fuld af Smaafolk, som endnu i lang Tid ville trænge til deres Fader. Bestandig for Andre, kun ikke for Dig selv. —“

Hr. Engel havde vænnet sig til ikke at svare paa det Slags Taler. Han gif derfor lige hen til sin Plads ved Bordet, Huusmoderen holdt Bordbøn og begge lode sig Suppen smage vel.

Udenfor styrtede Regnen endnu uophørligt ned, og af og til rullede en Tagsteen eller et Stykke af en Skorsteen ned fra Taget. Igjennem Stormens Luden hørte man den store Klokke paa Petri Kirke slaae elleve, da sagde igjen Fruen:

„Nu skulde man da ikke mere jage nogen Hund ud, end sig et Menneske. Ikke sandt, fjære Mand, det lover Du mig, idag, idag gaaer Du ikke mere ud af Huset? det skulde da være at En blev meget farlig syg. Og saa vil man vel ogsaa sende Bogn efter Dig, saa at ikke en Traad paa Dig vil blive vaad. Forresten har Du da ogsaa idag udført din Part af gode Gjeringer, vilde blot Andre gjøre det samme. Imorgen er det atter Dag. Tilmed har Du da ogsaa idag forkjølet Dig og kan jo neppe faae et eneste tydeligt Ord frem.“

Medens Fruen saaledes betragtede sin Mand og af hans Miner læste sig til, at hans Svar ikke vilde falde ud ganske efter hendes Dnsse, blev der ringet paa Klokken. I Gangen og op ad Trapperne lode Godtrin af en Mand, og førend Fruen fik fat paa Lyset for at see, hvad det var, bankede det allerede paa Døren. En uhyre Figur traadte ind. Det var een af de Kæmper, som Frederik den Stores Fader havde fra alle Europas Lande samlet om sig som sin Livgarde; en bleg, mørk Mand med mørke Djenbryn og en uhyre Knebelsbart. Bant til streng militær Tjeneste beholdt han sin Hue paa, løftede Haanden mod Banden og vendte sig til Doctoren.

„Jeg kommer for at søge Hjælp hos Eder for mit stakkels syge Barn, mit eneste Barn. Allerede i et Par Dage vil det ikke nyde noget, hænger med Hovedet og seer jammerligt ud. Igaar og idag ligger det i Sengen og seer heelt ynkeligt ud, gisper og stønner, fordrejer Dinene og kan nu neppe faae en Skeeftulds Vand ned. Feltfæreren havde jeg ikke Lyst til at spørge tilraads, han bryder sig kun om Been, der ere trufne af en Kugle; Bataillonslægen sagde, han var ingen Børnelæge. Saa gif jeg i min Nød til Lægen her i Gaden tæt ved, men han foer løs mod mig: „med Soldater har jeg ikke at bestille.“ Det var imorges tidligt. Nu vidste vi da, jeg og min Kone, ikke mere, hvad vi skulde gribe til, da hørte jeg netop Eders Navn nævne af en gammel Tigger, som fortalte mig meget om Eders Godhed og Venlighed; saa tænkte jeg, jeg skulde dog forsøge det og saaledes har jeg nu den hele Aften søgt efter Eders Huus og først nu har jeg kunnet opspørge Eder. Veiret er vistnok skrækkeligt og det er snart Midnat, men jeg beder Eder, for Guds Skyld, at gaae med mig til mit Barn. Al, dersom der ikke snart kommer Hjælp, er det redningsløst.“

Engel vilde svare, men paa Grund af Hæshed svigtede Stemmen ham; Fruen kom da til Orde.

„Min Mand skal komme imorgen saa tidligt som muligt, men idag er det, som Han selv seer, umuligt, hvis han ikke selv vil blive syg. Men dernede i Hjørnestedet til venstre boer vor Amanuensis, en ung,

kræftig og forstandig Mand, han vil nok anordne det Nødvendige for idag."

Fruen havde sagt dette med en saadan Venlighed og Blidhed, at Hr. Engel i Stilhed glædede sig derover og derfor, i Tillid til den unge Læges Beredvillighed, ikke sagde hende imod. Grenaderen var ogsaa tilfreds, og var kun bange for, at Hr. Engel skulde glemme det Huus, han havde angivet ham, hvorhen hans Kone og Barn vare blevne bragte, for at Barnet her hos en Slægtning bedre kunde blive plejet. Et blidt Smil opklarede hans kummerfulde Ansigt og med et Haandtryk skiltes han fra den Mand, paa hvem han næst Gud havde bygget hele sit Haab.

Engel begav sig derpaa til Hvile. Saa træt som idag havde han endnu aldrig været, og Sønnen laae ham som Bly over Dinene. Dog neppe havde han slukket Lysen, saa beskæftigede Soldatens Barn hans hele Sjæl. Han vendte sig snart paa den ene, snart paa den anden Side og kunde ikke falde i Søvn. — „Mon ogsaa Grenaderen fandt den unge Doctor? mon han var hjemme? og hvis han gaaer med, er han ogsaa efter sin endnu umodne Erfaring istand til at bedømme Barnets rette Tilstand og strax vælge de virksomste Midler? Hvad tænker vel den alvorlige Mand om mig? Hvad kan der ikke gaae tabt for ham og maaskee for Verden, dersom der ikke i Nat kommer den rette Hjælp?" Saadanne og lignende Spørgsmaal ængstede ham uophørligt. Endelig sprang han op,

klædte sig paa igjen, kastede sin Kappe om sig og traadte ind i Dagligstuen. Fruen var netop ifærd med at gaae ind i Sovestuen til Børnene og blev ikke lidt forfrækket ved Mandens Indtræden. Men han tog hende ved Haanden og sagde hjærtligt til hende: „Det er mig umuligt at finde No eller Hvile, førend jeg har seet det Barn; det vilde ikke være godt for mig og for Dig, dersom det unge Liv skulde gaae tabt ved vor Skyld; vær derfor kun rolig og læg Dig uden Betyrning til No.“ Fruen svarede intet, men betragtede ham med venligt Smil og med Taarer i Øjet, lyste ham ned ad Trappen og begav sig derpaa til No. Da hun endnu stod foran de Smaaes Senge og de laae der for hende saa friske i den sunde Søvn, da rørte sig i hendes Hjerte mange Følelser, som hun hidtil ikke havde følt saa heftigt. Hun kunde nu godt levende forestille sig den stakkels Soldaterkones Jammer, og forstod nu sin gode Mand langt bedre og villigere, end for saa Limer siden. Mindre af Uengstelse for Manden, end af hjertelig Deeltagelse i de gode Folks Sorg blev hun endnu længe liggende vaagen, og hun indesluttede nu i Bønnen for hendes egne Smaa med ganske anderledes Alvor end ellers og i sand Andagt alle Bedrøvede og Nødlidende.

(Fortfattes).

T. H. Grønw.

Borger-Vennen.

To og Tredsiendstyvende Aargang.

Nr. 40.

Løverdagen den 5te October 1850.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos Louis Klein.

Doctor Engel og Grenadeer Stark.

(Fortalt efter Fr. Gull).

(Fortsat).

Grenaderen var imidlertid af den unge Læge igjen bleven viist til en anden. Hiin havde havt en lystig Aften og kunde ikke mere rigtig holde Hovedet oppe; denne derimod var endnu slet ikke hjemme. Saaledes kom da den nedbøjede Fader aldeles gjennemblødt hjem uden at medbringe nogen Hjælp til Barnet. Dette var sovet ind og aandede næsten umærkeligt, medens Mandedrættet blev fortere og fortere. Moderen sad grædende foran Sengen og iagttog ethvert Mandedrag af hendes lille Dindling. Da hendes Mand nu atter kom ene tilbage, brød hun ud i en fortvivlet Klage og kunde neppe mere fatte sig. En Tid lang hvilede Fa-

derens Blik ufravendt paa Drengens blege Ansigt, som nu var vaagnet op, og, uden at bevæge sig, af og til slog Dinene op og stirrede mod Loftet. Faderen kjendte dette Blik; thi mangen Krigskammerat var allerede død i hans Arme. Han tog sin Kone ved Haanden, og idet de klare Taarer randt ham ned over Skjæget, sagde han: „Gud og Menneffer have forladt os, vor Glæde er tabt. Men Bee de Hjerteløse, som idag have tilluffet Dret for mine Bønner! Det tænker nu Ingen paa, hvorledes vi det hele Aar igjennem i Sne og Regn, Kulde og Hede maae ligge i Felten, for at de kunne gaae deres Bei i Sikkerhed og i Fred, ja hvorledes Hundrede af os maae gaae i Døden, for at de kunne sove roligt. Nu, da de engang skulde opoffre en Times Tid for en Saadan, har de ingen Tid. Bee os og — — —“

I dette Djeblik bankes der paa Skodden, Faderen seer ud, og — tør han troe sine Dine? det er den gode Doctor Engel. Mand og Kone ile ham begge imøde, stille ham ved Hat og Stof, ja af lutter Glæde havde de gjerne baaret ham ind paa deres Hænder. Han har Møje med at bringe dem til at tilbageholde Udtrykket af deres Bevægelse. Fremfor alt paabyder han ved et Bink Tausshed og betragter længe stille og ufravendt Barnet, imedens han af og til retter nogle korte Spørgsmaal til Forældrene, hvis Blik i glad og bange Forventning hængte ved hans Miner. Han trækker paa Skulderen, han ryfter paa Hovedet, idet han af

Brevtassen fremtager en lille Strimmel Papir for at skrive en Recept. Flere Gange holder han inde, idet han snart betragter Barnet, snart bliver meget betænkksom — endelig skriver han hastig endnu en Linie, lægger Papiret sammen og giver Faderen det: „Nu da, i Guds Navn, men hurtigt, hurtigt!“

Kun faa Minutter gaae hen, da kommer Faderen allerede tilbage fra Apotheket. Engel giver den Syge Medicinen ind. En lang, bange Time. De Omkringstaaende agte med hvert Blik paa Barnets Gebærder og Bevægelser. Da slaaer det paa een Gang Dinene op, drager et dybt Aandedrag og, idet det ængsteligt seer sig omkring, kalder paa Moderen. Med Anstrengelse udstrækker det Haanden efter hende og smiler til hende, og idet det vender sig mod den fremmede Mand, spørger det med sagte Stemme: „har Du givet mig den gode Drif?“ Paa een Gang bedækker en perlende Sved Barnets hele Legeme, alle Tegn paa en tilbagevendende Livsvirksomhed træde ind. „Nu, Gud være lovet og takket, Eders Barn er frelst,“ sagde Doctor Engel, greb Hat og Stok og gik rask mod Døren for at lade Forældrene uforstyrrede i deres Glæde og undvige det levende Udtryk af deres Tak. Thi Grenaderen omfavnede hans Knæ og Konen kysede ham paa Haanden og kaldte ham en Herrens Engel.

„Vær nu rolige og sov vel! Imorgen tidlig er jeg her igjen.“

Saaledes skyndte han sig ud og var snart hjemme,

hvor hans Kone endnu var oppe for at erfare Sagens Udfald af ham. Efterat han havde fortalt hende Alt, faldt hun ham om Halsen og bad ham hjertelig om Tilgivelse, fordi hun saa ofte havde plaget ham med Bebrejdelser for hans alt for store Dpoffrelse i hans Raad. Hun vilde fra nu af ikke sige et eneste Ord dertil, kun skulde han dog ikke derover ganske glemme sin egen Sundhed og sin Familie.

Tidligt den næste Morgen sendte hun Forfriskninger hen til Grenaderens og lod melde, at hun snart vilde besøge dem.

Engel fandt den lille Patient endog videre fremrykket i Bedringen, end han Dagen iforvejen havde formodet. Drengen strakte sine Hænder ud efter ham og spurgte allerede, om han ikke snart maatte staae op. Og virkelig varede det ikke en fuld Uge, førend han kunde være nogle Timer dagligt oppe og tage fat paa de vante Lege. Hvo formaaer at skildre de lykkelige Forældres Glæde, hvem den kjære Gud ved den gode Engel havde tilbagegivet det allerede opgivne eneste jordiske Gode. For fattige til strax at kunne betale den brugte Medicin kunde de endnu mindre end andre Folk afbetale deres Gjæld til Lægen, men dersom den ædle Engel havde gjort Regning paa Tak, en varmere Tak kunde aldrig være bleven ham tildeel, end den han modtog af Grenadeer Stark. Mangfoldige rige Folk mene, at naar de med tomme Complimenter have af deres Dverflod bortgivet nogle Da-

lere for de dem beviste Tjenester, saa er alt dermed afgjort; ja desto værre er der Mange, som ikke forstaae at vurdere en Velgjerning anderledes end efter Guld og Sølv, hvorfor de ogsaa glemme den for bestandigt, saasnart det klingende Metal er gaaet dem igjennem Haanden derfor.

Grenaderen søgte altsaa at udtrykke sin Taknemmelighed mod den kjære Doctor paa enhverformhelst op-tænkkelig Maade.

Engang kom Engel gaaende gjennem en Gade, hvor netop Stark stod udenfor et Huus som Ordonnants. Saasnart Stark saae ham, gjorde han Front og presenterede Gevær. Og skjøndt Engel senere af forskjellige Grunde alvorligt bad ham om at afholde sig fra slike Vresbeviisninger mod ham, var han dog ikke til at bevæge og skuldrede i det mindste, naar han mødte ham.

Men endnu mere end ved disse udvortes Vresbeviisninger søgte han, skjult for Verden, at lægge sin Erkjendtlighed mod den Engelske Familie for Dagen. Hver Dag, saasnart han havde en ledig Time, kom han der i Huset, og blev snart saaledes hjemme der, at Børnene altid ventede ham med Længsel og sprang ham imøde, saasnart de saae ham komme i Gaden. Især for Drengene var han en uundværlig Legekammerat. Han tilsnittede dem Sabel og Gevær, lavede Chakoer af Pap, og lærte dem i Forening med hans egen Dreng at exersere. Af Pilegrene flettedes Skand-

sekurve og paa en Jorddyngge opførtes et Batteri, som rigtignok kun blev forsvaret af en Metal- og 2 Træ-Kanoner, men som dog dagligt gav Leilighed til nye Fægtninger. Selv til Husets Tjenerstab strakte hans Taknemmelighed sig. Koffepigen var altid forsynet med et rigt Forraad af Spaaner, og Tjeneren indrømmede villig, at han ikke var istand til at faae sin Herres Piber saa blanke og rene.

Hvad han var bleven for det Engelske Huus, vil allerede være klart efter disse faa Meddelelser, og vi kunne godt forestille os Børnenes Modfaldenhed og Forældrenes Beklagelse, da han en Dag ikke mere indfandt sig til sædvanlig Tid og man den næste Dag fik Efterretning om, at han igaar før Solens Duggang var afmarcheret med sit Regiment.

Det var i August 1756, da Frederik havde besluttet at føre sin Armee i Zilmarcher til Sachsen for at overraske den sig rustende Tjende. Ligesom det hele Foretagende blev holdt meget hemmeligt, saaledes var ogsaa Udførelsen deraf begyndt rasst og hurtigt. Ordren til Opbrud kom uventet midt om Natten og inden tre Timer derefter droge Regimenterne allerede med klingende Spil ud af Byen. Paa den Maade kunde den gode Stark ikke engang faae Tid til at tage Afsked, men havde nok at gjøre med at hjælpe til at forsyne sin Kone, som var Marketenterfke, med de fornødne Levnetsmidler. Ogsaa hans Søn, der for et Aar siden var bleven Tambour ved hans Bataillon, drog for

første Gang mod Fjenden. Saaledes maatte den gamle Stark tiltræde Marchen med dobbelt betyngt Sind.

Hæren stod snart paa sachsisk Grund. Wittenberg, Torgau, Leipzig og Dresden bleve besatte, man slog Winterquarteer og brød atter op; det næste Aar leveredes Slagene ved Prag og Collin, og Ingen hørte mere noget til den gamle Stark og hans Familie. Saaledes hengik 2 Aar under Glæde og Lidelse; Besymringen for Fædrelandets Vel og Deeltagelsen i Frederiks mislige Skjebne bevirkede snart, just ikke at den Enkelte blev glemt, men dog at hans Skjebne mere traadte i Grindringens Baggrund.

Imidlertid var det ulykkelige Slag ved Kunersdorf forefaldet, Russerne rykkede frem mod Berlin, og Byens svage Besætning maatte forstærkes med nogle Batailloner.

Iblandt de Tropper, som vendte tilbage, var ogsaa Grenadeer Stark. Krigens Savn og Anstrengelser og den megen Sorg, han imidlertid havde maattet bære, havde endnu meer end Alderen nedtrykket den ellers saa stærke Mand. Hans Kone var strax i de første Uger efter Udmarchen bleven angreben af Feber og døde fort derpaa; han selv laae længe haardt saaret paa et Lazaret, og neppe helbredet maatte han i det norderiske Slag ved Prag gaae frem til Kamp over sin Søns Lig.

„De østerrigiske Batterier,“ saaledes fortalte han selv, „havde allerede nedstødt 4000 vakkre Preussere; nye Regimenter trængte bestandigt frem, men en fryg-

telig Regn af Kartæsker strakte dem alle til Jorden. Da lød det fra den 70aarige Helt Schwerins Mund: „Børn! følger efter mig!“ og nyt Mod oplivede de vaklende Rækker. Tambourerne — unge, raske Karle ligesom min Søn — traadte frem i de forreste Geledder og sloge deres Hvirvel imod de steile Høje. Da var det, at ogsaa han døde den Død, som jeg allerede i lang Tid havde bedet min Gud at forunde mig. Nu vel, han sover godt, om end hans Leje blev redet midt iblandt Fjender. Han døde som en brav Preusser med Ære for vor gode Konge og vort dyrebare Fædreland.“

(Fortsættes).

Lh. H. Ersklew.

Borger-Dennen.

To og Tredstydtyvende Aargang.

Nr. 41.

Løverdagen den 12te October 1850.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos Louis Klein.

Doctor Engel og Grenadeer Stark.

(Fortalt efter Fr. Güll).

(Fortsat).

Saaledes var det da intet Under, at den gamle Soldats Kinder bleve indfaldne, Panden rynket, Skjæg og Hoved iisgraat. Dog Hjertet slog endnu lige ungdommeligt i ham, og lystte ham nu som før klart ud af Dinene. Hans tro, taknemmelige Sind havde ikke glemt det Engelske Huus. Men de Soldater, som udgjorde Hovedstadens svage Besætning, kom til den Tid næsten aldrig af Klæderne. Saaledes maatte ogsaa Stark afverlende trække paa Bagt eller gaae tilhaande ved Standsearbejderne og var endnu ikke kommen saa vidt, at han havde besøgt det Engelske Huus. Men hvor trolig han havde det i Tanterne, og hvorledes

han fandt Leilighed til at betale sin Gjæld til Doctor Engel, ville vi snart erfare.

Engang stod han Skildtvagt paa den venstre Bred af Floden Spree udenfor et Krudthuus. Man havde til saadanne Poster i disse betænkkelige Dage udsøgt gamle, prøvede Folk, som hverken havde for Skif at løbe over eller at vende Fjenden Ryggen. Stark gjaldt nu for den tappreste, paalideligste Mand i sit Compagni, og dersom Noget endnu ikke vidste det, kunde han see det paa de 3 Grestegn, han bar paa Brystet, og paa hans arrede og sframmede Ansigt. Han stod altsaa her, støttende sig paa sit Gevær og saae ud over Egnen. Det var en smuk Augustdag, Himlen saa blaa, Marken saa grøn som om Foraaret — thi det havde regnet længe og stærkt — og Luften var frisk og vederqvægende. Dog saae man ikke et Menneffe paa Mark eller Gade, kun ovre paa den anden Bred af den usædvanligt oprørte Flod var der nogle Drengene i en Have, som legede Soldater. Drengenes muntre Leg, deres Trommen, Piben og stærke Commanderen morede ham hjerteligt. Længe vedblev han ufravendt at betragte dem, idet han snart gik op og ned, snart igjen stod stille, ja han blev tilsidst saa henreven af alt det, at han uvilkaarlig gjorde den hele Exercits med og først kom til sig selv igjen, da han en lang Tid havde presenteret Gevær og endnu ikke hørte noget andet Commando. Smilende mumlede han i Skjæget: „For

”Bokker, hvad er det, I gjør med mig Gamle?” og rystede endnu længe forundret paa Hovedet.

Endelig bliver det stille, den lille Skare gaaer ned til den lille Dør, som fører ned mod Vandet, hvor en smal Baad gynger op og ned. Fændriksen springer ud i den, og idet han svinger sin Fane høit i Luften, raaber han paa og vinker ad de Andre. Disse blive staaende og tøve noget. Een af dem løser imidlertid, af Ondskab eller af Ubetænksomhed, den Jernkjede, hvorved det skrøbelige Fartøi er fastgjort, og paa eengang føres det fra Land ud i den rivende Flod.

I Begyndelsen synes den lille Skipper at finde Behag i denne Fart, han svinger endnu bestandigt sin Fane under høje Jubelraab; men da Baaden begynder at dreje sig, og snart hist, snart her en Bølge kastes op i Baaden, forstummer hans høje Frydeskrig. Han lader Fanen synke og vser uafbrudt med Hænderne for at bortskaffe det sandsynligviis gjennem en Læk i Bunden indtrængende Vand. Baaden, som er kommen i en Hvirvel, truer med øjeblikkeligt at synke. Drengen skriger ynkeligt om Hjelp. Paa Bredden løbe hans Kammerater raadvilde frem og tilbage, jamre sig og græde. Paa enkelte Steder komme ogsaa Folk gaaende over Marken, men de blive alle staaende som ledige Tilskuere paa Bredden. Stark er imidlertid kommen ned, saa langt som han tør fjerne sig fra sin Post. Med den inderligste Bevægelse seer han snart paa det gyngende Fartøi, snart paa de tøvende Mænd, af hvilke

Ingen gjør Mine til at ville fravriste Bølgerne det sikke Bytte; og af! Bagten, som skal afløse ham, kommer endnu ikke for det første.

I dette Øjeblik rider en Dreng forbi med nogle Heste. „Hør, Dreng! kan Du ikke svømme?“ raaber Grenaderen til ham.

„Hvorfor ikke det; som en Fisk!“

„Nu vel, jeg skal holde dine Heste, styr Du Dig saa i Vandet og red den Dreng!“

„Hvad der ikke brænder mig, det blæser jeg ikke paa. Hvad vilde han paa Vandet. Det er Doctor Engels Dreng. De kunde have taget ham bedre iagt.“

Med disse Ord skyndte han paa Hestene og jagede ned ad Gaden.

„Altsaa Ingen, som vil hjælpe? og Doctor Engels Barn?“

Endnu et stille Øjeblik. Da er det ham, som saae han sit eget Barn levende for sine Dine, og al den Lyst og Glæde, det forskaffede ham. Han tænker paa hiin urolige Midnat, da Doctor Engel saa venlig traadte til hans syge Barns Leje og viste Døden bort fra hans Dørtærffel. Medlidenhedens og Taknemmelighedens Følelser overvælde ham. Den stolte Bevidsthed om i 45 Aar ikke at have tilfidesat nogen militair Pligt og ikke at have paadraget sig nogen Straf er vegen bort af hans Tanke, Frygten for Krigsbrettens Strengthed svinder for Kjærlighedens stærkere Magt. Nu hører

han alene Hjertets bydende Stemme, og ethvert andet Hensyn forstummer.

„Nu da, i Guds Navn!“

Han sætter sit Gevær op mod Skilderhuset, kaster Sabel og Taske fra sig og styrter sig ud i Floden. Længe kæmper han med Bølgerne, indtil han endelig naaer Baaden, men da han vil løfte Drengen ud, vil den Frygtssomme ikke betroe sig til hans Arme. Han forsøger nu at bringe Baaden mod Land og saaledes drives de bort med rivende Hurtighed. Allerede svigte Kræfterne ham synligt, og med Magt maa han trække Drengen, der har klamret sig fast til Plankerne, op af Baaden. Med Anstrengelse af al sin Kraft søger han forgjæves at naae Strandbredden, den er for høi og Bølgerne drive dem atter ud i Floden. Dog, der bugter Floden sig, de ere begge i Sikkerhed, en Sandbank optager dem. Den hidtil uvirksomme Mængde iler nu til og omringer dem. Nu ere ti, ja tyve rede til at ledsage den drivvaade Dreng hjem. En tager ham paa Armen, og den hele Hob følger bag efter.

Imidlertid sad Grenaderen endnu en Tid ganske alene i Sandet, indtil han kom lidt til Kræfter igjen efter den voldsomme Anstrengelse. Nu ilede han tilbage paa sin Post for at afvente Afsløstningstiden. Men Patrouillen var allerede gaaet forbi og havde ladet en ny Vagt blive tilbage. Starks Vaaben vare borte, og halv vred, halv beklagende tilraabte hans Kammerat ham: „Stark, Stark, hvad har Du gjort?“ Men han

hørte ikke derpaa og vilde netop gaae sin Vej, da kom en anden Afdeling ham imøde, som strax tog ham op som Arrestant og førte ham til Hovedvagten.

I den sidste Tid vare mange Poster paa en samvittighedsløs Maade blevne forsømte. Da Fienden stod i Nærheden, kunde deraf let opstaae den højeste Fare. Commandanten var derfor nødt til at anvende den yderste Strengthed og ved førstkommende Leilighed gjøre Loven gjeldende i dens hele Haardhed uden noget somhelst andet Hensyn.

Stark blev altsaa efter saa Timers Forløb stillet for en Krigsret, som efter et kort Forhør idømte ham Dødsstraf. Han havde forud tænkt sig det og lagde derfor ikke større Vægt paa den Omstændighed, at han havde trukket et Barn op af Vandet, end det var nødvendigt for at rense sig for Mistanken om at være undvegen med Forsæt.

I Dommernes skriftlige Kjendelse blev der heller ikke lagt nogensomhelst Vægt paa de formildende Grunde, men kun med saa Ord angivet Forseelsen og den dertil svarende Paragraph i Loven. Commandanten blegnede, da han her maatte læse det Navn, som ellers havde en saa god Klang. Længe holdt han tøvende Papiret i Hænderne, Taarer trængte sig frem i hans Dine, flere Gange satte han Pennen til og tog den atter fra, endelig udbrød han: „vee mig, gamle Stark, jeg kan ikke gjøre mere!“ og saa understrev han.

Med en Mands Rolighed, som tusinde Gange havde stillet sit Bryst til Skive for de fjendtlige Kugler, som er opfyldt af Bevidstheden om at have udført en ædel Daad og som finder Trøst i den Erkjendelse, at Loven kan kræve et Offer, paa det den Slette kan lære at frygte den, modtog han sin Dom. Han blev ført tilbage i Fængsel for at forberede sig paa sin sidste Gang.

Om Aftenen kom den Geistlige, hvem han betroede sin sidste Billie og indstændigt bad om at holde hans sorgelige Skjebne skjult for Engels Familie. Glæden over deres Barns Frelse skulde ikke forstyrres ved en saa sorgelig Efterretning. Først seent forlod Sjølesørgeren ham og man hørte gjennem Fængselets Gitter Grenaderen i den stille Nat synges Psalmer, saaledes som han var vant til hver Morgen og Aften at gjøre.

Saaledes brød Dagen frem, og han havde endnu ikke lukket noget Dje, da hans Fængsels Dør aabnedes; stille og taus traadte Commandeersergeanten ind og befalede ham at følge med. En Afdeling Soldater tog ham midt imellem sig, og saaledes gik det igjennem de øde Gader ud af Porten. Skjøndt nu Stark havde vaaget den hele Nat, saa gik han dog fast og kraftig frem, ja Udtrykket i hans Ansigt kunde næsten kaldes oprømt i Sammenligning med hans Ledfageres.

De vare nu allerede komne ud i Forstaden og skulde snart dreje af tilvenstre over paa den Mark, hvor Dommen skulde fuldbyrdes. Da saaes langt borte en Støvsfy hæve sig, som kom nærmere og nærmere.

Ledsaget af 2 Adjutanter og nogle Husarer kommer uformodet den store Frederik, sandsynligviis for ved sin Nærvarelse at oplive Modet i den bestyrkede Hovedstad og hurtigt selv træffe de hensigtsmæssigste Forholdsregler. Paa Grund af den snevre Passage maa Toget gjøre Hold. Med sit ildfulde Blik overseer Kongen hver enkelt af dem. Da seer han ogsaa Soldaten uden Gevær, hvis funklende Dje møder hans. Han vender sig til Lieutenanten:

„Hvorhen?“

„Til Ketterpladsen, Deres Majestæt!“

„Dog vel ingen Deserteur? Den Mand seer mig ud som en brav Preussers.“

„Han har forladt sin Post, og Standretten var allerede forkyndt.“

„Hvor længe har den Karl tjent?“ spørger Kongen idet han vender sig mod den Domsældte.

„Sem og fyrgetyve Aar, min Konge!“

(Sluttes).

T. H. Grønw.

Borger-Vennen.

To og Tredstindhvende Aargang.

Nr. 42.

Løverdagen den 19de October 1850.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos Louis Klein.

Doctor Engel og Grenadeer Stark.

(Fortalt efter Fr. Gull).

(Sluttet).

„Da har han havt Tid til at kunne lære, hvad det betyder at ræsonnere i Tider, da Ingen spørger om „hvorledes“ eller „hvorfor.“

„Dog, som sagt, den Mand seer mig ud som en god Preussler. Nu vil Kongen engang spørge: hvorfor. Hr. Lieutenant, De har at indfinde Dem Kloffen ni med den Mand i Slotsgaarden. Denne Seddel — Kongen skrev et Par Ord med Blyant — strax til Commandanten. Compagniet, venstre om, fremad marsch!“

I Doctor Engels Huus var der imidlertid stor Glæde over den reddede Søn; kun nedstemtes Glæden

noget derved, at de uagter al Efterspørgfel ikke havde kunnet erfare Navnet paa den Mand, der havde reddet ham.

Men med Efterretningen om Kongens Ankomst udbredte sig nu tillige Historien om den fra Livet dømte Grenadeer. Forbauselse greb dem begge, Fader og Moder, da de hørte Navnet Stark; de nærede snart ikke mere nogen Tvivl om Sammenhængen mellem hans og deres Sønns Skjebne. Engel skyndte sig strax op paa Slottet og bad om en Audients. I samme Øjeblik traadte Commandanten ud med et glædestraalende Ansigt og raabte til en Adjutant i Førgemaffet: Stark skal ind."

Under den paafølgende Pause blev Engel stedet til Audients.

Kongen modtog ham naadig og hørte med stigende Interesse paa den Fortælling, som Doctoren meddeelte i korte Træk, og da Engel derpaa bad om Naade for den Domsældte, tilvinkede han ham venligt. Stark var imidlertid traadt ind. Kongen, som gik op og ned i Salen, traadte nogle Skridt nærmere imod ham, idet han atter saae ham skarpt ind i Dinene.

"Stark, var det ikke Dig, som ved Lowositz kastede fire keiserlige Dragoner af Sædlen? var det ikke Dig, som paa den varme Dag ved Prag rakte mig din Feltflaske? Du har altid været en flink Soldat. Men nu er Du bleven for gammel. Du trækker et Barn op af Vandet og lader din Post i Stikken for Kosakkerne."

„Men tak I Gud“ — vedblev Kongen, idet han vendte sig til Doctor Engel — „at han ved ham har gjengivet Eder den elskede Søn. Er den Gamle, saa længe han lever!“

„Stark, paa Hospitalet har jeg Brug for en brav, ærlig Huusholder, gaae hen og varetag den Forretning med Glæde!“

De Tilstedeværendes Bevægelse, den glade Overræffelse, hvormed det vagthavende Mandskab hilfede Stark, da han traadte ud i Forgemakket, Jubelraabet fra det udenfor Slottet forsamlende Folk, og endelig den Maade, hvorpaa den Gamle modtoges af Moder og Barn i det Engelske Huus, kunne vi Alle bedre tænke os og føle, end beskrive.

I lang Tid vedblev Stark paa Hospitalet at være en Trøster og Hjælper for de stakkels Syge, hvem han Dag og Nat antog sig med stor Omhu. Og naar han af og til kom i hans fjære Doctors Huus, da fappedes alle tre om at glæde ham lige til hans Død. Taknemmeligt trykkede de hans Dine til og smykkede hans Grav med et værdigt Mindetegn. Nu er det vel tilgroet med Mos og Gravskriften er tildækket, men hans Navn er dog endnu ikke forglemt.

Hvert Aar komme paa hans Dødsdag Børn og Børnebørn af den fra Bølgerne Frelste til hans Gravsted, strøe Blomster derpaa og tænke hjærtligt og taknemmeligt paa den trofaste, fromme Grenadeer Stark.

Ænekdoter.

(Efter det Tydske).

Garrif. — Da den berømte engelske Skuespiller Garrif sidste Gang var i Paris, indbød Preville, som blev anseet for een af det franske Theaters fortrinligste Skuespillere, ham til at tage med ud paa sit Landsted. Garrif, som netop var i lystig Lune, gjorde ham det Forslag, at kjøre derud i een af de Lejekareter, som gaae fra Paris til Versailles, da Previlles Landsted laae ved denne Dei. Da de havde sat sig ind, befalede han Kudsken at kjøre til, men Kudsken svarede, han maatte først have sit Tal af fire Personer; saasnart han havde dem, skulde han kjøre. Garrif kom da paa det Indfald, hvorved han tillige vilde give sin Collega en lille Prøve paa sin Konst. Medens nemlig Kudsken saae sig om efter andre Passagerer, sprang han sagte ud af Karetten, gik om paa den anden Side af den, fordrejede sit Ansigt og fremstillede sig for Kudsken som en tredie Passageer, uden at denne mærkede det mindste til Besdraget. Det samme gjorde han endnu engang og blev igjen til Previlles Forundring optagen som en fjerde Passageer. Nu sprang han tredie Gang ud og tiltalede Kudsken som en Fremmed, men Kudsken svarede ham i en arrig Tone, han havde sit Tal fuldt. Og virkelig vilde han have kjørt uden at faae ham med, dersom ikke Preville havde raabt ud til ham, at da

den fremmede Herre var en lille Mand, vilde de nok tage ham med og see til, hvorledes de bedst kunde faae Plads. —

En bemærkede, at han i den bibelske Historie slet ikke kunde forstaae Pharaos Drøm, hvorledes det nemlig var muligt, at syv magre Kær kunde fortære syv fede Kær, uden at man kunde see det paa dem. „Jeg kunde heller ikke begribe det, sagde en Kjøbmand, indtil jeg tog mig en Kone. Dengang havde jeg meer end syv store og tykke Kasse- og Handelsbøger, min Kone derimod havde kun en ganske lille Huusholdningsbog. Men ved Aarets Udgang havde den lille Bog fortæret alle mine store og tykke Bøger, og man kunde dog slet ikke see det paa den. Fra den Tid af troer jeg ogsaa paa Pharaos Drøm.“

En Husar kom til Posthuset med et Brev uden Adresse. Secretairen bemærkede det og sagde til ham: „Stop, min Ven, det Brev har jo ingen Adresse.“ „Det veed jeg nok,“ svarede Husaren, men min Herre vil ikke have, at Enhver skal vide, til hvem han skriver.“

Th. S. Erskew.

Mirabeau og Mourette.

(Deutscher Volkskalender 1850).

Iblandt de Militære, som vare ansatte til at have Opsyn med Fæstningen If, var en ung invalid Soldat, paa hvem man efter et Feltslag havde affat det venstre Been, og som det var betroet at være Opsynsmand i det Indre af Fæstningen; denne Mand hed Mouret. For at leve mindre eensomt paa denne øde Fæstning, der saa at sige svævede mellem Himmel og Vand, giftede han sig med en frisk, munter Pige fra Marseille, Datter af en Fiskerkone og af denne Folkeklases ægte Stamme. Mourette (thi i den provencalske Dialect afledes saaledes alle Kone-Navne, og antage blot en feminin Endelse) havde efter sit Giftermaal paataget sig et Udsalg af Ol og Viin i Fæstningen; og hun var det eneste Fruentimmer, som var ansat ved Fængsels-Tjenesten, og blev dette sørgelige Opholdssteds Glæde, dets Foraarsblomst. Tjenstvillig og indtagende forstod hun ikke desto mindre at holde alle disse for-dærvede Folk indenfor de tilbørlige Skranke, vel ikke ved en rørende Uskylds-Mine; derved udmærkede ikke den lystige Provençalerindes Ynde sig. Skjøndt opfarende, frimodig og flink, var Mourette en yndig qvindelig Heltinde med dristigt Die, høi Latter, skraldende Stemme, som uden Betænkning udstødte sit Lands djærve Eder. Hun tømte sit Glas ligesaa godt som hendes Mand, forstod med Kraft at bruge Hænder og

Fodder og at afværge alle Fangernes Angreb med aldeles mandlige Tilretteviisninger. Man skulde blot see hende saa opvakt og levende, saa utrættelig arbeidsom, hver Dag at bære omkring til Fangerne den ved hendes Hænder saa reenligt tillavede Kost. Til Enhver havde hun et venligt Ord, et godt Raad, og under Eder opmuntrede hun dem til — at bede; thi M o u r e t t e besad hiin de sydlige Nationers Troe, som mildner de plumpe Sæder, og tjener til et Forebyggelsesmiddel imod Lasten. Hendes Ærbødighed for Notre-Dame-de-la-Garde, Marseilles Patronesse, var ligesaa stor som oprigtig. Til hende bad hun for de syge eller forhærdede Fanger, og hver Søndag bragte en af hende selv styret Baad hende til Messen i Jomfruens Kapel, hvorfra hun til Fangerne medbragte Helgenbilleder og indviet Brød, kjøbt til deres Opbyggelse. Imidlertid blev M o u r e t t e s Hjemkomst om Søndagen ventet med Utaalmodighed af alle Fangerne, og saasnart som den provençalske Folkesang, hun sang paa det aabne Hav med lydelig Stemme, blev baaret hen til dem af de Citadellens Klippehyster besqvulpende Bølger, trængte de sig hen til deres Gittervinduer, svingede med deres Lommetørklæder og Huer, og tilraabte hende deres Velkommen. Da steg den lystige Marketenderse op paa Bænken i sin Baad, gav dem deres Hilsen tilbage, og viste sig for dem som den velgjørende Kobold i deres mørke Bolig. Smykket med sine Søndagsklæder var hun et selsomt allerkjæreste Bæsen. En meget kort,

fin ulden, skarlagensrød Kjole lod ikke alene see hendes
 nydelige Fod, men ogsaa det fine Been, zirligt skjult
 af violette, rødsviklede Strømper; hendes tætsluttende
 Fløiels-Bul viste hendes fine og dog faste Taille; tæt
 om Halsen bar hun et sort Baand med et lille Guld-
 hjerte, ved hvilket der hang et indviet Kors; Drenringe,
 i Form af lange Pærer, funklede i Solen, og slap ved
 enhver Bevægelse udenfor de krusede Kniplinger paa
 hendes Kjæft og dybt i Nakken nedsatte lille Hue, som
 lod see den glindsende Pøse med det sorte Haar; hendes
 bruunlige, men klare, rene Ansigtssfarve, hendes store
 Dine, de meest livfulde af Verden, med de lange Dien-
 haar, vare fulde af Sol og Liv, hendes glindsende
 Tænder blendende som hendes Dine, og den veldannede
 Næse erindrede om Grækernes Skjønhed, fra hvilke hun
 som et Folkets Barn nedstammede igjennem Phönici-
 erne, hendes Forfædre; hendes af Solen brændte, ved
 Arbeide hærdede Arme bevarede endnu bestandigt de
 skjønne Former, og hendes Hænder vare saa rene, at
 de hyideste smaa Hænder ikke kunde være det i høiere
 Grad. Saaledes saae M o u r e t t e ud i sin Søn-
 dagsstads.

(Fortsættes).

G. Jacobsen.

Borger-Vennen.

To og Tredvindstyvende Aargang.

Nr. 43.

Løverdagen den 26de October 1850.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos Louis Klein.

Mirabeau og Mourette.

(Deutscher Volkskalender 1850).

(Fortsat).

2.

Mirabeau, den siden saa djarve Taler, var for nogle just ikke rosværdige Handlingers Skyld bleven paa sin Faders Begjering Arrestant i det faste Slot If. En Søndag sad han, ganske hensunken i Tanker, nedefor en Klippe ved Havet. Da blev han vækket af sin Drøm ved Larmen af en Aare, der pladskede i Bølgerne, og af en Baad, som nærmede sig Fængslet, og, da han vendte Hovedet henimod Kysten ved Mar-seille, saae han Mourettes Baad, som, styret af hendes Hænder, fløi hen over Vandfladen. Den unge Kone sang, og hendes friske, gjennemtrængende Stemme

gav den lette Melodie til „farandole“, en provencalsk Dands, endnu mere Livlighed. Jo nærmere hun kom, jo munterere blev M o u r e t t e s Stemme, som vilde hun fremskynde Baadens Fart; og, da Mirabeau hørte den Munterhed, hvormed hun kom, haabede han, at hun medbragte et godt Budskab, et længe forgjæves ventet Brev. Da han nu saa hende springe iland paa Kysten og gaae igjennem Fæstningens Port, ilede han ned i sit Kammer, for saa hurtigt som muligt at faae at vide, om hun havde Noget til ham. Hun lod heller ikke længe vente paa sig.

„Herr Greve! skal jeg lave Dem Deres Aftensmad?“ spurgte M o u r e t t e, staaende paa Dørtrinnet til hans Kammer med det gladeste Ansigt. „Hvad! Endnu Intet!“ udraabte Mirabeau smilende. „Nei Intet uden nogle kostelige Fiske og tusinde Lækkerier, som jeg har medbragt fra Staden til Dem. See kun til og gjør min Tilførsel Gode; thi jeg har Malaga, som fordriver alle onde Luner!“ „Taf, M o u r e t t e!“ svarede Mirabeau alvorligt, „i aften vil jeg hverken spise eller drikke.“ „O! det bliver der ikke Noget af,“ skreg Marktendersken, „jeg laver Dem Deres Maaltid, og er sikker paa, at, naar kun det først er der; De vil da ikke skele til det.“ „Altsaa ingen Efterretninger?“ gjentog M i r a b e a u. „Oh hvad! Hvorfor fortvivle for det? I mig hopper idag Hjertet af Glæde, og der er Noget, som siger mig, at der forestaaer en stor Lykke.“ „Du anseer Din naturlige Munterhed for

en lykkelig Ahnelse, mit Barn! og jeg fattede selv, da jeg hørte Dig komme syngende, Haab om en eller anden god Efterretning; men det var kun en Spot for din stakkels Ven!" „Aha, Herr Greve!" afbrød M o u r e t t e ham skadefro, „De mener altsaa, at jeg kan lee over Noget, som volder Dem Sorg? Naa, det er godt! Til Straf for den Besskyldning imod mig skal De slet ikke faae Noget at vide af mit Hjertes glade Forhaabninger." „Hvilke Forhaabninger?" spurgte M i r a b e a u. „Jeg sværger Dem til, at De ikke skal faae det Mindste at vide, men at De skal bie og selv see! Men gjør mig nu Bessked med mit lille Glas, og find Dem i, at De Intet faaer at vide!" Derpaa tog M o u r e t t e en Flaske Malaga op af sin Lomme. Tagende to Glas frem, skjenkede hun dem halvfulde, og foregaaende Arrestanten med et godt Exempel, tømte hun sit i eet Drag. „Det giver Mod, Herr Greve!" tilsvøiede hun, og rystede ham i Armen for at vække ham af hans taufefulde Stemning. „Reisen tilsvøes havde gjort mig ganske kold; men nu er jeg igjen frisk og veltilmode!" Uden just at ville see paa M o u r e t t e, hævede M i r a b e a u sine Dine op paa M a r k e t e n t e r s k e n; men, da han saae hende leende og denne Aften saa overordentligt nydelig, følte han uvilkaarligt en Slags Fornøielse, og denne høist ubestemte Følelse bevægede ham til at drikke den til ham iskjendede Viin. „Din Viin er ligesaa fuld af Sol som dine Dine, og jeg føler, at den gjengiver mig Livet!" sagde han, og

rystede sit tykke Haar. „Nu, saa vil jeg da følge dit Raad, og, sættende Tillid til dine Forhaabninger for mig, forjage Sorgen og spise Aftensmad i Selskab med Dig.“ Ved disse Ord slyngede han sine Arme om Mourette; hun dreiede sig rask om, og slap snart fra ham; men denne Bevægelse foranledigede, at en tyrkisk, guldbroderet Pung, hvis Snor var gjort fast til hendes Bælte, faldt i hans Hænder. „Hvad for en Skat har Du ikke der?“ sagde Arrestanten, aabnede Pungen, og lod flere Guldstykker falde paa Bordet. „Sex Louisdorer! er det Frugten af din Spar-sommelighed?“ „Nei! Nei! Dette Guld er strømmet lige til mig; endnu imorges havde jeg det ikke!“ „Desto værre!“ svarede M i r a b e a u, smilende med Betydning. „Siig hellere: desto bedre, Herr Greve!“ svarede M o u r e t t e opbragt, „thi, er Guld det endog kommet hurtigt til mig, saa har jeg dog, ved Notre-Dame-de-la-Garde! faaet det paa en ærlig Maade ligesaa vel som den smukke Pung, hvori det er!“

(Fortsattes).

G. Jacobsen.

Extract

af

tre die Svartals Regnskab 1850,

for

det forenede Understøttelses-Selskab.

Indtægt.

Beholdning fra forrige Quartal.....	shbb.	fl.
A. Høiendelige Indtægter for Høiendelens 62de Aargang Nr. 27 a 39 incl.	2201	66
B. Vaars Skjænkelse, for 2det Quartal 1850 276 shb. " f. bito, anviste Skjænkelse for 3die Quartal. 1458 — " — 1734 — " —	1018	82
beraf er i 3die Quartal 1850 indbetalt 1502 — " — faaledes Vaars Skjænkelse den 30de Sept. 232 — " — 1850	1502	
C. Contingent-Skjænkelse f. 2det Quart. 1850 298 — 92 — beraf er i 3die Quartal 1850 indbetalt 77 — 24 — igjens 221 — 68 — affrievens Contingent Skjænkelse for et erz elubret Mæleem vide Høiendel Nr. 8. ... 6 — 48 — faaledes Contingent's Skjænkelse den 30de Sept. 1850	6	48
	shbb.	fl.
	4806	28

Udgift.

1. Anvisning men uaffordbrede Skjænkelse fra 1ste og 2det Quartal 1850	12 shb. 48 fl.	
anviste Skjænkelse for 3die Quart. 1850 1149 shbb. og 12 shbb. 48	1161 — 48 —	
beraf er i 3die Quartal 1850 ubbetalt 1155 — 24 — faaledes uaffordbrede Skjænkelse fra 1ste, 2det og 3die Quartal 1850.....	1174 — " — 18 — 72 —	
2. Skjænkelse af Mæleem paa Vaars i Aantem.....	1000	
3. Skjænkelse af Mæleem til Aantem.....	10	
4. Høiendelens Skjænkelse med Skjænkelse.....	195	
5. Generelle Indførsels.....	49	
6. Yænkelse for 3die Quartal b. 2l.	500	
7. Skjænkelse en Gratification for 3die Quartal b. 2l.	25	
8. Affrievens Skjænkelse hos en Erubret, vide Indt. G.	6	48
Saldo, Beholdning.....	1865	50
	shbb.	fl.
	4806	28

Riisbønnen den 30de September 1850.

Overensstemmende med den af Administrationen førte Control.

G. Primon,
Raasferer.

G. Clausen.

D. Borgen.

J. Garbrecht.

Carl G. Groth.

Borger-Vennen.

To og Tredstndstyvende Aargang.

Nr. 44.

Løverdagen den 2^{den} November 1850.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos Louis Klein.

Mirabeau og Mourette.

(Deutscher Volkskalender 1850).

(Sluttet).

Trods Mirabeaus Bestræbelse for at holde hende tilbage, gjorde hun nogle Skridt henimod Døren. „Lad mig dog høre! fortæl mig det!“ — „De skal ikke faae et Ord at høre om mine Anliggender, ikke et Ord om, hvad der angaaer mig eller angaaer Dem!“ raabte Marktetenterstien, idet hun gik bort. „Hør! nu falder ogsaa min Mand paa mig; Ilden paa Skorstenen brænder, og, naar jeg faaer lavet Deres Aftensmad, vil jeg strax igjen komme til Deres Opvartning. Med to Spring var hun nede i Kjelderen, hvor Mirabeau hørte hende tralle sin sædvanlige Sang. „Hun maa absolut vide et eller andet Godt

for mig! det er i Sandhed et allerkjæreste Bæsen!" Disse Forestillinger forjogede aldeles de alvorlige Tanker, som havde formørket denne Aften for Arrestanten; hans Sind blev muntrere, hans Dine fik mere Liv, og, da den hurtige Marktenterfke traadte ind, medbringende en saftig „bouillabaisse" — en Ret Fisk, man laver alene i Marseille — som duftede kosteligt, da modtog Mirabeau hende med livlig Omhed, og, uden at holde op med at beskæftige sig med hende, viste han dog tillige hendes Mad stor Værdi. „Altsaa, kjære Barn! er det ganske vist, at denne Pung ikke er en Foræring af en Elsker?" — „Denne Pung, min Herre! er en Foræring af en Ven." — „Af en Ven? Der er ikke megen Forskjel derimellem." — „Den skal jeg dog vise Dem," raabte Mourette, stødende ham fra sig, da han vilde omfavne hende. „De er min Ven, og aldrig skal De blive mig mere end det!" „Aldrig!" gjentog den muntre Marktenterfke. — „Det glæder mig ret! det er en Udfordring, og Den, som har givet Dig den Pung, skal ikke blive lykkeligere end jeg!" „Jeg forstaaer Dem ikke" sagde Mourette, dreie sig om, „eller snarere, jeg vil ikke forstaae Dem; thi, dersom jeg lod mig besnære af Deres Spørgsmaal, vilde De snart vide ligesaa Meget som jeg, og, som saa Diebliffet, saa vilde Fornoielsen kun blive halv, og hverken den Gne eller den Anden vilde faae nogen Overraskelse!" Og, da hun med det Samme havde dækket af Bordet, ved hvilket hun havde siddet tilligemed Arrestanten, saa

var hun i Begreb med at gaae bort. „Du er en Dæmon, men jeg er Djævelen, og jeg maa altsaa beholde Overvægten!“ sagde Mirabeau, og vilde holde hende tilbage. „Ingen Bøld!“ svarede Mourette, „eller jeg skriger hele Garnisonen sammen, og saa er Alt tabt for Dem!“ — „Hvad vil Du sige? Hvad skal jeg bide efter?“ — „De skal snart faae det at vide; til Midnat kan De sove rolig; men da vil De høre, at Deres Dør bliver luffet op, men vær aldeles uden Befymring derfor!“ — „Og hvem vil da komme?“ — „Jeg vil komme, Herr Greve!“ sagde Mourette med skjelmssk Mine. — „Virkelig?“ raabte Mirabeau glad. — „Ja virkelig!“ gjentog Mourette leende, „altsaa ved Midnat!“ — „Bed Midnat! og Du vil komme?“ — „Som sagt, ja jeg vil komme!“ svarede Marketenterstuen med en bestandigt muntre Latter, luffede udenfra Døren rask ilaas to Gange, idet Mirabeau løb med aabne Arme efter hende..

3.

Mourettes skrallende Latter havde noget Spottende ved sig, som igjen vakte nogen Tvivl i Arrestantens dristige Forhaabninger; men, omendskjøndt han kun gjorde liden Regning paa Muligheden af et Stævne-møde af forsængelig Art, var dog for ham Forventningen om en eller anden Hændelse, der vilde for en kort Tid afbryde hans Livs Gensformighed, allerede

en meget behagelig Dymuntring. Klokken var otte, da M o u r e t t e forlod ham, og søvnløs ventede han indtil Midnat. Uden alligevel at kunne blive ved sine Studeringer, sprang han op, gik frem og tilbage i Kammeret, og længtes med hele sin Naturs Hestighed efter en eller anden Hændelse, efter en eller anden Begivenhed, som dog endeligt maatte faae noget Uventet ind i hans Tilværelse. Timerne snege sig blytunge bort; allerede var han over en Snees Gange ved den mindste Larm styrtet hen til Jerngitteret ved sit Vindue, som, dannende et Slags Skydehul, vendte imod en af de mindre Fængselsgaarde, da nu pludseligt en mere bestemt Larm loffede ham endnu engang op og tiltrak sig hans hele Dpmærksomhed. Han hørte en af de lave Porte paa Citadellet blive aabnet, hvorigjennem de ved Fængslet ansatte Personer gik om Dagen ud og ind, og saae en let Skygge, hvori han troede at gjenkjende M o u r e t t e. Tæt under Gaardmuren sneg hun sig hen til en anden Port, lukkede den forsigtigt op, og M i r a b e a u saae en Mand springe ud af en Baad, som han ikke tidligere havde lagt Mærke til, op paa Bredden, støttende sig bestandigt paa M o u r e t t e, og omsavnende hende uden Omstændigheder. Hun tog hans Haand for at lede ham, og, efterat hun igjen havde lukket Porten, snege de sig begge langsmed Muren, og forsvandt igjennem den indre Port, som M i r a b e a u ogsaa hørte blev lukket forsigtigt. „Det er altsaa det Skuespil, som den Forræderiske vilde give

mig?" tænkte *Mirabeau* ikke uden *Urgrelse*, og forlod sit *Bindue*. Da han nu virkelig troede sig narret af *Markentersken*, lovede han sig til at gaae tilsæns, for af *Sønnen* at vinde nogen *Trosth*, da han hørte nogle *Skridt* langt borte i *Gangen*. Han lyttede; *Larmen* kom nærmere; snart efter trængte ogsaa et svagt *Lysglimt* sig igjennem *Sprækkerne* paa *Døren*; sagte dreiede en *Røgle* sig om i *Laafen*, og *Mourette* viste sig i *Døren* med en simpel *Lygte*. *Mirabeau* omfavnede hende triumpherende, førend det blev hende muligt at værge sig derimod.

„Den *En* som den *Anden!*“ sagde hun smilende; „dog maa jeg denne *Gang* strax tilgive Dem, fordi jeg ikke ønsker at forstyrre Dem den medbragte *Glæde!*“ — og, vigende et *Skridt* tilbage, lod hun en *Mand*, som havde fulgt hende, træde frem, og førte ham ind i *Kammeret*. Han var af *Middelstatur*, ganske indhyllet i en let *Kappe*, som han holdt for den nederste *Deel* af *Ansigtet*, imedens *Overdelen* af det blev ganske beskygget af en med tre *Fjædre* smykket *Hat*. I samme *Dieblik*, som den *Fremmede* traadte ind i *Kammeret*, lod han sin *Forklædning* faa at siige falde af sig, og med det *Udraab*: „Min kjære *Broder!*“ styrtede han sig i *Arrestantens* *Arme*. „*Andreas!*“ raabte den sjæleglade *Mirabeau*, „ved hvilket *Mirakel* er Du kommen her?“ „Jeg har modtaget dit *Brev*, *Gabriel!* og er, trods vor *Stormester* af *Maltas* *Forbud*, undvegen; men, da ikke noget af *Ordenens* *Skibe* vilde optage mig, er jeg

paa en Kystbaad kommen hertil sund og i god Behold. Men Dette var langt fra ikke Alt. Uden denne fortræffelige Kone," tilføiede han, og vendte sig om imod M^ourette, der rørt betragtede denne Scene, „uden hende vilde jeg aldrig være kommen til Dig; hun har bortryddet alle Hindringer, og hende takker jeg for, at vi igjen see hinanden.“ — „Ja hende takker jeg ogsaa for, at jeg lever endnu!“ faldt Mⁱrabeau ham ind i Talen, „hun har været en Engel i mit sørgelige Fængsel. Uden hendes Trøst, uden hendes venlige Omhyggelighed, hvormed hun har omgaaedes mig, vilde jeg være bragt til en eller anden forvildet Streg, og til min største Sorg hører det, at jeg ikke kan gjengjelde hende alt det Gode, hun har viist mig.“ — „Snak nu ikke mere om det!“ afbrød M^ourette ham, „har ikke Deres Broder desuden allerede været altfor ædelmodig? Den nydelige Pung med Guldstykkerne, Herr Greve! har jeg ham at takke for; han har tvunget mig til at modtage den; og ikke sandt? nu troer De dog vel, at den er kommen fra en Ven?“ Og ganske saa at sige forklaret over sin Arrestants Glæde, traf hun sig tilbage, og lovede begge Brødrene, at ville lade dem i al Roee blive sammen indtil Dagens Frembrud.

Mⁱrabeau, igjen oplivet ved dette sin Broders aabne, virksomme Venskab, holdt nu op med at beklage sig over sin uhyffelige Skjebne, og, ligesom løsrivende sig fra sin Stillings Indskrænkning, sprang han over til Det, som beskæftigede hans Aand; han udtalte sig

med Betsalenhed om alle de forvovne Beslutninger, som havde været Gjenstand for hans eensomme Betragtninger. Fra nu af fremlyste igjennem det denne vældige Sjæl endnu skjulende Slør enkelte Lysglimt, som lode ane dens Dybde og dens Storhed, og vidste at gribe Alle, som skuede den nærmere, med en vis Forblendelse, hvis Tryllemagt fængsler med Sikkerhed. Alt det Skønne, der laaeti hans Ord, vækkede Troe til hans Sjæls Adel, og forførte ved sin Tiltrækningskraft. Selv begavet med en omfattende Forstand, fuld af Svingkraft og Ild, greb Andreas med Barme den Verden af nye Drømme, som blomstrede frem under det mægtige Ord, og hans levende Indbildningskraft fandt deri en Ynde, som ganske fængslede ham. Saaledes sladdrede de Nattens Timer hen i dette af Havet befyllede Taarn, og Ingen i Frankrig kunde denne Gang ane, at fra det ene af disse to Hoveder skulde udgaae en saa voldsom Omvæltning.

Da de blege Farvelys, der malede sig paa Havets Speil, forkyndte Brødrene den forestaaende Skilsmisse, traadte ogsaa M o u r e t t e strax ind. Hendes Blik var glædestraalende, og omhyggeligt holdt hun Noget skjult i sin ene Haand, som laae paa Ryggen. „Det er paa Tiden!“ sagde hun, „De maa bort!“ — „Du er grusom, M o u r e t t e!“ svarede M i r a b e a u. — „Grusom? Imod hvem?“ spurgte hun, og hendes Blik blev mørkt. „Læs og fat en Beslutning!“ vedblev hun, og raff overrakte hun ham et stort Brev; det bragte den

Efterretning, at han havde faaet sin Frihed. Jubelen var stor, og M^{ourette} fortalte, at hun allerede i flere Maaneder havde ladet sin Mand bestorme G^{ouverneuren} om, at sende gunstige Rappporter om M^{irabeaus} Opsørsel til hans Fader og til vedkommende Autoriteter; dette havde nu havt dette gunstige Resultat.

M^{irabeau} reiste glad bort fra Fængslet og sørgmodig bort fra M^{ourette}. Heller ikke hun anede, at hun ved denne M^{irabeaus} Befrielse medvirkede til de store Begivenheder, som skulle komme. Men, havde M^{irabeau} levet længere — han døde, kun 41 Aar gammel, allerede 1791 — sikkert vilde Frankrigs nyere Historie være bleven en anden; thi vel var han virksom for Borgerstanden, som han ved sin henrivende Beltalenhed aldeles beherskede; men han vilde tillige opretholde Monarchiet, fordi han i det saae den meest varige Regjeringsform og den sikreste Garantie for Nationens Held.

Men M^{ourette}! Hun døde, ikke ældre end 27 Aar, saa Maaneder efter M^{irabeaus} Befrielse, og han, hvis Letsindighed ikke var ringere end hans Aand, har vel neppe oftere tænkt paa hende.

G. Jacobsen.

Borger-Vennen.

To og Tredstydtyvende Aargang.

Nr. 45.

Løverdagen den 9de November 1850.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos Louis Klein.

Nevas Indvielse paa Helligtrekonger-Dag.

(Illustrirte Zeitung, 1846).

De hos alle Jordens Folkelag herskende Skikke bevise Trangen til religiøse Høitideligheder. I alle de utallige Fester, ledsagede af Mysterier, Symboler og Forlystelser, hvor Visdom blander sig med Daarskab, tviløselig Udsvævelse med æstetisk Strenghed, Sorg og Taarer med Jubel og Glædesraab, erkjender den agtpaagivende Jagttager det menneskelige Hjertes sandfælsige Trang, og i den religiøse Følelse af den fromme Troe som og i Folkeforlystelsernes vilde Færd, der saa hyppigt findes forenede, udtaler sig i Grunden den samme Stemning, kun i forandret Skikkelse. Have ikke alle de tallose religiøse Ceremonier paa de forskjellige Tider og hos de forskjellige Folkelag havt en oprindeligt dybere Be-

tydning, som udartede med Tiden, hvor den ikke ganske gik tabt? Derved skete det, at det sandfælsige Menneskes kunstige Munterhed undertiden overskred den rette Grændse, og at de helligste og meest ophøjede Symboler hyppigt gik over til del Burleske og Smagløse; paa denne Maade bleve de første Christnes høitidelige Myfterier forvandlede til Middelalderens smagløse geistlige Farcer. Ogsaa nutildags, midt i Christendommens Skjød, drive Nationerne hyppigt et i Sandhed hedensk Spil med de forbigangne Tiders ærværdige Symboler; de antage Sindbilledet for Sagen selv, og stille sig selv en Lov for den strengeste Afholdenhed som for den vildeste Lyst, saavel fremskridende i Døvertro som i Daarskab og Usædelighed. Ingen Kirke overgaaer med Hensyn til de kirkelige Ceremoniers Antal og Pragt den græske, og iblandt disse Ceremonier angaae de fleste de saakaldte „Indvielser.“ Intet Folk modtager flere præstelige Indvielser end Russerne. Husene, som de beboe, Agrene, som de dyrke, deres Sæd og deres Dvæg, Brødet og Vandet, som de nyde, enhver Handling, ethvert Foretagende, hvorpaa der skal begyndes, Alt behøver den præstelige Velsignelse. Den 6te August hvert Aar ere Kirkerne fyldte med Gæster og Værter, som Præsterne lyse deres Velsignelse over; for tør ingen Rettroende nyde disse Frugter. Neppe er Ceremonien tilende, saa styrter Mængden hen til de med Biervand besprengte Kurve; man fylder sine Lommer; man spiser al den indviende Frugt op. Det er ingen grov Sand-

selighed, som her driver Folket til Nydelse, ingen Tribut, som man erlægger til den hedenske Gudinde Pomona; det er en blandet Følelse af Troe og Fromhed, som sætter Liv i denne tæt sammentrængte Masse. Iblandt alle de Indvielsesfester, ja iblandt alle den russiske Kirkes religiøse Ceremonier er ingen mere glimrende end Vandindvielses-Festen, hos Russerne kaldet Kreschtschenin (o: Daab), den 6te Januar, Helligtrekonger-Dag, i den russiske Almanak Bogojawlenie, hvilken Fest holdes til Erindring om Jesu Cristi og Johannes den Døbers Daab. Vi ville her give Læseren en Beretning om denne prægtige Kirkefest, som end mere forhoies ved militær Pragt, saaledes, som vi, ved at være Dienvidne i Petersborg, have lært den at kjende.

Reppe frembrød om Morgenen den 6te Januar de første Lysstraaler igjennem de sortegraae Skyer, som hvilede over Keiserstaden, førend Trommeslag forkyndte den keiserlige Gardes Udmarsch af Kasernerne. De Troppers Antal, som paa denne Dag forene sig fra Petersborg og Omegnen, overgaaer 40,000 Mand af alle Vaabenarter. Paa Neva selv, tæt ved Admirallitetet og under det stolte Vinterpaladsets Vinduer hæver sig et ziirligt bygget og prægtigt udsmykket Tempel af omtrent 30 Fods Hvide. Dette Kapel, som er bygget paa Nevas Iis, hviler paa 8 Piller, og er forsynet med en Kuppel, hvorover et Kors hæver sig. Otte rigt forgyldte Engle-Statuer og fire Oliemalerier, som fremstille Frelserens Daab, Døberen, prædikende til

Folket i Orkenen, Israelliternes Tog igjennem det røde Hav og Fisserne Peders og Andreas's Kaldelse til Apostler, pryde Udsiden af denne med brogede Farver malede og med ziirligt udskaarne Trægittere forsynede Bygning, omkring hvilken en bred Terrasse fører hen til et aabent Gallerie. Her blive Gardens Faner og Standarder til Anvendelse ved Indvielsesfesten opstillede. I Kapellets Indre svæver ned fra Loftet den Helligaand, som synes at nedstige fra Himmelen, den i alle græske Kirker sædvanlige Zirak; paa Tisgulvet, der er belagt med prægtige Tæpper, er en i Isen udhuggen Aabning lige under den Helligaand, hvor det indviiede Vand flyder; denne Aabning hedder Jordan efter den Flods Navn, i hvilken Christus blev døbt. Metropolitens i Petersborg, den ærværdige Antonius med det lange, sølvhvide Skjæg og det floge Ansigt, en mummieagtig udtørret lille Olding-Skikkelse, som dog røber høi Energie og en kraftig Aand, forretter selv paa denne Dag det høitidelige Embede. Palladsets Porte aabne sig; Processionen nærmer sig; hundred tusinde Hoveder blotte sig og bøie sig ved Synet af de hellige Billeder og Faner. Metropolitens træder frem, fulgt af det hele klosterlige Klerisje, Erkebiskopper, Biskopper, Archimandriter, Abbeder, Protopoper, Poper, Archidiaconer, Diaconer, Diatschofer (Kirkebetjente ansatte ved Messen) og en talrig ikke klosterlig Geistlighed, Nogle i deres pragtfulde guld- og sølvbroderede Gevandter, Andre i simple sorte eller brune folderige Talarer, med Hyrdestaven i

Haanden, med pragtfulde Huer eller med blottede Hoveder og med langt ned af Ryg og Skulder nedhængende Haar. Under uafbrudt Ringning med alle Hovedstadens Klokker og tordnende Artilleriefalver fra den ligeoverfor liggende Peterpaulsfæstnings Bolde træder den feirede Hersker frem ligeledes med blottet Hoved — under den hele over en Time varende Ceremonie staaer ved en Temperatur af næsten 20° Reaumur Keiseren ligesom de øvrige Tilstedeværende med blottet Hoved — omgiven af de keiserlige Prindsler og de fyrstelige Gjester som ogsaa af en i glimrende pragtfulde Uniformer og af rige Ordensstjerner straalende Generalstab og af Hofpersonalet i guldbroderet habit français. Garderegimenterne have allerede i Forveien taget Plads paa den brede Flod i en Kreds; nu viser sig ogsaa paa Balladsjets Balcon ud imod Neva Keiserinden, der dengang desværre ikke kunde bivaane Festen, tilligemed Storfyrstinderne og en talrig Dame-Hofstat i russisk Nationalcostümer. Synet af de prægtigt klædte Præster, der kan sammenlignes med Processionen fra Tabernaklet, Aaron med sin Skare af Leviter, de høie Personers Nærværelse, Keiserhoffets Glans, det stolte Generalitet, Gardens udmærkede Holdning og Skjenhed og desuden de uoverskuelige lig Havets Bølger frem og tilbage bølgende Menneskemasser afgive et i Sandhed storartet Skuespil, og kunne ikke forseile at gjøre et stærkt Indtryk paa Beskueren, som betages af en hemmelig Gysen, en Blanding af Grefrygt og Rørelse.

Hofcapellets Sangeres og Præsternes gribende Sang forstummer, — den ærværdige Metropolit betræder Trinene i det Indre af Kapellet ned til Jordan — en dyb, høitidelig Stilhed udbreder sig; man fornemmer kun en sagte Mumlen i Dybet; pludseligt zitterer Iisfladen, og Kanontorden som ogsaa tre Gange gjentagne Muffetsalver forkynde det hellige Korsens tre Gange gjentagne Reddyppelse i det indviede Bassin. Floden er indviet, og nu nærmer sig den ærværdige Præst med det hellige Vand og bestænker med Dvaften først de høie Hoveder og de Omkringstaaende; derpaa indvier han paa lignende Maade Kanonerne, Standarterne og Fanerne, uddeler til Regimenterne selv sin Velsigelse, og slutter med en Bøn til den hellige Nicolaus, Ruslands Skytspatron og største Helgen, „Soldaterguden,“ som Folket sædvanligt kalder ham, eller ogsaa „Herrens Thronfølger.“

Neppes er Indvielsens Høitidelighed forbi, og Toget har igjen sat sig i Bevægelse, for at bringe Helgenbillederne, Fanerne og de indviede Kar til Gudsmoders Cathedralkirke, neppe have Palladssets Porte lukket sig efter Monarken, førend den anden men ikke mindre maleriske Deel af Skuespillet begynder, i hvilket Folket selv træder handlende frem. I et Nu ere de med Granneriis afstufne Sranke ved Jordans-Capellet gjennembrudte af flere tusinde Rettroende; den hvide Neva ligner en med Ravnensværme bedækket Snemark, og uden Dphold styrter Mængden sig med Driffekar

af alle Slags, med Krukker, Spande og Flasker hen til Jordan; Enhver har kun til Hensigt at vøse af dette kostbare Vand; man drifter med hellig Graadighed, Oldinger dukke deres rystende Hoveder, Mødrene deres af Frost bævende Smaa, Syge deres smertefulde Lemmer i Volgen, de Sunde søge, ved at vaske sig, at afvende fra sig mulige Sygdomme; thi det indviede Vand er et ubedrageligt Middel imod hvilken som helst Ulykke; man bestænker det Indre i Husene, Helgenbillederne med det, og gjemmer det med stor Omhyggelighed det hele Aar igjennem. Endnu paa de tre følgende Dage begiver det rettroende Folk sig skareviis til den indviede Flod, og i denne Tid bliver Jordanstemplet staaende uberørt i al sin Pragt. Der seer man ofte de selsomste Grupper; de skjæggede Rjømænds trivelige Koner, indhyllede i kostbare Beltse, med et linned Haandklæde over Armen og et lille Solbæger i Haanden, arbeide sig stønnende frem for at foretage en Afvaskning eller vøse sig en Lægedrik; Bønderne lægge sig lige paa Maven og pladske sig i Vandet ligesom Gønderne; Lækeierne trænge sig frem med Krystalflasker for at hente Vand til deres Herffaber; Drengene vaske deres Haar saaledes, at det i fastfrosne Pidske klapperer dem om Bænde og Nakke; unge Piger gaa forsigtigt rundt omkring den larmende Folkemængde med deres Kar, imedens hist en kaad Dreng kaster det med et Skaar opøste Vand uventet over sin bestyrkede Naboes Hoved, kort, sfrigende, støiende og spørgende

tager Enhver sin Deel af denne Gudsgave. Hift og her tumler sig vel ogsaa En, hos hvem den Aand, af hvilken han er opfyldt, ikke synes at være kommen fra den hellige Flod, men fra hiint kunstige Livsvand (Aqvavit) der maaskee ironisk bærer dette sit Navn. I mange af Ruslands smaa Stæder og Landsbyer pleier Folket, efterat Præsten har fuldendt Vandets Indvielse, at faste sig, trods den strengeste Vinterfulde, uden den mindste Frygt for de muligt deraf følgende fordærvelige Følger, ganske aflædt i den igjennem Flo- dens Iisforpe udhuggede Jordans=Åbning; Oldinger saavel som Børn, Mænd og Qvinder stride i saa Hen- seende om Forrangen. Folket mener i sin fromme Troe herved at rense sig fra de Synder, som det i de tolv Nætter, fra Juledagsaften den 25de December indtil Helligtrefongersdag den 6te Januar, har begaaet ved alle slags Masketade=Lystigheder, Forklædninger, Udfritten om deres forestaaende Skjebne ved at smelte Blye, see sig i et Speil eller klart Vand og andre Tertegn.

(Sluttes).

G. Jacobsen.

Borger-Dennen.

To og Tredsiendstyvende Aargang.

Nr. 46.

Løverdagen den 16de November 1850.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos Louis Klein.

Revas Indvielse paa Helligtrekonger-Dag.

(Slutning).

Utallige overtroiske Skikke, tildeels ikke uden poetisk Colorit, ere paa denne Tid gængs iblandt det russiske Folk; dog bestandigt mere og mere tabe sig Fortidens Skikke ved den fra Hovedstæderne sig udbredende Oplysning til Provindserne; men desværre bliver den herved fremstaaende Mangel som oftest kun erstattet ved Ugudelighed og Usædelighed; thi hvor den høiere sædelige Bevidsthed endnu mangler, bliver Tivolen til en Brandfakkell i Barnets Haand, medens derimod den brodefrie Overtroe tjener ofte som en beskyttende Talisman. Med Helligtrekongers-Dag ophører Folkets Masquerade-Lystighed, „Efterabelse af fremmed Narrevæsen," som den simple Russer siger; den før Festen selv forudgaaende

Aften, kaldet Sotschelnik — af Sotschen, Fastespise — er bestemt til Faste og Bod. Dog finder der fra den Dag regelmæssig Slæde-Kørsel Sted hver Søndag paa Neva paa en rundt omkring affstukken Bane, og Palladsquaien er paa den Tid ganske bedækket med Tilsfuere; ved hvilken Leilighed de yngre rige russiske Kjøbmænd vise sig i smaa elegante Slæder med prægtigt pyntede Heste, og ikke sjældent blive betydelige Summe væddede bort.

Efterat Neva-Floden i flere Maaneder har baaret den tykke Iisforpe, som tilsidst tver op ved Solens, Vindens og Regnens Indvirkning, afkaster den en Dag dette tunge Dække, og den majestætiske Strøm viser sig for de utaalmodigt ventende Tilsfuere i sin fulde Pragt. Denne for Hovedstaden saa vigtige Begivenhed bliver fejret ved en prægtig Ceremonie. I det Dieblig, da Neva bliver fri for Iis, gaaer Commandanten i Peterpaulsfæstningen — dengang en meget belæst og især af det russiske Militær yndet Fortæller af det russiske Soldaterlivs Skjebner og Eventyr, Generallieutenant Skobelev, en eenarmet Invalid, hvorfor han ogsaa sender sine patriotisk-romantiske Productioner ud i Verden under Navn af „Den russiske Invalid“ — ombord i en prægtig, med Faner udpyntet og af tolv Koerkarle styret Baad; ham følge Havnecapitainen og et stort Antal andre Schalupper; fra Fæstningens Bolde lyder Kanonernes Torden, og den lille Flotille lander ved Palladsquaien ligeoverfor det stolte Winterpalladses Hovedport. Signalet fra Fæstningen ventes

af en talløs Tilskuermængde, som bedækker Quaen. En tjenstgjørende Adjutant venter paa det fra Schallupperne udstigende Militær; Commandanten lader Guldbægeret fylde med klart Neva vand, og derpaa sætter Toget sig i Bevægelse til Keiserens Gemakker, hvor Commandanten overrækker ham det fyldte Bæger, aflægger sin Rapport, og sædvanligt modtager en Pengesforæring af 200 Ducater. Imidlertid er der paa Neva selv vaft et nyt Liv. Den smukke Kanonbaad, bestemt til Keiserens private Brug, venter allerede paa den høie Herfer; men det interessanteste Syn afgive de utallige Fisserbaade, som lig Ravneshvarme trænge sig frem bagved Commandantens Flotille, bestemte til at vedligeholde Overfarten imellem begge Neva-Bredderne, da, saalænge Iisgangen varer, de flyvende Broer over Neva — en fast var man dengang først isærd med at bygge, og af denne Ræmpebygning fremragede allerede en Pille over Vandfladen — ere afbrudte. Floden viser nu det meest maleriske Billede. Den lange Afbrydelse af Forbindelsen imellem Wasile, Ostrow og Admiralitetssiden, som ofte varer over 14 Dage, og foranlediger talrige Bæddemaal paa den Dag, da Floden løses fra sine Iislænker, loffer, naar den ophører, den bølgende Mængde derhen, der trænger sig ned i skrøbelige Baade, og, uagtet Enhver, som bliver sat over, kun betaler derfor en Sølv-Ropek, hvoraf der gaae 100 paa en Sølv-Rubel, saa skal dog Forpagteren af denne Overfart paa Neva paa den Dag ikke tage

mindre ind end over 1000 Sølv-Rubler, som han vistnok ogsaa kan behøve, for at kunne betale Kronen en aarlig Forpagtningssum af 80,000 Banko-Rubler. Atter begive talrige Skarer af Kjøbmænd sig fra Pakhuset — Gostinoi dwor — til den ved Toldhuset paa Wasile beliggende Børs; Lægerne besøge igjen deres Syge; Slægt og Venner skynde sig med at hilse paa hinanden; hist og her seer man rigtudpnyttede Gondoler med stadfælige Roerkarle, som for første Gang igjen forsøge deres Kræfter paa det længe savnede Element, fort, siden Dogens Brøllupsseilads paa Bucentaur er ophørt, og det skønne Adria staaer forladt, er der neppe noget Vand paa Jorden, der afgiver et saadant Skuespil som den fra Jis befriede, stolt imod den nærmeste Bugt brusende Neva.

Endnu to Gange om Aaret, paa Pintsedag og d. 15. August, feirer den græske Kirke „Vand-Indvielses“ Fester med kirkelig Pragt og høitidelige Optog. Og saa paa disse Dage frembyder Neva ved den talrige Mængde af Baade og den store Menneskemasse paa Fæstningsvoldene som paa Quaierne det muntreste Syn. Paa begge Dage aabne sig de mørke Porte til de paa Sorg saa rige Steder, og Skarer af Spadserende af alle Stænder vandre glade og veltilmode forbi de tilgittrede, med svære Jernstænger forsynede Fængselsvinduer paa Kasematterne, og dvæle fra Tid til Tid i muntre Samtaler udenfor Keiserfamiliens Grave.

G. Jacobsen.

udtale mine Grindrtnger for dem!" — Han søgte derpaa i Mappen, fremtog fire Blade, og begyndte sin Fortælling.

„Det er vel omtrent 30 Aar siden, at der til en stor Landsby i det Würtembergske kom en ung, men ivinesfaldende hentæret Kone med en Dreng paa fire Aar. Hun var Enke efter en Præst i Elsass, som tre Aar i Forveien havde mistet sit Embede, fordi han efter Ludvig den Sertendes Henrettelse forsvarede dennes Amindelse imod hans despotiske Dommere, og fra Prædikestolen overantvordede dem til den evige Gjengjældelse, som heller ikke er udebleven. Præsten maatte altsaa flygte, og kom til Stuttgart, for der ved Underviisning at søge sin Underholdning; det lykkedes ham kun ringe, og Kummer og Anstrengelse bevirkede hans tidlige Død. Saaledes var da Enken tvungen til, andensteds at søge tilligemed sit Barn et Tilflugtssted, og hun begav sig til ovennævnte Landsby med den Beslutning, at give Underviisning i qvindeligt Haandarbejde, hvortil hun just ikke var meget skicket, og netop derfor maatte vende sig til Landboerne. Konen var brav og virksom, og saaledes gik det en Tidlang ret godt, indtil der ogsaa viste sig Sygelighed hos hende, saa at hun tilsidst endogsaa maatte prise sig lykkelig, da den blinde Landsbye-Musikant tog hende og Drengen, den lille *F r a n t s*, til sig, og beskyttede dem begge dog idet Mindste for Sult, og til Gjengjæld derfor besørgede Moderen den kun tarvelige Huusholdning, og hendes lille Søn

blev den Blindes Ledfager. Frants var en kraftfuld, trods sin Armod altid munter Dreng; Alle syntes godt om ham, hvor han kom hen med den blinde Musikant. Han viste desuden ogsaa megen Smag og Lyst til Musik, og, naar den Gamle lod sig høre i Landboernes Kreds, tog han fat paa det Første det Bedste, som han kunde bruge, det være nu enten en Stof eller Blæsebælg for ved Leilighed at kunne accompagnere ham i hans Spil. Den Gamle glædede sig over dette Accompannement, og lærte ham med den hjerteligste Belvillie alle sine Kunstgreb, var ogsaa meget fornøiet over, at Disciplen snart overgik sin Mester, saa at begge nu kunde vise sig i Samspil, og derved kunde gjøre sig endnu mere yndede. Saaledes vilde der maaskee af vor Frants kun være bleven en Landsbye-Musikant, hvis ikke den smukke Drengs behagelige og videbegierlige Bæsen havde forskaffet ham en anden Belynder.

I Landsbyen levede en Tømmermester, som, opdragen i Seminariet i Gßlingen, tidligere havde været Skolelærer, men formedelst sine frisindede Religions-Anskuelser var bleven nødt til at vælge en anden Levevei. Han havde tidligere været en stor Elsker af at tegne, og, da det i det Hele ikke manglede ham paa Anlæg, søgte han at opnaae den tilstrækkelige Duellighed til at kunne forestaae Bygningsarbeide selv ved de Huse paa Landet, som beboedes af Adelsmænd, der af Mangel paa Penge ikke formaaede at raade Bod paa deres Slottes Forfald, og derfor nu maatte lade sig

noie med bestedne Boliger. Tømmermesteren havde nu vistnok heller ikke mere end et tarveligt Udkomme; hans to Børn, en Søn og en Datter, underviste han selv, og, da han syntes godt om Frants, lod han ogsaa ham tage Deel i Underviisningstimerne, hvilket nu hos Lærlingerne vakte Rappelyst, saa at han altid var forud; men iblandt de Tre var tillige opstaaet et inderligt Venkab. Men Ulykken, saa syntes det, skulde blive ham en særlig Opdrager; den blinde Landsbye-Musikant gik hjem til sine Fædre, og efterlod sig intet Videre end en forfalden Hytte, som han dog havde testamenteret sine Huusfæller. Frants havde just naaet sit femtende Aar, og lært Meget, hvilket forstærkede hans Lyst til at lære endnu Mere. Nu vare imidlertid gode Raad dyre, og, omendskjøndt det omflakkende Liv ikke behagede ham, maatte han dog søge at underholde sin Moder og sig ved Fiolinen, hvilket lykkedes ham kun kummerligt. Da sagde en Dag Tømmermesteren til ham, at han endnu aldrig havde bygget en Mølle, og det vilde han vel heller ikke kunne. Dette lokkede vor Frants til at forskaffe sig Kundskab derom, og, da Gieren af en nærliggende Vandmølle allerede for en Tid siden var død, og Møllerenken søgte sig en Medhjælper, mældte han sig hos hende og blev antagen, hvorhos han dog forbeholdt sig Frihed til at maatte spille paa Violin om Aftenen og paa Søndagene og Helligdagene der, hvor man muligt ønskede ham. Saaledes havde han sin Kost som Møllerdreng; for Moderen sørgebe han ved sit Violinspil, og dog havde han desuden Tid til, ved Hjælp af Tømmermesterens Børn at kunne saa meget som muligt tilegne sig dennes Underviisning.

(Fortsættes).

G. Jacobsen.

Borger-Vennen.

To og Tredstydtyvende Aargang.

Nr. 47.

Løverdagen den 23de November 1850.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos Louis Klein.

En Familie-Historie.

(Deutscher Volkskalender 1850).

(Fortfat.)

Indtil havde vel den kraftfulde Frants's Liv været rigt paa Omstiftelser; men i Møllen bleve Begivenhederne æventyrlige og afgjørende for hans Fremtid. Møller=Enken, en meget forfængelig, stolt og livslysten Kone havde to Døttre; den ældste, en overordentlig smuk Pige, var bleven bragt til en Pension=Anstalt i Stuttgart, aldeles imod Faderens Villie, som endeligt ved Konens bestandige Plagerier lod sig bevæge til at give efter. Nu kom Rosalie hjem, og hendes Lyst til at spille fornem fandt slet ikke Noget i Moderens Huus godt nok. Tillige lagde Frants Mærke til, at en ung Mand ofte sneg sig omkring om Møllen, at Rosalie ofte havde hemmelige Samtaler med ham,

og tilsidst udspeidede han ved sine Sagttagelser, at der var Tale om en Bortførelse. Medens han endnu var tvivlraadig, om han skulde aabenbare dette for Moderen eller ikke, hændte det sig, at han en Søndag, da han, efter at have spillet op til Dands, vilde gaae hjem fra Landsbykroen, først, som han altid gjorde, saae efter i Møllen, om Alt var i Orden; da forekom det ham, som om han kunde see en Vogn langt borte i Pilealleen, der gik langsmed Mølleaaen. Dette syntes ham noget mistænkeligt, og han gik derhen; ganske rigtigt, der holdt en Karreet, og Frants vendte tankesuld om. Men, førend han var kommen halvvejs henimod Møllen, saae han hiin unge Mand komme hurtig med Rosalie; i sin ungdommelige Raskhed tog han sig kun liden Tid til at betænke sig; kastende Violinkassen fra sig, sprang han henimod den Fremmede, og søgte at holde fast paa ham, idet han tillige skreg høit: „Hjælp! Hjælp!“ Hans Modstander, en meget kraftfuld Mand, vilde, imedens Rosalie løb bort, for at kalde paa Rudsken, rive sig løs; dog holdt Frants saa fast paa ham, at det kom til et Haandmænge, indtil han, truffen paa Hovedet af flere svære Slag, som han sildigere meente af en Pistol, sank bevidstløs og blødende til Jorden. Da han igjen kom til Bevidsthed, stode flere Menneffer om ham, og saa godt, som han i sin Bedøvelse formaaede det, fortalte han, hvad der havde tildraget sig; — men Vognen og Parret vare borte, og

de skjøndt hurtigt trufne Anstalter til at indhente de Undtagne bleve uden Følge.

Imidlertid bragte man den saarede Frants hjem; dog spurgte han i Forveien om sin Violinkasse, som man da ogsaa søgte efter; man fandt ved Siden af den nogle østerrigiske Papiirpenge, og midt iblandt dem en Lodseddels i det frankfurtske Lotterie, som den Fremmede sandsynligviis, idet han af en Slags Medlidenhedsfølelse for den Saarede havde lagt Pengene paa Jorden, af Banvare enten ogsaa havde faaet fat paa eller havde ladet ubemærket falde ud af Brevtassen. Papiirpengene bleve anvendte til hans Selbredelse; men Lodseddelen laae hele Uger i en Bordskuffe, indtil Frants, som slet ikke brød sig om Lotterie, da han ofte nok havde hørt Bønderne være utilfredse med, at de tabte deres Penge deri, engang benyttede den til at kline den for en sprukken Vinduesrude, hvorigjennem Vinden trængte ind. Af saadanne Saar og saadanne Plastre var der mange paa det lille Vindue i den forfaldne Hytte.

Frants kom sig; men det var ikke muligt at opdage Noget om Rosalie og hendes Forfører, hvor megen Umage endogsaa Moderen gjorde sig, og desaarfsag ofte gjorde Spørgsmaal hos Politiet i de nærliggende Byer, hvor Bortførelses-Historien var bleven anmeldt. Desuden yttrede sig tillige, efterat Frants havde bestaaet hiint Uventyr, hos Møller=Enken en levende Tilbøielighed for den smukke Frants, der nu havde fyldt sit attende Aar, hvad der navnlig blev

meget paafaldende, da hun just engang igjen havde til Hensigt at gjøre en lille Forretningsreise paa sit Væsel. Frants's hjælp hende op paa Graadyret, og Enken tog ham under Hagen, og sagde: „Frants! falder det Dig ikke mangen Gang ind, at Møllen kunde, naar vi bleve enige derom, engang komme i dine Hænder?“ Hendes anden Datter, Cordula, havde beluret dem, og undlod ikke i sin Uergrelse derover at aabenbare vor Frants's, at hendes Moder meente, at han kunde om kort Tid gifte sig med hende. Frants's tænkte begribeligt nok endnu aldrig paa Giftermaal; men nu blev han ganstke underlig tilmode; thi paa een Gang stod Elisabeth ham for Die, Tømmermesterens Datter, som han havde meget kjær, uden selv at vide noget Andet, end at han havde hende kjær. Vant til at fortælle sin Moder Alt, undlod han heller ikke at betro hende, hvad Møller-Enken og Cordula havde sagt ham, uden at skjule, at han nu ikke gjerne vilde længere blive i Møllen, som han forøvrigt nu ogsaa kjendte til Punct og Priske, og vel nu ogsaa kunde forstaae at bestyre Bygningen af en ny, naar han blot havde en passende Byggeplads og de nødvendige Penge. Hvad ham selv angik, saa havde han just ikke nogen egentlig Lust til at være og bestandigt blive Møllerkarl; dog blev han vel desværre nødt til det. Moderen rystede paa Hovedet, og Møller-Enkens Uttring kunde hun ikke faae ud af Hovedet. Da hun nu var vant til, ved enhver Leilighed at spørge Tømmermesteren tilraads, og han

just et Par Dage efter hiin Samtale gif forbi Hytten, bad hun ham om at komme et Dieblif indensfor, hvor- paa hun da fortalte ham den hele Sag, og bad om hans Raad. Tømmermesteren fandt just heller ikke noget synderligt Glædeligt i Møller = Enkens Afsærd, tænkte frem og tilbage, men kunde dog for Diebliffet heller ikke finde nogen Udvei. Tankesfuld traadte han hen til Binduet, og tilfældigviis faldt hans Blik paa den paaaklignede Lotterieseddel; han betragtede den opmærksomt, og sagde: „Det forekommer mig, som det er eet af de Nummere — min gode Nabomoer! jeg kommer strax igjen!“ — og dermed styrtede han ud af Døren.

Neppe et Dvarteers Tid efter kom han tilbage, og havde en Avis i Haanden. „Rigtigt!“ udraabte han jublende, „den Seddel har vundet 1000 Gylden!“ Moderen kunde slet ikke forstaae sig paa dette Udraab; men Tømmermesteren holdt hende et Avertissement for Dinene, i hvilket man allerede anden Gang opfordrede de ubekjendte Zhændehavere af flere Lodsedler til at afhente deres Gevinster, førend Forfaldstiden var udløben, og hiint Nummer var iblandt dem. Nu kom der Glæde i Hytten. „Det er mig vel just ikke saa ganske hjært,“ bemærkede derpaa Tømmermesteren, „at det netop er en Lotterie = Gevinst, hvorved Frans skal faae sit Yndlingsønske opfyldt, at uddanne sig videre; men det er jo ikke ham selv, der har spillet i Lotteriet; Gevinsten er ligesom falden ned til ham fra Himmelen, da han maatte lide for sin Urlighed, og

desuden vil han jo ogsaa understøtte sin Moder med en Deel af Pengene; saaledes være da ogsaa dette Lykke træf velsignet!"

Tommermesteren sørgede for at skaffe Gevinsten tilveie, og snart forlod Frants Møllen og Landsbyen; han begav sig til Eplingen for at studere paa det derværende Seminarium, hvortil Tommermesteren havde lagt en forsvarlig Grund, og medgav han ham tillige paa Veien en Studereplan. Frants var den flittigste Student ved Seminariet, og det gif ham, da han desuden ved at informere skaffede sig nogen Fortjeneste, ved hans Sparsommelighed ret taaleligt. Han skrev ofte hjem, og fik Breve, som glædede ham, indtil pludseligt eet af dem voldte ham den største Sorg. Tommermesteren var bleven flaaet ihjel af en nedstyrtende Bjælke, og hans Efterladenskab var saa ringe, at Elisabeth maatte søge sin Tilflugt hos en Tante; men Sonnen, som altid havde havt Nød med at overvinde sin Reiselyst, var vandret ud i den vide Verden, og snart var ethvert Spor af ham forsvundet. Dette Sidste erfarede Frants først, da han i den næste Ferie — i det fjerde Aar af sit Ophold i Eplingen — ilede hjem; han fandt hverken Elisabeth eller hendes Broder, og alle hans Efterforskninger gave kun det Resultat, at den Første var reist til en Slægtning, en Enke efter en Toldembedsmand, som boede i Nærheden af Eplingen; Ingen kunde give nærmere Besked.

Da han var vendt tilbage til Gßlingen, beskæftigede hans Forberedelse til Examen ham ganske og aldeles; dog benyttede han ethvert ledigt Dieblit til at erkundige sig om alle Toldembedsmands=Enfer; men ikke engang paa denne Maade vilde det lykkes ham at naae sin Hensigt. En Dag saae han dog en Pige, der, som han syntes, kom hjem fra Torvet, og ringede paa en Gadedør, og ved Synet af hende vilde han raabe Elisabeth! men Ordet døde ham paa Læben; thi han blev uvis, idet han vel troede at gjenkjende Træffene, men saae en yndig blomstrende Pige for sig, imedens der i hans Grindring endnu levede kun Billedet af et venligt Barn. Frants holdt sig langt borte, havde ikke Mod til at tale til hende, og — nu var hun forsvunden. Tankesuld blev han endnu nogen Tid staaende, og kunde ikke ordne sine Tanker. Derpaa gik han rundt omkring Huset, overlæggende ved sig selv, hvad han havde at gjøre, men vidste tilsidst intet Videre, end at det vilde være meget let at komme ind i Huset; thi paa den anden Side var der et lavt Gjerde, over hvilket man kunde see ned i Gaarden og uden stor Umage springe ned. Fra nu af stod han næsten hver Dag ved dette Gjerde, og en Søndag, ganske tidligt om Morgen, sprang han over, skjulte sig bag en Buss med det faste Forsæt, ikke at gaae bort derfra, førend han var bleven vis paa, om her blot var en tilsyneladende Lighed, eller om det virkelig var Elisabeth. Det varede just ikke længe, førend

den saa iinderligt Forønskede kom ned i Gaarden for at give Møderne Gode, og atter maatte Frants sige til sig selv ved Synet af hende: „Det er hende!“ Og, da hun talte med et ved Siden af sig staaende Barn, da blev hans Formodning bestrykt; thi for hans Dre lod den ham saa bekjendte Klang af hendes yndige Stemme.

I dette Dieblif blev den Fremmede afbrudt i sin Fortælling; Professor M...s smukke Frue ilede grædende henimod ham, og efter hendes Udraab: „Eølest in!“ laae — Søster og Broder i hinandens Arme. Ogsaa Professorens traadte, synligt rystet, til, og alle Tilstedeværende trængte sig om Gruppen. Det varede længe, inden den Fremmede igjen kunde komme til orde; da vendte han sig til Selskabet, og sagde: „Jeg er Tommestereus Søøn, og nu vilde de ogsaa let kunne gjette, at denne Professor og dygtige Fiolinspiller er vor Frants, og hans Kone vor Elisabeth! Jeg har,“ sagde han nu til sin Søster og Svoger, „i flere Uger været overalt paa Spor efter Eder, fra Gßlingen til Schweits, og derfra herhen.

(Sluttes).

G. Jacobsen.

Borger-Vennen.

To og Tredsiendstyvende Aargang.

Nr. 48.

Løverdagen den 30te November 1850.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos Louis Klein.

En Familie-Historie.

(Deutscher Volkskalender 1850).

(Sluttet.)

Professoren afbrød ham nu, og sagde til Selskabet: „Nu maa jeg ogsaa tale nogle Dieblik om mig. Jeg tog min Examen meget heldigt, blev snart derefter, ved mine Læreres Interesse for mig og deres anbefaling, kaldet til Basel og siden hertil. Min Elisabeth og min Moder, som henlevede sine sidste Dage hos os, hentede jeg ogsaa snart til Basel. Min Skjebne — jeg erkjender det med Taknemmelighed og Glæde — har været mig særdeles gunstig i de tolv Aar, siden jeg ved den mig paa en saa selsom Maade tilfaldne Gevinst blev sat istand til at forvandle Landsbymusikanten og Møllerdrengen til en Student fra Gßlingen.“

„Ikke mindre Aarsag har jeg til at prise min Lykke“, vedblev Celestin. „Jeg drog veltilmode ud i den vide Verden, men dog ikke ganske uden Plan. Som Elisabeth bestandigt stod for Frants, saaledes stod i mit Hjertes Baggrund den bortførte smukke Møllerdatter, og, da jeg, ved at spørge mig for og bruge min Eftertanke, havde i det Mindste faaet saa Meget ud af det, at Bortføreren maatte være en Ungarer, vandrede jeg til Ungarn, altid undervejs fornyende ja forøgende den lille Sum, som blev tilovers af min fædrene Arv, her ved Underviisning, der ved Landmaaling eller ellers ved Andet, som min Fader havde lært mig. Saaledes hengif vistnok mange Maaneder, inden jeg naaede Ungarn; der var dog overalt Nok for mig at bestille, saa at jeg paalangs og paa tværs gjennemstreifede det af Gud saa velsignede men af dets egne Beboere saa forsmættede Land. Endeligt opflog jeg min Bolig hos Tydskerne i Banatet, blev snart en velhavende Mand, fandt ogsaa der, i Landsbyen Hatzfeld, Møllerdatteren, forladt af sin Forsører, vel ikke i Nød men af Sorg og Selvbebreidelse ogsaa i det Udvortes meget medtagen. Hendes Længsel efter at kunne døe i Hjemmet var saa stærk og rørende, at jeg besluttede mig til at bringe hende herhid, og hun boer nu i Møllen hos den gifte Søster. For at finde Dig, Elisabeth! har jeg vandret fra Sted til Sted, og erfarede alt Det, jeg — som jeg nu mærker efter vor godmodige Berts Dnske — nu har fortalt, ja

langt Mere, hvormed jeg dog ikke videre vil kjede Selskabet, da Overraskelsen allerede er indtruffen, og det som Følge deraf er raadeligt at gjøre Ende paa Fortællingen. Hvad mig selv angaaer, saa reiser jeg om saa Uger tilbage til Banatet, men vilde gjerne tage mig en lille tydsk Kone hjem med, saa virksom og stille huuslig som min Elisabeth, ligesom jeg ogsaa vil bestræbe mig for at blive en ligesaa vakker Egtemand som min Svoger Frants, og herved anbefaler jeg paa bedste Maade Fruen fra Banatet."

Men den Aften holdt nu Conversationen sig fast ved de underfulde Tilfællelser, som her havde forenet sig, og, da det kom til at udbringe Skaale, saa hævede En af Gjesterne sit Glas med de Ord: „For Alle være det uforglemmeligt!"

De franske Hittebørns-Huse.

(Illustrirte Zeitung 1846.)

Det af Statshuusholdningens saavel som den offentlige Sædeligheds meest betydende Spørgsmaal er det, om Indretningen af Hittebørns-Husene bør bestaae og udvides. Det er i nyeste Tid blevet fremsat og omtalt ogsaa i Tydskland og især i Østerrig; men endnu meer

var det i det sidst henrundne Aar Gjenstand for Undersøgelse i Frankrig. Den gamle Indretning, som havde sit Udgangspunkt fra rene christelige Bevæggrunde, og var i alle sine Enkeltheder gjennemstrømmet af Kjærlighed og Menneskelighed, en Indretning, hvorved de Faldne vare blevne befriede fra Skjændsel, ulykkelige Familiers Fred og Stolthed igjen opreist, og mange tusinde Uskyldige frelst fra Døden, har man, dertil bevæget af de materialistiske Grundsætninger, som lidt efter lidt ere komne til at gjælde i den nye Statshuusholdning, forandret og forandret paa en saadan Maade, at den i sin nye Skikkelse maa blive saa godt som uden Virkning. Ved de bestaaende Hittebørnshuse, meente man, blev Børnenes Udsættelse begunstiget og saaledes Communal-Byrden forstørret; affkaffe vi dem derimod eller indskrænke vi dem saaledes, at paa den ene Side Udsættelsen skal tilstedes, blot naar den ikke skeer hemmeligt, og paa den anden Side de forstødte Børn strax blive bragte bort fra det Sted, hvor de bleve udsatte, til fjerne Provindser, hvor Forældrene ikke kunne faae dem at see igjen, saa blev saavel Lasten og Letsindigheden affkaaren en Tilflugt, som den egennyttige Beregning fratagen sin ventede Fordeel. Man var i Begreb med at gaae endnu videre: midt i September Maaned udbredte sig det Rygte, at den franske Regjering tænkte paa en Lov, hvorved de hidtil bestaaende Modtagelses-Anstalter for Hittebørn ganske skulde affkaffes. Da hævdede Lamartine sin Stemme, og

hvad han udtalte i sin Beretning til Departements-
 Raadet for Saone- og Loire-Departement, vidner om
 en saa ædel Menneffelighed, er skrevet i et saa skjønt,
 varmt Sprog, at man allerede derfor maa kunne til-
 give ham mange politiske Feil. Han erklærer sig paa
 det Bestemteste imod saavel de allerede iværksatte som
 de i Udfigt stillede Forandringer, hvorved en Indret-
 ning var bleven eller skulde blive undertrykket, som i
 Aarhundreder havde været et Fortrin, Frankrig havde
 havt forud for England, hvor man lader de af føles-
 løse Forældre forstødte Børn uden Videre forkomme,
 og ligeledes forud for Tydskland, hvor de saa bestaa-
 ende Hittébørns-Huse ere aldeles uhensigtsmæssigt ind-
 rettede. Han viser, hvorledes de sidst henrundne Aars
 Bestemmelser ikke blot ere udgaaede fra falske Grund-
 sætninger, men tillige ikke i Virkeligheden svarede til
 de Forventninger, som man havde næret om dem,
 fremdeles, hvorledes hine Forholdsregler ikke havde for-
 bedret men tilintetgjort den tidligere Lov, havde paa
 en vis Maade af den dannet et spottende Billede af et
 vist Slags Pauperisme, hvorledes hiint første Middel
 til at indskrænke Udsættelsen, nemlig at fordre, at Ud-
 sættelsen skulde skee offentligt, ikke var Andet end en
 hylleriist Brændemærken, men meget betegnende for den
 Tver, hvormed man søgte at gjøre sig Fordeel af Op-
 findelserne i den nye Statshuusholdning. Han beviser
 paa den meest overbevisende Maade, at saa Aar have
 været nok til, igjen i den offentlige Mening at skaffe Men-

neffeligbedens, Billighedens og Christendommens Love den dem tilkommende Anerkjendelse. De Kjendsgjæringer, som Lamartine anfører, ere slaaende. Tugtighed og Sædelighed have ikke tiltaget ved Indskrænkningen af Udsættelse; men vel har Barnemord, det umiddelbare saavel som det just ikke bedre ved at udsætte Børnene paa eensomme Steder i Kulde og Uveir, betydeligt tiltaget. Imedens tidligere Loven kastede et Slør over Forældrenes Synd, og sikrede Barnet, hvis det blev ilive, Opdragelse, berøver den nu ikke blot de Første den saa nødvendige Agtelse i deres Medborgeres Øine, men brændemærker ogsaa Barnet for bestandigt. Virkeligt, det maa under saadanne Omstændigheder synes den mindre Dannede eller Vetsindige bedre, strax at overgive til Døden Frugten af ungdommelig Forvildelse eller det Barn, som de af Trang ikke formaae et ernære. Var dog ikke Døden, — vi tale i Overeensstemmelse med de aandelig Umyndiges Bevidsthed, som ikke altid forstaae at forbinde hvad der er Ret med Billighed, — bedre for Barnet end den Skjebne, som de moderne Statskonstneres Følesløshed har tiltænkt det. Staten har ikke blot Rettigheder men ogsaa Forpligtelser at varetage imod sine Borgere; den har fremfor Alt den Forpligtelse at beskytte og hjælpe de Svage, de Ufmægtige, de Hjælpeløse. Vel har den ved sine Love Ret til at straffe den ansvarlige Forbryder; men den maa ikke ved Oppoffelse af Uskyldiges Liv forebygge en Forbrydelse.

Dette byder Christendommen. Evangeliet, som prædikes, for at Ingen skal fortages, som tilstiger Alle, de store som ringe Syndere, Naade og Barmhjertighed, kan ikke kalde den Lov god, der straffer de Skyldige som de Uskyldige, ja disse sidste næsten alene ved dens Følger. Spørger ikke, saaledes slutter Lamartine sin Beretning, der er indtrængende og skærende som Sværdet, der gjennemtrænger Marv og Been, spørger ikke, hvad et Menneskes Liv koster. Selv i Statsøkonomernes Dine indbringer det altid noget meer, end det kan koste; men for den moralske Tænker er Livet uvurdeerligt. De fra de enkelte Departementer indkomne Beretninger stemmede overeens med de Anskuelser, som den Deputerede fra Macon havde, og man har Grund til at vente, at Departementsraadet vil tage Hensyn til dem, og søge at tilveiebringe Gjenoprettelsen af den forstyrrede gamle Orden. Det gjelder at bringe Billigheden et Offer, og det er muligt ved en Statshuusholdningsplan paa 1500 Millioner. Vi ville lade paa det her Anførte følge en kort Historie om det store Hittebørns-Huus i Paris og en Beskrivelse af nogle Indretninger i samme.

Da i Midten af det sextende Aarhundrede Befolkningen i Paris saa særdeles formerede sig, og Antallet af de Fattige steg tilligemed den, tiltog ogsaa i høi Grad Udsættelsen af Børn, og man saae sig sat i den Nødvendighed, at indrette et Asyl for de paa saadan Naade forladte Børn. I Aaret 1552 blev dette grundet i Treenigheds-Hospitalet, og Parlamentet paa

lagde Kirkens Dignitarier temmelig betydelige Bidrag til denne Indretnings Underholdning. I Aaret 1570 henlagde man det til et Huus ved Porten Saint Landry indenfor Cité, og det fik Navnet *maison de la couche* (Fødselsstiftelse) Indretningen her var formedelst de utilstrækkelige Midler saa slet, at i Aaret 1636 en fornem Enke, hvis Navn ikke omtales i vore Kilder, fandt sig bevæget til at give det en ny Skikkelse. Hendes rosværdige Iver kólnede dog snart; hun overlod denne Anstalt til samvittighedsløse Piger, som udleiede Gittetørnene til Tiggere, der lemlæstede dem, og saaledes søgte ved dem at vække den offentlige Medlidenhed, eller til saadanne Folk, som gave sig af med de da i Mode værende magiske Forsøg, hvorved de skjændigste og farligste Ting bleve drevne med de stakkels Børn. Den Priis, hvorfor Børnene bleve udleiede, oversteg sjældent 20 Sous.

(Fortsættes.)

G. Jacobsen.

Borger-Vennen.

To og Tredstydtyvende Aargang.

Nr. 49.

Løverdagen den 7de December 1850.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos Louis Klein.

Bekjendtgjørelse.

Det forenede Understøttelses-Selskab afholder en Repræsentantforsamling i Høiesterets Forsal paa Prindsens Palais bag Slottet Fredagen den 27de December d. A. Kl. 6 Eftermiddag, til hvilken Tid de Herrer Repræsentanter anmodes om behageligen at ville give Møde.

Administrationen for det forenede Understøttelses-Selskab,
den 3die December 1850.

E. Clausen.

. Borgen.

J. Garbrecht.

Carl S. Groth.

De franske Hittébørns-Huse.

(Sluttet.)

Endeligt oprettede Vincent de Paula, en Mand, hvis Belysning gjorde ham til Helgen, da han havde lært at kjende Hittébørnenes sørgelige Lod, og havde truffet Aftale med nogle fornemme og rige Damer, den lille Anstalt for Hittébørn ved porte Saint Victor, i hvilket han for det Første blot optog tolv af de i det gamle Institut værende Børn. Allerede 1640 syntes hans Stiftelse at være sin Undergang nær, fordi Understøttelsen hørte op. Ved en rørende Tiltale til sine Belynderinder sikrede han sig deres Bistand paa en længere Tid; men hans Foretagende kunde først vinde i Udvidelse og ganske naae sin Hensigt, da Ludvig XIII antog sig samme. De Gaver, som denne Fyrste anvendte derpaa, beløbe sig til henimod 4000 Livres i Rente. Hans Enke søiede i sin Søn Ludvig XIV's Navn, i hvis Mindreaarighed hun regjerede, en dobbelt saa stor Sum til den oprindelige. En Parlaments-Beslutning i Maret 1667 anordnede, at Stordignitarierne i Paris skulde aarligt indbetale en Sum af 15,000 Livres til denne Stiftelse. Denne nye Hjælpkilde tillod at forstørre Anstalten. Man købte flere smaa Huse i Nærheden af Hôtel Dieu, og indrettede dem til samme Hensigt. Antallet af de Optagne, som der nøde Pleie, var nu allerede steget til 400. Ved et Patent af Ludvig XIV blev Vincents

Indretning erklæret for et Hospital i Paris, og blev saaledes fra en privat ophøiet til en offentlig Anstalt. I Aaret 1747 fik det et nyt Locale i rue de la Bourbe, hvor det endnu er.

Bestyrelsen har nylig meddeelt de Optagnes Antal fra Aaret 1640. Vi ville meddele nogle Notiser desangaaende, for deraf at kunne slutte os til den franske Hovedstads stigende Befolkning som ogsaa til den tiltagende Armod, maaskee ogsaa til Sædeligheden. I Aaret 1640, da Stifteren, som vi have fortalt, havde formaaet de Damer, som havde hjulpet ham til at begynde sit Foretagende, til ny og betydeligere Understøttelse, tog han under sit Tilsyn fra maison de la couche 372 Børn. I Aaret 1641 bleve 229 optagne, i 1650 393, i 1660 491. Endnu betydeligere blive disse Tal imod Enden af dette Aarhundrede, hvor de allerede overstige det første Tusinde og snart blive til det Tredobbelte. I Aaret 1694 optog man 3788 Børn. Under Ludvig XV steg Antallet til næsten 7000, ja i Aaret 1772 havde man afleveret 7679 Børn i Hittebørns-Hospitalets Bureau. Republikens Tider give lavere Tal, Keiserrigets noget høiere, ligesaa Restaurationens; thi 1828 optog man 5497 Børn, og i 1837, det Aar, i hvis sidste Maaneder de ovenomtalte Forholdsregler indtraadte, der gjorde en hemmelig Aflevering af Børn næsten umulig, talte man blot 4644, i Aaret 1841 endnu færre, 3698 Udsatte. Derhos er at bemærke, at denne Indretning

i Paris blot optager Børn under to Aar, men afleverer de ældre til et Baisenhuus.

Saa snart et Barn bliver afleveret i Hittebørns-Hospitalet, det være nu igjennem en Skuffe ved Vinduet, som nu ikke mere findes der, eller ved en Politicommissairs Omsorg, til hvis Bureau man har bragt det fra den Gade, hvor det er blevet udsat, saa indfører man i et eget Register en udførlig Beretning om dets Optagelse, om det Sted, der muligt kan ansees for dets Fødselssted, naar og hvor man har fundet det, og hvilke Kjendetegn det har, som engang kunne tjene til, at det kan blive gjenkjendt af sine Forældre, naar disse engang skulde melde sig for at fordre det tilbage. Saa snart man er færdig med at indføre dette, blive Hittebørnene vaskede og veiede, og Erfaringen har viist, at de færreste af dem, som ikke have veiet 6 Pund, ere blevne ilive. Store Sale, som man kalder *creches* (Krybber), ere opfyldte med Bugger, der ere adskilte fra hinanden. Der bevogte Dvvarteresser og Ammer, som staae under Foresattes Befaling, Dag og Nat hine stakkels af deres Mødre forladte Skabninger. Sildigere bliver Størstedelen af dem overgivet til en Amme paa Landet, og blot de, som trænge til Læge-Behandling, blive opdragne i Hospitalet.

Dødeligheden blandt Hittebørnene er utrolig stor. Saaledes døde i Aaret 1704 af hundrede 60, 1775 endog 85, 1821 74 og fra 1816 til 1837 overhovedet omtrent noget flere end tre Fjerdedele, nemlig 76 af

hundrede. Det Middel, hvorved det er blevet muligt, saa nøie at kunne bestemme disse Tal og at forebygge den Misbrug, som Landammerne anvende, idet de, for uafbrudt at kunne af Bestyrelsen faae den bestemte Betaling, hemmeligt antage sig et andet Barn, saasnart det dem anbetroede Barn dør, var tidligere et om Barnets Hals befæstet Halsbaand med Blystempler, hvori Nummer og Aarstal var angivet, og som hos Drengene var blaat, hos Pigerne rødt. Uden dette Gjenkjendelsestegn blev intet Barn optaget i den Vogn, som bragte Ammerne med Børnene tilbage til Paris. Nu har man, og det er identivisl en Forbedring, ombyttet dette Tegns med smaa Drenringe i Form af Knapper, som alle ere af eensartet Form, der ikke ere saa let at efterligne. Baisenhuus-Børnene, der for det Meste, som vi allerede have anmærket, kun er en Afdeling af Hittebørn, bære en Klædning af eensartet Snit, der for Drengene bestaaer i Beenklæder og Trøie af bruunt og en Vest af blaat Løi, for Pigerne af en Trøie af blaat Løi og et kort Skjort og Hue, hvilken sidste er pyntet med en smal Kniplingsstrimmel.

En kort Historie, som har stor Lighed med de Skjebner, som sædvanligt fortælles om Hittebørn, men har en større Interesse derved, at den angaaer en i Literaturhistorien berømt Mand, ville vi slutte vor Meddelelse med.

Den 16de November 1717 gif en Politicommissair, Jean Lebas, forbi Kirken St. Jean le Ronde. Kloffen

var 6 om Morgenens; Luften var kold, og en tyk Taage laae over Stadens Gader. Nogle Qvinder og Arbeidsfolk stode i Gruppe om en Gjenstand, om hvilken de talte med megen Interessse. Commissairen traadte nærmere og fik Die paa et nysfødt Barn, meget omhyggeligt indsvøbt i fint Linned og Svøb, som tydede paa velhavende Forældre. „Den skjændige Moder,“ sagde en Dame fra Kramboden, „hun er rig, og har dog sat sit Barn ud!“ „Man skulde indespærre hende paa Livstid, naar man kunde opdage hende,“ meente en Mælkehandlerse. Commissairen gjorde sin Pligt; han tog Barnet, og vilde bære det hen i Hittébørns-Hospitalet. „Lad De mig faae det,“ raabte en Glarmesterkone af Nabolaget, „i Hospitalet vil dog det stakkels Bæsen døe.“ Barnet syntes blot at kunne leve et Par Timer endnu, saa koldt og stift og blegt var det. Commissairen overleverede det til ovennævnte Kone, efterat han havde optegnet de Omstændigheder, under hvilke det var blevet fundet. Ved uafbrudt Pleie kom Hittébarnet sig, og Glarmesterkone, som ingen Børn havde, elskede det, som om det kunde have været hendes eget. Nogle Aar vare forløbne, da en Ubekjendt traadte ind til hende, og overrakte hende en Anviisning paa 1200 Livres Rente, som var bestemt til Barnets Opdragelse. Al Efterforskning om Kilden til denne Understøttelse var frugtesløs. Drengen voksede til; han fik fortræffelige Lærere, og fyldte den dannede Verden med Berømmelse for sine Skrifter. Paa den Tid levede en aandrig og elskværdig Dame,

Søster til Erkebiskoppen i Lyon, som ved sin Forbindelse med Regenten og den berygtede Dubois havde erhvervet sig en betydelig Indflydelse. Hun var Moder til hiint Hittébarn. Da han nu var bleven en berømt Mand, vaagnede hos hende den Deeltagelse for ham, som saa længe havde slumret. Hun ønskede at see sin Søn; men man havde stor Umage med at bevæge ham til at lade sig fremstille for hende. Endeligt gav han efter, men kun under den Betingelse, at maatte medbringe sin Pleiemoder. Dagen til Besøget var kommen; den fornemme Dame saae op, Sønnen traadte ind; men, da Fru de Lencin reiste sig og aabnede sine Arme, traadte d'Allembert — thi ham var det — tilbage, og raabte, med Dinene fulde af Taarer: „De er ikke min Moder! Jeg kjender kun een; det er Glarmesterkone!“

Dante Alighieri.

(Deutscher Volkskalender 1850 von Gubiſ.)

Vore Læsere kjende den Mand, vi her ville omtale, som Digter, det være nu enten af hans Værker eller blot af Navn. Omstændighederne i hans saa bevægede Liv ere dog maaskee blevne Mange ubekjendte. For ogsaa i første Henseende at være saa meget des sikkrere paa Deeltagelse for vor Fortælling, ville vi kalde Dantes Værker endnu engang tilbage i Grin-

dringen. Hans første Værk var, foruden nogle smaa lyriske Digte, „Vita nuova“ (ligefrem oversat: „det nye Liv“ men her at forstaae om „Ungdomslivet“) hvori han meddeler os et Afsnit af sit Ungdomsliv, især af sin saa følgerige Kjærlighed til Beatrice. Dertil slutte sig Sonnetter og Canponer. Et Værk i hans senere Alder er det lærde „Convito“, og ogsaa sit Værk „Tractatus de Monarchia“ (Afhandling om Monarchiet) skrev Dante, efter i Livet at have gjort mange Erfaringer. Hans Hovedværk er „Den guddommelige Komedie,“ et underfuldt indholdsrigt Digt, foruden hvilket desuden fortjene at omtales italienske Oversættelser af de 7 Bodspsalmer og „Credo“ i Rim, som ogsaa endeligt to Ecloger. Med Hensyn til Fremfættelsen af Digterens Livshistorie følge vi den italienske Poetis Historieforfatter Dr. G. Ruth.

(Fortsættes.)

G. Jacobsen.

Borger-Vennen.

To og Tredstydtyvende Aargang.

Nr. 50.

Løverdagen den 14de December 1850.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos Louis Klein.

Bekjendtgjørelse.

Det forenede Understøttelses-Selskab afholder en Repræsentantforsamling i Høiesterets Forsal paa Brindsens Palais bag Slottet Fredagen den 27de December d. A. Kl. 6 Eftermiddag, til hvilken Tid de Herrer Repræsentanter anmodes om behageligen at ville give Møde.

Administrationen for det forenede Understøttelses-Selskab,
den 3die December 1850.

E. Clausen.

. Borgen.

J. Garbrecht.

Carl S. Groth.

Dante Alighieri.

(Fortfat.)

Familien Alighieri i Florenz nedstammer fra Familien Elisei, idet Dantes Oldemoder, Donna Degli Alighieri fra Ferrara, ønskede at forplante sit Familienavn paa een af sine Sønner. Dante saae Verdens Lys i Mai 1265, og fik i Kirken San Giovanni Navnet Durante, som sildigere blev forkortet til Dante. Hans Fader døde tidligt, sandsynligviis snart efter 1270, og overlod til den i Velstand efterladte Moder Omsorgen for Børnenes Opdragelse, som hun, i det Mindste med Hensyn til vor Digtet, ledede med Klogskab og moderlig Opmærksomhed ved et omhyggeligt Valg af Lærere og Dmgang. Hendes Bestræbelse og Omhyggelighed fandt sin Løn i skønne Frugter. Den lille Dante var allerede tidligt besjælet af høie Følelser, der hævede ham over det Sædvanlige. Hans melancholske Temperament gav ham en Dybde i Gemnet, som hans opvakte Phantasie fyldte med en Rigdom af venlige saavel som skrækelige Billeder, og holdt i en uafbrudt Virksomhed. Hans Aands-Uddannelse understøttedes af en stor Skarpsindighed og en lykkelig Hukommelse. Et saadant Talent blev til Opdragelse overgivet til den Tids berømteste Philosoph, Taler og Digtet i Florenz, Brunetto Latini, som tillige var en udmærket Lærer, og, selv gennemtrængt af de Gamles Aand, forstod at vække hos sin Opdragling

lignende Følelser af Beundring og Kappelyst. Brunetto lærte sin Discipel latinſk og italiensſk Grammatik ſamt Rhetorik, og gjorde ham bekendt med de bedste latinſke og provencalske Digtere; han ſkal ogsaa have meddeelt ham ſin med Hensyn til den Tid ſaa særdeles rige Skat af Naturvidenſkab og Aſtronomie, ja endog Astrologie. Først ſjældigere, efter Brunettos Død, blev Dante indviet i den ſcholastiſke Theologie og Philoſophie. Digterens mangefidige Konſtsands hyldede ikke blot een Muſe. Muſikken var en Trang for hans Gemyt, en beroligende Veninde for hans pirrelige Sjæl; han levede derfor i inderlig Fortrolighed med Florentineren Caſella, en berømt Sanger, ſom ved ſine yndige Sange ofte bragte Stilhed i Digterens urolige Blod. Ogsaa Tegnekonſten elſkede Dante, og gav ſig ſelv af med den; han kjendte den berømte Cimabue, og var en Ven af Maleren Oderiſt og hans Discipel Franco, men fortrinsviis af Maleren Giotto; denne og Dante vare omtrent af ſamme Alder; Begge ſupplerede og opildede gjensidigt hinandens Genius. Man paaſtaaer, at de af Giotto i Kirken Santa Chiara i Neapel udførte Fremſtillinger af Apokalypſen ligesom ogsaa andre Malerier i hiin Stad have været Dantes Opfindelse. Ligeledes lader det ſig ikke miſkjende, at Maleriets Muſe ofte har begeiſtret Digteren under hans ſtore Bærk. Naagtet han levede et muntert Konſtnerliv, glemte Dante ikke de videnskabelige Studier, ſom han navnlig med Hensyn til Naturvidenſkaberne

fortsatte i Bologna og Padua. — Igjennem hans hele Ungdom indvirkede paa ham en glødende Lidenſſkab, ſom havde den meeſt afgjørende Indflydſe paa hans hele Liv, Kjærligheden til Beatrice Portinari. Denne Følelſe greb ham allerede ſom Dreng, og beherrſkede Unglingen i den Grad, at intet Andet end Synet af hende syntes mere at kunne ſjenke ham Glæde, Roe og Kraft. Dog langt fjernet fra at gaae under i denne Lidenſſkab, var meget mere denne Kjærlighed for Unglingen en Spore til Dyd og til at naae et ſandt indre Værd, ſvævede den for Manden under ſaamange Storme og Gjenwordigheder ſom en Ledestjerne over Formaalet for hans Livs-Opgave, og indgød altid den Udmattede ny Styrke. Tidligt, allerede i Aaret 1290, bortrev Døden Beatrice; Dantes Smerte var grændſeløs; men hans Kjærlighed begeiſtrede ham, og han ſatte den Elſkede et Mindesmærke i det hende alene indviede Ungdomsliv. Dette „Vita nuova“ er et Skrift, i hvilket Dante endnu engang gjennemføler ſin Kjærlighed i dens hele Fylde; det indeholder kun ſaa Begivenheder, men derimod en Række af Følelſer og Betragtninger over diſſe Følelſer. I dette Ungdomsarbejde kan man neppe erkjende Digteren af den guddommelige Komedie, Meſteren i de meeſt livlige Fremſtillinger. Det ham af hans Slægtninger tilraadte Lægemiddel, Egteſkabet med Gemma Manetto af den anſeete Familie Donati, fik et ſaa lidet heldigt Udfald, at begge Egtefællerne bleve enige om at leve

fraskilte. Hvad der trøstede Digteren, var Videnskab, Digtekunst og et bevæget Statsliv. Det sidste begyndte ved hans Deeltagelse i Slaget ved Compaldino, hvor Dante kæmpede med Welferne imod Waiblingerne. Paa hiin Tid lagde han sig ivrigt efter Philosophiens og Theologiens Studium, og erhvervede sig inden faa Aar en saa dyb Kundskab deri, at den sildigere har flere Gange sat den lærde Verden i Forbauselse, og maa hos os stedse frembringe denne Virkning, naar vi see, hvorledes den hele Skat af den dengang herskende Videnskab, Astronomie, Naturkyndighed, Philosophie, Theologie, Historie Politik og Oldidskyndighed har givet Materialier til den stolte Bygning af den guddommelige Komedie. I Republikken Florenz, hvor han erhvervede sig den virksomme Borgerret derved, at han lod sig indskrive i Apothekernes Laug, tilvandt han sig snart ved sine modne Indsigter i Politiken, sin Skarpsindighed, sin ved dybe Studier luttrede, fordoms- frie Aand og sine Talenter saaledes den almindelige Opmærksomhed, at, som Boccaccio siger, intet Gesandt- skab blev hørt eller fik Svar, ingen Lov blev forbedret eller afskaffet, ingen Fred sluttet, ingen Krig foretagen, fort sagt, man skred ikke til nogen Beslutning af nogen Bægt, uden at man først hørte hans Mening. Dante paatog sig paa Republikken Florenzes Begne fjorten Gesandtsskaber, deriblandt nogle af megen Betydenhed i Benedig og Genua, flere til Kongerne af Neapel, Frankrig og Ungarn og til Paven. Dette havde en stor Ind-

forskjellige Partier, for hans glødende Fædrelands-
 fjærlighed, som tilintetgjorde ethvert smaaligt Hensyn,
 og for hans Tidsalder en langt forudskridende Betragt-
 ning over Partiernes Uvæsen og Maaden at begrunde
 Folkenes Vel. Kun hans Fødsel havde knyttet ham
 til et Partie. Hans Aand hævede sig til enhver Tid
 i Forhold til hans forunderligt hurtige Uddannelse ud
 over disse Stranker, og jo mere han vandt egen Indsigt
 i det politiske Liv, jo mere forsvandt Fordommen, og
 fri staaer han over alle Partier, Meninger og Lidens-
 skaber paa den faste Grund, han har skaffet sig ved
 sin grundede Overbeviisning. Denne udtaler sig klar
 og afgjort i Afhandlingen om Monarchiet og i Digterens
 Breve. D a n t e saae Hovedaarstagen i den ved Borger-
 krige i Italien frembrudte Ulykke i Keiser Frederik den
 Andens Strid med Baverne og i den snart aldeles
 forsvundne Anseelse for en romersk Keiser. Han ansaae
 det Haab for grundløst, at enhver Stad kunde hævde
 sin særegne Frihed, uden at de alle skulde forenes
 under eet Hoved og en fælles Styrrer; da vilde Italien
 ved en almindelig Magt og Autoritet være sikket imod
 alle fremmede Indfald ligesom imod alle indre Tvistig-
 heder. Af den da givne Erfaring beviste han, at Ad-
 skillelsen i saa mange smaa Stater og Stæder, uaf-
 hængige af en over dem alle ophøiet Magt, vilde være
 Aarsag til Tvedragt og til en bestandig Krig, som
 maatte fortære Italiens Kræfter. Men han vilde, at
 hans Folk skulde være frit, enigt og stærkt, frit under

Beskyttelse af fortræffelige Love, frit for aristokratiske og demokratiske Røvere, der under mange Slags Navne satte Borgernes Eiendomme og Liv i Fare, enigt og stærkt under en almindelig Keisers Varetægt, øve Retfærdighed og sikre Freden, og under Kirkens Beskyttelse, der, berøvet al Indblanding i verdslige Anliggender, kunde desto virksommere arbejde for Folkenes aandelige Vel. Bistnen haabede han, at hertil vilde bedst og heldigst virke en kraftig Keiser, som vilde begynde med at tæmme Kirken (den gamle Ulvinde i den guddommelige Komædie); men derfor var han hverken en Welser (Guelfer) eller en Waiblinger (Ghibelliner) hvilke to Partier have ingenstunde tænkt paa Frihed eller paa Enighed eller deres Folks Kraft. Kun der er Folkelykke, saaledes var hans Anskuelse, hvor der er Fred, og kun der er Fred, hvor der hersker Retfærdighed.

(Sluttes.)

G. Jacobsen.

Borger-Vennen.

To og Tredstydtyvende Aargang.

Nr. 51.

Løverdagen den 21de December 1850.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos Louis Klein.

Bekjendtgjørelse.

Det forenede Understøttelses-Selskab afholder en Repræsentantforsamling i Høiesterets Forsal paa Brindsens Palais bag Slottet Fredagen den 27de December d. A. Kl. 6 Eftermiddag, til hvilken Tid de Herrer Repræsentanter anmodes om behageligen at ville give Møde.

Administrationen for det forenede Understøttelses-Selskab,
den 3die December 1850.

E. Clausen.

D. Borgen.

J. Garbrecht.

Carl S. Groth.

Dante Alighieri.

(Sluttet)

Pavens verdslige Herredømme kalder han ufornuftigt og fordærveligt. Hans Gesandt=Forretninger, der skaffede ham Adgang overalt, lod ham gjøre skarpe Jagttagelser i Kirkens indre Huusholdning, og med den bitterste Sorg saae han, hvorledes den blev fjendtet ved Usædelighed, berøvet ved uværdige Paver al Anseelse og al Kraft. Begyndelsen til denne dens nedfunkne Tilstand saae han deri, at Kirken traadte ud over sine Grændser, og, med Tilfidsættelse af Folkenes aandelige Vel, bekymrede sig kun om de verdslige Handeler, efterat den havde nedtraadt det verdslige Monarchies Overhoved. Denne hans Uafhængighed af de forskjellige Partier var det, som gjorde vor Dante forhadt af de fjendtlige Partier i hans Fædrestad. Striden imellem Familierne Gerchi og Donati, der endte med den sidste Seir, bidrog til Digterens Forviisning med det Tilføiende, at han og hans Kammerater, der, saavidt muligt, havde arbejdet for at forsone Parterne, skulde levende brændes, dersom de nogenstunde kom i Florentinernes Hænder. Saavidt gif dengang det politiske Partichad. Paven kaldte endeligt Carl af Valois som Fredsmægler til Florents, og Denne sluttede sig ganske til de Sortes (Donati) herskende Partie, og overlod Stadens Skjebne til deres Herredømme. For at redde den, gjorde Dante til-

ligemed sine Benner flere Forsøg; men de vare alle frugtesløse. Han opholdt sig nu efter den Tid hos flere af Italiens Store, gav Underviisning ved Universitetet i Bologna og fra 1306 ogsaa i Padua. Især fortjener at bemærkes hans Ophold hos den berømte Fyrste af Verona, Can Scaliger della Scala, der modtog ham som en Fader (1308). Fra nu af blev Verona næsten lige til hans Død hans blivende Opholdssted eller dog det Middelpunkt, til hvilket han efter alle sine Udflugter, som vi her ikke videre kunde betragte, bestandigt vendte tilbage. Can Grandis Hof var eet af de meest glimrende i Lombardiet. Han forsamlede hos sig alle udmærkede Personer, som en ugunstig Skjebne tvang til at leve fjernt fra deres Fædreland. Her fandt Digteren Røe til at arbejde videre frem paa sit store Værk, som han nu ikke mere lagde tilside. Endnu engang levede hans politiske Haab paany, da Hendrik den Syvende blev udvalgt til tydsk Konge, en Mand, som havde Villie til, under et mægtigt Keiserdømme at gjengive Italien Orden og Fred. Men midt under sine store Foretagender blev Keiseren pludseligt revet bort af en kortvarig Sygdom (man formoder en Forgiftelse); han døde den 24 August 1313 i Castellet Buonconvento tætved Siena. Saaledes udsluffedes ogsaa dette Haab, og Digtekonsten blev under hans Fædrelands dybe Forfald Dantes eneste Trøst. Under Scaligers Krige skiftede han ofte Opholdssted for at kunne finde den

faa nødvendige Roe til sine fredelige Sybler, og gif tilfids til Ravenna efter Indbydelse af Guido da Poslenta. Som Dantes hele Livsopgave havde været, at skabe Fred og Mennekkelykke, saaledes forvoldte ogsaa Udøvelsen af et dertil sigtende Arbejde hans Død. Som Fredsgesandt fra Guido gif han 1321 til Venedig, hvor han dog ikke fik Audients, og blev i det Hele behandlet paa en uværdig Maade. Rejsende tilbage i Hundedagenes Hede igjennem Maremmerne ved Comacchio, lagde han derved Grunden til en farlig Sygdom, som vel ogsaa Misfornøielsen over det feilslagne Haab meget forværrede. Han døde i Ravenna den 14 September 1321, kun noget over 56 Aar gammel, i sine Børns, Pietro, Jacopo og Ben-trice, og sin Ven Guidos Arme. Den Sidste hævdede ham med en høitidelig Ligbegængelse, og holdt selv, efter den Tids Skik, en Lovtale over Digteren for det i hans Ballads samlede Selskab. Medens Guido var beskæftiget med at opreise et Mindesmærke for sin Ven, blev han ved Forrædderie og Oprør fordreven fra Ra-venna. De to Mindesmærker over Digteren i Ravenna lod Kardinal Bernardo Bembo 1433 og Kardinal Valenti Gonzaga 1780 reise til hans Ære. Det sidste er det prægtigste og meest storartede, det første et Arbejde af den berømte Billedhugger Pietro Lom-bardi, og findes i Minoriternes Klosterkirke. Paa Graven satte man Digterens Billede i Basrelief, Panden befrandsset med Laurbær, i en læsende Stil-

ling, og ovenover det midt i en Krands: *Virtuti et honori* (Dyd og Ære).

G. Jacobsen.

Bæddemaalet.

(Gubitz's Volkskalender 1850.)

1.

„Ja I Kvinder! I Kvinder!“ sagde Justitsraaden og lagde sin Bibe bort, „alle have I dog Eders Deel i Eders Arvesynd!“ — „Og det kalder Du altsaa Nysgjerrighed?“ svarede Albertine, og satte Næsen iveiret. „At jeg er bekymret for din Broders Vel, det synes mig dog Du skulde kalde med et ædlere Navn.“ — „Godt, min kjære Kone! vi ville kalde det Deeltagelse; men det kommer altsammen an derpaa, om Gangen af hans Proces kan blive hemmelig, og — Du veed nok — Fruentimmer og Hemmeligheder!“ — „Jo, I Mænd! jo! jeg vil blot sige: Hvad vi ville holde hemmeligt, det faae I saamænd ikke at vide.“ — „Desto værre! I skulle egentligt ikke have Noget at holde hemmeligt.“ — „Nei see engang, hvad I Skabningens strenge Herrer ville gjøre af os! det er dog godt, at vi ogsaa have en Stemme med deri!“ — „Ja desværre!“ — „Nei ikke desværre! Hvad vilde der vel

blive af Eder, naar vort mere bløde Hjerte ikke altid gjorde Det godt igjen, som Eders haarde Hoveder have fordærvet! — „Skulde jeg engang bestemme mig til at skrive en Bog om Dvindesjønnet. saa vilde jeg —“ — „Uden Tvivl sige meget tosset Lvi deri. I have nu engang faaet den Rettighed at skrive Bøger, og der snakke I den Ene bagefter den Anden om, hvorledes Quinderne ere, og hvorledes de skulle være, og —“ — „Ja ganske rigtigt, hvorledes de skulle være!“ — „Nu, jeg gad dog engang vide, hvad det er for Feil, som Mændene ikke have?“ — „Du vil dog, haaber jeg, gjøre en Undiagelse med din Mand?“ — „Jeg undtager Ingen.“ — „Altsaa er jeg nysgjerrig, fladderagtig —“ — „Du er min kjære Mand! Hold Dig nu for det Første rolig, og hør mit Forslag: Lad os indgaae et Bæddemaal om, hvem der først skal kunne overbevise den Anden om en Feil.“ — „Og hvorom skulle vi vædde?“ — „Den, som taber, maa give sig paa Naade og Unaade!“ — „Nu det er godt! jeg lover Dig, at hos mig skal Naade være det ene Gjældende!“ — „Der var engang en Jæger, som folgte Bjørnens Hud, førend han endnu —“ — „Vidste, at Klokken allerede havde slaget ni, da han skulde være i Sessionen. Farvel, min lille nysgjerrige Albertine!“

2.

Fru von Berg, Albertines yngre Søster, havde, af Lydighed imod sin Faders Befaling, givet den rigeste

Mand i Provindsen sin Haand, der tillige havde den største Feil, som han kunde have i en ung Kones Dine: han var kommen 40 Aar for tidligt for hende til Verden. Himmelen belønnede dette Offer af barnlig Kjærlighed; han kaldte den gamle Hr. von Berg til sig efter et toaarigt Ægteskab. Den smukke Enke, som paa een Gang saae sig forvandlet fra en Slavinde til en uindsfrænket Gierinde af en stor Formue og et ømt Hjerte, besluttede, ikke at bortskjenke disse to Dele, førend hun var bleven kjed af de Forrettigheder, som hendes Frihed gav hende. Hun traadte frem paa den store Verdens Skueplads, og frydede sig over det glimrende Skin, som just denne Verden vil saa gjerne sælge for Sandhed; hun vandt den hele Stads Bisfald; men hun tabte aldrig sig selv af Die: den fine qvindelige Taft besyttede hende. Een af de meest anseete Mænd i Residentsen beilede til hendes Haand; hun erklærede, at hun havde besluttet at vedblive at være fri. — „Men for Guds Skyld, kjære Fru Søster!“ sagde Justitsraaden, „det er nu allerede det tredie glimrende Tilbud, som De har afslaaet.“ — „Ja om det ogsaa var det tiende! Eller mener De maaskee, at jeg maa skynde mig? Ja vistnok i sit tyvende Aar —“ „Alvorligt, kjære Fru Søster! Besiddelsen af Deres Haand fortjener at ønskes og er værd at misunde; men, da De dog har bestemt Dem til, igjen at gifte Dem, hvorfor da opsætte det? Under en Mandes Besyttelse —“ — „Jeg gjetter, hvad De vil sige; men

vær De desaaarsag kun ubekymret, gode Justitsraad! Jeg har hidtil endnu altid kunnet forsvare min Opførsel for mig selv, og det er Alt, hvad jeg troer at være Verden skyldig." — "De vil, som jeg haaber, ikke miskjende den hjertelige Andeel, jeg tager i Deres Vel. Hvorfor undslaaer De Dem for, at gjøre min Ven og, om De tillader, at jeg maa tilføie, ogsaa Dem selv saa lykkelig?" — "Fordi jeg vil endnu være fri, fordi mine Hænder endnu ere saarede af Ægtefællens haarde Lænker, fordi — fordi jeg —" — "De standser? Hvorfor paa engang saa alvorlig?" — "Med eet Ord, fordi De behøver ikke at vide Alt. Til sin Tid vil De nok faae mine Grunde at vide"

Justitsraaden gif tankefuld hjem. "Der er en Hemmelighed med i Spillet!" sagde han til sig selv, "og vistnok ingen lille Hemmelighed; ellers vilde hendes Lettsindighed forlængst have røbet den!"

(Sluttes.)

G. Jacobsen.

Borger-Vennen.

To og Tredfindstyvende Aargang.

Nr. 52.

Løverdagen den 28de December 1850.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos Louis Klein.

Bæddemaalet.

(Sluttet.)

3.

Nogle Dage vare gaaede, da han en Morgen saae Fru von Berg komme op ad Gaden. Hun gik ham hurtigt forbi, men dog ikke saa hurtigt, at han jo havde bemærket, at hendes Dine vare røde af Graad. Efter en halv Times Forløb kom hun igjen ud af sin Søsters Bærelse; Justitsraadinden fulgte hende ud i Entreen, og syntes at trøste hende. — „Din Søster syntes ikke at være oprømt idag!“ sagde Justitsraaden om Middagen til sin Kone; „er der foresaldet Noget?“ — „Nei, ikke saavidt jeg veed!“ svarede hun, og vilde synes ligegyldig; men den svage Rødme, som fløi over

hendes Kinder, forraadte hende. Justitsraaden gav Samtalen en anden Bending, og besluttede at lægge sig paa Luur. Den følgende Dag, da han spadserede med sin Kone i Parken, mødte Fru von Berg dem. — „Endnu bestandigt ingen Efterretning?“ hvisttede Justitsraadinden til sin Søster. En Rysten paa Hovedet var det hele Svar. Ingen Efterretninger! om hvem! — Den stakkels Justitsraad er ikke klogere end før. At Fruentimmerne havde en Hemmelighed, det var klart, og at de ønskede at skjule den for ham, det var endnu mere klart. Det fortrød ham kun, at man forsmaaede hans Raad og Hjelp, da man dog maatte være overbevist om, hvor meget hans Svigerindes Vel laae ham paa Hjertet. „Jeg vil tidsnok komme efter det!“ sagde han fortredelig til sig selv; „De vil nok komme til at takke mig, naar jeg vil hjelpe dem!“

Snart derefter bragte Fru von Bergs Tjener et Brev til hendes Søster; Albertine var gaaet ud; Justitsraaden modtog Brevet. Der laae nu det lille forbandede Papiir for ham, som udenfor al Tvivl indeholdt Oplosningen af den fatale Hemmelighed. Hundrede Gange tog han det i Hænderne, og ligesaa ofte lagde han det bort igjen. At bryde Seglet? Gud bevares! den Forbrydelse vilde han ikke, Hemmeligheden maatte være nok saa vigtig, formaste sig til; men mon han dog ikke i den bedste Hensigt skulde søge at faae at vide, hvad der i den Grad bekymrede hans Svigerinde — om det ikke endog var hans Pligt, at

udrive den Ulykkelige imod hendes Willie fra hendes Bekymring? — Justitsraaden var, som man seer, paa den bedste Wei til at bedrage sig selv, og virkelig havde han saa længe dreiet og vendt Brevet om paa alle Sider, at han nu vidste næsten det hele Indhold. Hvo skildrer hans Forbauselse, da han bragte Følgende ud af det: „Jeg er i Fortvivlelse, kjære Søster! Alle mine Efterforskninger ere forgjæves; den elskede Flygting er tabt for mig. Jeg faaer aldrig mere den Utaknemmelige at see; kunde Taarer falde den Forsvundne tilbage, jeg vilde da forlængst have seet den Utaknemmelige for mine Fødder. Min eneste Trost er, at den hulde Skabning, som skylder den Bortrømte sin Tilværelse, vil være mig hengiven med større Kjærlighed end den Troløse; men jeg jittret for det Dødsblik, da det vil blive bekiendt i Verden. Naar dit Raad —“. Her forhindrede en Omvøining af Brevet Justitsraaden i at læse videre; men han vidste allerede mere end nok. Med hurtige Skridt gik han frem og tilbage i Bærersæt, og slog sig for Panden; her maatte fattes en hurtig Beslutning. Hurtig og forsigtig! — han kunde ikke blive enig med sig selv; men dette Hvorledes var ikke saa let at afgjøre; hans Kone skulde afgjøre det!

4.

„Kjære Kone!“ saaledes begyndte Justitsraaden, „dette Brev — det er endnu ubrækket, som Du seer;

men ved et besynderligt Tilfælde har jeg opdaget — med eet Ord, kjære Kone! jeg kjender Indholdet af dette Brev, og altsaa nu Eders stræffelige Hemmelighed. Nu er der ikke længer Tid til Forstillelse; hjælp mig blot med at udfinde Midler til at frelse din stakkels Søster fra Undergang.“

Albertine blev forstrækket, fordi hun ikke strax vidste at forklare sig disse Ords Sammenhæng. Hun brækkede Brevet; de saa Dieblif, som hun brugte til at læse det, vare tilstræffelige til igjen at give hende hendes Fatning. Stakkels Mand, Du, som vilde skrive en Bog om Dvindefjønnet, og ikke engang vidste, at man ikke behøver at give en Dvinde mere end en halv Minuts Betænkningstid til strax at redde sig ud af den meest forvirrede Sag. Albertine stak Brevet til sig, og hørte med den største Fatning paa en Plan til en Reise, hvorved Justitsraaden haabede at redde sin Svigerindes Ure. Hun modsagde ham ikke; men hun vægrede sig standhaftig ved at nævne den elskede Flygtningss Navn, som Brevet omtalte. — „Min Søster vil selv sige Dig Navnet!“ dermed maatte Justitsraaden lade sig nøie. Aftenen tilbragte han med sine Landfort; tænkende paa Reise lagde han sig tilfængs, og tænkende paa Reise stod han igjen op. Da Kloffen slog otte, var det ham ikke længer muligt at betvinge sin Utaalmodighed; han tog sin Kone under Armen, og trak hende med sig. — Fru von Berg studsede over dette tidlige Besøg; men hun skulde snart faae

endnu mere Anledning til at studsse. „Er det idag den første April?“ sagde hun i en leende Tone, som stak ganske besynderligt af imod hendes Svogers Alvor. — „Eller har I en Plan imod mig?“ — Dette Spørgsmaal kom Justitsraaden meget beleiligt; det banede ham Veien til en god Begyndelse, hvorom han ikke havde kunnet blive enig med sig selv. Det var aftalt, at hans Kone skulde falde ham i Ordet, og skulde forklare sin Søster, at hun havde opdaget sin Mand den hele Hemmelighed; men istedetfor det satte Justitsraadinden sig hen ved et Bindue, og saae ud paa Gaden. Det nyttede ikke, at han rømmede sig og hostede; Ingen kom ham til Hjælp; han maatte alene fortsætte sin Tale. I denne Forlegenhed sladdrede han saa meget om sand og falsk Deeltagelse, om sande og falske Bagtalelser, saa at han tilsidst indsaae, at han maatte, naar han engang skulde komme til Maalet, ligefrem hugge Knuden over. Han havde godt ved at tale; Fru von Berg sad stum ligeoverfor ham, og gned sig undertiden i Dinene, for at være vis paa, at hun ikke drømte. Neppe begyndte han at tale om en vis Hemmelighed, førend Justitsraadinden stod op og gik ud af Bærelset. Han var isærd med at springe op for at gaae bagefter hende; men han betænkte sig og blev. — „Ja, kjære Veninde!“ sagde han nu, „jeg veed hele Deres Hemmelighed; men vær forsikkert om, at Ingen skal mere tro bevare den. Verden maa nu aldrig erfare Noget derom; Alt er indledet til at vælge

et hemmeligt Tilflugtssted. Deres gode Navn og Rygte — " — Fru von Berg sprang ildrød op. „Er De gaaet fra Deres Forstand, Hr. Justitsraad! eller — De pleier dog ikke at nyde for Meget.“ Imidlertid gif Døren op, og Albertine traadte ind med en lille Kury under Armen. „Her, kjære Mand!“ sagde hun, „er Gjenstanden for din sømme Bekymring. Dette lille nysødte Væsen skal erstatte min Søster den utroe Azors Kjærlighed, som paa en Spadseretour er løben fra hende, og er saa grusom ikke igjen at ville vende tilbage.“ — Justitsraaden var som forvandlet til en Steen; han saae stivt og ufravendt ned i Kurven; thi han vidste ikke, hvorhen han ellers skulde see. — „Det synes næsten“, sagde Fru von Berg, „som om De endnu aldrig i Deres Liv havde seet en lille Hundehvalp.“ — „I Sandhed endnu aldrig et saa forbandet lille Best. Hvis De vilde tillade mig at dreie Halsen om paa den — “ — „En fortræffelig Justits! Pleier I, den blinde Themisses Disciple, at bære Eder saaledes ad?“

Justitsraadinden traadte nu med en skalkagtig Mine hen for sin Mand: „Nummer eet Nysgjerrigheden, Nummer to Driftigheden at læse fremmede Breve, Nummer tre — “ — „D stille! stille!“ raabte Justitsraaden og lagde Haanden paa hendes Mund, „Du kunde let faae Dusinet fuldt. Men hvem skulde vel ogsaa have formodet en saa ondskabsfuld Sammensværgelse!“ — „Sammensværgelse?“ faldt Fru von

Berg ind; „hvad er det, De snaffer om?“ — „J har aftalt det med hinanden, nægt det blot ikke!“ — „Aftalt? At De skulde hemmeligt læse et Brev, som slet ikke vedkom Dem?“ — „Men hvorfor blev denne saa ubetydelige Sag holdt saa hemmelig for mig?“ — „Just fordi den var saa ubetydelig, og jeg ikke vilde høre Dem spotte derover.“ — „Og det affyelige Brev! er ikke ethvert Ord indrettet i det, for at be-
 drage mig? Havde blot Navnet været nævnt deri?“ — „Ja vistnok! jeg burde have været betænkt paa, at det kunde falde i Deres Hænder.“ — „De zittrede, skrev De, for det Dieblif —.“ — „Ja ganske rigtigt; denne Hvalps lille ymme Moder er een af mine Bænders Yndling.“ — „Og det Raad, som De vilde min Kone —“ — „Hun skulde hjælpe mig med at vælge een af disse smaa Tingester.“ — „Jeg indseer vel, at ethvert Bogstav i det ulykkelige Brev har sammensvoret sig imod mig og Fru Søster ovenkjøbet. Har De ikke for nogle Dage siden tilstaaet mig, at Deres Hjerte gjemte en stor Hemmelighed?“ — „Virkelig, gode Justitsraad! De er, med Deres Tilladelse, just ikke nogen stor Hjertekjender. Hvem sagde Dem, at De skulde give mine Ord den allerubesindigste Udtvø-
 ning?“ — „Tillad mig at kysse denne smukke Haand; det er Alt, hvad jeg kan svare derpaa.“ — „Nu, for at De ikke igjen skal gjøre mig en dum Streg, saa vil jeg opdage Dem den Hemmelighed: Jeg vil give Geheimeraad Balberg min Haand, saasnart han har

berigtiget visse Familieanliggender." — "Bedste, kjæreste Fru Søster! denne lykkelige Efterretning udføner mig ganske med den forrige Historie." — "Jeg tillader Dig ret af Hjertet at glæde Dig derover!" saaldt Justitsraadinden ind; "men, kjære Mand! glem dog ikke derover ganske dit Væddemaal!" — "Jeg tænkte just paa, af hvilken Farve Kjolen skulde være." — "Nei, for saa let Kjøb slipper Du ikke; jeg har ikke lovet Noget om Raade!" — "Nu, saa lad mig da høre min Dom!" — "Jeg vil bede Dig om Tilladelse til ogsaa at maatte have en saadan lille Hund, for at, naar Du igjen begynder at tale om Dvinderne, dette lille troe Dyr da kan, ved at vække Grindringer, være min Advokat!" — og Justitsraaden gav sin Indvilligelse dertil.

G. Jacobsen.